HÅKAN NESSER

Află cum arată o crimă perfectă. Aproape perfectă.

întoarcerea

3
FICTION CONNECTION

gazeta SPORTURILOR

TREI

HÅKAN NESSER

ÎNTOARCEREA

Un roman polițist cu inspectorul Van Veeteren

Traducere de Constantin Dumitru-Palcus

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta colecției:
Faber Studio (M. Radu, R. Manelici, S. Olteanu, D. Dumbrăvician)

Imagine copertă: PHOTOLAND/CORBIS/Tom Marks

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Redactor:
Cătălina Ioancea

Dtp:
Gabriela Chircea

Corectură:
Elena Bițu
Eugenia Ursu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NESSER, HAKAN
Întoarcerea / Håkan Nesser; trad.: Constantin Dumitru-Palcus.
- București: Editura Trei, 2011
ISBN 978-973-707-536-9

I. Dumitru-Palcus, Constantin (trad.)

821.113.6-31=135.1

Titlul original: *Återkomsten*
Autor: Håkan Nesser

Ediție publicată prin acord cu Bonnier Group Agency, Stockholm, Suedia.
Ediția originală este publicată de editura Albert Bonniers Forlag, Stockholm, Suedia

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-536-9

Cartea de față este o operă ficțională. Numele, personajele, locurile și întâmplările sunt fie produsul imaginației autorului, fie sunt folosite în mod fictiv. Orice asemănare cu vreo persoană reală, vie sau decedată, cu evenimente sau localități reale este o pură coincidență.

Mă întrebi cât durează viaţa,
iar eu îţi voi spune că e
exact cât distanţa dintre cele două
date de pe piatra de mormânt.
— W.F. Mahler, poet

I

24 august 1993

1

Era prima şi ultima zi.

Uşa de oţel se încuie în urma lui, iar clicul metalic zăbovi o vreme în aerul rece al dimineţii. Făcu patru paşi, se opri şi-şi lăsă jos valiza. Închise ochii, apoi îi deschise din nou.

O ceaţă matinală rarefiată plutea deasupra parcării părăsite, soarele tocmai răsărea peste orăşelul din apropiere şi singurul semn de viaţă era dat de stolurile de păsări care zburau pe deasupra câmpurilor ce împrejmuiau aglomerarea de clădiri. Simţi în nări mirosul de grâu proaspăt secerat. Lumina orbitoare tremura deasupra asfaltului. În depărtare, la mai puţin de doi kilometri spre vest, auzea huruitul persistent al traficului de pe autostrada care străbătea ţinutul rural. Avu un moment de vertij când îşi dădu seama subit de dimensiunea reală a lumii. Nu mai ieşise dintre acele ziduri de doisprezece ani; stătuse într-o celulă de doi pe trei metri şi îi trecu prin minte că până în oraş şi la gară avea cale lungă de mers. O cale incredibil de lungă, poate imposibil de parcurs într-o zi ca asta.

I se oferise un taxi, asta era procedura curentă, dar refuzase. În această etapă timpurie, nu voia să ajungă la lume pe o scurtătură. Dorea să simtă povara, suferinţa şi libertatea în fiecare pas pe care-l făcea în dimineaţa aceasta. Dacă voia să aibă o

şansă în îndeplinirea sarcinii pe care şi-o stabilise singur, înţelesese ce trebuia să depăşească. Să depăşească şi să scoată tot ce se putea din acel ceva.

Îşi luă valiza şi porni la drum. Aceasta nu cântărea cine ştie ce. Câteva schimburi. O pereche de pantofi, o cămaşă, pantaloni şi trusa de toaletă. Patru sau cinci cărţi şi o scrisoare. Probase hainele cu care se îmbrăcase şi semnase pentru ele la magazie cu o zi înainte. Îmbrăcăminte tipică de închisoare. Pantofi negri din piele sintetică. Pantaloni albaştri. Cămaşă din bumbac gri-deschis şi o scurtă de vânt subţire. Din punctul de vedere al localnicilor, era la fel de uşor identificabil ca un preot romano-catolic sau ca un coşar. Unul dintre cei mulţi care ajungeau la gară cărând o valiză din carton presat, nerăbdători să plece, după ce petrecuseră un timp în Marele Cenuşiu, situat între pădurea municipală şi autostradă. Atât de aproape şi totuşi atât de departe. Unul dintre ei. Cei uşor identificabili.

Marele Cenuşiu. Aşa i se spunea pe-aici. Pentru el, nu avea nume — doar un scurt interval de timp, că despre spaţiu abia dacă merita menţionat. Şi trecuse mult timp de când încetase să-şi mai facă griji în legătură cu oamenii care se uitau lung la el; mult timp de când fusese obligat să-şi întoarcă spatele la genul ăsta de contact superficial şi fără noimă. Îşi părăsise fosta viaţă fără nicio ezitare; nu avusese alternativă şi niciodată nu tânjise să se întoarcă. Niciodată.

Ai fi zis că niciodată nu făcuse parte cu adevărat din ea.

Soarele se înălţase pe cer. După o sută de paşi, se văzu nevoit să se oprească din nou. Îşi dădu jos scurta şi o atârnă pe umăr. Două maşini trecură pe lângă el. Probabil, doi gardieni sau alţi membri ai personalului. Oameni de-ai închisorii, în orice caz. Nimeni altcineva nu se aventura până aici, unde nu exista decât Marele Cenuşiu.

Porni din nou la drum. Încercă să fluiere, dar nu nimeri nicio melodie. Se gândi că i-ar fi trebuit nişte ochelari de soare. Poate-şi cumpăra o pereche când ajungea în oraş. Duse palma streaşină la ochi, miji şi scrută peisajul citadin prin ceaţa ameţitoare. Chiar în acel moment, clopotele începură să bată.

Se uită la ceasul de la mână. Opt. Nu mai prindea primul tren. La drept vorbind, nici nu-şi dorise cu adevărat asta. Mai bine aştepta la cârciuma din gară, servind un mic dejun sănătos şi citind ziarul de dimineaţă. Fără grabă. Măcar în prima zi. Va duce la îndeplinire sarcina pe care şi-o fixase singur, dar desfăşurarea în timp a evenimentelor depindea de factori despre care, deocamdată, nu ştia nimic, cum era şi firesc.

Mâine, probabil. Sau poimâine. Dacă toţi anii ăştia îl învăţaseră ceva, era exact asta. Să aibă răbdare.

Răbdare.

Continuă să meargă hotărât spre oraş. Luă în posesie străzile părăsite, inundate de arşiţă. Aleile umbrite ce porneau în toate părţile din piaţă. Pietrele de caldarâm tocite. Păşea agale pe cărarea ce însoţea apele brune, noroioase ale râului, pe care nişte raţe apatice pluteau într-o stare de inerţie atemporală. Asta era în sine ceva demn de remarcat — să mergi şi iar să mergi, fără să ajungi la un zid sau la un gard. Se opri pe unul dintre poduri şi se uită la o familie de lebede strânse laolaltă pe o insuliţă noroioasă, la umbra unor castani de pe mal. Observă şi copacii, cu crengile lor ce păreau să se întindă în jos tot atât de mult cât în sus. Spre apă, dar şi spre cer.

„Lumea", îşi zise el. „Viaţa."

Un tânăr cu faţa plină de coşuri îi ştampilă biletul cu dezgust vădit. Bilet dus, da, fireşte. Îi aruncă o privire, apoi se îndreptă spre chioşcul de presă. Cumpără două ziare şi, fără pic de jenă, o revistă pentru bărbaţi, care avea pe copertă nişte sâni mari şi goi. După aceea, o cană de cafea în restaurantul gării, însoţită de sandviciuri cu brânză şi gem, pregătite pe loc. O ţigară sau două. Încă o oră până la tren şi dimineaţa nu se terminase încă.

Prima dimineaţă a celei de-a doua întoarceri, şi întreaga lume era plină de timp. Inocenţă şi timp.

După câteva ore, aproape că ajunsese. Pe ultimii kilometri ai drumului, fusese singur în compartiment. Privi afară pe fereastra murdară şi zgâriată; se uită la câmpiile, pădurile, oraşele

şi oamenii pe lângă care trecea şi, deodată, toate acestea căpătară sens, dobândindu-şi propria importanţă. Clădiri, drumuri, întrepătrunderea subtilă a elementelor peisajului rural. Vechiul castel de apă. Terenurile de fotbal. Coşurile de fabrică şi grădinile din spatele caselor. Fabrica de mobilă Gahn. Piaţa. Liceul. Viaductul şi casele de pe Strada Principală. Trenul frână şi se opri.

Pe când cobora, observă că peronul avea un acoperiş nou, din plastic albastru. Clădirea gării fusese renovată. Indicatoarele erau noi şi ele.

În afară de asta, totul era ca înainte.

Luă un taxi. Lăsă oraşul în urmă. Un sfert de oră de mers cu maşina fără un cuvânt spus, pe lângă malul lacului care uneori dispărea, apoi scânteia dincolo de lanurile de grâu şi de crângurile de foioase, şi iată-l ajuns la destinaţie.

— Poţi să te opreşti după biserică. O să merg pe jos ultima parte a drumului.

Plăti şi coborî din taxi. Era ceva vag familiar în felul cum şoferul îi făcea cu mâna în timp ce se îndepărta. Aşteptă până când maşina făcu cale întoarsă şi dispăru în spatele lăptăriei. Apoi îşi luă valiza şi punga din plastic plină cu alimente de la băcănie şi porni la drum.

Soarele ajunsese sus pe cer. Sudoarea îi şiroia pe faţă şi între omoplaţi. Era mai departe faţă de cum îşi amintea şi mai la deal.

Dar, pe de altă parte, trecuseră doisprezece ani...

Casa era şi ea cu doisprezece ani mai veche, dar rămăsese în picioare. Ea croise o cărare până la trepte, după cum promisese, dar nu mai mult. Linia de demarcaţie dintre grădină şi pădure nu mai era netă, lăstarii de mesteacăn dăduseră năvală, iarba şi buruienile crescuseră de peste un metru pe lângă zidurile casei. Acoperişul şopronului se lăsase, ţiglele păreau să se descompună, iar geamul de la etaj era spart, lucru care nu-l deranja însă. În măsura în care se aşteptase la orice, nimic nu-l surprindea.

Cheia era atârnată sub streaşină, cum ar fi trebuit să fie. Descuie uşa. Trebui să-i dea un brânci cu umărul ca s-o deschidă. Părea să se fi umflat un pic.

Era un miros de stătut, dar nu exagerat. Aparent, nu mirosea nici a putreziciune, nici a şoareci. Pe masa din bucătărie era un bilet.

Ea îi ura toate cele bune, aşa scria. Atâta tot.

Puse valiza şi sacoşa de plastic pe sofa, sub ceasul de perete, şi se uită în jur. Începu să se plimbe prin casă şi deschise geamurile. Se opri în faţa oglinzii de la baie şi îşi cercetă propria imagine.

Îmbătrânise. Avea faţa cenuşie şi scofâlcită. Buzele erau mai subţiri şi mai severe. Gâtul părea tumefiat şi plin de riduri, iar umerii căzuţi trădau parcă deznădejdea.

„Am cincizeci şi şapte de ani", îşi zise. „Din care douăzeci şi patru în spatele gratiilor. Nu-i de mirare."

Se întoarse cu spatele şi începu să caute un pistol. Trebuia să aibă o armă, orice-ar fi fost, aşa că mai bine găsea una imediat. Înainte să apuce să se răzgândească.

La lăsarea serii, stătea la masa din bucătărie cu scrisoarea în faţă. O citi încă o dată, ceaşca de cafea stând pe faţa de masă înflorată.

Nu era lungă. O pagină şi jumătate, aproape. Închise ochii şi încercă să o vadă cu ochii minţii.

Ochii ei negri, însemnaţi deja de moarte, de cealaltă parte a grilajului. Felul cum îşi frământa mâinile.

Şi povestea ei.

Nu, altă cale nu exista.

II

20 aprilie–5 mai 1994

2

Era una dintre acele excursii în natură.

Ar fi trebuit să fie patru adulţi, fireşte. Sau măcar trei. Asta fusese intenţia, dar cu o jumătate de oră înainte de ora plecării, Henriette sunase ca să anunţe încă una dintre indispoziţiile ei deloc convingătoare. La puţin timp după asta, a devenit limpede că Hertl trebuie să rămână şi s-o ajute pe asistentă, care urma să-i vaccineze în după-amiaza aceea pe copiii de doi ani.

Ceea ce însemna că rămăseseră doar Elisabeth şi Moira. Era de la sine înţeles că, mai devreme sau mai târziu, Moira avea să simtă apariţia unei migrene. Aşa încât, practic, doar Elisabeth avea să răspundă de întreaga turmă. Şi ce? Parcă ar fi fost prima oară?

Erau paisprezece. Cu vârste cuprinse între trei şi şase ani. Eunice, de şase ani, a pus bulgărele în mişcare vomitând în autobuz după nici cinci sute de metri. Cam în acelaşi timp, Paul, trei ani, a făcut pipi pe el din belşug. La scurt timp, Ellen şi Judith, patru şi, respectiv, cinci ani, încercau să-şi scoată una alteia ochii din pricina unei eşarfe verzi cu iepuraşi roz. Emile, trei ani şi jumătate, începu să ţipe după maică-sa atât de tare, încât întregul autobuz se zdruncină, iar pe Christophe, de şase ani, îl durea un dinte.

Când autobuzul opri la marginea pădurii, toţi coborâră cuminţi. Ea îi numără repede. Erau prezenţi cu toţii. Paisprezece, cincisprezece dac-o socoteai şi pe Moira. Trase adânc aer în piept. Îi aşteptau trei ore de mers printre copaci, fript cârnaţi la grătar, o căutare de comori şi diferite excursii botanice. Văzu cum cerul se întunecă printre coroanele copacilor şi se întrebă cât avea să dureze până când începea să plouă cu găleata.

De fapt, nu dură decât douăzeci şi cinci de minute, dar între timp intraseră bine în pădure. Moira începuse să simtă o palpitaţie în frunte şi se păstra la cincizeci de paşi în faţa grupului principal, ca să nu înrăutăţească şi mai mult lucrurile. Erich şi Wally o necăjiseră atât de tare pe Eunice, încât fetiţa grasă refuzase să mai stea cu ceilalţi. Mergea singură printre copaci şi tufăriş, în loc să rămână pe potecă, dar Elisabeth striga mereu la ea ca să păstreze legătura. Unul dintre gemenii Jümpers căzuse şi se lovise la cap, într-o rădăcină de copac, aşa că se văzu nevoită să-l care în braţe. Celălalt se juca pe la spatele ei, agăţându-se cu degete soioase de centura ei.

— A-nceput să plouă! ţipă Bartje, patru ani.

— Vreau acasă! zbieră Heinrich, cinci ani.

— Javre tâmpite, spuseră Erich şi Wally. Marş acasă şi să vă călăriţi mamele.

— S-o sparg, chiţăi şi un puşti de trei ani, anonim.

— Gura, Wally şi Erich, şuieră Elisabeth. Dacă nu tăceţi, vă tai urechile!

Moira se oprise la o cabană a corpului de voluntari, unde urmau să ia masa.

— Avem baftă, şopti ea când grupul principal o ajunse din urmă. Ca de obicei, se simţea obligată să vorbească în şoaptă, ca nu cumva să provoace o izbucnire deplină a migrenei. Veniţi repede să vă adăpostiţi de ploaie!

Dar până să apuce Wally să ajungă la uşă, Elisabeth îşi dădu seama că aceasta era încuiată, iar cheia se afla în poşeta lui Hertl, în camera personalului.

— E-ncuiată, mama mă-sii, zbieră Erich. Daţi-mi naibii cheia aia odată!

Moira se uita fără să priceapă la Elisabeth, care oftă. Închise ochii şi numără până la trei. Ploua cu găleata şi simţea cum călcâiele i se scufundă încet în iarba îmbibată de apă.

— Mi-e frig, anunţă băieţelul din braţele ei, tremurând.

— Mi-e foame! o informă şi fratele lui geamăn.

— Să nu-mi spuneţi c-aţi uitat cheia, proastele naibii! urlă Erich, aruncând un bulgăre de noroi în perete.

Elisabeth se mai gândi trei secunde. Apoi îl trânti pe pacientul rănit în braţele Moirei, se duse în spatele cabanei şi sparse un geam.

Ploaia încetă după o oră. Mâncaseră tot ce-şi aduseseră cu ei, Elisabeth citise optsprezece poveşti pe care le mai citise de vreo optsprezece sute de ori înainte, unii dintre copiii mai mărişori, de cinci–şase ani, plecaseră să exploreze singuri împrejurimile şi erau atât de înnoroiţi, încât Elisabeth se îndoia că şoferul autobuzului avea să le dea voie să se suie iar în maşină. Moira reuşise să prindă un pui de somn într-o cameră la etaj şi se simţea ceva mai bine, dar nu prea mult. Gerard, un băieţel alergic, în vârstă de trei ani, se pricopsise cu o urticarie rebelă pe faţă şi la coate, din cauza unei bomboane cu alune pe care un prieten încă neidentificat îl păcălise s-o mănânce. Unul dintre copiii de patru ani şi unul de trei ani făcuseră pipi pe ei.

În afară de asta, totul era sub control. Luă hotărârea să-i adune pe copii pe trepte, afară, şi să-i pregătească pentru drumul de întoarcere la autobuz.

Treisprezece. Erau doar treisprezece copii. Paisprezece cu Moira.

— Cine lipseşte? întrebă ea.

Reieşi că lipsea Eunice.

Interogatoriile preliminare scoaseră la iveală faptul că fetiţa dispăruse cu vreo douăzeci, poate chiar treizeci şi cinci de minute în urmă. Nimeni nu era expert când venea vorba despre

evaluat intervale de timp şi nici motivul dispariţiei ei nu era foarte clar — Wally sau Erich, sau poate amândoi, era posibil să fi lovit-o cu o bucată de lemn, Marissa i-o fi zis că e grăsană. Sau poate c-a apucat-o durerea de burtă.

Cel mai probabil, fusese o combinaţie a celor trei factori.

După câteva minute de strigăte şi ţipete cam într-o doară, Elisabeth decise că era nevoie de organizarea unei patrule de căutare.

Moira avea să rămână în cabană, să aibă grijă de copiii de trei şi patru ani, în vreme ce ea urma să plece în pădure împreună cu copiii mai mari.

Mai mari? îşi zise. Cinci sau şase ani. Şapte la număr.

— O să mergem în şir indian, la distanţă de câte zece paşi, explică ea. O să strigăm întruna şi n-o să-i scăpăm din ochi pe ceilalţi. S-a înţeles?

— Da, şefa! strigă Wally, salutând-o.

Până la urmă, Wally o găsi.

— Şade într-un nenorocit de şanţ şi sughiţă, spuse el. Uite-acolo. Cic-ar fi găsit un cadavru fără cap.

Elisabeth ştiu de îndată că ăsta era adevărul. Sosise momentul pentru punctul culminant al zilei.

De fapt, nu lipsea doar capul. Cadavrul — ce mai rămăsese din el — fusese învelit într-un covor gros şi nu era momentul să obţină de la Eunice o explicaţie privind motivul pentru care ţinuse morţiş să-l cerceteze îndeaproape. Poate că vreun os se iţise afară. În orice caz, fetiţa bine clădită şi puternică reuşise să-l scoată din şanţ îndeajuns ca să poată să-l desfacă, iar covorul mustind de umezeală era acoperit de muşchi, fungi şi toate putreziciunile imaginabile, după cum îi lăsase impresia lui Elisabeth. În unele locuri se destrăma în bucăţi, iar cadavrul din mijloc nu încăpea vreo îndoială că se afla într-o stare la fel de proastă.

Fără cap, deci. Şi fără mâini, şi fără labele picioarelor.

— Înapoi la colibă! răcni către copii, ţinând-o strâns în braţe pe Eunice, care tremura toată.

Deodată simţi o greaţă violentă şi avu revelaţia faptului că hidoşenia la care tocmai se holbase era una dintre acele viziuni

care aveau să-i apară fără greş în toate nopţile întunecate, pentru tot restul vieţii.

3

— Raportaţi, vă rog, spuse Hiller, împreunându-şi mâinile.

Reinhart ridică privirea la tavan. Münster efectuă conştiincios ritualul dregerii glasului, iar Van Veeteren căscă.

— Ei? zise Hiller.

— Ia să vedem, spuse Münster, frunzărindu-şi blocnotesul.

— Ei haide, concentraţi-vă niţel, spuse şeful poliţiei, uitându-se la ceasul de mână placat cu aur. Am o şedinţă peste douăzeci şi cinci de minute, aşa că un raport rezumativ ar fi de ajuns.

Münster îşi drese din nou glasul.

— Ei bine, avem de-a face cu cadavrul unui bărbat, începu el. Găsit în jurul orei unu, ieri după-amiază, într-o pădure de la periferia oraşului Behren, la vreo patruzeci de kilometri de aici. Găsit de o fetiţă de şase ani... era plecată într-o drumeţie organizată de grădiniţa pe care o frecventa. Cadavrul era înfăşurat într-un covor şi aruncat într-un şanţ, cam la patruzeci de paşi de cel mai apropiat drum circulat, şi zăcea acolo de ceva vreme.

— De când?

— Bună întrebare, spuse Reinhart. Un an, probabil. Poate mai mult, poate mai puţin.

— Nu se poate stabili cu precizie? întrebă Hiller.

— Deocamdată, nu, spuse Van Veeteren. Meusse îşi dă toată silinţa să afle. Dar în orice caz e vorba despre cel puţin şase luni.

— Hmm, făcu Hiller. Mai departe.

— Ei bine, spuse Münster, n-a fost posibil să identificăm victima pentru că ucigaşul i-a tăiat capul, mâinile şi picioarele...

— Putem fi siguri că a fost o crimă? întrebă şeful poliţiei, făcându-l pe Reinhart să ofteze.

— Nu, răspunse el. Evident, putea să fi fost un simplu caz de moarte naturală. Cineva care nu şi-a permis o înmormântare decentă. În zilele astea, costă de te usucă... Fără doar şi poate că văduva a donat capul şi restul unei instituţii de cercetări medicale, în conformitate cu dorinţa decedatului.

Van Veeteren tuşi.

— E de presupus că o să dureze ceva până o să putem stabili cauza decesului, spuse el, vârându-şi o scobitoare între dinţii de jos. Se pare că nu sunt urme de răni letale pe ceea ce a rămas din cadavru — deşi, în general, oamenii îşi cam dau duhul dacă li se taie capul, desigur.

— Meusse nu e tocmai entuziasmat de acest cadavru, spuse Reinhart. Şi e de înţeles. A zăcut învelit în covorul ăla putred toată iarna, poate şi mai mult. A îngheţat, s-a dezgheţat, iar a îngheţat, iar s-a dezgheţat. Vreun animal a mai ciugulit de ici, de acolo, dar nici ălora nu le-a trezit prea mult interesul. Cred că era şi greu de ajuns la el. Era pe jumătate scufundat, ceea ce a ajutat la conservarea lui, altfel n-ar mai fi rămas mare lucru din el în afară de schelet. La drept vorbind, arată cam şifonat.

Hiller ezită.

— De ce... de ce lipsesc acele părţi din corp, ştim asta?

„Dacă ştim?" îşi zise Münster. „Dacă ştim asta? Ce e nenorocitul ăsta de loc, o secţie de poliţie sau un spital? Sau un balamuc, aşa cum sugerează de obicei Reinhart. Uneori e greu să-ţi dai seama."

— Greu de spus, răspunse Van Veeteren, citindu-i gândurile. În meseria noastră, ne mai întâlnim când şi când cu câte-un pic de măcelăreală, dar motivul sigur trebuie să fi fost îngreunarea identificării.

— Nu aveţi nicio idee despre cine-ar putea fi?

Van Veeteren clătină din cap.

— Evident, cercetăm întreaga zonă cât se poate de minuţios, spuse Münster. Dar, pe de altă parte, dumneavoastră aţi dat ordinul ăsta. Douăzeci de ofiţeri au cercetat pădurea începând de ieri după-amiază — nu şi pe timpul nopţii, fireşte.

— Pierdere de timp, opină Reinhart, scoţându-şi pipa din buzunarul sacoului.

— Poţi să fumezi când vom fi terminat, spuse şeful poliţiei, uitându-se din nou la ceas. De ce e o pierdere de timp?

Reinhart puse pipa deoparte şi-şi prinse mâinile la ceafă.

— Pentru că n-or să găsească nimic, explică el. Dacă omor pe cineva şi dispun de timpul necesar ca să-i tai capul, mâinile şi

picioarele, n-o să fiu atât de cretin încât să le las în apropiere de zona unde se află cadavrul. Adevărul e că există un singur loc pe lumea asta în care putem fi absolut siguri că n-o să le găsim, iar ăla e chiar acolo unde le căutăm. Deşteaptă treabă, trebuie să recunoaşteţi.

— În regulă, spuse Hiller. Van Veeteren n-a fost ieri aici şi m-am gândit...

— OK, spuse Van Veeteren. Cred că nu dăunează nimănui că am cercetat mai îndeaproape locul unde s-a găsit cadavrul, dar vom revoca ordinul în seara asta. Orice-ar fi, prea multe indicii n-au cum să supravieţuiască unei ierni şi cred că putem fi siguri că n-a fost ucis acolo.

Hiller ezită din nou.

— Şi-atunci, cum o să organizăm ancheta? întrebă el. Mă cam grăbesc...

Van Veeteren nu făcu nicio tentativă de a grăbi lucrurile.

— Ei bine, spuse el, cred c-ar fi bine să cugetăm la chestia asta. Câţi poliţişti vrei să ne dai?

— Avem nenorocitele alea de jafuri, spuse Hiller, ridicându-se în picioare. Mai e şi şantajistul ăla...

— Şi rasiştii, spuse Reinhart.

— Şantajistul ăsta... zise Hiller.

— Nişte nemernici rasişti, spuse Reinhart.

— Ei, fir-ar să fie! spuse Hiller. Treci pe la mine mâine, VV, să vedem ce-avem de făcut. Heinemann e tot în medical?

— Se întoarce luni, răspunse Münster, uitând să precizeze că intenţiona să-şi ia câteva zile libere după ce se întorcea Heinemann. Ceva îi spunea că nu era momentul să facă cerere de concediu.

— OK, apucaţi-vă de treabă, zise Hiller, îndemnându-i către uşă. Cu cât rezolvăm mai repede tărăşenia asta, cu atât mai bine. N-ar trebui să fie prea greu să aflăm cine e nefericitul din şanţ, în orice caz. Nu credeţi?

— Nimic nu e imposibil, reflectă Reinhart.

— Ei, ce părere ai, Münster? întrebă Van Veeteren, împărţind fotografiile.

Münster cercetă fotografiile cadavrului mutilat, acoperit de pete maronii, şi ale locului unde fusese găsit: o ascunzătoare foarte bună, după cum arăta, cu tufăriş des şi un şanţ plin de buruieni. Deloc surprinzător că trupul neînsufleţit nu fusese descoperit atâta timp. Dimpotrivă, neaşteptata sa descoperire de către biata fetiţă de şase ani trebuia clasificată fără doar şi poate ca o pură coincidenţă.

— Nu ştiu ce să zic, răspunse el. Crima pare să fi fost atent pusă la cale, în tot cazul.

Van Veeteren bombăni ceva.

— Da, poţi să mai spui o dată, atent pusă la cale. Putem considera asta ca de la sine înţeles. Dar ce zici de mutilare?

Münster se gândi o clipă.

— Identificare, evident.

— Tu, de regulă, recunoşti oamenii după labele picioarelor?

Münster clătină din cap.

— Nu, decât dacă au ceva aparte. Tatuaje sau ceva de genul ăsta. Ce vârstă avea?

— Între cincizeci şi şaizeci de ani, era de părere Meusse, dar va trebui să aşteptăm până-n seara asta. Nu e un cadavru prea plăcut la vedere, după cum am stabilit deja. Probabil că tu şi Rooth vă veţi ocupa de el.

Münster ridică privirea.

— De ce? Tu ce ai...?

Van Veeteren ridică un deget în chip de avertizare.

— Sunt până-n gât în povestea cu hoţul ăla. Şi nu mă-ndoiesc că Reinhart va dori să termine cât mai repede cu teroriştii lui. Şi apoi, ei bine, curând o să mă duc să mă taie la burtă. Prima săptămână din mai. Aşa că ai putea foarte bine să preiei conducerea de la bun început.

Münster simţi cum roşeşte.

— Evident, o să-ţi stau la dispoziţie când o să te simţi încolţit, preciză Van Veeteren.

„Când", îşi zise Münster. „Nu dacă."

— Cred că ar trebui să găsesc un colţ în care să pot rămâne înţepenit, spuse el. A verificat Rooth cazurile de persoane dispărute?

Van Veeteren porni intercomul* şi, cinci minute mai târziu, inspectorul-detectiv Rooth apăru cu un teanc de pagini din imprimantă în mână. Se trânti pe scaunul liber şi îşi scărpină barba. Era răvăşită, crescută de curând, şi-l făcea să arate ca un chiriaş al unui azil de noapte, în opinia lui Münster. Şi ce dacă? Putea fi un avantaj să ai colegi pe care să nu-i poţi deosebi de scursurile societăţii de la o sută de metri distanţă.

— În ultimii doi ani, în zona noastră au fost raportate treizeci şi două de persoane dispărute, anunţă el. Care nu au fost găsite, mai exact. Şaisprezece localnici. I-am mai selectat niţel. Dacă presupunem că omul a zăcut acolo de cel puţin şase luni şi cel mult un an, dispariţia lui trebuie să fi fost reclamată între aprilie şi decembrie anul trecut. Trebuie să vedem dacă presupunerea asta e corectă când obţinem raportul de la Meusse, fireşte...

— Cum e posibil ca atât de mulţi oameni să dispară? se întrebă Münster. Poate fi adevărat numărul ăsta?

Rooth ridică din umeri.

— Cei mai mulţi pleacă în străinătate. Mai ales tinerii. Mă îndoiesc că e vorba de vreo crimă în mai mult de cincisprezece–douăzeci la sută dintre cazuri. Aşa susţine Stauff, cel puţin, iar el ştie despre ce vorbeşte. Presupun că nu include aici delictele mărunte. Destul de mulţi drogaţi dispar. O tund în Thailanda, India sau locuri din astea.

Van Veeteren dădu din cap a aprobare.

— Câţi candidaţi rămân?

Rooth frunzări listele. Münster văzu că încercuise câteva nume, pusese câte un semn de întrebare în dreptul altora, tăiase câţiva, dar nu păreau să fie multe indicii serioase.

— Nu mulţi, replică Rooth. În cazul în care căutăm un bărbat la cincizeci şi ceva de ani, înalt cam de un metru şi jumătate, inclusiv capul şi picioarele — ei bine, cred că avem doar vreo doi dintre care să alegem. Poate trei.

Van Veeteren îşi studie scobitoarea.

---

* Intercom – sistem de intercomunicaţie folosit în cadrul unei clădiri sau grup de clădiri, independent de reţeaua publică de comunicaţii (*n.red.*).

— Unu ar fi de ajuns, spuse el. Cu condiţia să fie cel care trebuie.

— Nici măcar nu trebuie să fie un localnic, interveni Münster. Nimic nu sugerează că a fost ucis în zona Behren. Putea să se fi întâmplat oriunde, din câte-mi dau eu seama.

Rooth aprobă din cap.

— Dacă luăm în considerare lista pe întreaga ţară, avem de ales dintre şapte sau opt cazuri. Oricum, cred c-ar fi mai bine să aşteptăm raportul autopsiei înainte să începem să le căutăm pe posibilele văduve.

— Da, într-adevăr, spuse Van Veeteren. Cu cât mai puţine femei vor trebui să se uite la el, cu atât mai bine.

— OK, zise Münster după o pauză, ce facem până atunci?

Van Veeteren se lăsă pe spate, făcând scaunul să scârţâie.

— Sugerez ca voi doi să vă duceţi undeva şi să puneţi la punct un plan de bătaie. O să-i spun lui Hiller că vă ocupaţi de problemă. Dar, cum ziceam, sunt la dispoziţia voastră.

— Ei, zise Rooth după ce se aşezară la o masă în cantină, cu cănile de cafea în faţă. Crezi că putem să-i dăm de cap într-o săptămână?

— Sper, zise Münster. Când zicea Meusse că ar fi gata?

Rooth se uită la ceas.

— Cam într-o oră, cred. Trebuie să mergem împreună să vorbim cu el, nu crezi?

Münster fu de acord.

— Ce reacţie a avut opinia publică? întrebă el. S-a scris destul de mult în ziare.

Rooth clătină din cap în timp ce înghiţea o jumătate de plăcintă daneză.

— Nimic care să aibă noimă, deocamdată. Krause se ocupă de lucrurile astea. O să se lanseze un apel la ştirile din seara asta, şi la televizor, şi la radio. Dar să fiu al naibii dacă n-o fi unul din ăştia.

Bătu cu linguriţa în foile printate. Münster luă listele şi analiză însemnările lui Rooth. Desenase nişte cercuri duble în jurul a trei nume: aceştia păreau să fie candidaţii cei mai probabili.

Candidaţi pentru a fi fost ucişi, mutilaţi şi aruncaţi într-un şanţ acoperit de buruieni, la periferia oraşului Behren, mai exact. Îi luă la rând:

Claus Menhevern
Drouhtens vej 4, Blochberg
născut în 1937
declarat dispărut la 1 iunie 1993

Pierre Kohler
Armastenstraat 42, Maardam
născut în 1936
declarat dispărut la 27 august 1993

Piit Choulenz
Hagmerlaan 11, Maardam
născut în 1945
declarat dispărut la 16 octombrie 1993

— Da, zise el, aşezând listele la loc pe masă. Trebuie să fie unul dintre ei.

— În mod cert, spuse Rooth. Dacă-i aşa, rezolvăm cazul într-o săptămână. Simt asta în oase...

4

Plecă de la secţia de poliţie cu o oră mai devreme şi se duse cu maşina direct acasă. Scrisoarea era tot acolo unde-o lăsase, pe etajera din hol. O deschise şi o mai citi o dată.

Textul era acelaşi:

Vă informăm prin prezenta că aţi fost programat pentru operaţia la colon în ziua de joi, 5 mai.

Vă rugăm să confirmaţi această dată prin poştă sau telefonic până cel târziu pe 25 aprilie şi să vă prezentaţi la salonul 46B nu mai târziu de ora 21, miercuri, 4 mai.

După operaţie, probabil că va fi necesar să rămâneţi internat două până la trei săptămâni; amintim acest lucru ca să vă puteţi face aranjamentele necesare în viaţa casnică şi cea profesională.

A dumneavoastră,
Marike Fischer, Secretară responsabilă cu programările,
Spitalul Gemejnte, Maardam

Of, fir-ar să fie! își zise, după care se uită la informațiile din josul paginii, formă numărul și așteptă.

Îi răspunse o voce de tânără. Cel mult douăzeci și cinci de ani, își zise el în gând. Ca fiica lui, mai mult sau mai puțin.

— Cred c-ar fi mai bine să confirm internarea, spuse el.

— Poftim? Cu cine vorbesc? întrebă fata.

— Inspectorul-șef Van Veeteren, bineînțeles. Am cancer la intestinul gros și o să-i dau voie acestui doctor Meowenroedhe să-l taie, și...

— O clipă.

Așteptă. Tânăra ridică din nou receptorul.

— Pe cinci mai, în regulă. O să scriu o notă aici. Așteptăm cu nerăbdare să vă vedem cu o zi înainte. O să vă rezerv un pat în salonul 46B. Mai aveți întrebări?

„O să doară?" întrebă el în gând. „O să supraviețuiesc? Ce procentaj de pacienți nu-și mai revin din anestezie?"

— Nu, spuse el. Vă sun dacă mă răzgândesc.

Sesiză surprindere în tăcerea ei.

— Păi, de ce să vă răzgândiți?

— Poate c-o să fiu ocupat cu altceva. Nu se știe niciodată.

Ea ezită.

— Sunteți îngrijorat din pricina operației, domnule Van Veeteren?

— Îngrijorat? Eu?

Încercă să râdă, dar până și el putea auzi că suna ca un câine pe moarte. Avea ceva experiență cu câinii pe moarte.

— În regulă, atunci, spuse ea cu voioșie. Vă asigur că doctorul Moewenroedhe este unul dintre cei mai buni chirurgi pe care-i avem și că, în definitiv, nu e o operație așa de complicată.

„Nu, dar e vorba de stomacul meu", își zise Van Veeteren. „Și intestinul meu. Chestia e că le am de foarte multă vreme și mi-au devenit dragi."

— Sunteți bine-venit să sunați și să puneți întrebări dacă doriți, adăugă ea. Suntem aici să vă ajutăm.

— Mulţumesc foarte mult, spuse el cu un oftat. În regulă, probabil c-o să vă sun în prealabil, în orice caz. La revedere.

— Aşteptăm cu drag să vă vedem, domnule Van Veeteren.

Rămase câteva secunde cu scrisoarea în mână. Apoi o rupse în patru şi o aruncă la coş.

După mai puţin de o oră, mâncase doi cârnaţi bratwurst cu salată de cartofi pe balconul lui. Băuse un pahar de bere neagră şi începea să se întrebe dacă n-ar fi bine să se ducă la prăvălia din colţ să-şi cumpere un pachet de ţigări. I se terminaseră scobitorile şi era o seară plăcută.

— O să mor, în orice caz, îşi zise.

Auzi ceasul bătând ora şase în Keymer. În noptiera de lângă pat avea puse bine două romane pe jumătate citite, dar acceptă ideea că vor trebui să rămână necitite ceva vreme. Încă nu era îndeajuns de împăcat cu sine. Dimpotrivă, o nelinişte îşi găsise sălaş înăuntrul lui, ascuţindu-şi ghearele, şi bineînţeles că motivele neliniştii nu constituiau un mister.

Absolut niciun secret. Aerul era blând; simţea asta. Un vânticel călduţ adia peste balustrada balconului, soarele era un disc roşu deasupra acoperişului berăriei de dincolo de Kloisterlaan. Păsărelele ciripeau de zor în tufele de liliac din spatele şopronului pentru biciclete.

„Uită-te la mine", îşi zise. „Celebrul inspector-şef Van Veeteren. Un poliţai de cincizeci şi şapte de ani, optzeci şi opt de kilograme, bolnav de cancer la intestinul gros. Peste două săptămâni, o să stau întins pe masa de operaţie din propria mea voinţă şi o să îngădui unui ucenic de măcelar total lipsit de experienţă să-mi taie zece centimetri din corp. La dracu'!"

Simţea o vagă forfotă în partea de jos a stomacului, dar în ultima vreme cam aşa se întâmpla mereu după masă. Nu o durere propriu-zisă, doar această mică iritaţie. Ceva pentru care trebuia să fie recunoscător, fireşte. E drept că bratwurst-ii nu figurau pe foaia cu regimul alimentar pe care i-o dăduseră în februarie, după ce-i făcuseră testele, dar ce mai conta? Important era să reziste până-n ziua operaţiei cu mintea funcţională. Dacă

totul ieşea cu bine, poate că se va gândi serios să-şi schimbe stilul de viaţă. Să trăiască sănătos şi toate celelalte.

Există un moment potrivit pentru orice.

Curăţă masa. Se duse la bucătărie şi îngrămădi vasele în chiuvetă. Îşi continuă drumul în living-room, unde se apucă să-şi sorteze absent CD-urile şi casetele.

„Zece centimetri din corpul meu", îşi zise el, după care simţi din nou şocul provocat de fotografiile văzute de dimineaţă.

Bărbatul fără cap de la Behren.

Lipseau capul, ambele mâini şi ambele picioare.

„Putea fi şi mai rău", îşi zise.

Între cincizeci şi şaizeci de ani, apreciase Meusse.

Asta da potrivire. Poate că ei doi aveau de fapt aceeaşi vârstă? Cincizeci şi şapte. De ce nu?

Putea fi mult mai rău.

Zece minute mai târziu era în maşină cu o piesă corală de Monteverdi zgâlţâindu-i difuzoarele. Încă o oră şi jumătate până să se întunece. Avea timp berechet.

Nu voia decât să arunce o privire, atâta tot. Nu avea nimic altceva de făcut.

Există un moment potrivit pentru orice, după cum stabilise deja.

5

— Cum stai cu dragostea? întrebă Münster pe când se înghesuia în bătrânul Citroën al lui Rooth. În definitiv, trebuia să vorbească despre ceva care n-avea nicio legătură cu munca lor.

— Nu prea grozav, mărturisi Rooth. Uneori îmi doresc să se inventeze o injecţie care să te lecuiască de orice nevoi, odată pentru totdeauna.

— O, Doamne, spuse Münster, dorindu-şi să nu fi deschis subiectul.

— E ceva ciudat cu femeile astea, reflectă Rooth. Cel puţin cu cele pe care le-am cunoscut. Săptămâna trecută am invitat în oraş

o tipă — o roşcată din Oosterbrügge venită la nu ştiu ce cursuri de infirmiere aici, la Maardam. Ne-am dus la film şi am văzut Kraus, iar după aia, când am invitat-o la mine la un pahar de porto şi o bucată de brânză, ştii ce mi-a spus?

— Habar n-am, spuse Münster.

— Că trebuie să se întoarcă acasă la prietenul ei. Ăsta venise în vizită la ea şi o aştepta la hostelul la care era cazată. Sau cel puţin aşa mi-a zis.

— Ghinion cu Greta Garbo!

— Pe bune, admise Rooth. Nu, cred că sunt prea bătrân ca să mai alerg după muieri. Poate c-ar trebui să pun un anunţ la ziar, în loc de asta. Kurmann de la Persoane Dispărute aşa a făcut şi şi-a găsit o bucăţică bună... Dar bineînţeles că trebuie să ai un noroc porcesc pentru asta.

Se concentră în depăşirea unei dube albastre de transport de mobilă ca să nu se pomenească bot în bot cu tramvaiul 12. Münster închise ochii şi, după ce-i redeschise, fu în măsură să constate că depăşirea reuşise.

— Dar tu? întrebă Rooth. N-ai avut încă nicio ciondăneală cu cea mai frumoasă nevastă de poliţist din lume?

— Paradis curat, replică Münster şi, gândindu-se mai bine la întrebare, constată că răspunsul lui nu era prea departe de adevăr. Dar Synn era Synn. Singurul lucru care-l îngrijora când şi când era ce putea să vadă la el o femeie ca ea: un detectiv prost plătit, mai vârstnic cu zece ani decât ea, care muncea atât de mult, încât rareori găsea timp pentru ea sau pentru copii. Nu-i era greu să se convingă pe sine că avea mai mult decât merita. Că mai devreme sau mai târziu va fi pedepsit pentru asta.

Dar de ce să-şi facă griji? Avea o căsătorie fericită, doi copii; poate că trebuia doar să fie recunoscător şi să accepte orice-i ieşea în cale, măcar o dată în viaţă. Oricum, ăsta nu era un lucru pe care să aibă vreo dorinţă să-l discute cu inspectorul-detectiv Rooth. În schimb, zise:

— Ar trebui să te descotoroseşti de barba aia. Dac-aş fi femeie, aş fugi cât acolo de mizeria aia.

Rooth îşi trecu mâna peste bărbie şi-şi examină figura în oglinda retrovizoare.

— Nu ştiu, la naiba cu tot, spuse el. Totuşl, n-arată chiar aşa de rău. Nu sunt sigur că înţelegi modul de gândire al femeilor.

— OK, spuse Münster. Faci cum vrei. Cum procedăm cu Meusse?

— Cred c-ar fi bine să-i cumpărăm ceva de băut, ca de obicei, spuse Rooth în timp ce parca lângă clinica de medicină legală. Tu ce zici?

— Păi da, fără îndoială că asta ar fi calea cea mai simplă, spuse Münster.

Meusse încă nu-şi terminase raţia zilnică de cadavre şi, decât să-l întrerupă, Münster şi Rooth hotărâră că e mai bine să-l aştepte în cabinet.

Medicul îşi făcu apariţia după douăzeci de minute, iar Münster băgă de seamă că avusese o zi grea. Corpul lui uscăţiv, ca de pasăre, părea mai subţire ca oricând, era palid la faţă şi, îndărătul lentilelor groase, ochii lui păreau adânciţi în orbite — după ce văzuseră destul, şi fără îndoială mai mult decât destul, din răul şi perversitatea pe care lumea le avea de oferit, se putea presupune fără teama de a greşi. Din punctul de vedere al lui Münster, să se uite timp de cinci secunde la un cadavru măcelărit ar fi fost de ajuns, sau să examineze zece secunde fotografiile. Bănuia că medicul legist trebuie să fi scotocit prin carnea putredă cel puţin zece–douăsprezece ore.

Meusse îi salută dând din cap fără să spună un cuvânt şi-şi atârnă halatul alb pătat de un cârlig aflat lângă uşă. Se spălă pe mâini şi îmbrăcă sacoul ce stătea întins pe birou. Îşi mângâie chelia cu palma de câteva ori şi oftă.

— Ei, cu ce vă pot fi de folos, domnilor?

— Poate că ne-ar fi mai la îndemână să discutăm la un pahar de ceva bun la bar? sugeră Rooth.

Barul Fix era chiar peste drum de laboratorul de medicină legală — dacă ieşeai pe uşa din spate, iar astăzi părea să nu existe absolut niciun motiv să se aleagă oricare alta dintre ieşiri.

Meusse o luă înainte, cu mâinile în buzunare şi umerii gârboviţi, şi abia când avu pe masă în faţă un gin dublu şi o bere dădu impresia că ar fi dispus să discute despre descoperirile sale. Şi Münster şi Rooth trecuseră prin asta de multe ori înainte şi

știau că n-avea niciun rost să încerce să-l zorească — sau să-l întrerupă măcar o dată, din momentul în care se pornea. Avea să răspundă la toate întrebările după ce termina ce avea de spus; simplu ca bună ziua.

— Ei bine, domnilor, începu el, observ că domnul inspector-șef Van Veeteren se remarcă prin absență în cazul de față. Nu pot să spun că sunt surprins. Cadavrul pe care l-ați găsit este un obiect tare scârbos. Dacă un amărât de patolog ar avea dreptul să-și exprime o dorință, aceea ar fi ca, pe viitor, să vă străduiți să le dezgropați oleacă mai devreme. Cadavrele care au putrezit vreme de un secol nu constituie o sursă de inspirație pentru noi... Trei luni, hai, patru, cel mult, ar trebui să fie o limită prestabilită. Adevărul e că unul dintre asistenții mei n-a mai făcut față și m-a lăsat baltă în după-amiaza asta. Hmm!

— Și-atunci, cât de vechi e cadavrul ăsta? întrebă Rooth, căutând să-și plaseze întrebarea, în timp ce Meusse era ocupat să exploreze adâncimile paharului său de bere.

— Cum ziceam, continuă el, e un cadavru neobișnuit de dezgustător.

„Dezgustător?" se gândi Münster și-și aminti cum Meusse îi povestise cândva că această profesie deloc elevată îi schimbase viața și i-o făcuse nefericită. Cum rămăsese impotent pe la treizeci de ani, cum îl părăsise soția la treizeci și cinci, cum se făcuse vegetarian la patruzeci și cum încetase, mai mult sau mai puțin, să consume alimente solide cam pe când împlinise cincizeci de ani... Propriul său corp și funcțiile sale deveniseră tot mai repulsive cu trecerea anilor. Ceva față de care nu putea să simtă decât dezgust și aversiune, le mărturisise el lui Münster și Van Veeteren într-o după-amiază când, din cine știe ce motiv, paharele de băutură se făcuseră mai numeroase decât de obicei.

Poate că nu era nimic surprinzător în asta, se gândi Münster. Doar o evoluție firească?

— Mi-e greu să fiu mai exact în privința timpului, spuse Meusse, aprinzându-și un cigarillo. Aș estima cam opt luni, dar m-aș putea înșela cu ușurință cu o lună sau două ori în plus, ori în minus. Vom primi buletinul de analize de laborator în circa o săptămână. Cauza morții, mă tem, va fi și ea la fel de greu de

determinat. Singurul lucru care-i evident, desigur, e că a murit cu mult timp mai devreme... Față de momentul în care a fost aruncat în șanț, ca să fiu mai exact. Cu cel puțin douăsprezece ore mai devreme, nicio îndoială în privința asta. Poate chiar douăzeci și patru de ore. Nicio urmă de sânge pe covor și, că veni vorba, nici în cadavru nu rămăsese cine știe ce. Decapitarea și mutilarea au avut loc într-o etapă anterioară. Ca să mă exprim în termeni simpli, sângele s-a scurs.

— Cum a avut loc măcelărirea? întrebă Münster.

— Într-o manieră de amator, spuse Meusse. Cu o secure, probabil. Nu pare să fi fost prea bine ascuțită, așa că a durat ceva.

Își goli paharul, iar Rooth se duse la bar să i-l umple din nou.

— Ce pot să spun despre cauza morții e că a fost în capul lui.

— În capul lui? întrebă Rooth.

— Da, în capul lui, spuse Meusse, arătând spre tigva lui chelioasă ca să facă lucrurile mai limpezi. Se poate să fi fost împușcat în cap sau ucis cu securea aceea, sau de altceva. Dar cauza morții a fost o lovitură la cap. În afară de mutilări și de putrezirea produsă pe cale naturală, corpul este lipsit de răni. Ei bine, ignor aici câteva efecte secundare provocate de vulpile și ciorile înfometate care au reușit să apuce câte ceva din cadavru în câteva locuri, dar nici măcar astea n-au provocat așa de multe stricăciuni. Covorul și apa din șanț au avut un anumit efect de îmbălsămare. Sau, măcar, au întârziat declanșarea putrezirii.

Münster luă paharul de bere, dar îl puse la loc pe masa plină de zgârieturi.

— Cât despre vârstă și alte trăsături distinctive, spuse Meusse, care era de neoprit când își intra în ritm, putem presupune că avea între cincizeci și cinci și șaizeci de ani, undeva pe-acolo. Ar fi avut un metru și șaptezeci sau un metru și șaptezeci și cinci, cu o constituție zveltă. Bine proporționat, cred că pot să spun. Fără brațe sau picioare fracturate, fără cicatrice chirurgicale. Se poate să fi avut alte cicatrice superficiale, dar ori au putrezit, ori au rămas lipite de covor. Lucrurile au fost îngreunate și mai mult de ceea ce s-ar putea numi o simbioză a morții între cadavru și

covor. Ici şi colo, cele două au fuzionat sau, cum se spune, s-au contopit?

— Sfinte Sisoe! exclamă Rooth.

— Întocmai, confirmă Meusse. Întrebări?

— Până la urmă, există vreo trăsătură distinctivă? se interesă Münster.

Meusse zâmbi. Buzele lui subţiri se desfăcură şi scoaseră la iveală două şiruri de dinţi neaşteptat de albi şi de sănătoşi.

— Există una, spuse el şi se vedea de la o poştă că savurează momentul. Plăcerea de a fi în măsură să-i ţină pe cei doi cu sufletul la gură măcar o secundă–două. Satisfăcându-şi onoarea profesională, îşi zise Münster.

— Dacă ucigaşul a încercat cu adevărat să scape de lucrurile care ar fi făcut posibilă identificarea, spuse Meusse, ceva i-a scăpat.

— Despre ce e vorba? întrebă Rooth.

— Un testicul.

— Ce? zise Münster.

— A avut un singur testicul, explică Meusse.

— Einstein? zise Rooth, făcând figură de caraghios.

— Hmm, spuse Münster. Asta va trebui cercetat mai departe, fireşte.

Îşi dădu seama imediat că-l jignise pe micul patolog cu această ironie. Tuşi şi-şi ridică paharul, dar era prea târziu.

— În ceea ce priveşte covorul, spuse scurt Meusse, va trebui să vorbiţi mâine cu Van Impe. Cred că acum va trebui să plec. Desigur, mâine-dimineaţă veţi avea un raport scris pe birourile voastre bine lustruite.

Goli paharul şi se ridică.

— Vă mulţumim, spuse Rooth.

— Bună seara, domnilor, spuse Meusse. V-aş fi recunoscător dacă, în următoarele câteva zile, nu aţi veni la mine cu un alt cadavru mutilat şi vechi de când lumea.

Se opri în uşă.

— Dar dacă daţi cumva peste rămăşiţele celui pe care-l avem deja, fireşte că vă vom ajuta să le potriviţi. Ne face întotdeauna plăcere să vă fim de folos.

Münster şi Rooth rămaseră pe loc câteva momente şi-şi terminară de băut berea.

— De ce avea doar un singur testicul? întrebă Rooth.

— Habar n-am, spuse Münster. La drept vorbind, unul e de ajuns când nu mai e nimic de spus şi de făcut. Presupun că s-o fi rănit la celălalt. Sau poate o operaţie?

— E posibil să i-l fi halit vreun animal? Când cadavrul era în şanţ, vreau să spun.

Münster ridică din umeri.

— Habar n-am. Dar dacă Meusse susţine că lipsea de la bun început, fără doar şi poate că aşa era.

Rooth aprobă din cap.

— Un indiciu al naibii de util, spuse el.

— Da, zise Münster. E genul de amănunt pe care sigur îl găseşti în toate bazele de date. Nota bene, are un singur testicul! Tot mai crezi că rezolvăm cazul într-o săptămână?

— Nu, spuse Rooth. Poate într-un an. Hai s-o tăiem de-aici.

Nu discutară multe pe drumul de întoarcere la secţia de poliţie. Un lucru era evident totuşi. Al treilea individ de pe lista de candidaţi posibili, Piit Choulenz din Hagmerlaan, era de presupus că n-avusese vârsta necesară. Conform informaţiilor de care dispuneau, încă nu împlinise cincizeci de ani şi, chiar dacă Meusse avusese grijă să precizeze că făcea doar o estimare, Rooth şi Münster ştiau că rareori se înşela. Nici atunci când doar făcea speculaţii.

Dar, după toate aparenţele, şi Claus Menhevern şi Pierre Kohler erau nişte posibilităţi. Şi, bineînţeles, urma să-şi ia câte unul fiecare. Nici măcar nu trebui să discute despre asta.

— Pe care l-ai prefera? întrebă Rooth.

Münster se uită la nume.

— Pierre Kohler, spuse el. Presupun că am putea s-o rezolvăm din seara asta?

Rooth se uită la ceasul de la mână.

— Absolut, zise el. Abia se face şapte. Niciun poliţist care se respectă n-are voie să apară acasă înainte de nouă seara.

6

Când ajunse acolo, oamenii împachetau lucrurile în mașinile de patrulare.

— Bună seara, domnule inspector-șef, îl întâmpină inspectorul le Houde. Doriți ceva anume?

Van Veeteren clătină din cap.

— M-am gândit doar să arunc o privire. Ați renunțat la căutarea de amprente?

— Da, spuse le Houde. Am primit ordine în acest sens. Mi se pare corect. Nu cred că ar mai fi vreo șansă să apară ceva.

— Ați găsit ceva?

Le Houde râse. Scoase o batistă și se șterse pe frunte.

— Destule, spuse el, arătând spre sacii de plastic strânși în mașina de patrulare cu ușile din spate deschise. Șase din ăia. Am adunat tot ce nu era normal să se găsească în pădure... de pe o suprafață egală cu vreo douăzeci de terenuri de fotbal. O să fie distractiv de cercetat toate alea.

— Hmm, făcu Van Veeteren.

— O să trimitem o factură la Departamentul de Salubritate Publică din Behren. În definitiv, e jobul lor.

— Așa să faceți, spuse Van Veeteren. În orice caz, o să trimit aici pe cineva să stea de pază.

— Succes, spuse le Houde, închizând portierele. Ținem legătura.

O luă pe cărare. Pe acolo mersese grupul de la grădiniță, dacă înțelesese corect. Cărarea nu era cine știe ce, lată de vreo șaizeci de centimetri, plină de rădăcini și pietre ascuțite și tot felul de denivelări. Cei de la poliția locală aveau dreptate, fără îndoială: criminalul venise dintr-o direcție diferită. Probabil că parcase mașina pe poteca abruptă aflată de cealaltă parte a micii culmi care străbătea pădurea — după care a cărat sau a târât încărcătura la deal, cale de cincizeci–șaizeci de pași, prin tufăriș. Pădurile nu erau mereu bine îngrijite, era corect să se precizeze acest lucru, așa că sarcina nu i-a fost ușoară. Doar dacă n-or fi fost mai multe persoane implicate, criminalul trebuie să fi fost corpolent și puternic. Greu de crezut să fi fost o

femeie sau vreun bătrân. Sigur se putea trage în mod logic această concluzie?

Ajunse la locul cu pricina. Banda roşie şi albă încă mai împrejmuia porţiunea relevantă de şanţ, dar nu mai era nimeni de pază. Se opri la trei–patru paşi de bandă şi petrecu o jumătate de minut studiind parcela sinistră, dorindu-şi să fi avut o ţigară.

Apoi sări şanţul şi-şi croi drum spre poteca abruptă. Traseul criminalului, după toate probabilităţile. Avu nevoie de şapte–opt minute şi se alese cu mai multe zgârieturi pe faţă şi pe mâini.

Dacă l-am fi găsit imediat după crimă, îşi zise el, am fi putut să-i reconstituim traseul pas cu pas.

Dar asta era imposibil acum, desigur.

Imposibil şi, probabil, nici nu mai prezenta prea mult interes. Dacă vor găsi vreodată rezolvarea acestui caz, câteva crenguţe rupte nu vor avea prea mare importanţă. Nu încăpea nicio îndoială că, aşa cum stăteau lucrurile acum, crima aceasta şi făptuitorul ei erau departe, foarte departe de ei. În timp şi în spaţiu.

Ca să nu mai pomenim de victimă.

Porni din nou spre sat.

Deodată, întrebarea îi răsări în minte: dacă nimeni nu-i simte lipsa? Dacă nimeni n-a observat că a dispărut?

Absolut nimeni.

Gândul îi stărui în minte. Iar dacă fetiţa aia grăsuţă nu l-ar fi zărit din întâmplare, puteau să treacă ani fără ca cineva să-i simtă lipsa. Sau să-l găsească. Putea să treacă o eternitate. Iar între timp, procesul de putrefacţie şi toate celelalte ar fi şters de pe pământ orice urmă a victimei. De ce nu?

În afară de oseminte, fireşte. Şi un craniu rânjit. Yorick, unde-s buzele tale cărnoase?... Nu, la drept vorbind, nu exista niciun cap.

Şi nimeni n-ar fi trebuit să ridice un deget.

Un deces total neobservat.

Nu era un gând plăcut. Încercă să-l alunge, dar singurul lucru care-i luă locul fu imaginea mesei de operaţie iluminată rece şi un corp flasc, anesteziat — al lui.

Şi străinul îmbrăcat în verde, mânuindu-şi cuţitele ascuţite ca nişte briciuri deasupra stomacului său.

Grăbi pasul. Întunericul începu să cadă şi, douăzeci de minute mai târziu, pe când îşi cumpăra un pachet de ţigări de la chioşcul de lângă gară, simţi şi primele picături de ploaie pe mână.

7

După ce se gândi o vreme, Rooth decise să telefoneze, în loc să se ducă personal. Până la Blochberg erau peste cincisprezece kilometri şi aproape trecuse de şapte şi jumătate.

După aceea, când puse la loc receptorul, se simţi uşurat gândindu-se că măcar femeia de la celălalt capăt al firului nu ştia cum arată. Cu puţin noroc, n-avea să fie sigură nici în privinţa numelui. Spera să fi reuşit să-l mormăie atât de nedesluşit, încât să nu fi reuşit să-l reţină.

Nu fusese o convorbire telefonică reuşită.

— Alo?

— Doamna Menhevern?

— Marie-Louise Menhevern, da.

Vocea era stridentă şi descurajantă.

— Mă numesc Rooth, sunt de la poliţia din Maardam. Vă sun în legătură cu o persoană dispărută. Ne-aţi telefonat în iunie anul trecut ca să ne informaţi că, din nefericire, soţul dumneavoastră părea să fi dispărut, corect?

— Nu, n-am spus niciodată „din nefericire". Am spus doar că a dispărut.

— În iunie 1993?

— Exact.

— S-a întors acasă?

— Nu.

— N-a dat niciun semn de viaţă de atunci?

— Nu, dacă ar fi dat, aş fi informat poliţia, desigur.

— Şi nu aveţi nicio idee despre ce s-ar fi putut întâmpla cu el?

— Păi probabil c-a şters-o cu altă femeie şi stă ascuns pe undeva. E în stare de aşa ceva.

— Serios? Ce părere aveţi, unde-ar putea să se afle?

— De unde naiba să ştiu? Eu stau acum şi mă uit la televizor, domnule poliţist. Apropo, sigur sunteţi de la poliţie?

— Desigur.

— Şi-atunci, ce vreţi? L-aţi găsit?

— Depinde, spuse Rooth. Câte testicule avea?

— Ce mama naibii aţi spus?

— Ăă, păi, adică, majoritatea bărbaţilor au două, evident... Cumva soţul dumneavoastră a făcut o operaţie şi a rămas cu unul singur, sau ceva de genul ăsta?

— Ia staţi un pic, o să cer ca această convorbire să fie urmărită.

— Dar, doamnă Menhevern, vă rog, nu e ceea ce credeţi...

— Ştii ceva, eşti un individ josnic. Nici măcar n-ai curajul să vii să te uiţi în ochii mei. Porcule! Dacă pun mâna pe tine...

Rooth închise telefonul îngrozit. Rămase acolo, nemişcat, preţ de o jumătate de minut. De parcă cea mai mică mişcare neglijentă l-ar fi putut trăda. Se uită pe fereastră la întunericul care se lăsa peste oraş.

„Nu, e clar, îşi zise el, nu le am cu femeile. Asta e toată povestea."

Apoi decise să-l scoată pe Claus Menhevern de pe lista victimelor posibile. Ceea ce însemna că rămăsese doar unul.

Münster parcă în faţa blocului de locuinţe dărăpănat de pe Armastenstraat. Zăbovi în maşină înainte să traverseze strada şi să se aventureze prin uşa de la intrare. O duhoare inconfundabilă de urină de pisică plutea deasupra scărilor şi bucăţi consistente de ipsos renunţaseră la orice speranţă de a mai sta agăţate de pereţi, lăsând în urmă găuri căscate. Pe lista chiriaşilor afişată în hol nu era pomenit niciun Pierre Kohler, dar şi lista părea la fel de nedemnă de încredere ca restul clădirii, aşa încât se hotărî să cerceteze ce scria pe uşi.

Trase lozul câştigător la etajul al patrulea.

Pierre Kohler
Margite Delling
Jürg Eschenmaa
Dolomite Kazaj

se putea citi pe o bucată de hârtie scrisă de mână şi prinsă cu o piuneză deasupra căsuţei pentru scrisori.

Apăsă butonul soneriei. Nu se întâmplă nimic — probabil că nu funcţiona. Bătu în uşă de mai multe ori. După aproape un minut, auzi paşi şi o femeie de cincizeci de ani deschise uşa. Avea o cămaşă de noapte mov, înfăşurată lejer în jurul unui trup supraponderal, şi îl cercetă pe Münster cu un ochi critic din creştet până-n tălpi.

Era în mod vădit neimpresionată de ceea ce vedea.

La fel era şi Münster.

— Sunt de la poliţia din Maardam, spuse el fluturându-şi legitimaţia cam o zecime de secundă. E vorba despre o persoană dispărută. Pot să intru?

— Nu fără un mandat, spuse femeia.

— Mulţumesc, spuse Münster. Am găsit un cadavru într-o pădure nu departe de aici şi pare posibil să fie Pierre Kohler, cel care a fost reclamat ca fiind dispărut în august, anul trecut.

— Şi de ce ar fi el? întrebă femeia, strângându-şi cordonul capotului.

— Ei bine, nu ştim asta cu certitudine, desigur, spuse Münster. Doar verificăm toate persoanele care au fost date dispărute. Vârsta pare să se potrivească, ca şi înălţimea. Dar e doar o verificare de rutină. Nu avem nimic altceva care să sugereze că ar putea fi el.

„De ce oi fi atât de politicos cu Japiţa asta?" se întrebă el. „E evident că trebuia să-i tai macaroana de la început."

— Ei bine? spuse ea, aprinzându-şi o ţigară.

— Există un detaliu, spuse Münster.

— Un detaliu?

— Da, ceva care ne-ar permite să facem o identificare pozitivă. Vedeţi, cadavrul pe care l-am găsit n-avea cap. De-aia ne e atât de greu să stabilim cine e.

— Hai nu mai spuneţi...

Un bărbat apăru în hol în spatele ei. Salută cu o mişcare bruscă a capului şi-şi puse mâna pe umărul femeii.

— Ce fel de detaliu? întrebă el.

— Ăă, spuse Münster. Ei bine, victimei noastre îi lipseşte un testicul. Probabil că a fost operat cu mult timp în urmă. Se întâmplă cumva să ştiţi...

Bărbatul începu să tuşească şi Münster se întrerupse. Când atacul luă sfârşit, Münster îşi dădu seama că fusese mai mult un hohot de râs. Individul rânjea. La fel şi femeia.

— Ei bine, domnu' şef de poliţie, spuse bărbatul lovindu-şi fruntea cu pumnul. Ăsta e capul meu. Dacă vrei să-mi numeri ouăle, pofteşte înăuntru. Numele meu e Pierre Kohler.

„De ce naiba n-oi fi telefonat?" se gândi Münster.

Întors acasă, tocmai citea poveştile pentru adormit copiii când sună Rooth.

— Ce-ai aflat? întrebă el.

— Nu e el, spuse Münster. E viu şi vioi. Au uitat să anunţe la poliţie.

— Fir-ar să fie, spuse Rooth.

— La tine cum a fost?

— Cam la fel, probabil, oftă Rooth. Nu pare să lipsească vreun testicul, în orice caz. Nici soţia nu-i duce dorul. De fapt, probabil c-a dat bir cu fugiţii.

— Aha, spuse Münster. Ce facem atunci?

— Am o idee inteligentă, spuse Rooth. Despre chestia cu măcelărirea. Ori pe picioare sau pe mâini era vreun semn particular, ori explicaţia ar putea fi mai simplă.

— Mai simplă? întrebă Münster.

— Amprentele, spuse Rooth.

Münster se gândi un moment.

— Nu te descotoroseşti de amprente tăind picioarele victimei, spuse el.

— Adevărat, spuse Rooth. Dar probabil c-a făcut asta ca să ne deruteze. Nu vezi unde vreau să ajung?

Münster se mai gândi preţ de câteva secunde.

— Desigur, spuse el. Avem amprentele lui. E în cazierul nostru.

— Uite un băiat deştept, spuse Rooth. Da, avem amprentele lui undeva în arhive. Pariez pe viaţa mea nefericită. Apropo, ştii câte avem?

— Trei sute de mii, cred, spuse Münster.

— Şi ceva pe deasupra, da. Ei da, ţinând cont de felul cum stau lucrurile, nu putem să-l depistăm în felul ăsta, dar cel puţin e un fir. Ne vedem mâine.

— Da, ne vedem, spuse Münster, punând receptorul în furcă.

— Ce te ţine aşa de ocupat? întrebă Synn, după ce stinseră luminile, iar el o cuprinse cu braţul.

— A, nimic deosebit, spuse Münster. Căutăm un moş care a dispărut anul trecut, atâta tot. Are între cincizeci şi cinci şi şaizeci de ani şi i-a rămas un singur testicul.

— Fascinant, spuse Synn. Şi cum o să-l găsiţi?

— L-am găsit deja, spuse Münster. E mort, fireşte.

— Ah, făcu Synn. Sunt alături de tine. Poţi să mă ţii mai strâns în braţe, te rog?

8

E drept că Münster câştigase toate trei seturile, dar nu încăpea nicio îndoială că a fost cel mai strâns meci pe care îl jucaseră de mulţi ani: scorurile finale au fost 15–10, 15–13, 15–12 — nu că s-ar fi obosit cineva să le consemneze —, iar Van Veeteren condusese o bună parte din timp, atât în al doilea, cât şi în ultimul set. În ultimul, avusese chiar 12–8.

— Dacă n-aş fi greşit la serviciul ăla băşit, ţi-o furai, repetă el în timp ce se întorceau la vestiare. Vreau să-ţi fie foarte limpede acest lucru.

— Un joc neobişnuit de bun, remarcă Münster. Pari a fi în formă.

— În formă! pufni Van Veeteren. Doar urmează să trec prin chinurile morţii. Dă-mi voie să-ţi amintesc că mâine o să fiu pe masa de operaţie.

— Oh da, aşa e, spuse Münster, pe un ton de parcă toată lumea din secţia de poliţie ştia despre ce e vorba. Când anume o să se întâmple?

— Mă internez din seara asta. Operaţia e planificată pentru mâine-dimineaţă, la ora unsprezece. Ei da, mai devreme sau mai târziu, toţi trecem prin aşa ceva.

— Un unchi de-al meu a avut cancer la intestin, spuse Münster. L-au operat de două ori. Acum e sănătos tun.

— Câți ani are?

— Șaptezeci, cred, spuse Münster.

Van Veeteren mormăi ceva și se trânti pe banchetă.

— Hai să bem un pahar la Adenaar după ce facem duș, spuse el. Vreau să aud cum vă descurcați.

— OK, spuse Münster. Totuși, va trebui s-o sun mai întâi pe Synn.

— Sigur, sigur, spuse Van Veeteren. Transmite-i complimente din partea mea.

„Nu crede c-o să treacă cu bine prin operație", își zise Münster și își dădu seama că-l compătimea pe șeful lui. Era în mod cert prima oară când simțea așa ceva și era un sentiment surprinzător. Se așază sub duș și lăsă apa fierbinte să-i șteargă zâmbetul care-i înflorise pe buze.

Dar la Adenaar, inspectorul-șef al detectivilor redevenise el însuși. Iritat, se plânse că berea lui conținea apă și ceru să i se schimbe paharul de două ori. Îl trimise pe Münster să-i cumpere un pachet de țigări. Scutură scrumul în ghivecele de flori.

— Cum ziceam, ar fi bine să faci cât mai mult posibil cât încă mai sunt disponibil. Presupun că n-ai ajuns nicăieri, așa-i?

Münster oftă, sorbi îndelung din pahar și începu să-i explice poziția în care se afla.

Nu, trebuia să admită că Van Veeteren avusese dreptate în supoziția sa. Cadavrul neidentificat de la Behren rămăsese la fel de neidentificat ca și până atunci. Trecuseră două săptămâni și nu progresaseră nici măcar cu un pas.

Și nu se putea spune că eforturile depuse de toți cellalți ar fi lăsat de dorit; pur și simplu, nu produceau niciun rezultat. Făcuseră mai multe apeluri, în presă, la radio și la televiziune. Fără îndoială că întreaga țară era fascinată de caz, cu toate că interesul mass-media se diminuase după prima săptămână. Toate cazurile naționale de persoane dispărute (bărbați între patruzeci și șaptezeci de ani, ca să fie acoperită și eventualitatea puțin probabilă

că Meusse s-ar fi putut înşela) fuseseră investigate, dar niciunul dintre ele nu corespundea. Dacă nu era vorba despre treaba cu testiculul lipsă, era altceva. Rooth contactase mai multe spitale şi stabilise că între nouă şi zece mii de bărbaţi din grupul respectiv de vârstă aveau un testicul lipsă, dintr-un motiv sau altul. Considerabil mai mulţi decât ar fi fost de presupus, dar era practic imposibil să-i cercetezi pe toţi pe baza notelor de caz şi a unor informaţii similare, dar şi din pricina jurământului de confidenţialitate care se aplica profesiei medicale. Münster luase legătura cu trei sau patru guvernatori de închisoare, dar aflase că, în mod regretabil, controlul organelor genitale ale deţinuţilor nu constituia o prioritate din perspectiva supravegherii delincvenţilor.

— Mi se pare de-a dreptul fără rost să insistăm cu puşcăriile, spuse Münster. Chestia aia cu amprentele a fost doar o supoziţie, în definitiv.

Van Veeteren aprobă din cap.

— Şi cu covorul, care-i treaba? întrebă el.

— Păi, ştim destul de multe despre el, desigur. Vrei să auzi toate detaliile?

— Doar un rezumat, te rog.

— Un covor din păr de vită. Calitate proastă, cândva de culoare albastră şi verde. Un metru şaptezeci pe doi metri. Aparent, cu o vechime între treizeci şi patruzeci de ani. Nicio etichetă a producătorului sau ceva similar, destul de uzat chiar şi înainte de a fi fost folosit ca... giulgiu.

— Hmm, făcu Van Veeteren.

— Sunt urme de păr de câine şi cam cincizeci de alte chestii pe care le găseşti în fiecare locuinţă. Până şi sfoară din hârtie maro. Folosită pentru a lega balotul de jur împrejur, bineînţeles. Un fir dublu răsucit de câteva ori. De tipul cel mai banal cu putinţă. În fiecare an se vând cam 250 000 de metri. În toată ţara, mai exact.

Van Veeteren îşi aprinse o ţigară.

— Mai ai vreo veste de la Meusse?

— Oh, da, spuse Münster. Au analizat ADN-ul şi au obţinut codul genetic complet, dacă am înţeles corect. Problema e că nu avem cu ce să-l comparăm. Nu există înregistrări.

— Slavă Domnului, spuse Van Veeteren.

— De acord, spuse Münster. În tot cazul, ştim cam tot ce e de ştiut despre cadavrul ăsta blestemat...

— În afară de cui îi aparţine, observă Van Veeteren.

— Da, în afară de asta, oftă Münster.

— Aţi încercat să strecuraţi povestea cu testiculul în media? Că n-am văzut nimic.

— Nu, spuse Münster. Am zis că e mai bine să păstrăm tăcerea în privinţa asta. Ca să putem fi siguri în momentul în care apare identificarea corectă, dar cred că ceva-ceva tot a transpirat.

Van Veeteren reflectă o vreme.

— Trebuie să fi fost un singuratic, spuse el în cele din urmă. Incredibil de singur.

— Am citit despre oameni care zac morţi doi sau trei ani fără să li se observe lipsa, zise Münster.

Van Veeteren dădu din cap posomorât. O chemă pe chelneriţă şi comandă încă două beri.

— Nu ştiu dacă e bine... dădu Münster să protesteze.

— Eu plătesc, zise Van Veeteren şi subiectul fu închis. Chiar crezi c-a fost reclamată dispariţia lui pe undeva?

Muster se uită afară pe fereastră şi reflectă.

— Nu, spuse el. M-am gândit la asta şi nu cred c-a fost.

— Ar putea fi un străin, desigur, remarcă Van Veeteren. Graniţele sunt atât de deschise în zilele noastre, încât oricine poate intra în ţară având un cadavru în portbagaj.

Münster îşi exprimă acordul cu această idee.

— Şi-atunci, ce-ai de gând să faci în continuare?

Münster ezită.

— Nu ştiu, să-l pun la gheaţă, la păstrare, cred. Rooth a început deja să lucreze la altceva. Bănuiesc că Hiller vrea să mă alătur grupului lui Reinhart, de poimâine încolo. Cadavrul nostru va trebui să fie pus la congelat, în aşteptarea următoarei coincidenţe.

Van Veeteren aprobă din cap apreciativ.

— Bravo, Münster, spuse el. Nici eu n-aş fi putut să exprim asta mai bine! Să fie pus la congelat, în aşteptarea următoarei

coincidenţe — nu cred că asta au avut în minte, totuşi, cei cu treaba aia, cu viaţa de după moarte. Dar, în tot cazul, noroc!

— Noroc, spuse Münster.

— Deci, n-aveţi niciun sfat util de oferit? întrebă el pe când ieşeau din local.

Van Veeteren se scărpină la ceafă.

— Nu, spuse el. Ai spus tot ce era de spus. La urma urmei, trebuie să fii în stare să dai dovadă de un pic de răbdare. Găinile nu se ouă mai repede dacă stai cu ochii pe ele.

— De unde scoateţi toate expresiile astea?

— Habar n-am, spuse Van Veeteren, de-a dreptul încântat de sine. Aşa ni se întâmplă nouă, poeţilor. Pur şi simplu, ne vin în minte.

9

Nu reuşi să se prindă de la primul indiciu. Câteva rânduri pe care le citise într-unul din ziarele de seară pe când se întorcea cu taxiul de la aeroport. Oricine l-ar fi putut trece cu vederea.

Apoi deveni mai îngrijorată. Când termină de despachetat şi-şi luă cele două tablete, îşi îndreptă atenţia asupra ziarelor cotidiene, pe care doamna Pudecka le lăsase în două teancuri ordonate pe masa din bucătărie, ca de obicei. Se tolăni în fotoliul Biedermeier din faţa şemineului şi începu să le citească fără grabă, unul câte unul; atunci a început să o sâcâie o bănuială. Desigur, pentru moment era o pură fantezie — o idee excentrică, ceva de genul ăsta, provocată şi pusă în mişcare de conştiinţa ei încărcată, fără îndoială. Sentimentul vag de vinovăţie, care fireşte că nu avea nicio justificare, dar, cu toate acestea, o însoţea mereu, undeva în sinea ei, mai mult sau mai puţin insistent, dar niciodată în totalitate absent. Îşi dori să fi fost altfel. Să se fi putut hotărî să fie completamente — absolut şi definitiv — absent. O dată pentru totdeauna.

Dar, bineînţeles, nu aşa stăteau lucrurile.

Se duse în bucătărie. Îşi mai făcu un ceai, luă câteva ziare în dormitor şi începu să le răsfoiască mai sistematic. Se întinse sub pătură şi citi, lăsându-şi mintea să rătăcească înapoi în timp, în

încercarea de a rememora datele şi evenimentele. Aţipi câteva minute când crepusculul se furişă în încăpere, dar se simţi expulzată dintr-un vis în care faţa lui apăruse brusc înaintea ei, cu detalii foarte clar definite.

Chipul lui complet tăcut şi lipsit de expresie, cu acei ochi de nepătruns.

Întinse mâna şi aprinse veioza.

Putea fi oare el?

Se uită la ceas. Şase şi jumătate. În orice caz, era prea târziu ca să plece cu maşina în seara asta. Zborul o obosise, ca de obicei. Nimeni nu se putea aştepta ca ea să rezolve lucrurile imediat, dar totodată era conştientă că nu era ceva pe care să-l ascundă sub covor şi să spere că va rămâne acolo. Sunt unele lucruri pe care, pur şi simplu, nu le poţi ocoli. Există pe lumea asta şi ceea ce se cheamă datorie.

Făcu un duş şi petrecu câteva ore uitându-se la televizor. O sună pe Liesen ca s-o anunţe că se întorsese acasă, dar nu-i spuse nimic despre temerile ei. Bineînţeles că nu. Liesen era unul dintre oamenii care nu ştiau nimic despre asta; nu avusese niciodată vreun motiv ca să-i spună.

Niciun motiv temeinic.

La ştiri n-au suflat o vorbă despre asta. Ceea ce nu era aşa de ciudat, dacă stăteai să te gândeşti; trecuseră mai bine de două săptămâni şi bineînţeles că apăruseră alte lucruri importante despre care cetăţenii trebuiau informaţi. Probabil că totul începuse să se şteargă şi să dispară din minţile oamenilor şi bănuia că, dacă nu intervenea, întreaga afacere avea să fie în curând uitată.

Oftă neliniştită. Nu aşa ar fi cel mai bine? Să fie uitată? Sigur nu era niciun motiv pentru care să se scormonească iar în mocirla trecutului? Numai gândul la lucrurile neplăcute care puteau fi răscolite. Oare n-o să obosească niciodată s-o urmărească asemenea unui... unui, cum se zice în zilele astea? Poltergeist? Ceva de genul ăsta, în orice caz.

Dar rămânea acea vagă nelinişte a conştiinţei. Acel simţământ uşor, dar sâcâitor, de vinovăţie. Despre asta era vorba de fapt, şi oare va scăpa vreodată de el dacă şi de data asta reuşea

să se țină departe de întreaga poveste? O întrebare bună, fără doar și poate. Chiar dacă privea partea pozitivă a lucrurilor, abia de-i mai rămâneau la dispoziție zece–doisprezece ani și, mai devreme sau mai târziu, avea să se afle stând în fața acelui zid.

Față în față cu creatorul, mai exact. Caz în care ar fi o idee bună să se păstreze pe teren solid.

Da, într-adevăr. Oftă, se ridică și stinse televizorul. Trebuia să meargă până la capăt.

Dar, pe de altă parte, nu exista, de fapt, nimic, absolut nimic care să sugereze că ar putea fi cu adevărat el. Nici cel mai mărunt detaliu.

Fără îndoială că era vorba de nervii ei care-i jucau feste.

Porni la drum a doua zi, dis-de-dimineață. S-a trezit de la cinci și jumătate, încă unul din acele blesteme inevitabile pe care bătrânețea le aduce în trena ei. S-a sculat, a luat micul dejun și a scos mașina din garaj înainte de șapte.

Nu avu de înfruntat cine știe ce trafic; din momentul în care ieși din oraș și ajunse pe dealuri, rămase cam singură pe șosea. Era o dimineață frumoasă, cu o pătură diafană de ceață pe care apariția soarelui o împrăștia fără dificultate. Se opri la un han pitoresc între Geerlach și Würpatz și bău o cafea. Își luă inima-n dinți și încercă să-și țină gândurile și îngrijorarea sâcâitoare sub control în timp ce frunzărea ziarele de dimineață. Nu se sufla niciun cuvânt. În niciunul dintre ele.

Porni mai departe cu mașina și trecu prin Linzhuisen fără să se oprească, astfel că sosi la casă pe la nouă și jumătate. Se dădu jos și se duse la ușă. Reuși s-o deschidă cu oarecare dificultate și nu trecură prea multe minute până să-și dea seama că temerile ei cele mai rele puteau fi foarte bine adevărate.

Era departe de a fi o certitudine, dar pentru că ajunsese până aici, era clar că nu avea alternativă decât să sune la poliție.

Făcu asta la puțin timp după aceea; de la stația de telegraf din Linzhuisen, mai exact, iar apelul fu înregistrat la Maardam la ora 10:03 de către ofițerul de serviciu Pieter Willock.

Zece minute mai târziu, inspectorul Rooth intră în biroul inspectorului Münster fără să bată şi-l anunţă cuprins de o excitaţie prost mascată:

— Cred că l-am găsit.

10

„Să dorm", îşi zise el. „E tot ce-mi doresc."

Orele de dinaintea internării se dovediră a nu fi nici pe departe acea orgie de solitudine pe care şi-o imaginase, şi probabil că acele apeluri telefonice, în aceeaşi măsură ca şi răspunsul la întrebarea „Ce te aşteaptă", l-au urmărit şi l-au ţinut treaz până spre dimineaţă.

Nu că l-ar fi apelat ca să-şi ia adio de la el — sau cel puţin nu aşa sunase. Dar dacă s-ar fi întâmplat ceva neaşteptat, ei aveau să se simtă în mod firesc mai bine, pentru că vorbiseră cu el în acea ultimă seară.

Renate a fost prima. Bătând câmpii, ca de obicei: a vorbit despre casa de vacanţă pe care o avuseseră cândva; despre cărţile pe care nu le citise, dar le văzuse; despre fratele şi cumnata ei (acel îngrozitor frate al ei: din cine ştie ce motiv, el se înţelesese binişor cu soţia acestuia — pe vremuri, adică); şi abia după ce-a trecut un sfert de oră a ajuns să pomenească de operaţie.

Era îngrijorat?

Îngrijorat? Bineînţeles că nu. Nu, inutil de spus că ea nu se aşteptase ca el să fie. În tot cazul, poate nu uita s-o sune când totul se va fi terminat?

Aproape că i-a promis. Orice numai s-o împiedice să trăncănească în continuare despre ce bine-ar fi dacă ei doi ar fi iar împreună. Trecuseră aproape trei ani de când trăiau separaţi şi, dacă era un lucru în viaţa lui pe care nu-l regreta, aceea era separarea de Renate.

Poate că ăsta era un motiv suficient ca să afirme că mariajul lor nu fusese o chestie chiar aşa de rea, în definitiv — îi trecu subit prin minte. Ca un mijloc spre atingerea unui scop, mai exact.

Oamenii depresivi ar trebui să fie circumspecţi unii faţă de alţii, clamase Reinhart cu nu ştiu ce ocazie. Adeseori, suma devine mai mare decât părţile. Mult mai mare.

Apoi a sunat Mahler. Abia apucă să pună receptorul jos după primul apel, că bătrânul poet era deja pe fir.

Desigur, trebuie să fi lăsat să-i scape ceva despre ceea ce-l aştepta la club. Probabil când a jucat şah, sâmbăta trecută sau cu o sâmbătă înainte. În tot cazul, a fost o surpriză. Mahler nu era tocmai un prieten apropiat — indiferent ce-o fi însemnând asta —, dar era posibil ca tovărăşia lor din sălile în care puteai să tai fumul cu cuţitul să însemne mai mult decât îşi imaginase. Sau îndrăznise să-şi imagineze. Inutil de precizat, nu se gândise prea mult la asta, dar telefonul a fost o veritabilă surpriză.

— Presupun că vei fi nevoit să lipseşti câteva partide, spuse el. Adică, Mahler.

— O să mă-ntorc cât de curând, ripostă Van Veeteren. Nimic nu-ţi înviorează potenţa ca două–trei săptămâni de abstinenţă.

Iar Mahler râse cu vocea lui profundă şi îi ură noroc din toată inima.

Ultima fusese Jess, fireşte.

Îi dărui o îmbrăţişare de fiică de la distanţă, dar promise să-l viziteze în câteva zile cu struguri, ciocolată şi nepoţi.

— Nici să nu te gândeşti, protestă el. Să târăşti copiii cale de trei sute de kilometri doar ca să caşte gura la un ticălos ramolit? Or să tragă o sperietură soră cu moartea!

— Prostii, replică Jess. O să le cumpăr îngheţată după aia şi-o să le treacă spaima. Ştiu că eşti speriat de moarte de operaţia asta, chiar dacă negi categoric când încearcă cineva să-ţi sugereze asta.

— Neg categoric, spuse Van Veeteren.

Ea râse, exact cum făcuse şi Mahler, apoi el vorbi cu cei doi nepoţi de trei ani în franceza lui de şcoală elementară, iar aceştia îl ameninţară şi ei că vor veni să caşte gura la el curând. Dacă îi înţelesese corect. Şi păreau să fie la curent cu toate cele, se văzu nevoit să admită.

— O să-ți facă o injecție, după care o să adormi, spuse unul dintre ei.

— Pe ăia morți îi duc la subsol, adăugă celălalt.

După ce supraviețui și acelei convorbiri telefonice, constată că sosise momentul să plece. Lăsă o cheie doamnei Grambowska, cu două etaje mai jos, ca de obicei, iar în seara asta până și această slujnică credincioasă și cu părul alb răspândea un fel de aură ciudată de compasiune și reconciliere. Îi luă mâna și i-o mângâie cu gingășie, un gest pe care nu-l văzuse la ea în toți anii de când o cunoștea.

— La revedere, spuse ea. Aveți grijă.

O să-i dezamăgesc pe toți dacă trec cu bine prin încercarea asta, își zise în timp ce se urca în taxi. De fapt, nu era deloc o replică rea ca să-l trimită la drum. „Ai grijă!" Când o să stea lungit pe masă, drogat și cu măruntaiele la vedere, va trebui să aibă grijă să nu se lase luat de val și să facă ceva caraghios. Trebuia să țină minte asta.

Își dădu seama că singurul cu care nu luase legătura fusese Erich, dar firește că era posibil ca acesta să fi încercat mai devreme în timpul după-amiezii. Meciul cu Münster și vizita la Adenaar îl mâncase o groază de timp, așa că se aflase acasă doar de vreo două ore. Fără doar și poate că, la închisoare, erau restricții și în privința apelurilor telefonice.

Erau două paturi în încăperea cu pereți galben-pal în care l-a condus asistenta, dar ambele erau libere, așa că avu posibilitatea să stea singur și să se gândească la ale lui fără să fie deranjat.

Iar gândurile erau multe și variate. Și îndeajuns de urgente ca să-l alunge somnul. Se folosi de convorbirile telefonice ca să se întoarcă în timp. Nu era o călătorie cu un itinerar prestabilit, dar gândurile îl târau în urma lor și, în scurt timp, începu să-și amintească toate durerile și plăcerile pe care i le oferise viața, și încercă să înțeleagă ce anume îl făcuse ceea ce devenise și ceea ce era... Dacă putea fi iertat pentru o manieră atât de infantilă de a exprima lucrurile. Dar, în orice caz, părea un timp foarte potrivit pentru reflecție. Îi trecu prin minte că era ca și cum și-ar

fi scris propriul epitaf — propriul necrolog, pregătit în avans, cu fapte autentice. Sau întrebări.

Din memorie, nu în memoria...

Ex memoriam.

Cine sunt? Cine am fost?

Inutil de precizat, nu primi niciun răspuns, în afară de înțelegerea faptului că destul de multe lucruri se desfășuraseră conform unui model prestabilit. Pilotându-l în aceeași direcție inexorabilă într-un fel misterios.

Tatăl lui: acea figură profund tragică (dar copiii sunt orbi față de marile tragedii, bineînțeles), care a avut o influență atât de mare asupra sa. Neabătut și de neînduplecat, reușise să-i insufle copilului său certitudinea că nu putem să ne așteptăm nicio clipă ca viața să ne facă vreun cât de mic favor. Nimic nu e permanent; totul este trecător, arbitrar, întâmplător și de neînțeles.

Sau, mă rog, ceva de genul ăsta, dacă-l înțelesese corect pe tatăl lui.

Căsnicia lui: douăzeci și cinci de ani alături de Renate. Sigur, produsese doi copii și ăsta era rezultatul important. Unul dintre ei era la închisoare și probabil că avea să continue pe același drum; dar iată, Jess și nepoții erau o ramură neașteptat de sănătoasă a copacului bătrân și bolnav. Nu puteai să negi asta.

Cadavrele sunt duse la subsol!

Profesia lui: dacă nimic altceva nu arătase în acea direcție, treizeci și cinci de ani de muncă sisifică în zonele obscure ale vieții și ale societății trebuie să-i fi oferit din când în când indiciul că se poate realiza și ceva pozitiv.

Da, în definitiv era o urmă de model repetitiv.

Își vârî mâna pe sub pătura țeapănă și-și pipăi stomacul. Acolo... Pe-acolo pe undeva, era locul unde se afla, la dreapta buricului, dacă înțelesese corect. Aceea era porțiunea unde aveau să-l taie.

Strânse locul cu băgare de seamă. Deodată simți că-i e foame, de parcă ar fi apăsat un buton. I se interzisese să mănânce ceva după ora șase seara și își dădu seama că, de fapt, nu mâncase de pe la douăsprezece. Chiar în acel moment, intestinul lui era fără îndoială încleștat într-o luptă zadarnică pentru a smulge

ultima picătură de nutriţie din berea pe care o băuse la Adenaar... Încercă să vizualizeze procesul cu ochii minţii, dar imaginile care se formară erau neclare şi abstracte, dincolo de limitele înţelegerii.

De bună seamă că, la un moment dat, în această succesiune pâlpâitoare de imagini neclare, îşi pierdu cunoştinţa. Fără îndoială că spectacolul de film vag emanat din propriile sale intestine mai dură o vreme, dar curând lucrurile începură să devină mai limpezi. Dintr-odată, imaginile se schimbară. Scena era bine luminată şi de o claritate cristalină. Sala de spectacol populată cu misterioase siluete în verde, agitându-se de colo-colo fără un sunet, concentrarea lor fiind hipnotică prin intensitatea ei. Doar clinchetul slab, dar strident, al unor instrumente tăioase care erau ascuţite sau lăsate să cadă în vase metalice tulbura când şi când liniştea densă, conspirativă.

El stătea lungit acolo, gol şi expus pe masa rece din marmură şi avu revelaţia că totul se terminase. Aceasta nu era o operaţie. Scena avea loc în teatrul pentru autopsii de la Institutul de Criminalistică, un loc familiar, dar foarte rece, unde îi urmărise pe Meusse şi colegii lui la muncă de multe ori.

Se apropie de masă şi de grupul de personaje care tăiau şi ciopleau cu entuziasm şi îi trecu prin minte că nu putea fi el cel care stătea întins acolo, că trebuia să fie vreun alt suflet sărman, nefericit şi total necunoscut. Dar, pe de altă parte, poate nu atât de necunoscut... Cadavrul fără cap avea ceva familiar. Nu părea să aibă nici mâini, şi nici picioare, şi când în sfârşit reuşi să-şi facă loc pe lângă Meusse şi asistenta aia grasă şi palidă a lui, al cărei nume nu reuşea niciodată să şi-l amintească, îşi dădu seama că aceştia nu lucrau pe o masă, ci pe o bucată de sol de pădure cât se poate de banal, un şanţ, mai exact. Şi nu erau ocupaţi cu o operaţie sau o autopsie — tocmai înfăşuraseră cadavrul într-un covor mare şi murdar şi se agitau să-l îndese în şanţul acoperit de buruieni, unde-i era locul. Unde era locul tuturor lucrurilor. Acum şi pentru totdeauna.

Şi deodată el era cel înfăşurat în covor, până la urmă. Nu putea scoate niciun sunet, abia putea să respire, dar chiar şi aşa le auzea şoaptele excitate. Aici e numai bine să-l ascundem!

Nimeni n-o să-l găsească vreodată! E o persoană totalmente inutilă. De ce să ne facem griji în felul ăsta pentru cineva?

Iar el strigă la ei, să nu-şi uite responsabilităţile morale. Da, exact asta a strigat, dar bineînţeles că nu i-a fost de vreun folos, căci covorul era prea gros, iar ei plecau deja, şi-apoi, era foarte greu să te faci auzit când n-aveai cap.

Femeia îi scutură braţul. El deschise ochii şi tocmai se pregătea să ţipe încă o dată la el ca să le spună că nu trebuie să-şi uite responsabilităţile morale, când îşi dădu seama că se trezise.

Ea spuse ceva, iar el avu impresia că avea ochii plini de compasiune. Sau, mă rog, ceva de genul ăsta.

„Oare sunt mort?" se întrebă Van Veeteren. La drept vorbind, ea avea o înfăţişare de-a dreptul angelică. Nu era imposibil.

Dar femeia ţinea în mână un receptor de telefon. Totul părea să se orânduiască la limita profanului când îi pică fisa: nici măcar nu se operase încă. Era de dimineaţă şi totul abia urma să se întâmple.

— Telefonul, spuse din nou femeia. Vă caută cineva, domnule inspector-şef.

Îi dădu receptorul şi plecă. El îşi drese glasul şi încercă să se ridice pe jumătate.

— Alo?

— Domnul inspector-şef Van Veeteren?

Era Münster.

— La telefon.

— Vă rog să mă scuzaţi că vă deranjez la spital, dar mi-aţi spus totuşi că operaţia începe abia la unsprezece...

— Şi ce oră e acum? Căută din priviri un ceas pe pereţii goi, dar nu zări niciunul.

— Zece şi douăzeci.

— Oh.

— M-am gândit că trebuie să vă spun că ştim cine este... Păreaţi destul de interesat...

— Te referi la cadavrul învelit în covor?

Pentru o fracţiune de secundă, avu impresia că visa din nou.

— Da. Suntem foarte siguri că trebuie să fie Leopold Verhaven.

— Ce?

Timp de câteva secunde, mintea lui Van Veeteren se goli complet. Un scurt interval ca de oţel inoxidabil, în contact cu care toate ricoşau, fără nicio şansă de a-l penetra.

— Ce naiba ai spus acolo?

— Da, Leopold Verhaven. El e victima. Presupun că vi-l amintiţi.

Trecură trei secunde. Oţelul se topi şi permise informaţiei să pătrundă.

— Să nu faceţi nimic! spuse Van Veeteren. Vin acolo imediat.

Dădu să coboare din pat, dar chiar în acel moment se deschiseră uşile şi în încăpere pătrunse un pluton neaşteptat de numeros de oameni îmbrăcaţi în verde.

Receptorul rămăsese atârnat şi bălăbănindu-se.

— Alo? zise Münster. Mai sunteţi acolo?

Sora ridică receptorul.

— Domnul Van Veeteren tocmai a plecat la sala de operaţii, explică ea, punând receptorul la locul lui.

III

24 august 1993

11

Erau două puncte cu vizibilitate bună şi două trenuri posibile.

Primul avea să sosească abia la 12:37 dar, cu toate astea, el îşi ocupase poziţia pe la 11:00. Era important să aibă un loc corespunzător: la una din mesele de lângă fereastră, de pe verandă. Cercetase condiţiile cu câteva zile înainte. Vederea spre piaţa din faţa gării era excelentă, mai ales în zona dintre şirul de taxiuri şi chioşcul de ziare. Era chiar în mijlocul câmpului său vizual şi toţi pasagerii nou-sosiţi trebuiau să ajungă acolo mai devreme sau mai târziu.

Bineînţeles, în afară de cazul în care ar fi luat-o peste liniile de cale ferată, lucru interzis de altfel. Dar de ce ar fi făcut el asta? Casa lui era în această direcţie. Nu ar fi avut niciun motiv să se îndrepte spre nord. Aşa că, dacă intenţiona să se ducă direct acasă, trebuia să treacă pe-aici. Mai devreme sau mai târziu, după cum s-a mai spus. Cel mai probabil, cam pe la unu fără un sfert.

Peste o oră şi jumătate.

Ce avea să facă în continuare era o întrebare deschisă; dar era probabil că va lua un taxi pentru parcurgerea celor circa

cincisprezece kilometri rămaşi. Asta avea o importanţă minoră. Important era faptul că venea.

Apoi totul se va rezolva, fără îndoială. Într-un fel sau altul.

Comandă prânzul: bucăţi de carne cu salată; pâine, unt şi brânză. Dar abia se atinse de mâncare în cele două ore cât stătu acolo. În schimb, fumă vreo cincisprezece ţigări, întorcând din când în când paginile cărţii pe care o aşezase la dreapta farfuriei — fără să citească mai mult de o frază ici-colo, neavând nici cea mai mică idee despre conţinut. Dacă ăsta era camuflajul lui, efortul era jalnic. Oricine s-ar fi uitat mai atent la el şi-ar fi dat seama, fără doar şi poate, că se întâmpla ceva nelalocul lui. Era cât se poate de conştient de asta, dar nu exista niciun risc.

Cine naiba ar fi vrut să se uite mai atent la el?

Nimeni, decise el. Iar asta era, desigur, o concluzie foarte corectă la care să se ajungă. Între unsprezece şi două, undeva între două sute şi două sute cincizeci de clienţi luau masa la restaurantul gării. Majoritatea erau clienţi obişnuiţi; dar erau şi numeroşi clienţi ocazionali, ceea ce făcea extrem de improbabilă eventualitatea ca cineva să acorde o cât de mică atenţie acestui individ banal în pantaloni reiaţi şi pulover gri-verde de la masa de lângă fereastră, care îşi vedea de treburile lui.

Mai ales dacă păstrai în minte factorul timp. Nu se putu abţine să nu zâmbească gândindu-se la asta. Dacă totul mergea conform planului, avea să treacă îngrozitor de mult timp. Luni. Cu oarece şansă, ani. Timp din belşug. În mod ideal, ceea ce avea să se întâmple nu va fi descoperit niciodată.

Inutil de precizat că aceea ar fi fost soluţia optimă — nimic să nu vadă vreodată lumina zilei —, dar îşi dădu seama că ar fi fost stupid să mizeze pe asta. Era mai bine şi mai inteligent să fie pregătit pentru orice eventualitate. Mai bine să stea aici liniştit şi să nu facă nimic care să atragă atenţia asupra sa. Un mesean necunoscut printre mulţi alţi meseni necunoscuţi. Neremarcat de nimeni, uitat de toţi.

Pe la douăsprezece, când aglomeraţia din local atinsese apogeul, câţiva clienţi încercară să ocupe locul din faţa lui, dar el îi respinse, explicându-le politicos că, din păcate, era rezervat, aştepta un prieten.

Mai târziu, în momentele critice din preajma orei unu fără un sfert, deveni tensionat. Asta era inevitabil. Când zări primii dintre pasagerii nou-sosiţi, îşi apropie şi mai mult scaunul de fereastră şi ignoră orice altceva în jur. Era esenţial să se concentreze temeinic: identificarea lui putea foarte bine să fie veriga cea mai slabă din tot lanţul. Trecuse vreme îndelungată şi cine putea să ştie cât de mult se schimbase în toţi acei ani? Evident, sub nicio formă nu trebuia să-l rateze.

Nu trebuia să-l lase să treacă neobservat.

Când în cele din urmă îl văzu, omul ieşea din restaurantul aflat în cealaltă parte a pieţei, o oră şi jumătate mai târziu. Era evident că nu avea niciun motiv să-şi facă griji.

Bineînţeles, el era. Asta a fost imediat limpede de când se afla încă la treizeci de paşi depărtare — aceeaşi siluetă energică, vânoasă. Uşor gârbovit, poate, dar nu cine ştie ce. Părul era mai rar, retras pe la tâmple, şi mai deschis la culoare. Mişcările, ceva mai rigide.

Un pic mai cenuşiu, un pic mai bătrân.

Dar, cu certitudine, el.

Plecă de la masă şi ieşi în stradă. Bărbatul stătea în staţia de taxi. Exact cum era de aşteptat. Al treilea la rând, căutând ceva prin buzunare. Ţigări, bani, putea fi orice.

Atunci nu avea nimic de făcut decât să aştepte. Să aştepte, să se ducă la maşină şi pe urmă să-l urmărească. Nu era nicio grabă. Ştia unde avea să-l ducă taxiul.

Ştia că totul avea să decurgă conform planului.

Un scurt moment simţi o uşoară ameţeală, când sângele îi năvăli în cap, dar îşi recăpătă rapid controlul.

Taxiul plecă din staţie. Dădu ocol pieţei şi, pe când trecea prin faţa restaurantului, putu să vadă profilul familiar prin geamul din spate al maşinii, la mai puţin de doi metri distanţă, iar în acel moment, îşi dădu seama că nu va fi nicio problemă.

Absolut nicio problemă.

IV

5–10 mai 1994

12

— Ce părere ai? întrebă Rooth.

Münster ridică din umeri.

— Nu ştiu. Dar probabil că e omul nostru. Va trebui să aşteptăm ce zic cei de la medicină legală.

— Nu e tocmai un loc vesel.

— Nu. Asta te frapează, cu certitudine. Ne plimbăm prin sat? Aici nu facem nimic bun. Şi-aşa va trebui să vorbim cu vecinii, mai devreme sau mai târziu.

Rooth dădu din cap aprobativ şi porniră în tăcere pe cărarea şerpuitoare din pădure. După câteva sute de paşi, apăru în faţa lor drumul de ţară, cu case joase de o parte şi de alta, şi la doar o azvârlitură de băţ mai încolo se afla satul Kaustin. Îşi continuară plimbarea până la biserică şi la drumul principal.

— Ai idee câte suflete trăiesc în locul ăsta? întrebă Rooth.

Münster se uită la cimitir, dar presupuse că întrebarea se referea la cei care nu-şi găsiseră încă odihna veşnică.

— Vreo două sute, bănuiesc. În tot cazul, există o şcoală şi o prăvălie.

Arătă de-a lungul drumului, în faţa lor.

— Ce zici, facem o mică investigaţie? întrebă Rooth.

— De ce nu? zise Münster. Dacă vânzătorul de la magazin nu ştie nimic, nimeni altcineva n-o să ştie.

În magazin erau două doamne în vârstă care şedeau pe scaune şi Münster era sigur că n-aveau nicio intenţie să plece. În timp ce Rooth studia cu atenţie oferta de ciocolate şi de pungi cu bomboane, Münster îl conduse pe vânzătorul zvelt în magazie. Poate că nu era nevoie de aşa ceva. Sosirea lor în sat, cu cinci–şase maşini venind pe un drum forestier care în mod normal era necirculat, cu greu ar fi putut să treacă neobservată. Chiar şi aşa, erau destule motive să păstreze cât mai multă discreţie cu putinţă. Legătura nu fusese confirmată încă, la urma urmelor.

— Numele meu e Münster, zise el scoţând la iveală legitimaţia.

— Hoorne. Janis Hoorne, spuse vânzătorul cu un zâmbet neliniştit.

Münster hotărî să treacă direct la subiect.

— Ştii a cui e casa din pădurea de-acolo? La cotitura de lângă biserică, vreau să zic.

Bărbatul aprobă din cap.

— A cui e?

— A lui Verhaven.

„Are vocea aspră, îşi zise Münster, ochii nu stau o clipă locului. Oare ce-l îngrijorează?"

— Ai magazinul ăsta de mult?

— De treizeci de ani. Înaintea mea, a fost al lui tata.

— Înseamnă că ştii povestea?

Omul încuviinţă din nou din cap. Münster aşteptă câteva secunde.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu ştim, deocamdată, explică Münster. Posibil. Ai remarcat ceva?

— Nu... nu, ce-ar fi trebuit să observ?

Nervozitatea îl învăluia ca o aură, dar putea să existe un motiv întemeiat pentru asta. Münster îl cântări din priviri, din creştet până-n tălpi, înainte de a continua.

— Leopold Verhaven a fost eliberat din închisoare anul trecut, în august. Pe douăzeci şi patru, mai exact. Credem că el s-a întors acasă, cam pe atunci. Ştii ceva despre asta?

Bărbatul ezită, frecându-şi cu nervozitate degetele mari de arătătoare.

— Cred că ştii cam tot ce se-ntâmplă prin Kaustin, nu-i aşa?

— Da...

— Şi? Ştii de ce s-a întors aici? Atunci, în august, sau altă dată?

— Se spune...

— Da?

— Cineva l-a văzut cam pe atunci, da.

Scoase o batistă din buzunar şi-şi şterse buza de sus.

— Când a fost asta?

— Ăă, într-o zi din august, anul trecut.

— Dar de atunci n-a mai dat niciun semn de viaţă?

— Eu nu ştiu să fi dat.

— Deci a fost văzut într-o singură zi, corect? A fost văzut într-una sau în mai multe ocazii posibile, aşa e?

— Nu ştiu, aşa cred.

— De cine?

— Poftim?

— Cine l-a văzut?

— Maertens, dacă-mi amintesc corect... Poate şi doamna Wilkerson, nu-mi aduc bine aminte.

Münster făcu însemnări în carnet.

— Maertens stă la Niedermanns, în cealaltă parte a şcolii, dar lucrează în cimitir. Sigur îl găsiţi acolo, dacă...

Nu mai ştia cum să continue.

— Şi doamna Wilkerson?

Negustorul tuşi şi înghiţi două tablete.

— Stă în casa de la intrarea în pădure. Pe partea dreaptă. În drum spre casa lui Verhaven, mai exact.

Münster aprobă din cap şi închise blocnotesul. Pe când ieşeau din magazin, Hoorne găsi destul curaj ca să pună o întrebare.

— A făcut-o din nou?

Se auzi doar cu puţin mai tare ca o şoaptă. Münster clătină din cap.

— Nu, spuse el. Nici vorbă.

— Vrei şi tu o bucată?

Rooth îi întinse ciocolata pe jumătate mâncată.

— Nu, mulţumesc, spuse Münster. Le-ai interogat pe băbuţe?

— Hmm, spuse Rooth cu gura plină. Nişte personaje viclene. Nici moarte n-au vrut să-şi deschidă dinţii falşi în absenţa unui avocat. Unde mergem acum?

— La biserică. Se pare că paracliserul l-a văzut.

— E bine, spuse Rooth.

Maertens tocmai săpa un mormânt când Münster şi Rooth se apropiară, iar Münster îşi aminti cum cândva, la şcoală, interpretase un foarte imatur Horatio. Gândul îi aduse un zâmbet scurt pe buze. Poate că ceea ce afirmase micul şi entuziastul profesor de actorie era adevărat şi că *Hamlet* era o piesă ce conţinea câte ceva pentru fiecare etapă a vieţii unui om. Nu îndrăzni să dezvolte ideea mai mult şi nici nu întrebă al cui era mormântul.

— Vă deranjează dacă vă punem câteva întrebări? spuse Rooth în schimb. Sunteţi domnul Maertens, nu-i aşa?

Bărbatul solid îşi scoase şapca şi-şi îndreptă încet spatele.

— Într-adevăr, sunt domnul acela, spuse el. Întotdeauna încântat să ajute poliţia.

— Hmm, făcu Münster. E vorba de Leopold Verhaven. Ne întrebăm dacă l-aţi văzut în ultima vreme?

— Ce înţelegeţi prin „ultima vreme"?

— În ultimul an sau cam aşa ceva, spuse Rooth.

— L-am văzut când s-a întors acasă vara trecută... la să vedem, trebuie să fi fost în august, parcă. Dar de atunci nu l-am mai văzut prin preajmă.

— Povestiţi-ne despre asta, spuse Münster.

Domnul Maertens îşi puse şapca la loc pe cap şi ieşi din mormântul încă prea puţin adânc.

— Ei bine, începu el, l-am văzut doar o dată. Greblam pietrişul din curtea bisericii. A venit cu un taxi, s-a dat jos în faţa porţii. Ăă, după care a pornit pe jos pe deal în sus, spre pădure. Cu alte cuvinte, s-a dus acasă.

— Când s-a întâmplat asta, exact? întrebă Rooth.

Maertens se gândi o clipă.

— În august, cum v-am zis. La sfârşitul lunii, dacă-mi amintesc bine.

— Şi aia a fost singura dată când l-aţi văzut?

— Da, o singură dată. Dumnezeu ştie unde s-a dus după aia. I-au dat drumul din nou, bineînţeles. Am vorbit despre asta în sat, părea să fie timpul potrivit, aşa că...

— Ştiţi dacă l-a mai văzut şi altcineva?

Omul încuviinţă din cap.

— Doamna Wilkerson. Şi bărbatul ei, cred. Locuiesc acolo, sus.

Arătă spre casa de un alb-cenuşiu de la marginea pădurii.

— Mulţumesc, spuse Rooth. S-ar putea să fie nevoie să revenim cu alte întrebări.

— Ce-a mai făcut de data asta? întrebă Maertens.

— Nimic, spuse Münster. L-aţi cunoscut?

Maertens se scărpină la ceafă.

— Pe vremuri, parcă. A cam ieşit din circulaţie.

— Cam aşa ceva am înţeles şi noi, spuse Rooth.

Soţii Wilkerson păreau să-i aştepte, ceea ce probabil că nu era surprinzător. Drumul era la nici zece metri de bucătăria unde domnul Wilkerson şedea acum cu o cafea şi o tavă cu prăjituri în faţă, încercând să dea impresia că citeşte un ziar. Soţia lui aduse încă două ceşti, iar Münster şi Rooth luară loc la masă.

— Vă mulţumim, spuse Rooth. Aşteptam cu nerăbdare aşa ceva.

— Sunt pensionar, spuse bărbatul, cam brusc. Fiul meu conduce ferma acum. Mă tem că spatele meu n-a mai făcut faţă.

— Întotdeauna spatele creează o mulţime de necazuri, remarcă Rooth.

— O mulţime.

— În tot cazul, spuse Münster, am dori să vă punem câteva mici întrebări, dacă ne permiteţi. Despre Leopold Verhaven.

— Daţi-i drumul, spuse doamna Wilkerson, care se aşezase lângă soţul ei şi întinse tava cu prăjituri spre ei.

— Am înţeles că s-a întors aici în luna august, anul trecut, spuse Rooth, luând o prăjitură.

— Da, spuse doamna Wilkerson, l-am văzut când a venit. A trecut pe lângă casa noastră.

Arătă spre drum.

— Puteţi să ne relataţi exact ce aţi văzut? spuse Münster.

Ea luă o gură de cafea.

— Ei bine, l-am văzut urcând dealul, asta e tot. Nu l-am recunoscut la început, dar apoi am văzut...

— Sunteţi absolut sigură?

— Cine ar fi putut să fie?

— Probabil că nu-s mulţi cei care folosesc poteca asta? spuse Rooth, luând altă prăjitură.

— Foarte rar, spuse domnul Wilkerson. Doar cei din familia Czermak, de dincolo, dar rareori se întâmplă să fie cineva în pădure.

— Mai sunt case? întrebă Münster.

— Nu, spuse Wilkerson. Poteca mai continuă vreo cincizeci de metri dincolo de casa lui Verhaven. Se mai întâmplă uneori să fie câte-o partidă de vânătoare de iepuri sau de fazani, dar nu foarte des.

— Şi dumneavoastră l-aţi văzut, doamnă Wilkerson?

Doamna Wilkerson încuviinţă din cap.

— Am strigat după el, fireşte. Da, amândoi l-am văzut. A fost pe douăzeci şi patru august. La ora trei, poate puţin după. Avea o valiză şi o geantă din plastic, atâta tot. Arăta la fel ca întotdeauna. Trebuie să vă spun că am crezut c-o să se schimbe mai mult decât s-a schimbat de fapt.

— Serios? spuse Rooth. Şi pe urmă?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Păi, probabil că l-aţi văzut de mai multe ori.

— Nu, spuse Wilkerson apăsat. Nu l-am mai văzut.

Rooth luă încă o prăjitură şi o mestecă gânditor.

— Cu alte cuvinte, interveni Münster, spuneţi că l-aţi văzut pe Leopold Verhaven trecând pe aici pe data de douăzeci şi patru august, anul trecut — în aceeaşi zi în care a fost eliberat din închisoare — dar că de-atunci nu l-aţi mai zărit?

— Da.

— Nu vi se pare ciudat?

Doamna Wilkerson ţuguie buzele.

— Multe lucruri sunt ciudate în privinţa lui Leopold Verhaven, spuse ea. Nu vi se pare? Ce s-a întâmplat?

— Încă nu ştim, spuse Rooth. A fost cineva din sat care să intre în legătură cu el?

— Nu, spuse Wilkerson. Nimeni.

— Credeam c-aţi aflat asta, spuse soţia lui.

„Da, am început să aflu", se gândi Münster. Se simţea tot mai mult ca un prizonier în această bucătărioară mobilată şi decorată excesiv de complicat şi ajungea încet-încet la concluzia că ar fi bine să păstreze celelalte întrebări pentru o altă ocazie. Până când mai găseau ceva carne pe schelet, cum s-ar spune. Sau măcar până când erau siguri că Leopold Verhaven era omul lor.

Cadavrul lor. Ar fi fost al naibii de enervant dacă şi-ar fi făcut brusc apariţia de sub o piatră şi şi-ar fi infirmat, cum s-ar zice, propriul deces.

Deşi Münster devenea tot mai convins, cu fiecare oră care trecea. Nu putea fi un oricare altul. Sunt semne şi semne, cum spunea mereu Van Veeteren.

Rooth părea să-i fi citit gândurile. Şi, oricum, tava cu prăjituri era goală.

— S-ar putea să revenim, spuse el. Multe mulţumiri pentru cafea.

— Plăcerea a fost de partea noastră, spuse doamna Wilkerson.

La plecare, Münster puse o întrebare, ca din senin.

— Am vorbit cu proprietarul magazinului, zise el. Părea să fie... stingherit, ca să nu spun mai mult. Aveţi idee de ce?

— Fireşte, spuse doamna Wilkerson scurt. La urma urmelor, Beatrice era verişoara lui.

— Beatrice, spuse Rooth în timp ce se întorceau la casă. Ea a fost prima. 1962, parcă?

— Da, spuse Münster. Beatrice în 1962 şi Marlene în 1981. Aproape douăzeci de ani între ele. E o poveste tare ciudată asta — ţi-ai dat seama?

— Ştiu, spuse Rooth. Am avut impresia că totul e clar şi rezolvat, dar mă văd nevoit să spun că nu mai sunt aşa de sigur.

— Ce vrei să spui cu asta, inspectore? întrebă Münster.

— Nimic, zise Rooth. Hai să vedem ce-au descoperit băieţii de la tehnic. Kluisters şi Berben au avut de lucru serios, după cum arată lucrurile.

13

— Bine aţi venit în bandă, spuse Rooth.

DeBries se prăbuşi pe un scaun şi-şi aprinse o ţigară. Fumul începu imediat să-i irite ochii lui Rooth, dar acesta decise să suporte cu stoicism.

— Aş fi recunoscător dacă bunul meu prieten şi inspector ar fi atât de amabil să mă pună şi pe mine în temă, spuse deBries. Încet şi clar, dacă nu te superi. Am stat toată noaptea treaz într-o maşină, cu ochii pe o casă.

— A ieşit ceva din asta? întrebă Rooth.

— Aş zice că da, spuse deBries. Casa e tot acolo. De când creşti chestia aia, apropo?

— Ce chestie?

— Aia pe care o ai pe faţă... Îmi aminteşte de ceva, dar nu-mi dau seama despre ce e vorba. Oh, da, asta e! Pat Boone!

— Despre ce naiba vorbeşti?

— Despre cobaiul meu, desigur. Pe care-l aveam când eram mic. A prins un virus, ceva, şi i-a căzut blana. Cam aşa arăta cu puţin înainte să moară.

Rooth oftă.

— Foarte amuzant, spuse el. Câţi ani ai?

— Patruzeci, dar mă simt ca la optzeci. De ce?

Rooth se scărpină gânditor la subţiori.

— Mă întrebam dacă-ţi aminteşti de uciderea lui Beatrice... Sau dacă erai prea mic şi prea cretin chiar şi atunci.

DeBries clătină din cap.

— Îmi pare rău, spuse el. Poate c-ar fi bine să începem. Nu, nu-mi amintesc de uciderea lui Beatrice.

— Îmi amintesc al naibii de bine, spuse Rooth. Aveam zece sau unsprezece ani. Era în 1962. Am citit în fiecare zi tot ce-a relatat presa vreme de câteva luni. Mă rog, cel puţin o lună. Vorbeam

despre asta la şcoală, în timpul orelor şi în pauze. O, da, să fiu al naibii dacă asta nu e una din cele mai clare amintiri din copilăria mea.

— Aveam doar opt ani, spuse deBries. E o mare diferenţă între opt şi zece ani... Şi nici nu locuiam aici. Dar am citit despre asta după aceea, fireşte.

— Mm, mormăi Rooth, suflând înapoi un nor de fum. Era ceva legat de întreaga stare de spirit. Îmi amintesc cum tata vorbea mereu despre Leopold Verhaven ăla, când luam cina în bucătărie. Nu prea-i stătea în fire să vorbească despre astfel de lucruri, aşa că am înţeles că era ceva deosebit. Toată lumea era interesată de crima aceea. Toţi până la unul. Crede-mă!

— Am reţinut, spuse deBries. Un pic de vânătoare de vrăjitoare, nu-i aşa?

— Absolut deloc, replică Rooth.

DeBries se ridică şi-şi stinse ţigara în chiuvetă.

— Ia-o de la început, spuse el.

— Partea cu atletismul, la aia te referi? Ştii că în anii cincizeci a fost un alergător de frunte?

— Da, spuse deBries. Dar poţi să începi cu crimele.

Rooth dădu înapoi câteva pagini din blocnotesul aflat pe birou, în faţa lui.

— Bun, zise el. O să începem cu ziua de 16 aprilie 1962. Asta e ziua în care Leopold Verhaven a reclamat la poliţie că logodnica i-a dispărut. Beatrice Holden. De fapt, în acel moment, ea lipsea de aproape zece zile. Trăiau împreună de un an şi jumătate, sau pe-acolo... în casa aceea din Kaustin. Fără să se căsătorească, cred că trebuie să precizez acest lucru.

— Zi mai departe, spuse deBries.

— Cam după o săptămână, fata e găsită moartă în pădure, la câţiva kilometri de acolo. Poliţia a detaşat forţe serioase în rezolvarea cazului, desigur, şi nu după mult timp s-a conturat bănuiala că Verhaven însuşi ar fi putut să fie implicat. O mulţime de indicii sugerau acest lucru, astfel că la sfârşitul lunii este arestat şi acuzat de crimă. Procesul e în plină desfăşurare.

— Numele lui a fost de la bun început pomenit în ziare, nu-i aşa?

— Da, aşa e. Îl numiseră în legătură cu dispariţia fetei — în fond, era o mică celebritate —, iar acum n-au văzut niciun motiv să se abţină. Dacă nu mă înşel prea tare, e pentru prima oară când în ţara noastră un om care e doar suspect a fost menţionat în presă. Poate că din cauza asta cazul a căpătat asemenea proporţii. Cred că ziarele au publicat fiecare cuvinţel rostit la proces... Toţi reporterii ăia — din toate părţile ţării — stăteau la Konger Palatz, toată gaşca, şi în fiecare noapte erau în centrul atenţiei... Avocatul apărării era şi el acolo, întâmplător. Quenterran, aşa îl chema, un nume neobişnuit. Cred că se poate spune că a fost prima crimă mediatizată. Trebuie să fi fost un adevărat iad pentru orice om cu mintea întreagă, dar la acea vreme nu înţelegeam asta. Aveam doar unsprezece ani, la urma urmei.

— Hmm, făcu deBries. Şi a fost găsit vinovat.

— Da. Cu toate că a negat. Pe douăzeci iunie s-a întâmplat. Îmi amintesc că a fost în săptămâna dinaintea începerii vacanţei, iar noi am auzit la radioul de la şcoală.

— Incredibil, spuse deBries. Câţi ani i-au dat?

— Doisprezece, răspunse Rooth.

Debries dădu din cap aprobativ.

— A ieşit în 1974. Şi când a început din nou?

— În 1981. S-a întors acasă şi şi-a redeschis ferma de găini.

— Ferma de găini?

— Da. Sau avicolă, sau cum naiba vrei să-i zici. Nu reuşiseră să-l distrugă, câtuşi de puţin. Începuse afacerea cu păsări înainte de întâmplarea cu Beatrice. A fost un deschizător de drumuri, cred, cu iluminat artificial în hala unde erau ţinute găinile, astfel încât acestea să creadă că era zi când de fapt era noapte şi tot felul de chestii din astea. Asta scurta ziua cu două ore şi le făcea să ouă mai rapid, sau ceva de genul ăsta...

— Cine s-ar fi gândit la aşa ceva? spuse deBries. Isteţ ticălosul.

— Oh, da, spuse Rooth. Vindea ouăle în Linzhuisen, dar şi aici, în Maardam. Mai ales în Piaţa Acoperită, dacă-mi amintesc bine. S-a pus din nou pe picioare; întotdeauna reuşea asta.

— Puternic? întrebă deBries.

— Da, spuse Rooth, oprindu-se o clipă ca să se gândească. Chiar aşa era. Într-un fel, de o tărie supraomenească.

Se opri din nou, iar deBries aprinse altă ţigară.

— Şi cu uciderea lui Marlene cum a fost? întrebă acesta, suflând o pală de fum peste birou. Rooth tuşi.

— Al naibii horn, spuse el cu năduf. Ei bine, în aceeaşi zonă a pădurii au găsit un alt cadavru de femeie. De fapt, aproape în acelaşi loc. Şi, după doar câteva luni, era din nou închis. Asta se întâmpla la douăzeci de ani după primul caz.

— A mărturisit de data asta?

— Să mărturisească? Pe naiba! N-a cedat niciun centimetru. Se culcase cu fata de vreo câteva ori, atâta tot, aşa a declarat. A fost încă un proces-spectacol, dar despre asta vom vorbi altă dată. În tot cazul, e un tip unic... De fapt, ar trebui să spun că a fost un tip unic.

— Cum adică?

— Nimeni în ţara asta n-a fost găsit vreodată vinovat de crimă cu premeditare de două ori, în ciuda faptului că a negat. Absolut unic.

DeBries reflectă.

— Raportul psihiatric? întrebă el.

— În ambele situaţii, spuse Rooth. L-au scos sănătos tun. Fără nicio îndoială în privinţa asta.

— Le-a şi violat?

Rooth ridică din umeri.

— Nu ştiu. Nicio urmă de spermă în ambele situaţii. Dar amândouă erau dezbrăcate când au fost găsite. Strangulate, apropo, în ambele situaţii. Aceeaşi metodă, în linii mari.

— Hmm, spuse deBries, prinzându-şi mâinile la ceafă. Iar acum a încasat-o la rându-i. Ceva pute aici, nu mă pot abţine să nu mă gândesc. Unde e Münster, ca să sar de la un lucru la altul?

Rooth oftă.

— La spital, zise el. Doar nu-ţi închipui că inspectorul nostru şef poate rezista la o bunătate ca asta.

— O bunătate? zise deBries. Dar-ar dracii!

14

Münster îndepărtă ambalajul din hârtie al trandafirilor şi îl îndesă în buzunarul hainei. Sora îl aştepta cu un zâmbet precaut şi, în timp ce-i deschidea uşa, îi şopti:

— Succes.

„Fără îndoială c-o să am nevoie", îşi zise Münster pe când intra în salon. Patul aflat imediat în stânga era liber. În patul din dreapta, lângă fereastră, se afla Van Veeteren, şi primul lucru care-i veni în minte lui Münster a fost o istorie veche, nu foarte amuzantă, despre motivul pentru care locuitorii oraşului Neubadenberg erau atât de proşti.

Pentru că procedau pe dos în saloanele de maternitate: aruncau pruncii şi creşteau placentele.

Van Veeteren, o placentă? Poate că nu era chiar aşa de rău, dar, pe când se apropia şovăielnic de pat, îi era tot mai limpede că în viitorul imediat nu va mai fi invitat la o partidă de badminton.

— Hmm, spuse el ezitant, stând lângă capătul dinspre picioare al patului.

Van Veeteren deschise ochii pe rând. Trecură câteva secunde. Apoi deschise şi gura.

— La dracu!

— Cum vă simţiţi? întrebă Münster.

— Ridică-mă, se răsti la el Van Veeteren.

Münster puse florile pe cuvertură şi reuşi să ridice pacientul în capul oaselor, mai mult sau mai puţin — cu ajutorul câtorva perne şi al instrucţiunilor şuierate ale inspectorului-şef. Culoarea feţei sale îi amintea lui Münster de nişte căpşune puse la macerat în alcool peste noapte. Şi nimic nu sugera că nu la fel se simţea şi Van Veeteren. Acesta-şi repetă discursul de bun sosit:

— La dracu!

Münster ridică din nou buchetul de trandafiri.

— Ăştia sunt de la noi toţi, spuse el. Ceilalţi vă trimit urările lor de sănătate.

Găsi o vază şi o umplu cu apă de la chiuveta din colţ. Van Veeteren se uita la el cu suspiciune.

— Ah, spuse el. Dă-mi şi mie puţină.

Münster îi turnă apă în pahar din carafa de pe noptieră şi, după al doilea pahar băut, Van Veeteren părea să fie măcar capabil de conversaţie.

— Cred c-am aţipit, spuse el.

— Operaţiile astea te obosesc până la epuizare, remarcă Münster. E normal.

— Serios? Nu mai spune!

— Reinhart vă transmite toate cele bune şi că ar vrea să vă amintească faptul că durerea alungă răul.

— Mulţumesc. Ei bine?

„Nerăbdător să se apuce iar de treabă?" se întrebă Münster şi se aşeză pe scaunul vizitatorului. Deschise servieta. Scoase un plic şi-l propti de vaza cu flori.

— O să pun fotocopiile aici. Sunt numai din ziare. O să dureze ceva până scotocesc arhivele procesului, dar o să vin cu ele mâine.

— Bun, spuse Van Veeteren. O să mă uit după ce pleci.

— Nu credeţi că ar trebui să vă odihniţi ca lumea mai întâi, când...

— Ţine-ţi gura, îl apostrofă Van Veeteren. Nu mai vorbi prostii. Mă simt mai bine cu fiecare secundă. Şi niciodată n-a fost nimic în neregulă cu capul meu, pentru numele lui Dumnezeu. Povesteşte-mi ce-aţi făcut cu toţii.

Münster oftă şi se lansă în relatarea vizitei la Kaustin şi a perchiziţiei locuinţei lui Verhaven.

— Echipa de criminalistică n-a terminat încă, bineînţeles, dar toate indiciile sugerează că el e omul nostru. Se pare că a fost acasă o singură zi. În august, anul trecut. Am găsit un ziar, un aliment cu termen de valabilitate şi câteva alte lucruri. Se pare că data a fost douăzeci şi patru, aceeaşi zi în care a fost eliberat. Câţiva martori l-au văzut sosind — în sat, ca să nu fie vreo confuzie. Poate că şi-a petrecut noaptea acolo, după cum sugerează unele lucruri. S-a dus la culcare în orice caz. Hainele pe care le-a primit la ieşirea din închisoare sunt tot acolo.

— Hmm? zise Van Veeteren. Ia stai puţin... Nu, zi mai departe; e OK!

— N-au găsit nimic surprinzător. Nimic care să sugereze că ar fi murit acolo. Nici pete de sânge, nicio armă, nicio urmă de violență. Dar, desigur, au trecut opt luni de atunci.

— Timpul nu vindecă toate rănile, spuse Van Veeteren, mângâindu-și stomacul cu palma, cu gesturi gingașe.

— Nu, spuse Münster. Dar e posibil. O să vedem. Se poate să fi fost omorât în aceeași zi. Sau în aceeași noapte. Măcelărirea e posibil să fi avut loc acolo sau în altă parte. Ar fi putut să se întâmple oriunde.

— Hmm, făcu din nou Van Veeteren. Münster se rezemă de perete, așteptând.

— Ridică-mă, spuse Van Veeteren după o vreme, iar Münster repetă procedura cu pernele. Van Veeteren făcu o grimasă în timp ce se străduia să adopte o poziție ceva mai bună.

— Mă doare, spuse el arătând cu capul către stomac.

— La ce vă așteptați? întrebă Münster.

Van Veeteren bombăni ceva și bău încă un pahar cu apă.

— Heidelbluum, spuse el în cele din urmă.

— Ce? zise Münster.

— El era judecător atunci, spuse Van Veeteren. În ambele procese. Trebuie că are optzeci acum, dar va trebui să te duci să-l vezi.

Münster făcu o însemnare.

— Am impresia că e bun, adăugă Van Veeteren. Păcat că Mort a dat colțul.

Inspectorul-șef al detectivilor, Mort, a fost predecesorul lui Van Veeteren, iar Münster deduse că fusese implicat măcar în al doilea dintre cazuri. Probabil că-n amândouă. Dar era clar că Van Veeteren nu jucase un rol important în niciunul dintre ele. Rooth deja verificase asta.

— Pe urmă mai e și motivul, desigur.

— Motivul?

Van Veeteren încuviință din cap.

— Sunt obosit, zise el. Vreau să aud părerile tale în privința motivului.

Münster se gândi câteva momente. Își lipi capul de perete și contemplă aranjamentul fără noimă al pătratelor formate de veloze pe tavan.

— Păi, cred că sunt mai multe posibilități, spuse el.

— Cum ar fi? întrebă Van Veeteren.

— Presupun că prima variantă evidentă ar fi o treabă de interior. Mai exact, ceva legat de închisoare. Un fel de reglare de conturi.

Van Veeteren aprobă din cap.

— Corect, spuse el. Ai face bine să vezi cu ce s-a ocupat cât timp a fost închis. Apropo, unde a făcut pușcărie?

— Ulmentahl, spuse Münster. Rooth a plecat într-acolo deja.

— Bun, spuse Van Veeteren. Pe urmă? Un alt motiv, mai exact!

Münster își drese glasul și reflectă din nou.

— Ei bine, dacă nu e ceva legat de ceea ce s-a întâmplat la închisoare, ar putea fi urmarea a ceva din trecut.

— Ar putea, într-adevăr, cu certitudine, spuse Van Veeteren și lui Münster i se păru că, pentru scurt timp, paloarea cenușie îi dispăruse de pe față.

— Cum? spuse Van Veeteren. Fir-ar să fie, inspectore, să nu cumva să-mi spui că nu te-ai gândit la asta! Ai primit pontul de mai bine de o zi.

— Dar abia de o jumătate de zi suntem siguri, spuse Münster pe un ton de scuză.

Van Veeteren pufni.

— Motivul! repetă el. Haide!

— Cineva care avea impresia că pedeapsa cu pușcăria n-a fost îndeajuns de lungă, spuse Münster.

— Posibil, spuse Van Veeteren.

— Cineva care-l ura. Unul dintre prietenii femeilor acelora, care a așteptat să se răzbune, probabil. În definitiv, e cam greu să intri într-o pușcărie și să omori un om.

— Foarte greu, spuse Van Veeteren. Doar dacă nu găsești un alt deținut care să accepte contractul. Ar putea să existe vreunul care să nu fie prea greu de convins. Mai ai și alte sugestii?

Münster făcu o scurtă pauză.

— Nu e tocmai o sugestie, spuse el.

— Dă-o pe gușă, chiar și așa, spuse Van Veeteren.

— Nu avem dovezi în acest sens.

— Vreau s-o aud, totuși.

Culoarea facială i se intensifică din nou. Münster își drese glasul.

— Bine, spuse el. Există o mică posibilitate ca el să fi fost nevinovat.

— Cine?

— Verhaven, desigur.

— Serios?

— De una dintre crime, măcar, și ar putea fi ceva legat de acest lucru... într-un fel sau altul.

Van Veeteren nu spuse nimic.

— Dar e o pură speculație, firește...

Ușa se deschise câțiva centimetri și o soră obosită își iți capul pe după ea:

— Pot să vă aduc aminte că timpul pentru vizită s-a terminat? În câteva minute, doctorul Ratenau își va începe vizita medicală.

Van Veeteren îi aruncă o uitătură urâtă, iar femeia își retrase capul și închise ușa.

— Speculații, da. Nu crezi că-mi pot permite să fac un pic de speculație cât stau aici, în sălașul condamnaților?

— Ba, bineînțeles că da, zise Münster, ridicându-se în picioare. Se înțelege de la sine.

— Și dacă, spuse Van Veeteren, se dovedește că nefericitul ăsta a petrecut douăzeci și patru de ani în închisoare pentru ceva ce n-a făptuit, atunci...

— Atunci?

— Atunci, să fiu al naibii dacă ăsta nu e cel mai mare scandal juridic abătut asupra acestei țări în ultima sută de ani. Nu, cel mai mare din toate timpurile!

— Nu există nicio dovadă în sprijinul acestei ipoteze, spuse Münster în timp ce se îndrepta spre ușă.

— Calpurnia, spuse Van Veeteren.

— Poftim? zise Münster.

— Soția lui Caesar, explică Van Veeteren. O suspiciune e de ajuns. Iar aici, înăuntru, avem o suspiciune, adăugă el lovindu-și ușor fruntea cu degetul arătător.

— Sunt cu dumneavoastră, spuse Münster. La revedere, acum. O să vin mâine după-amiază, cum am promis.

— O să vă sun în seara asta sau mâine-dimineață ca să vă spun ce am nevoie, zise Van Veeteren în loc de încheiere. Spune-i lui Hiller că, din acest moment, preiau ancheta asta.

— S-a făcut, zise Münster în timp ce se furișa pe ușă.

„Ei da, se gândi el în timp ce aștepta liftul. Nu pare să se fi schimbat fundamental."

15

Ofițerul de poliție Jung se uită la ceas și oftă. Aranjase să se întâlnească cu Madeleine Hoegstraa acasă la ea la ora patru și, decât să ajungă acolo prea devreme, alesese să petreacă trei sferturi de oră într-un bar din vecinătate, la periferia localității Groenstadt. Drumul cu mașina până acolo durase mult mai puțin decât se așteptase și era inutil de precizat că omul era cât se poate de conștient că explicația consta în teama lui adânc înrădăcinată de a ajunge prea târziu, indiferent de situație.

Se așeză la una din mesele de la fereastră cu o ceașcă mare de Bernadine. Perdelele erau semitransparente, așa că putea că vadă imaginile blurate ale trecătorilor. Doar pentru o clipă a avut impresia că vizionează un film suprarealist. Clătină din cap. Film? Dumnezeule, nu! Epuizare, asta era. Situație tipică: polițiști prea obosiți ca să poată rămâne treji.

Amestecă cu lingurița ciocolata fierbinte și începu să-și revizuiască întrebările din blocnotes. Acum că începuse să-l examineze mai îndeaproape, avu revelația că, de fapt, era un carnet-vocabular plin de verbe franțuzești și își dădu seama că, probabil, îl pusese în servietă după ce o verificase pe Sophie la temele pentru acasă cu o seară înainte.

Sophie avea treisprezece ani, mergea spre paisprezece, și era fiica lui Maureen, în a cărei companie trăia de ceva vreme.

Un timp destul de îndelungat, la drept vorbind, chiar dacă prilejurile în care puteau fi împreună erau puține și rare. Și, cum stătea acolo așteptând să mai treacă timpul, începu să se întrebe oarecum vag dacă din asta va ieși vreodată ceva serios. Era vorba de el și de Maureen, mai exact. Încercă să-și dea seama dacă asta își dorea cu adevărat.

Şi, mai presus de toate: Maureen îşi dorea oare?

Poate că era mai bine dacă nu. Mai indicat să laşi tortul netăiat şi să mai culegi câte-o cireaşă ici-colo, cum făcea când simţea că are chef. Ca de obicei, cu alte cuvinte. Aceeaşi rutină veche.

Oftă din nou şi luă încă o gură de ciocolată.

Dar îi plăcea de Maureen şi îi plăcea să fie împreună cu Sophie seara, să o ajute să-şi facă temele la matematică. Sau la franceză, sau la ce se întâmpla să aibă nevoie. Până atunci se întâmplase doar de trei-patru ori, dar îşi dădu seama că, pentru prima oară în viaţa lui, jucase rolul de tată.

Şi îi plăcuse. Situaţia avea un fel de dimensiune pe care n-o mai trăise înainte. Îi dădea un sentiment de echilibru, de siguranţă şi de stabilitate, lucruri care nu ocupaseră un loc central în viaţa lui de până atunci.

Nu îi era foarte clar ce însemna asta, dar chiar şi aşa.

„Sigur e", mormăi el ca pentru sine — şi, în acelaşi timp, se întrebă de unde naiba împrumutase expresia asta caraghioasă.

Dar când se gândea la acele seri fără pretenţii, sarcina simplă şi, totodată, copleşitoare de asumare a unui dram de responsabilitate pentru creşterea unui copil — ei bine, trebuia să admită că spera ca, într-una din zilele astea, Maureen să-i pună întrebarea.

Să-i ceară să rămână. Să accepte provocarea. Să se mute cu ele şi să alcătuiască o familie împreună.

În alte zile, aceeaşi idee îl putea speria de moarte. Era foarte conştient de asta şi nici n-ar fi visat să pună el însuşi chestiunea pe tapet. Dar gândul era acolo. Un soi de dorinţă secretă, ceva apropiat de inima lui, a cărui delicateţe sau fragilitate era atât de sensibilă, că niciodată n-ar fi îndrăznit s-o cerceteze în detaliu. Niciodată nu se obişnuise cu ideea.

Faptul e că viaţa avea fundăturile ei; şi că, inutil de precizat, nu era întotdeauna posibil să te întorci şi să te retragi.

„La ce naiba mă gândesc eu acum?" îşi zise el.

Se mai uită o dată la ceas şi-şi aprinse o ţigară. Încă un sfert de oră. Nu era chiar nerăbdător s-o interogheze pe doamna Hoegstraa. Din câte reuşise să deducă, urma să pună întrebări

unei doamne de şcoală veche, din înalta societate. O femeie privilegiată şi răsfăţată, cu o mulţime de drepturi, dar niciun fel de obligaţii corespunzătoare. Cel puţin, asta era impresia pe care o crease la telefon. Şi, amănunt important, nu era câtuşi de puţin clar cum se potrivea asta cu cazul Verhaven. În mod cert, Verhaven nu făcuse niciodată parte din înalta societate.

Fără îndoială că îl va categorisi de la bun început. Va remarca mirosul de tutun şi after-shave ieftin, caracteristic bărbaţilor tineri. Pantalonii pătaţi şi mătreaţa de pe umeri. Îl va evalua şi apoi va face totul ca să-l ţină la o distanţă sigură de ea. Dându-i de înţeles că persoanele cu statutul ei social îi priveau pe poliţişti ca pe nişte servitori. Asta era un lucru asupra căruia conveniseră ca atare şi-l aruncaseră în spatele acelor aspecte ale societăţii care trebuiau menţinute: banii, artele frumoase, dreptul de a dispune după bunul-plac de propria avere — şi aşa mai departe.

„La naiba cu toate", îşi zise el. „N-o să pot niciodată să ies din starea asta. O să stau mereu cu şapca-n mână şi-o să fac plecăciuni în faţa superiorilor mei cât timp voi trăi."

Îmi pare rău că vă deranjez. Îmi pare atât de rău că mă văd nevoit să vă pun câteva întrebări. Îmi pare atât de rău că tata a fost dat afară de la tipografie şi, de necaz, a băut până a crăpat.

O, Doamne, îmi pare atât de rău, înălţimea voastră, de bună seamă că am înţeles greşit. Desigur, vreau să fiu îngropat în cimitirul animalelor de companie, împreună cu toţi câinii. Acolo e locul meu!

Goli ceaşca de ciocolată fierbinte şi se ridică de la masă.

„Îmi fac prea multe griji", îşi zise el. „Asta-i problema mea."

„Sper să nu mă servească cu un ceai de muşeţel", se mai gândi.

Doamna Hoegstraa nu desfăcu lanţul de siguranţă de la uşă şi-i cercetă legitimaţia prin deschizătura îngustă.

— Scuze că procedez astfel, dar încerc să fiu cât mai precaută, spuse ea deschizând uşa.

— Niciodată nu poţi fi îndeajuns de precaut, spuse Jung.

— Vă rog să intraţi.

Îl conduse într-un living room supraîncărcat de mobilă. Îl invită să se aşeze într-unul din cele două fotolii pluşate, ca nişte tronuri în faţa şemineului. Mai era acolo o masă cu tăblia din sticlă, plină de ceşti, farfurioare, biscuiţi, prăjiturele, unt, brânză şi gem.

— Eu beau întotdeauna ceai de muşeţel, spuse ea. Îmi face bine la stomac. Dar îmi închipui că n-ar fi ceva prea tentant pentru un bărbat. Vreţi o cafea sau o bere.

Jung se aşeză uşurat. Era evident că o judecase cumva greşit pe această femeie micuţă şi durdulie. Grijile lui fuseseră exagerate şi izvorâseră de undeva dinlăuntrul lui. Ca de obicei, probabil.

Doamna aceasta era umană, fără doar şi poate. Emana căldură sufletească.

— N-aş refuza o bere, spuse el.

Poate că era altceva în privinţa ei, se gândi în timp ce o privea îndreptându-se spre bucătărie. Ceva cu care el era foarte familiarizat.

O conştiinţă încărcată, oare?

— Ziceţi, spuse el. Carneţelul cu întrebările pe care plănuise să le pună putea să mai aştepte. Era posibil chiar să nu fie deloc nevoie de ele.

— Cu ce să încep? întrebă ea.

— Păi, cu începutul, sugeră el.

— Da, cred că aşa ar fi cel mai bine.

Femeia trase adânc aer în piept şi se aşeză în fotoliu.

— N-am fost niciodată în strânsă legătură, spuse ea. De bună seamă că aţi aflat că toate legăturile au fost întrerupte după aceste... după treaba asta cu crimele. Dar, ca să vă spun adevărul, nici înainte nu eram prea apropiaţi.

Sorbi din ceai. Jung puse o feliuţă de brânză pe un biscuit şi aşteptă.

— Am fost trei fraţi. Fratele meu mai mare a murit acum doi ani, iar eu împlinesc şaptezeci şi cinci de ani în toamna asta. Leopold a fost, cum se spune, un gând întârziat. Aveam şaptesprezece ani când s-a născut. Şi eu, şi Jacques plecaserăm de-acasă când a început şcoala.

Jung dădu din cap aprobativ.

— Apoi, mama a murit. El avea doar opt ani. El şi tata au rămas singuri.

— În Kaustin?

— Da. Tata era fierar. Dar în acele zile era pe front, la război, desigur. I-au dat o dispensă ca să se întoarcă acasă cu şase luni mai înainte să se termine totul, ca să-l poată îngriji pe Leo. L-am ajutat şi eu un pic, dar mă măritasem deja şi aveam propriii mei copii de îngrijit. Trăiam în Elveţia, deci nu era chiar aşa simplu să laşi totul şi să faci ce se cuvine. Soţul meu avea o companie acolo şi eram solicitată să contribui şi eu la bunul mers al treburilor.

„O, da", îşi zise Jung. „O conştiinţă vinovată, ca de obicei."

— Dar nu locuiaţi în casa pe care fratele dumneavoastră a cumpărat-o în cele din urmă? Adică, atunci, în copilărie?

— Nu, locuiam în sat. Fierăria s-a desfiinţat, dar casa e tot acolo.

Jung încuviinţă din cap.

— Leopold a cumpărat ferma aia când s-a întors acolo. Asta a fost după scandalul cu atletismul.

— Povestiţi-mi despre asta, zise Jung. Sunt ochi şi urechi.

Femeia oftă.

— Leo a avut o grămadă de probleme în copilărie, spuse ea. Cred că a fost un copil foarte singuratic. A avut multe de tras la şcoală, îi venea greu să se înţeleagă cu colegii de acolo, dacă am priceput corect. Dar desigur că puteţi afla mai multe despre asta de la alţii. A părăsit şcoala la doisprezece ani, în orice caz. O vreme, l-a ajutat pe tata la fierărie, dar apoi s-a mutat la Obern. Pur şi simplu, şi-a luat bagajul şi-a plecat. Presupun că s-a certat cu tata, dar noi n-am aflat niciodată detalii. Trebuie să fi avut cincisprezece, şaisprezece ani. Dacă-mi amintesc bine, era prin 1952.

— Dar lucrurile au mers bine pentru el la Obern?

— Da, au mers. Nu-i era teamă de muncă, şi în acele vremuri se găsea de lucru din belşug. Apoi s-a înscris în clubul ăla de atletism şi a început să alerge.

— La cursele de semifond, preciză Jung, care era foarte interesat de atletism. A fost un alergător excepţional — sunt prea

tânăr ca să-l fi văzut, dar am citit despre el. La semifond şi fond.

Doamna Hoegstraa aprobă din cap.

— Da, şi a fost o perioadă bună, la mijlocul anilor cincizeci. Totul părea să meargă bine.

— A deţinut câteva recorduri, nu-i aşa? Recorduri naţionale, mai exact... La o mie cinci sute şi trei mii de metri, dacă nu mă înşală memoria.

Ea ridică din umeri, cerându-şi parcă scuze din priviri.

— Iertaţi-mă, domnule inspector, dar nu mă pricep la sport. Şi, în orice caz, i-au fost retrase după aceea.

Jung încuviinţă din cap.

— Scandalul a fost uriaş, evident. Interzis pe viaţă — trebuie să fi fost o lovitură urâtă pentru el... foarte urâtă. Aţi avut vreun contact cu el în acei ani?

Doamna Hoegstraa lăsă privirea în jos.

— Nu, spuse ea. Nu am avut. Nici eu, nici fratele meu.

Jung aşteptă un timp.

— Dar n-am fost singurii vinovaţi. Aşa voia el să fie. A fost un singuratic, întotdeauna a preferat să fie pe cont propriu. Mereu a fost aşa. Evident, am fi vrut să fie altfel, dar ce mai putem face acum în privinţa asta? Ce am fi putut face atunci?

Dintr-odată, păru ostenită.

— Nu ştiu, zise Jung. Rezistaţi să mai continuăm puţin?

Ea luă o gură de ceai şi apoi continuă relatarea.

— A lăsat totul şi s-a întors la Kaustin. A cumpărat casa aia — evident, reuşise să pună deoparte ceva bănuţi, de la muncă şi de la alergări. A fost găsit vinovat că se dopa şi pentru... cum îi zice? Încălcarea regulamentelor pentru amatori?

Jung dădu din nou din cap.

— Am citit despre asta, spuse el. S-a prăbuşit în timpul unei curse de cinci mii de metri la care încerca să doboare recordul european. Caz în care i se promisese o mare sumă de bani, în secret, desigur... Şi, pe drumul către spital, au descoperit amfetamină şi alte câteva substanţe interzise. A fost unul dintre primii atleţi din Europa prinşi că se dopau, cred. A, bun, continuaţi, vă rog, doamnă Hoegstraa.

— Ei bine, a cumpărat casa aceea, cum ziceam. Marea Umbră, aşa i se spunea când eram mică, nu ştiu de ce. E puţin mai departe faţă de poteca bătătorită, fireşte. A fost nelocuită câţiva ani şi i-a scăzut preţul, presupun. Şi pe urmă a început treaba cu puii. A lucrat în domeniul ăsta cât timp a fost la Obern şi fără îndoială că a văzut potenţialul afacerii. Când îşi punea mintea, putea fi un bun antreprenor. Avea un deosebit simţ al afacerilor, în sensul ăsta.

Femeia se opri. Jung luă o gură de bere şi întrebă:

— Şi pe urmă a fost Beatrice?

Deodată, ea păru foarte deprimată.

— Chiar trebuie să vorbim şi despre asta, domnule inspector?

„Nu ştiu", îşi zise el. „Şi-apoi, nu sunt inspector încă. Şi, că veni vorba, s-ar putea să n-ajung niciodată."

— Doar câteva întrebări micuţe? sugeră el.

Ea încuviinţă din cap şi-şi prinse genunchii cu palmele. Jung dădu să-şi scoată vocabularul din buzunar, dar hotărî din nou să se descurce fără el.

— Aţi întâlnit-o vreodată?

— Nu ca adultă. O ştiam din copilărie, de la Kaustin. Erau cam de aceeaşi vârstă. Au fost colegi de clasă la şcoală.

— Dar nici ea n-a rămas în sat, nu?

— Nu. A revenit la câteva luni după Leopold. A locuit la Ulming o vreme, cred. A lăsat acolo şi un bărbat.

Jung reflectă un moment. Nu prea ştia ce încearcă să afle. Ce era permis să întrebe şi care era rostul acelei întrebări. Cu siguranţă că bătrânica asta cumsecade nu putea avea nimic de-a face cu asta? Care era justificarea pentru faptul că el stătea aici şi o agasa cu amintiri pe care îşi petrecuse toată viaţa încercând să le uite?

Pe de altă parte, nu se ştie niciodată.

— Era frumoasă? întrebă el în cele din urmă, când tăcerea începea să devină insuportabilă pentru el.

Ea ezită.

— Da, spuse. Din punctul de vedere al unui bărbat, trebuie să fi fost foarte frumoasă.

— Dar n-aţi văzut-o niciodată.

— Nu, doar în fotografii. În ziare.

Jung schimbă pista. Complet.

— De ce a durat atât de mult până să luaţi legătura cu poliţia, doamnă Hoegstraa?

Ea înghiţi în sec.

— N-am ştiut nimic. Va rog să mă credeţi, domnule inspector, habar n-am avut că i s-a întâmplat ceva. N-am avut niciun contact, absolut niciunul. Trebuie să înţelegeţi acest lucru.

— Nu vi se pare ciudat ca fratele dumneavoastră să fie mort de opt luni fără ca nimeni să nu-i sesizeze lipsa?

— Da, îmi pare atât de rău... E groaznic.

— Nu l-aţi vizitat niciodată cât timp a fost închis?

— O dată, prima dată. Mi-a spus cât se poate de clar că nu mai vrea nicio altă vizită.

— Şi i-aţi respectat dorinţa?

— Da, i-am respectat-o.

— I-aţi scris?

Ea clătină din cap.

— Dar aţi avut grijă de casa lui?

— Nu, deloc. Doar de cheie am avut grijă. Ne-am dus acolo de două ori în ultimii doisprezece ani. A doua oară a fost cu o săptămână înainte de termenul de eliberare. Mi-a trimis o carte poştală în care-mi cerea să-i las acolo cheia.

— Şi asta a fost tot? întrebă Jung.

— Da, spuse ea, arătând uşor jenată. Mă tem că asta a fost tot.

Aha, se gândi Jung în timp ce traversa strada după un sfert de oră. Să nu uit s-o sun pe sora mea diseară. Aşa ceva nu trebuie să se întâmple.

Şi-ar fi bine s-o sun şi pe Maureen, că tot veni vorba. Măcar ca să-i zic de vocabular, dacă nu de altceva.

Parcursese deja câţiva kilometri cu maşina când îşi aduse aminte că uitase să întrebe de chestiunea cu testiculele; dar indiferent din ce unghi privea acest aspect, nu-i sesiza importanţa. În orice caz, ar fi fost mai uşor de lămurit acest detaliu la telefon.

Să nu fie nevoit să se afle atât de jenant de aproape, cu alte cuvinte.

„Cred că sunt cam pudic, zău aşa", se gândi în timp ce pornea radioul.

16

În drum spre Ulmentahl, inspectorul Rooth se pomeni că, în timp ce se afla la volanul vehiculului, se gândea la diferite circumstanţe geografice. În retrospectivă, îşi dădu seama că gândurile acelea trebuie să fi fost declanşate pe când trecea cu maşina prin Linzhuisen şi se întâmplă să vadă pe acelaşi indicator denumirile de localităţi Kaustin şi Behren.

Kaustin 16. Behren 37.

În direcţii diferite, desigur. Kaustin, spre nord-vest. Behren, aproape spre sud. Dacă rudimentarele cunoştinţe de geometrie nu-l trădaseră, asta însemna că distanţa dintre cele două locuri era de... aproape cincizeci de kilometri?

De ce alesese criminalul să-şi plaseze cadavrul chiar acolo?

În Behren. Un orăşel ce avea, probabil, douăzeci şi cinci de mii de locuitori? Nu mai mult de treizeci, în orice caz.

Pură coincidenţă?

Foarte posibil. Dacă intenţia criminalului nu fusese alta decât să se descotorosească de cadavru îndeajuns de departe de Kaustin, astfel încât legătura cu Verhaven să nu frapeze pe nimeni, atunci da, probabil că era suficient de îndepărtat. Dar, pe de altă parte, o distanţă mai mare ar fi fost chiar mai bună pentru acest scop.

Puteau să ia drept sigur faptul că Verhaven fusese omorât în propria-i casă. Sau nu? Nimic nu era sigur deocamdată, într-un fel sau altul, şi probabil că reuşise să plece din casă fără să fie văzut de ochii ca de şoim ai doamnei Wilkerson? Sau ai oricui altcineva?

Fireşte că putea. Noaptea, de exemplu. Sau prin pădure. Doar drumul care trecea prin sat avea ochi. Şi satul însuşi.

Deci, da, probabil că ar fi putut să se ducă la Behren. Sau în altă parte. Şi să-şi întâlnească acolo ucigaşul. Nicio îndoială în privinţa asta.

O luă pe autostradă. Următoarea întrebare?

Cum? Cum, dacă asta s-a întâmplat, ar fi putut Verhaven să ajungă la Behren? (Sau în altă parte, nu contează.)

Nu mai avea un automobil propriu. Aşa încât autobuzul sau taxiul păreau a fi singurele... Iar dacă aşa se întâmplase, n-ar trebui să fie prea greu să verifice.

Asta în cazul în care ar fi fost motive. Până acum reuşiseră să ţină mass-media la o distanţă sigură. Era o binecuvântare, cu siguranţă, când venea vorba despre condiţiile în care lucrau şi de atmosfera în care se desfăşurau investigaţiile, dar mai devreme sau mai târziu vor avea nevoie de ajutor din partea presei. Şi, evident, era doar o chestiune de timp până când ecoul tam-tamului de la Kaustin va fi auzit şi ceva mai departe. În scurt timp, ştirea va fi difuzată în toată ţara, iar ei vor fi nevoiţi să se adapteze şi la părţile bune, şi la cele rele ale situaţiei. Ca de obicei.

Jurnaliştii sunt ca balega de vacă, spunea Reinhart. Nu mă dau în vânt după chestia ca atare, dar înţeleg că are întrebuinţările ei.

Aşadar, dacă găseau un taximetrist sau un şofer de autobuz capabil să-şi amintească de un anume pasager care s-a urcat de la Kaustin într-o seară din august... Sau, poate, dimineaţa în zori... Spre... de ce nu Behren? Ei, da, într-adevăr, asta ar îngusta considerabil aria posibilităţilor.

Ar concentra puţin minţile oamenilor.

Acceleră şi bătu cu degetele pe volan.

După cum se prezentau lucrurile în acel moment, puteai să pui câte întrebări doreai. Iar fiecare întrebare nenorocită genera alte trei. Sau chiar mai multe.

Ca monstrul ăla din Antichitatea greacă, cum naiba l-o fi chemând.

Nu, mai bine să-şi facă griji din alte motive, hotărî el, şi-şi trecu mâna prin barbă.

Nu, nu „prin". Mai degrabă „peste".

Cum zicea deBries? Un hamster muribund?

În tot cazul, mai avea două sute zece kilometri până la Ulmenthal. Va trebui să insufle ceva viaţă acestui caz în scurt timp, asta era dincolo de orice discuţie.

Biroul domnului Bortschmaa era luminos şi aerisit, fiind plăcut împodobit cu diplome sportive înrămate şi cu rachete de tenis încrucişate. Guvernatorul închisorii însuşi era un bărbat cu o constituţie fizică impresionantă, la cincizeci de ani, după estimările lui Rooth, îmbrăcat într-o bluză sport bleu, cu antebraţe bronzate şi un păr blond deschis, tineresc.

Grupul de piese de mobilier unde erau invitaţi să stea vizitatorii, lângă ferestrele-uşi ce dădeau spre protecţia din sârmă ghimpată de pe partea de sus a zidului închisorii şi spre peisajul paşnic de dincolo de acesta — era alcătuit din scaune zvelte din oţel, cu tapiserie galben-albastră ce avea darul să atragă privirea, şi o masă din plastic roşu. Pe unul din scaune stătea un bărbat supraponderal, cu un început de chelie şi pete de transpiraţie la subsuori. Nu părea prea fericit.

Rooth şi guvernatorul luară loc.

— Vi-l prezint pe domnul Joppens, responsabilul nostru cu probleme sociale, spuse guvernatorul.

— Rooth, zise inspectorul strângându-i mâna celuilalt.

— Domnul inspector ar dori să-ţi pună câteva întrebări legate de Leopold Verhaven, explică Bortschmaa într-o direcţie. M-am gândit că ar fi o idee bună să fie şi Joppens de faţă, explică el în cealaltă. Vă rog să începeţi, domnule inspector.

— Mulţumesc, spuse Rooth. Mă gândeam că poate aţi putea să-l descrieţi pe scurt.

— Da, spuse responsabilul cu probleme sociale. Dacă cineva poate fi descris pe scurt, atunci el este acela. Poţi să obţii o descriere atotcuprinzătoare într-o jumătate de minut. Sau într-o jumătate de pagină scrisă de mână.

— Serios? întrebă Rooth. Ce vreţi să sugeraţi?

— Am avut de-a face cu el timp de unsprezece ani şi acum ştiu despre el la fel de multe ca în prima zi când l-am cunoscut.

— Un solitar, zise Bortschmaa.

— Nu avea absolut niciun contact cu nimeni, continuă Joppens. Nici cu vreun alt deţinut, nici cu cineva din afara închisorii, nici cu vreunul dintre gardieni. Nici cu mine, nici cu capelanul.

— De-a dreptul remarcabil, observă Rooth.

— La fel de bine ar fi putut să-şi ispăşească pedeapsa la carceră, spuse Bortschmaa. N-ar fi fost prea mare diferenţa. Un personaj introspectiv. Extrem de introvertit. Dar un deţinut model, bineînţeles.

— N-a comis nicio neregulă? întrebă Rooth.

— Niciuna, spuse Joppens. Nici n-a zâmbit vreodată.

— A luat parte la vreo activitate?

Responsabilul social clătină din cap.

— Se ducea la înot o dată pe săptămână. La bibliotecă, de două ori pe săptămână. Citea presa şi uneori mai împrumuta câte o carte. Nu ştiu dacă astea pot fi numite activităţi.

— Dar trebuie să fi vorbit cu el, cu siguranţă.

— Nu, spuse Joppens.

— Răspundea când îl abordaţi?

— Oh, da. Bună dimineaţa, noapte bună şi mulţumesc.

Rooth reflectă la cele auzite. Ce rost avea să-ţi petreci ziua întreagă în maşină doar pentru atâta lucru. Totuşi, dacă tot ajunsese aici, putea la fel de bine să mai continue cu întrebările, la urma urmelor.

— Niciun confident în toată închisoarea?

— Nu, spuse Joppens.

— Absolut niciunul, confirmă Bortschmaa.

— Nicio scrisoare? insistă Rooth.

La asta, responsabilul social reflectă un moment.

— A primit două. De la rude, cred. Şi a trimis o carte poştală cu câteva săptămâni înainte să fie eliberat.

— Şi a fost închis timp de doisprezece ani?

— Da. Cartea poştală i-a trimis-o surorii sale.

— A primit vreo vizită?

— Două, spuse Joppens. Fratele lui a venit o dată, chiar la început. Verhaven a refuzat să-l primească. N-a vrut nici măcar să se ducă la sala de vizite.... Încă nu preluasem postul la acea dată, dar mi-a povestit predecesorul meu. Fratele lui a stat acolo şi l-a aşteptat o zi întreagă...

— Iar cealaltă? întrebă Rooth.

— Poftim?

— Cealaltă vizită. Aţi spus că au fost două.

— O femeie, spuse Joppins. Anul trecut, cred... Nu, trebuie să fi fost cu un an în urmă.

— Cine a fost femeia?

— Habar n-am.

— Dar el a primit-o?

— Da.

Rooth contemplă o vreme diplomele și rachetele de tenis.

— Toate astea mi se par cam ciudate, spuse el. Aveți mulți deținuți de genul ăsta?

— Niciunul, spuse guvernatorul. N-am întâlnit niciodată așa ceva până la el.

— O formidabilă stăpânire de sine, spuse Joppens. Am vorbit cu colegii despre el și toți sunt de aceeași părere. Despre cum era el la suprafață, mai exact. Pentru că ce se ascundea dedesubt rămâne un mister, bineînțeles.

Rooth dădu din cap aprobativ.

— De ce sunteți atât de interesați de el? întrebă guvernatorul. Sau e informație clasificată?

— Nu, replică Rooth. Mai devreme sau mai târziu o să iasă la iveală. L-am găsit mort.

Rooth avu senzația că tăcerea căzuse în încăpere brusc, ca o pană de curent.

— Asta chiar că e... spuse Joppens.

— Dar ce a... zise și guvernatorul.

— Nu trebuie să le vorbiți tuturor despre povestea asta, spuse Rooth. Am fi recunoscători dac-am avea câteva zile de liniște și calm înainte ca ziarele să sară în spinarea noastră.

— Desigur, spuse Bortschmaa. Cum a murit?

— Nu știm, spuse Rooth. Încă nu avem capul, mâinile și picioarele decedatului. Cineva l-a măcelărit.

— O, Doamne, spuse Bortschmaa, iar Rooth avu impresia că fața bronzată îi deveni sesizabil mai palidă. Să nu-mi spuneți că ăsta e cazul despre care au scris ziarele?

— Da, ăsta e, spuse Rooth.

— Și când credeți că a murit? întrebă Joppens.

— Cu foarte mult timp în urmă, spuse Rooth. Când a fost găsit era mort de opt luni.

— Opt luni? exclamă Joppens, încruntându-se. Asta trebuie să fi fost la puţin timp după ce l-am eliberat?

— Noi credem că în aceeaşi zi.

— Vreţi să spuneţi că a fost ucis în chiar aceeaşi zi?

— Aşa se pare.

— Hmm, zise Bortschmaa.

— Se pare că eşti mai sigur când eşti în închisoare, remarcă Joppens.

Urmă o pauză, iar Rooth începea să simtă că-i e foame. Se întrebă de ce naiba nimeni nu-i oferea ceva de mâncare.

— A fost vreodată eliberat condiţionat? întrebă el.

— Niciodată n-a vrut, spuse Bortschmaa. Şi, în mod normal, noi nu facem presiuni asupra oamenilor.

Rooth încuviinţă din cap. Ce altceva ar trebui să întrebe?

— Aşadar, n-aveţi absolut nicio suspiciune, spuse el în timp ce gândea febril, nicio idee despre cine ar fi vrut să-l omoare?

— Dar dumneavoastră? întrebă Joppens.

— Nu, recunoscu Rooth.

— Nici noi, spuse guvernatorul. Nici cea mai mică idee. Tot timpul cât a fost aici, n-a avut niciun fel de contact, bun sau rău. Cineva trebuie să-l fi aşteptat.

Rooth oftă.

— Da, aşa pare.

Se gândi o clipă.

— Femeia aceea, spuse el, cea care a venit să-l viziteze... anul trecut, sau când s-o fi întâmplat... Cine era?

Bortschmaa se întoarse către responsabilul cu probleme sociale.

— Habar n-am, spuse el.

— Nici eu, zise Joppens. Ar fi bine să mergem să căutăm prin arhive, dacă vrem să aflăm.

— Chiar aşa, să mergem, spuse Rooth.

Cele două femei de la arhive avură nevoie de ceva timp ca să găsească referinţa, dar până la urmă descoperiră data.

5 iunie 1992. Într-o vineri.

O chema Anna Schmidt.

— Adresa? întrebă Rooth.

— N-o avem, spuse cea mai în vârstă dintre cele două femei. Nu se cere.

— Doar numele?

— Da.

Rooth oftă.

— Cum arăta?

Femeile ridicară din umeri.

— Mai bine îl întrebaţi pe gardian.

— E posibil să aflăm cine a fost în post şi cine ar fi putut... să o vadă?

— Desigur.

Şi asta luă ceva timp, dar cel puţin îi oferi Rooth prilejul de a vizita cantina şi de a-şi cumpăra două sandviciuri cu brânză, în timp ce erau căutaţi ofiţerii de serviciu din ziua în chestiune.

— Sunteţi Emmeline Weigers?

— Da.

— Şi, pe data de 5 iunie 1992, supravegheaţi sala de vizite.

— Da, aşa se pare.

— Aia a fost ziua în care Leopold Verhaven a avut un vizitator. A fost ceva cât se poate de neobişnuit, înţeleg.

— Da.

— Vă amintiţi momentul?

— Da, destul de bine.

— Dar au trecut aproape doi ani de-atunci.

— Îmi amintesc pentru că era vorba despre el. Am discutat despre asta cu colegii. Era un ins mai... aparte, din câte-am auzit.

— Primea des vizitatori?

— Niciodată.

— Puteţi să o descrieţi pe femeia venită în vizită?

— Mă tem că nu foarte bine. Nu prea-mi amintesc. Era cam în vârstă. Aş zice, pe la şaizeci de ani. Puţin cam suferindă, cred. Se ajuta cu un baston.

— Aţi recunoaşte-o dacă aţi vedea-o din nou?

Ea se gândi o vreme.

— Nu, nu cred c-aş recunoaşte-o.

— Cât timp au vorbit?

— Nu pot să vă spun exact. Un sfert de oră sau douăzeci de minute, dacă-mi amintesc bine. Nu tot timpul, în orice caz.

— Nu tot timpul?

— Da, regulamentul permite o jumătate de oră.

— Mai e ceva deosebit de care vă amintiţi, acum când vă gândiţi la acea vizită? Vreun detaliu anume?

Ea se gândi cam zece secunde.

— Nu, spuse. N-a fost nimic.

Rooth îi mulţumi şi se ridică.

Dură o jumătate de oră ca să completeze formalităţile de la închisoare şi apoi să găsească numărul 4 de pe Ruitens Allé din satul Ulmentahl. Parcă maşina în faţa casei albe. Rosti în gând o rugăciune şi o luă pe aleea pavată. Apăsă butonul soneriei.

— Alo?

— Domnul Chervouz?

— Da.

— Mă numesc Rooth. Inspector-detectiv Rooth. Eu v-am sunat nu cu mult timp în urmă.

— Intraţi. Sau preferaţi să stăm în grădină? E o vreme frumoasă.

— Afară ar fi cel mai bine, zise Rooth.

— E frumos când înfloresc castanii, spuse domnul Chervouz în timp ce umplea cu bere două pahare înalte.

— Da, admise Rooth. Foarte fumos.

Băură.

— Ce vreţi să ştiţi despre Verhaven?

— Eraţi de serviciu la poartă pe data de 5 iunie 1992. În acea zi, Verhaven a avut un vizitator. Ştiu că au trecut de-atunci aproape doi ani, dar mă întreb dacă vă mai amintiţi ceva despre femeia care l-a vizitat?

Chervouz luă o gură de bere.

— M-am gândit la asta de când m-aţi sunat. A venit cu taxiul, cred. O femeie bătrâioară. Avea probleme la mers, se folosea de două bastoane, în orice caz. Dar, la naiba, asta e doar ceea ce cred

că-mi amintesc. S-ar putea să o confund cu o cu totul altă persoană. Poate că mă gândesc la altcineva.

— De ce vă amintiți totuși de vizită?

— Pentru că vizitatoarea venise pentru el, firește.

— Înțeleg, spuse Rooth. Ați mai văzut-o vreodată?

— Nu.

— Ați mai observat și altceva?

— Nu... nu, nu cred.

— Mai erați de serviciu când a plecat?

— Nu, cred că mă înlocuise altul. În tot cazul, nu-mi amintesc când a plecat.

— Ați recunoaște-o dacă ați vedea-o?

— Nu, cu siguranță că nu.

Trecură câteva secunde. Apoi veni și întrebarea, iar substratul de curiozitate era inconfundabil.

— Dar ce-a făcut?

— Nimic, spuse Rooth. A murit.

Avu parte de o cină nu foarte interesantă la restaurantul gării și, când se întoarse la mașină, aproape că se înserase.

„Ce zi productivă am avut", își zise. „De-a dreptul impresionant."

Iar când începu să calculeze câți bani ai contribuabililor fuseseră cheltuiți — și vor continua să se cheltuiască în viitor — cu această anchetă dificilă, simțea că-i crește supărarea.

Mai ales când te gândeai cât costase deja statul acest Leopold Verhaven. Cât fusese în viață, bineînțeles.

Omorâse două femei. Se aflase în centrul a două procese prelungite și găsit vinovat, după care petrecuse aproape un sfert de secol în pușcărie. Iar acum cineva pusese punct după el.

N-ar trebui oare ca și poliția să procedeze la fel?

Punct. Să tragă o linie și să acționeze ca și cum n-ar fi descoperit niciodată un cadavru măcelărit înfășurat într-o bucată de covor. Cine ar beneficia de pe urma vastelor cantități de timp și energie consumate de poliție pentru găsirea celui care, din cine știe ce motiv, decisese să pună capăt existenței acestui criminal solitar?

Cui naiba îi păsa dacă Leopold Verhaven era mort?

Exista măcar o singură persoană?

În afară de cel care-l ucisese, bineînțeles.

Rooth avea îndoieli.

Dar undeva, într-un ungher al minții, auzea ecoul unor instrucțiuni luate din Reguli și reglementări pentru Anchetele Penale, dacă-și amintea bine. Nu mai ținea minte formulările exacte, dar înțelesul putea fi exprimat la fel de bine de una din vorbele preferate ale lui Van Veeteren.

Dacă ucigașul s-a ascuns în Timbuktu, oprește primul taxi pe care-l întâlnești în cale și du-te acolo. Pentru Dumnezeu, nu suntem o companie care face profit!

— Unde-i Timbuktu? întrebase cineva.

— Las' că știe taximetristul, replicase Van Veeteren.

Mai bine să rămân fidel acelui spirit, se gândi Rooth. E greu de judecat ce consecințe ar avea orice altă abordare.

17

Van Veeteren luă teancul de fotocopii și le răsfoi.

Münster, trebuia să recunoască, nu pierduse vremea de pomană. Patruzeci până la cincizeci de pagini, cel puțin. Din ziare diferite, dar, în mod firesc, mai ales din *Neuwe Blatt* și *Telegraaf*. Aranjate în ordine cronologică, începând cu scandalul legat de atletism și încheind cu toate comentariile privind judecata la procesul Marlene. Fuseseră furnizate datele precise.

Se întrebă dacă Münster însuși făcuse tot acest efort pentru a satisface curiozitatea superiorului său ori dacă fusese vreun bibliotecar sârguincios de la arhivele de periodice care făcuse toată truda. Înclina spre ultima variantă, dar nu știi niciodată, desigur.

Münster e Münster, își zise Van Veeteren.

Începu cu detaliile contextuale. Cariera strălucită, dar scurtă, a lui Verhaven pe pistele de zgură. Dacă analizai lucrurile, n-ar fi putut să dureze mai mult de doi ani. Doi ani plini de succes înainte ca totul să se schimbe.

„Un nou record al lui Verhaven!" titra pe patru coloane un ziar, datat 20 august 1958, prezentând şi o fotografie neclară a unui bărbat tânăr care privea direct la aparatul foto în prim-plan, arătând semnul victoriei.

N-ai fi zis că era cine ştie ce copleşit de moment, se gândi Van Veeteren. Şi nici copleşitor. Dar trebuia spus că se puteau sesiza semne clare de seriozitate şi determinare la gura aceea hotărâtă, iar ochii lui negri păreau plini de o credinţă implicită în victoriile viitoare şi chiar în obţinerea unor timpi mai buni.

Contemplă o vreme faţa tânărului de douăzeci şi patru de ani, întrebându-se dacă era posibil să citeşti ceva pe ea — dacă se putea discerne ceva din viitor în acele trăsături oţelite... Vreun semn al predestinării, embrionul bărbatului mai vârstnic violent, criminalul dublu.

Inutil de precizat că era imposibil.

Nu putea să facă abstracţie de cheia pe care o ţinea în mâinile sale. Ştia ce caută şi, deci, era posibil să găsească. Nu, ochii aceia nu trădau nimic; doar o încredere în sine normală, uşor pompoasă, îşi zise Van Veeteren. Calitate considerată a indica forţă, bărbăţie şi cine mai ştie ce altceva mai poţi găsi în general la toţi eroii moderni. Poate că şi la cei clasici. Van Veeteren nu fusese niciodată pasionat de sport şi faptul că se încăpăţâna să creadă că există o diferenţă calitativă între aruncătorul de disc din Grecia antică şi un fundaş de hochei rus era nimic mai mult decât o expresie a nevoii noastre permanente de autoamăgire. Sportul e sport.

După ce stabili acest lucru, începu să citească:

Pentru marele public interesat de sport a fost evident tot acest an că Leopold Verhaven este unul dintre cei mai mari alergători ai noştri. Dar puţini s-au aşteptat ca acest incredibil de talentat atlet din Obern, care n-are decât 22 de ani, să înceapă să obţină record după record încă din această vară.

Dar el ne-a păcălit pe toţi şi ce plăcut e pentru noi să ne lăsăm păcăliţi! Performanţa excepţională de duminică, de pe stadionul Verhejm, şi impresionantul nou record la

1500 de metri au fost urmate ieri de o minunată seară de sport la Willemsroo, când recordul a fost redus din nou la 3 minute și 41,5 secunde, și trebuie subliniat că Verhaven a fost obligat să alerge ultimii 600 de metri de unul singur, într-o măreție solitară.

Niciunul dintre cei aflați pe stadionul de foarte bună calitate nu a fost în stare să-i țină piept din momentul în care a mărit ritmul, în a doua jumătate a cursei. Ușurința și rapiditatea alergării, grația aparent lipsită de efort și fluența caracteristice stilului său, ritmul și abilitatea tactică deosebite...

Van Veeteren sări peste restul articolului. Încercă să se întoarcă în timp și să se regăsească pe sine în acel august din urmă cu mai bine de treizeci și cinci de ani. Dar nu reuși să stabilească decât că trebuie să fi fost vacanța de vară dintre acele două semestre universitare ușor de confundat. Înainte să o rupă de tot cu trecutul și să se arunce cu trup și suflet în colegiul de poliție. Poate că-și luase un job de vară la Kummersmann, depozitul ăla blestemat, plin de praf, sau — mult mai preferabil — petrecea o săptămână pe malul mării alături de unchii săi.

Ei, da. Trecu la următoarea tăietură de ziar. După aproape un an. 18 mai 1959. Trei coloane în *Telegraaf* cu o imagine a unui învingător trecând linia de sosire într-o nouă cursă de 1500 de metri. Era evident distanța lui preferată — „panglica albastră", parcă așa-i spuneau. Pieptul împins în față ca să rupă panglica cât mai repede posibil, pletele fluturându-i în vânt, gura deschisă și ochii mai mult sau mai puțin nevăzători...

„Verhaven se îndreaptă spre un record european?" clama de această dată titlul. Van Veeteren citi:

3 minute și 40'5 secunde! Iată noul record al lui Verhaven la 1500 de metri, stabilit aseară după o cursă excepțională la reuniunea internațională de la Kündeplatz. La scurt timp după ce-a trecut de semnul de la 800 de metri, noul nostru rege al distanțelor medii și-a luat rămas-bun de la restul plutonului și, după două tururi solitare magnifice,

a obţinut un timp pe care, anul acesta, l-au bătut doar francezul Jazy şi ungurul Rozsavölgy. Timpul lui Verhaven este al şaselea din toate vremurile şi nu încape nicio îndoială că tânărul incredibil de talentat din Obern, în vârstă de doar 23 de ani, va fi unul dintre atuurile noastre cele mai puternice la Olimpiada de la Roma de anul viitor. Cel puţin, în ceea ce priveşte cursele de atletism, acolo unde echipa noastră naţională pare să se lase din plin depăşită de britanici, de francezi şi de remarcabilii americani. La reuniunea de aseară, nu mai puţin de...

Mai 1959, se gândi Van Veeteren, punând pagina deoparte. Adică, cu trei luni înainte să se spargă buboiul.

Luă următorul articol şi deja se vorbea despre asta. Scandalul tocmai izbucnise şi de data asta ocupa tot prima pagină a ziarelor.

„Verhaven — un pungaş!" scria cu litere de-o şchioapă pe patru coloane; dedesubt, o poză neclară care, la o examinare mai atentă, părea să înfăţişeze un bărbat purtat pe o targă. În circumstanţe tumultuoase, judecând după aparenţe.

Van Veeteren citi articolul indignat despre cursa de cinci mii de metri de la mijlocul lui august 1959, în care Verhaven era confortabil în fruntea cursei cu doar două tururi de stadion rămase — şi foarte aproape de un record european, probabil —, dar pe neaşteptate s-a prăbuşit tocmai când ieşea din turnanta sudică a Stadionului Richter din Maardam.

Verifică data: da, articolul fusese scris la două zile după cursă. Când totul ieşise la iveală.

Când dopajul şi sumele ilicite de bani au fost scoase la lumină.

Când basmul feeric a luat sfârşit.

Verhaven — pungaşul.

Era oare acesta terenul pregătitor pentru Verhaven — ucigaşul? se întrebă Van Veeteren.

Şi pentru Verhaven — criminalul dublu?

Era vreo legătură, cu un lucru care ducea la celălalt? Nu automat, desigur, dar cu toate acestea un fel de relaţie cauză–efect.

Se afla ucigaşul deja acolo, ca o sămânţă, ca un embrion, înăuntrul pungaşului? Era oare îndreptăţit să pună asemenea întrebări?

Simţea cum osteneala îl cuprinde din nou. Netezi foile de hârtie uşor şifonate şi le puse la loc în plic.

Ce rost avea să gândească astfel? se întrebă el. De ce creierul lui urmărea aceste idei sumbre? Indiferent că voia sau nu. Chiar nu se găsea nimic mai solid asupra căruia să-şi îndrepte atenţia?

Dacă dorea să susţină că el se afla acum la cârma acestei anchete?

Ascultă o vreme gunguritul porumbeilor aflaţi undeva, afară, lângă fereastră. Gândurile îi rătăciră de capul lor timp de câteva minute şi contemplară destul de vag simbolurile păcii, dezintegrarea Europei şi naţionalismele ambigue, înainte de a se întoarce la chestiunea de la ordinea zilei. Pentru că lucrul cel mai important era ce să facă cu bănuiala pe care o avea.

Ideea persistentă care-l tot sâcâia.

Nu era acesta lucrul pentru care ar fi trebuit să caute dovezi?

Ce simplu era pentru un observator de la distanţă să tragă aceleaşi concluzii înţelepte. Pungaş — ucigaş. Clădeşte aceste prezumtive punţi peste abisuri închipuite. Caută conexiuni acolo unde nu există conexiuni sau nu sunt necesare. Şi, că veni vorba, se pune întrebarea cât de gravă fusese acea pungăşie. Avea cu adevărat încărcătura şi importanţa pe care i le dau azi zeii şi profeţii sportului şi atunci, în inocenţii anl cincizeci? Sau la începutul anilor şaizeci? I se părea greu de crezut. A alergat omul ăsta mai rapid pentru că fusese plătit? Amfetamina şi ce-o mai fi fost poate că i-au dat un impuls, dar oare un asemenea gen de faptă ar atrage după sine o interdicţie pe viaţă?

Nu ştia. Nu era domeniul lui, cu siguranţă, dar Rooth şi Heinemann ştiau cu certitudine astfel de lucruri.

În orice caz, chestiunea rămânea: cât de mult a cântărit Verhaven–pungaşul — împotriva lui însuşi atunci când a progresat la a fi Verhaven–ucigaşul?

Mai exact, în ochii altor oameni. Ai jurnaliştilor. Ai omului de pe stradă. Ai poliţiei, ai sistemului judiciar şi ai membrilor completului de judecată. Ochii celor care l-au condamnat.

Ai judecătorului Heidelbluum?

Da, într-adevăr, asta era întrebarea la care merita să se gândească.

Își prinse mâinile peste rana dureroasă, închise ochii și se lăsă, pentru moment, în voia viselor.

18

După ce și-a pus pilele în funcțiune, lui deBries i-a fost repartizată ca partener subofițerul detectiv Ewa Moreno. Pentru viitoarele activități de teren, cel puțin, iar când porniră spre Kaustin, la finalul după-amiezii, pe ruta frumoasă și sinuoasă de pe malul lacului, el avu impresia că nici ei nu-i displăcea aranjamentul.

Iar ea cu siguranță că ar fi putut să nimerească mai rău. Sigur se cuvenea să-și permită un asemenea grad de stimă de sine? DeBries opri în preajma școlii și rămaseră în mașină o vreme, comparând harta desenată de mână cu realitatea.

— Gellnacht, mai întâi? sugeră Moreno, arătând cu capul spre casă. E acolo.

— Dorința ta e lege pentru mine, spuse deBries, trecând motorul în prima viteză.

Irmgaard Gellnacht întinsese o măsuță de cafea în umbrarul din spatele casei acoperite cu șindrilă. Îi invită să se așeze pe un balansoar galben, de verandă, iar ea se așeză pe unul dintre cele două șezlonguri.

— Serile sunt minunate în perioada asta a anului, spuse ea. Trebuie să încercați să stați pe afară cât mai mult posibil.

— Începutul verii este vremea cea mai frumoasă, spuse Ewa Moreno. Toate florile astea...

— Aveți grădină? întrebă doamna Gellnacht.

— Mă tem că nu. Dar sper să am una, cândva.

DeBries își drese glasul discret.

— A, iertare, spuse doamna Gellnacht. Bineînțeles, nu despre asta trebuie să vorbim. Vă rog să vă serviți, apropo.

— Mulțumim, spuse Moreno. Rubarba din plăcintă ați crescut-o în grădină?

— Deci, erați de aceeași vârstă, cu alte cuvinte? spuse deBries.

— Nu chiar. Sunt cu un an mai vârstnică. M-am născut în treizeci și cinci. Leopold era în treizeci și șase. Dar cu toate astea am învățat în aceeași clasă. Școala din sat combina trei promoții în aceeași clasă pe atunci — de fapt, cred că și-acum se întâmplă la fel — așa că-mi amintesc foarte bine de el. Nu uiți așa ușor cinci ani petrecuți în aceeași școală.

— Ce impresie aveați despre el?

— Un singuratic, spuse Irmgaard Gellnacht, fără ezitare. De ce sunteți interesați de el? E adevărat ce se vorbește, că a murit?

„Fără îndoială că știrea o să apară oricum în ziarele de mâine", își zise deBries.

— Am prefera să nu comentăm acest lucru, doamnă Gellnacht, explică el, ducându-și degetul la buze. Și v-am fi recunoscători dacă ați păstra discreția cu privire la mica noastră conversație.

Se gândi că sunase ca o amenințare voalată, asta fiind ceea ce intenționase.

— Sigur că avea niște prieteni? spuse Moreno.

Doamna Gellnacht se gândi înainte să răspundă.

— Nu, nu cred că avea. Ei, da, în primul an și în al doilea, poate. Își petrecea timpul cu Pieter Wolenz, dacă nu greșesc, dar pe urmă s-au mutat. La Linzhuisen. Nu cred că a mai fost cineva după aceea.

— Îl necăjeau colegii de școală? întrebă Moreno. Se luau de el, cum se spune în zilele noastre?

Ea se gândi din nou.

— Nu, spuse în cele din urmă. Nu prea. În pofida tuturor lucrurilor, aveam un soi de respect pentru el, cu toții. În orice caz, căutai să nu intri în conflict cu el. Îmi amintesc că se supăra foarte rău. Sub suprafața aceea tăcută și posomorâtă se ascundea un temperament vulcanic.

— Cum se făcea simțit?

— Poftim?

— Temperamentul ăsta vulcanic. Ce făcea?

— O, nu prea știu, spuse ea ezitând. Unora dintre elevi le era frică de el, au mai fost niște încăierări, iar el era puternic, foarte puternic, cu toate că nu era nici înalt, nici prea solid.

— Vă amintiți vreo ocazie anume?

— Nu... Ia stați, de fapt, da. Îmi amintesc că odată a aruncat un băiat pe fereastră când și-a pierdut cumpătul.

— Pe fereastră?

— Da, dar n-a fost chiar așa de periculos precum pare. Era la parter, așa că totul s-a terminat cu bine.

— Înțeleg.

— Rețineți că afară era un rastel pentru biciclete, așa încât s-a rănit ușor chiar și așa...

DeBries încuviință din cap.

— Cum îl chema pe băiat? o întrebă Moreno.

— Nu-mi amintesc, spuse Irmgaard Gellnacht. Posibil să fi fost unul dintre frații Leisse. Sau Kollerin, care acum e măcelarul satului. Da, cred că el a fost.

DeBries schimbă direcția.

— Beatrice Holden, vă amintiți de ea?

— Da, desigur, spuse doamna Gellnacht, ridicându-se și stând drept în șezlong.

— Și cum ați descri-o?

— Aș prefera să n-o descriu. Despre morți numai de bine, parcă așa se spune.

— Dar dacă noi am insista un pic?

Ea zâmbi ușor.

— Ei, păi în cazul ăsta, spuse ea, Beatrice Holden a fost o târfă. Cred că descrierea i se potrivește foarte bine.

— Era o târfă și când era la școală? întrebă Moreno.

— De la bun început. Să nu credeți că sunt o babă pudică doar pentru că spun asta. Beatrice a fost o persoană îngrozitor de vulgară. Din soiul cel mai josnic. Arăta bine și se folosea de asta pentru a-i învârti pe bărbați după degetul ei mic. Sau pe băieți, în zilele alea.

— Erau îndrăgostiți de ea?

— Toată gloata. Și profesorii, cred. Era tânără și nemăritată. A fost groaznic, de fapt.

— A plecat din localitate după aceea, nu-i așa?

Doamna Gellnacht încuviință din cap.

— A fugit cu un bărbat când avea doar șaptesprezece ani. A trăit în două sau trei locuri diferite, cred. S-a întors cu un copil în brațe câțiva ani mai târziu.

— Un copil?

— Da, o fetiţă. Mama ei a avut grijă de ea. Mama lui Beatrice, mai exact.

— Când a fost asta? Cu mult înainte să se încurce cu Verhaven?

— Nu aşa de mult. Să zic aşa, cam prin 1960, asta fiind cam când şi el s-a mutat înapoi aici. Ea şi fetiţa au locuit la mama ei, în orice caz, doar vreo şase luni, sau pe-acolo. Tatăl era plecat pe mare, spuneau oamenii, dar nimeni nu l-a văzut vreodată. Nici atunci, nici mai târziu. Ei bine, după câteva luni, s-a mutat la Verhaven acasă, acolo sus, la Marea Umbră.

— Marea Umbră?

— Da, aşa i se spune de obicei. Marea Umbră. Nu mă întrebaţi de ce.

DeBries făcu o însemnare.

— Dar ce s-a întâmplat cu fetiţa? o întrebă Moreno. A luat-o cu ea?

— Oh, nu, replică ferm Gellnacht. Sigur că nu. Fata a rămas cu bunica ei. Poate că aşa a fost cel mai bine, în lumina celor întâmplate ulterior. Până la urmă, pentru ea a fost bine.

— Cum era relaţia lor? întrebă deBries. Mă refer la Verhaven şi Beatrice.

Doamna Gellnacht ezită înainte de a răspunde.

— Nu ştiu, spuse ea. Au fost o mulţime de bârfe după aceea, bineînţeles. Unii oameni spuneau că era inevitabil să se întâmple aşa cum s-a întâmplat. Sau, cel puţin, că se va sfârşi rău; dar nu ştiu ce să zic. Întotdeauna oamenilor le vine uşor să înţeleagă totul când au cheia în mână şi ştiu ce s-a întâmplat de fapt. Nu credeţi?

— Fără doar şi poate, spuse deBries.

— La drept vorbind, puţine lucruri s-au întâmplat înainte ca el s-o ucidă. Cred că beau de stingeau, dar, pe de altă parte, el era un bun muncitor. Muncea din greu şi nu mă îndoiesc că de pe urma puilor câştiga bani frumoşi. Dar cu siguranţă că se certau. Nimeni nu poate să nege asta.

— Da, aşa am înţeles şi noi, spuse Moreno.

Urmă o pauză în care doamna Gellnacht le mai servi nişte cafea. DeBries se aplecă în faţă şi îi puse cea mai importantă întrebare dintre toate.

— Cum a fost în perioada care a precedat arestarea lui Verhaven? Adică, după ce au găsit cadavrul lui Beatrice. În acele zece zile sau cât a durat? Vă mai amintiţi ceva de atunci?

— Păi... începu doamna Gellnacht. Nu sunt sigură că pricep unde vreţi să ajungeţi.

— Ce credeau oamenii, explică Moreno. Pe cine bănuiau când vorbeau despre asta aici, în sat? Înainte să afle.

Ea rămase tăcută un moment, cu ceaşca pe jumătate ridicată la gură.

— Ei bine, spuse ea. Cred că aşa vorbeau oamenii.

— Cum? întrebă deBries.

— Că Verhaven a fost cel care a omorât-o, bineînţeles. Nu cred că a fost cineva de-aici, din Kaustin, foarte surprins când a fost arestat. Nici când a fost găsit vinovat.

DeBries notă din nou ceva în carnet.

— Dar acum? întrebă el. Mai e toată lumea la fel de sigură că el a fost cel care a făcut-o?

— Absolut, replică ea. Fără doar şi poate. Cine altcineva ar fi putut să fie?

„Ceva la care se merită reflectat mai amănunţit", îşi zise el când se întoarseră la maşină.

Dat fiind că nu putea fi altcineva, trebuie să fi fost Verhaven!

Nu puteai decât să speri că raţionamentul doamnei Gellnacht nu fusese copiat într-o măsură prea extinsă de către poliţie şi de reprezentanţii parchetului. Fără îndoială că ar fi fost o bună idee să se analizeze acea întrebare. Şi, apropo, cum stăteau lucrurile cu dovezile criminalistice? Ce anume îi adusese condamnarea, dacă el într-adevăr negase cu atâta vehemenţă până la sfârşit?

DeBries habar n-avea.

— Ce părere ai? întrebă el.

— Pare a fi un caz fără complicaţii, spuse Ewa Moreno. Poate că prea lipsit de complicaţii. Mergem la Moltke acum?

19

„Verhaven arestat! Evoluţii senzaţionale în cazul Beatrice!"

Titlul se lăbărţa pe toată lăţimea primei pagini a ziarului *Neuwl Blatt* din 30 aprilie 1962. Van Veeteren bău o jumătate de cană cu apă şi începu să citească.

Să fi fost Leopold Verhaven cel care a ucis-o pe logodnica lui, Beatrice Holden?

În orice caz, ofiţerul de poliţie însărcinat cu rezolvarea crimei notorii de la Kaustin, inspectorul-şef Mort, ca şi procurorul Hagendeck au motive serioase să creadă asta. Atât de serioase, încât fostul atlet internaţional a fost reţinut ieri. La conferinţa de presă, Hagendeck a avut grijă să nu dezvăluie motivele arestării, dar a fost de părere că acuzaţiile vor fi formulate în perioada de douăsprezece zile stipulată de lege.

Modul exact când noi dovezi sau probe care să arunce o lumină asupra acestei afaceri sinistre au ieşit la lumină nu a constituit un subiect pe care poliţia sau procuratura să fie pregătită să-l discute la conferinţa de presă de la secţia de poliţie din Maardam. După cum nu reiese că Leopold Verhaven ar fi făcut vreo mărturisire. Avocatul lui, Pierre Quenterran, a afirmat neclintit că clientul lui nu are absolut nimic de-a face cu această crimă şi a susţinut că arestarea sa a fost o consecinţă sau o reacţie la tot ceea ce s-a scris cu privire la caz.

„Poliţiştii sunt disperaţi", a spus cu insistenţă Quenterran reporterilor adunaţi acolo. „Publicul, animat de un simţ al dreptăţii înrădăcinat, a cerut rezultate şi, ca să nu-şi recunoască incompetenţa, cei însărcinaţi cu rezolvarea cazului au găsit un ţap ispăşitor..."

Inspectorul-şef Mort a caracterizat afirmaţiile domnului Quenterran drept „prostii absolute".

Păi, era normal să zică aşa, nu? gândi Van Veeteren şi trecu la următoarea fotocopie, făcută după acelaşi număr din *Neuwe Blatt*, dar de pe o pagină de interior. Cuprindea un scurt sumar al întregii poveşti, un rezumat al evoluţiilor din momentul când „a început această sumbră şi deprimantă desfăşurare a evenimentelor", după cum s-au exprimat reporterii.

6 aprilie:

O zi de sâmbătă, însorită şi cu un vânticel cald. Dis-de-dimineaţă, Leopold Verhaven obişnuieşte să plece, cu treburi în oraşele Linzhuisen şi Maardam, şi nu se întoarce decât după-amiaza târziu. Între timp, Beatrice Holden avea să dispară, conform mărturiei lui Verhaven, dar el a presupus că ea „doar plecase undeva". Totuşi, nimeni n-a mai văzut-o pe Beatrice din acel moment. Unii vecini au observat-o când se ducea acasă sâmbătă dimineaţa, la câteva ore după plecarea lui Verhaven. Şi-a petrecut dimineaţa în sat, în vizită la mama şi fiica ei. Nu există nimic care să sugereze că ea a plecat din nou de-acasă cu treburi de-ale ei şi din propria ei voinţă.

„Cu treburi de-ale ei şi din propria ei voinţă!" îşi zise Van Veeteren. „Ce vorbe meşteşugite!" Continuă să citească.

16 aprilie:

Verhaven raportează la poliţie că logodnica lui lipseşte de-acasă de mai bine de o săptămână. Refuză să comenteze de ce a lăsat să treacă atât de mult timp înainte să anunţe poliţia. Nu crede, totuşi, că „ceva grav i s-a putut întâmpla".

22 aprilie:

Cadavrul lui Beatrice Holden este găsit de un cuplu în vârstă într-o pădure la nici doi kilometri depărtare de casa lui Verhaven. Era dezbrăcată şi fusese strangulată, probabil că nu în locul unde a fost găsit cadavrul.

22–29 aprilie:

O importantă anchetă a poliţiei examinează circumstanţele crimei. Se aplică proceduri criminaliste meticuloase şi sunt interogaţi în jur de o sută de oameni, majoritatea din satul Kaustin.

30 aprilie:

Leopold Verhaven este arestat în baza suspiciunii de a fi ucis-o pe logodnica lui în vârstă de 23 de ani sau de comiterea unei crime prin imprudenţă.

Asta era tot. Van Veeteren puse fotocopia la fundul teancului şi se uită la ceas. Unsprezece şi jumătate. Oare nu trebuia servit prânzul la ora asta? Pentru prima oară de când venise de la operaţie, simţea puţin ghearele foamei. Asta era cu siguranţă un semn că era în curs de vindecare?

În orice caz, totul părea să fi mers conform planului. Asta subliniase cu entuziasm tânărul chirurg cu obraji bucălaţi chiar în dimineaţa aceea, când venise să palpeze stomacul lui Van Veeteren cu degetele sale palide, ca nişte cârnaţi de cocktail. O convalescenţă de numai şase–opt zile, după care inspectorul-şef va putea să se întoarcă la activităţile sale normale, mai plin de energie ca oricând.

„Plin de energie?" se întrebă Van Veeteren. „De unde ştie el că eu am o aşa de mare dorinţă de a fi plin de energie?"

Întoarse capul ca să se uite la flori. Nici mai mult, nici mai puţin de trei buchete erau înghesuite pe măsuţa de lângă pat. De la colegi. De la Renate. De la Jess şi Erich. Iar în după-amiaza asta, Jess urma să-l viziteze cu gemenii. Ce pretenţii putea să mai aibă?

Acum auzea căruciorul cu mâncare apropiindu-se pe coridor. Probabil că va avea voie să guste doar câteva bucăţele de hrană dietetică, dar poate că aşa era mai bine. E posibil să nu fi fost încă pregătit pentru o friptură.

Căscă şi reveni cu gândurile la Verhaven. Încercă să-şi închipuie sătucul ăla de lângă cărarea din pământ bătătorit pe la începutul anilor 1960.

Ce elemente ar fi fost acolo?

Cele obişnuite? Probabil.

Perspective limitate. Suspiciuni. Invidie. Bârfă.

Da, cam asta era, vorbind la modul general.

Statutul de outsider al lui Verhaven?

Părea să fi fost un personaj ciudat, şi de un personaj ciudat era nevoie. Criminalul ideal? Poate că aşa stăteau lucrurile în aparenţă.

Dar dovada? Încercă să-şi amintească împrejurările, dar nu rememoră mai mult decât un şir de semne de întrebare la care nu reuşise să găsească răspuns.

Rezistaseră la toate jumătăţile de adevăr care trebuie să fi ieşit la iveală? Îşi aminti că se organizase o căutare a criminalului. S-au făcut numeroase insinuări în media cu privire la competenţa poliţiei şi a tribunalelor. Sau, mai exact, incompetenţa. Poliţia fusese sub presiune. Dacă nu găseau un criminal, se condamnau pe ei înşişi...

Dar cum rămâne cu dovada criminalistică? Fusese un caz bazat pe dovezi circumstanţiale, nu? Trebuia să citească stenogramele de la tribunal pe care i le adusese Münster, asta era evident. Dar mai întâi trebuia să bage-n el ceva hrănitor. Cu siguranţă că fuseseră măcar unul sau două puncte mai şubrede. Nu vorbise decât o singură dată cu Mort despre caz, după ce se terminase totul, şi, evident, predecesorul lui nu fusese prea fericit să discute despre asta.

Era ceva mai bine informat cu privire la celălalt caz, Marlene. Oare ancheta nu lăsase şi de data asta foarte mult de dorit? Van Veeteren fusese de fapt implicat în ea, dar numai la nivel periferic. Nu apăruse niciodată la tribunal. Şi cu acel prilej, tot Mort fusese şeful.

Leopold Verhaven? Sigur acesta era un capitol în istoria justiţiei care nu va rezista la o reanalizare meticuloasă?

Sau doar îşi imagina lucruri? Era doar faptul că avea nevoie de ceva mai mult sau mai puţin pervers ca să-şi ţină mintea ocupată pe când stătea întins pe spate, aşteptând ca intestinul lui să se vindece? Ecranat şi izolat de lumea de afară, unde singurul lucru care i se cerea era să stea nemişcat şi să nu se agite.

Ceva cu adevărat mizerabil. Un scandal juridic vechi, ca ăla din romanul poliţist scris de Josephine Tey, naiba ştie cum se numea.

De ce era atât de greu să-ţi laşi mintea în repaus total?

Cum era vorba aia a lui Pascal? Ceva despre faptul că tot răul din lume era provocat de incapacitatea noastră de a sta nemişcaţi într-o cameră goală?

„La naiba, ce mai existenţă", îşi zise. „Grăbeşte-te şi adu mâncarea aia odată, să pot să-mi înfig dinţii într-o delicioasă supă de spanac!"

20

— Au circulat mai multe poveşti despre el, spuse Bernard Moltke, aprinzându-şi încă o ţigară.

— Nu mai spuneţi, zise deBries. Ce fel de poveşti?

— De diferite feluri. E greu de spus care datau dinainte de Beatrice şi care au apărut după. Sau, dacă vreţi, care sunt autentice. Mai ales în timpul procesului bârfele s-au înteţit. Niciodată n-am mai văzut în sat aşa ceva. După proces, lucrurile s-au mai linişttit, cumva. De parcă totul s-ar fi terminat. Ceea ce, fără îndoială, s-a şi întâmplat.

— Puteţi să ne daţi un exemplu cu genul de poveste despre care vorbiţi? îl întrebă Moreno. Preferabil, una autentică.

Bernard Moltke se gândi un moment.

— Aia cu pisica, spuse el. În orice caz, pe asta sigur am auzit-o mult mai devreme. Se spune că ar fi strangulat o pisică cu mâinile goale.

DeBries simţi un fior pe şira spinării şi o văzu pe Moreno tresărind.

— De ce? întrebă el.

— Nu ştiu, spuse Moltke. Dar, în orice caz, se spune că i-ar fi sucit gâtul. Când avea zece sau doisprezece ani.

— Îh, făcu Moreno.

— Da. Poate că l-a provocat cineva. Am impresia că asta a fost.

— Şi ăsta era un motiv suficient?

— Nu mă întrebaţi pe mine, spuse Moltke. Mulţi oameni spun că aşa era el.

— Ce puteţi să ne spuneţi despre Beatrice Holden?

Moltke trase adânc din ţigară, părând să scotocească prin memorie.

— O femeie al naibii de arătoasă, spuse el. E drept, cam din categoria neîmblânzitelor, dar Dumnezeule... Mă rog. Avea părul de aceeaşi culoare ca şi dumneavoastră, domnişoară.

Îi făcu cu ochiul lui Moreno, care-şi păstră faţa împietrită, spre marea satisfacţie a lui deBries.

— Atunci de ce s-a încurcat cu Verhaven? îl întrebă ea. Nu putea să fie prea atrăgător pentru femei, nu?

— Nu spuneţi asta, protestă Moltke, înfigându-şi degetul arătător în bărbia dublă. Nu spuneţi asta. Nu ştii niciodată ce e-n mintea unei femei. Nu-i aşa, domnule inspector?

— Absolut, confirmă deBries.

— Dar Marlene? întrebă Moreno, totalmente neimpresionată. Era şi ea din aceeaşi rasă, să presupun?

Moltke izbucni în râs, dar redeveni serios.

— Puteţi să pariaţi pe asta, zise el. Ceva mai vârstnică, atâta tot. Faptul că le-a ucis pe amândouă a fost un mare scandal.

— Să înţeleg că aţi văzut-o şi pe Marlene Nietsch? întrebă deBries.

— Doar o dată. Nu s-au întâlnit aşa de mult înainte... să se termine totul.

— Înţeleg, spuse deBries. Ştiu că aţi fost martor la primul proces.

— Da, domnule.

— Şi mărturia dumneavoastră la ce s-a referit?

Moltke se gândi un moment.

— Să fiu al naibii dacă mai ţin minte, spuse el. Petreceam destul de mult timp la Verhaven în perioada când s-a întâmplat. Îl ajutam cu iluminatul în adăposturile pentru găini. Experimenta ceva cu ritmurile diurne şi nu reuşea să se descurce cu legăturile electrice.

— Deci asta era, spuse deBries. Eraţi acolo în sâmbăta în care ea a dispărut? Mă rog, în cazul în care credeţi ce a declarat el.

Moltke dădu din cap aprobativ cu solemnitate.

— Da, am lucrat câteva ore sâmbăta aia. Am terminat cam în jurul orei unu. Am fost ultima persoană care a văzut-o în viaţă, cred. În afară de criminal, desigur.

— Criminal? spuse Moreno. Vă referiţi la Verhaven?

— Da, spuse Moltke. Cred că da.

— Nu păreţi prea convins, remarcă deBries.

Din nou, o tăcere scurtă.

— Oh, da, spuse el. Am devenit convins odată cu trecerea anilor. După uciderea lui Marlene şi apoi...

— Dar la proces aţi fost martor al apărării, nu-i aşa?

— Da.

— Şi ce aţi avut de spus?

— Ei bine, spuse Moltke. Scutură pachetul făcând să cadă o ţigară pe masă în faţa lui, dar n-o mai aprinse.

— Am lucrat la el la fermă şi săptămâna următoare. De luni până joi, şi au vrut să ştie dacă n-am observat ceva în neregulă.

— Şi aţi observat?

— Nu. S-a purtat exact ca de obicei.

— Ca de obicei? spuse Moreno. Păi, trebuie să fi reacţionat cumva la dispariţia ei?

— Nu, a spus că a dispărut undeva, dar nu ştia unde.

— Nu vi s-a părut ciudat?

Moltke ridică din umeri.

— Pe atunci, oamenii îmi puneau aceeaşi întrebare de zece ori pe zi. Nu-mi amintesc ce-am crezut, dar nu cred că m-am gândit prea mult la asta. Erau un pic mai neobişnuiţi, el şi Beatrice. Toată lumea ştia asta, şi nu era prea surprinzător ca ea să plece câteva zile.

Nimeni nu mai spuse nimic câteva secunde. Moltke îşi aprinse o ţigară, în timp ce deBries şi-o stingea pe a lui.

— Sâmbăta aceea, ultima oară când aţi văzut-o. Cum vi s-a părut? întrebă Moreno.

— Şi despre ea pot spune că era la fel ca de obicei, spuse Moltke fără ezitare. Parcă un pic mai morocănoasă. Se certaseră cu o săptămână în urmă. Încă mai avea urma unei vânătăi sub un ochi, dar în afară de asta nu am remarcat nimic deosebit. La drept vorbind, nici n-am prea văzut-o. A venit la adăpostul păsărilor să mai schimbe o vorbă, două cu mine, dar atâta tot. Când s-a întors din sat.

— Pe la ce oră era asta?

— Cam pe la douăsprezece.

— Iar dumneavoastră aţi plecat acasă pe la unu?

— Da, la un minut sau două după unu.

— Şi despre ce aţi vorbit?

— Despre vreme şi despre vânt. Nimic deosebit. Mi-a oferit o cafea, dar tocmai mă pregăteam să-mi strâng lucrurile, aşa că am refuzat-o.

— Nimic altceva?

— Nu.

— Şi, când aţi plecat, era tot acolo?

— Bineînţeles. Stătea în bucătărie, ocupată cu una-alta. Am băgat capul pe uşă şi i-am urat un weekend frumos.

DeBries dădu din cap aprobativ.

— Dar când aţi depus mărturie, dacă-mi daţi voie să revin la asta, nu credeaţi că Verhaven era vinovat?

Moltke trase cu sete din ţigară şi suflă fumul înainte de a răspunde.

— Nu, spuse el. Cred că nu-l consideram vinovat, de fapt.

— Şi nici acum nu-l credeţi vinovat? întrebă deBries. De fapt?

— Nu ştiu ce să zic. E mai uşor să trăieşti în satul ăsta crezând că el a făcut-o, dacă mă înţelegeţi. Chiar e mort, cum zic unii?

— Ce înţelegeţi prin „unii"?

— Oamenii din sat, desigur.

— Da, spuse deBries. E mort.

— Ei da, spuse Moltke cu un oftat. Ni se întâmplă tuturor, până la urmă.

— Ce ştim? întrebă Moreno. E timpul să ne întoarcem în oraş, poate?

DeBries se uită la ceas.

— Şase şi jumătate. N-ar trebuie să aruncăm o privire la casă, dacă tot suntem aici? Tu n-ai fost niciodată acolo.

— OK, spuse Moreno. Totuşi, în seara asta la nouă am o întâlnire şi aş vrea să-mi rămână timp să mă aranjez înainte.

— Pentru mine ai fi OK şi dacă nu te-ai aranja, spuse deBries.

— Îţi mulţumesc, spuse Moreno. E bine de ştiut că nu ai pretenţii foarte mari de la oameni.

— Înveţi să preţuieşti cât mai mult ceea ce obţii, spuse deBries.

— Un loc sumbru, spuse ea în timp ce făceau cale întoarsă cu maşina printre copaci. Cu toate că trebuie să fi arătat mai bine în zilele alea, fără îndoială.

— Sigur, spuse deBries. A stat nelocuită vreme de doisprezece–treisprezece ani. Asta lasă urme... Ce mai e şi asta! Mai avem timp pentru o mică discuţie?

— Una scurtă, spuse Moreno.

DeBries încetini şi opri lângă un bărbat care stătea aplecat pe marginea drumului şi vopsea un gard.

— Bună seara, spuse deBries prin geamul deschis. Vă deranjează dacă vă pun câteva întrebări?

Omul îşi îndreptă spatele.

— Bună seara, zise el. Chiar vă rog. E o plăcere să stau drept o vreme.

DeBries şi Moreno se dădură jos din maşină şi strânseră mâinile cu bărbatul. Claus Czermak locuise în casa albastră doar un an, după cum a reieşit şi, totodată, fusese prea mic ca să aibă amintiri personale despre procesele Verhaven. Dar întotdeauna merita să petreci câteva minute la o şuetă, pentru orice eventualitate.

— Ne-am mutat aici când ni s-a născut al treilea băiat, spuse el arătând spre casă şi grădină, unde doi copii coborau cu o maşinuţă cu pedale pe o rampă pentru cărucioare de invalizi înglobată în treptele ce duceau la uşa din faţă. Ni s-a părut uşor cam sufocant în oraş. Ştiţi, aerul de la ţară şi toate cele...

Moreno dădu din cap a înţelegere.

— Nu lucraţi aici în sat?

Czermak clătină capul.

— Nu, zise el. Am un post la universitate. Istorie, Evul Mediu şi perioada bizantină.

— Înţeleg. Suntem interesaţi de Leopold Verhaven şi de casa lui din pădure, spuse deBries. Ca să spun aşa, sunteţi vecinii lui cei mai apropiaţi. Dumneavoastră şi cei care stau vizavi...

— Da, soţii Wilkerson. Ne-am dat noi seama că se întâmplă ceva.

— Întocmai, spuse deBries. Dar nu cred că mai aveţi vreo informaţie care ne-ar putea interesa.

Czermak clătină din cap.

— Nu m-aş fi gândit. Eram încă în vacanţă când s-a întors aici în august, anul trecut. Doar i-am auzit pe oameni vorbind despre el. Ce s-a întâmplat?

— A murit, spuse deBries. În împrejurări misterioase. Dar să nu sunaţi la ziare în seara asta, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— O, Doamne! spuse Czermak. Nu, vă dau cuvântul meu.

— Îţi mulţumesc pentru eforturile tale de astăzi, spuse deBries în timp ce parcă în faţa apartamentului lui Moreno din Keymer Plejn. Păcat că nu mai ai timp pentru un pahar. Adeseori e productiv să stai jos liniştit şi calm o vreme şi să cugeţi asupra impresiilor adunate peste zi.

— Şi mie îmi pare rău, spuse Moreno. Promit să plănuiesc lucrurile ceva mai bine data viitoare. Dar, apropo, tu nu eşti căsătorit?

— Puţin, admise deBries.

— Mă gândeam eu. Noapte bună!

Coborî din maşină, trânti portiera şi îi făcu semn cu mâna de pe trotuar. DeBries rămase acolo o vreme, privind-o. Mâine e sâmbătă, îşi zise. O zi liberă. Fir-ar să fie!

21

Van Veeteren pufni dispreţuitor în timp ce termina de citit sumarul şi analiza cazului Beatrice făcute de subofiţerul de poliţie Jacoby şi publicate în *Allgemenje* duminică, pe 22 iunie 1962. Apăsă cu năduf butonul de pe măsuţă şi, după o jumătate de minut, sora de noapte apăru în prag.

— Vreau o bere, spuse Van Veeteren.

— Aici nu e cârciumă, spuse femeia plictisită, dându-şi la o parte o şuviţă de păr de pe faţă.

— Asta am observat şi eu, spuse Van Veeteren. Dar adevărul e că doctorul Boegenmutter, sau cum naiba l-o fi chemând, mi-a zis să beau o bere, două. Că ajută la procesul de vindecare. Nu te mai codi şi adu-mi o sticlă.

— E miezul nopţii. N-ar fi mai bine să vă culcaţi?

— Să mă culc? Sunt ocupat cu ancheta unei crime. Ar trebui să-mi fii recunoscătoare. Caut pe unul care omoară femei. Şi, chiar în acest moment, dumneata obstrucţionezi ancheta. Ei?

Ea oftă şi plecă, întorcându-se după două minute cu o sticlă şi un pahar.

— Aaa, ce fată de treabă, spuse Van Veeteren.

Ea căscă.

— Credeţi că vă descurcaţi să vă turnaţi singur?

— O să mă străduiesc, promise Van Veeteren. Sun dacă vărs ceva pe jos.

Berea rece prelingându-se pe gâtlejul lui avu un efect cât se poate de înviorător. Stătuse în pat gândindu-se la acest moment, încercând să-şi imagineze gustul şi întreaga experienţă în timp ce citea ultimele patru–cinci tăieturi de ziar, iar acum, că se produsese, nu încăpea nicio îndoială că plăcerea reală se ridica la înălţimea aşteptărilor.

Râgâi mulţumit. Un nectar divin, îşi zise el. Ia să vedem acum, ce ştiu?

Nu prea multe. O colecţie considerabilă, din punct de vedere cantitativ. Relatările de presă privind primul proces fuseseră cuprinzătoare, ca să nu spunem mai mult. Citise doar o mică parte, dar selecţia făcută de Münster părea să fi fost bine realizată şi reprezentativă; o gamă largă de speculaţii şi suspiciuni privind personalitatea lui Verhaven cuplate cu relatări detaliate ale procedurilor juridice. Şi cu cât mergea mai departe, cu atât mai specifice erau concluziile privitoare la verdictul iminent.

Vinovat. Verhaven trebuie să fie vinovat.

Nu erau multe fapte disponibile. Aşa cum bănuise, dovezile tehnice erau rudimentare. Mai direct spus, erau inexistente. Argumentaţia procuraturii trebuie să se fi bazat mai ales pe dovezi circumstanţiale, dar nici din acelea nu erau prea multe. Strict vorbind, în ambele arii era un hău.

Nicio dovadă concretă.

Nici dovezile circumstanţiale care să arate spre Verhaven nu erau prea multe.

Nimic.

Dar cu toate astea fusese găsit vinovat.

După proceduri juridice discrete desfăşurate în culise, fără doar şi poate, îşi zise Van Veeteren, ridicând sticla la buze. Ce n-aş da să fi luat parte la procedurile alea.

Dar ce naiba a fost ceea ce l-a condamnat? În mod vădit, media şi opinia publică gălăgioasă au creat o anumită presiune, dar nu se poate ca maşinăria să sucombe cu atâta uşurinţă.

Nu, trebuie să mai fi existat şi un alt motiv.

Personalitatea lui.

Tipul de om care fusese Leopold Verhaven. Trecutul lui. Comportamentul lui la tribunal. Impresia generală pe care o lăsase asupra juriului şi a ştabilor din justiţie. Despre asta era vorba.

Asta îi adusese condamnarea.

Verhaven era un excentric. După ce-l analizase prin ochii şi lupele tuturor acestor jurnalişti, Van Veeteren nu putea ajunge decât la o asemenea concluzie. Era în mare măsură un singuratic, un om de care era cel mai uşor lucru cu putinţă să te disociezi.

Un nonconformist.

Un criminal? Nu era greu să faci pasul scurt de la judecata anterioară la ultima judecată, ăsta era un lucru pe care Van Veeteren îl învăţase de-a lungul multor ani; şi din momentul în care ai făcut acel pas, nu mai e uşor să retractezi.

Şi rolul?

Care era cheia? Circumstanţa ciudată asupra căreia practic toţi jurnaliştii se concentraseră. Faptul că Verhaven nu se simţea stingherit de rolul de acuzat. Dimpotrivă. Părea că-i prieşte să stea în boxă cu toată atenţia concentrată asupra lui. Chiar dacă nu făcuse pe grozavul şi nu se fudulise totuşi... Era ceva legat de felul cum se comporta, un actor solitar şi plin de forţă, jucând rolul eroului tragic. Aşa a fost perceput şi aşa a dorit să fie perceput.

Ceva de genul ăsta, în tot cazul.

Ăsta să fi fost motivul pentru care îl condamnaseră?

„Dacă aş fi fost acolo şi l-aş fi văzut, n-aş fi avut nicio îndoială", îşi zise Van Veeteren în timp ce golea sticla.

Ce se întâmplase efectiv era aparent simplu şi dincolo de orice dispută.

Verhaven se întorsese acasă în acea sâmbătă, cam pe la ora cinci, în conformitate cu ceea ce au spus el şi alţii. Beatrice plecase undeva şi cu asta se încheia totul. Dar asta era versiunea lui. Nimeni altcineva nu i-a mai văzut pe vreunul dintre ei mai târziu, în acea zi. Electricianul, Moltke, o lăsase pe Beatrice acasă

cam pe la ora unu a după-amiezii, iar Verhaven a fost văzut în sat a doua zi, la puţin după ora şase, duminica seara. Asta era tot. Perioada dintre aceste două evenimente era vidă.

Ar fi avut la dispoziţie timp berechet. Pentru tot soiul de lucruri. Unul dintre medicii legişti n-a avut nicio ezitare să afirme că Beatrice se confruntase cu ucigaşul ei la un moment dat sâmbăta sau duminica. Fusese strangulată şi violată. Sau invers, probabil? Violată şi strangulată. Era dezbrăcată, actul sexual avusese loc, dar nu s-a găsit nici urmă de spermă.

„Dar, raţionă Van Veeteren, dacă ucigaşul era altcineva, asta însemna că era clar că omorul avusese loc sâmbătă după-amiază, între orele unu şi cinci, sau pe-acolo. Între momentul când Moltke plecase acasă şi întoarcerea lui Verhaven.

Sau cel puţin că femeia fusese răpită în acel interval.

Irefutabil?

„Cu siguranţă", decise el. Se uită cu jale la sticla goală, apoi îşi îndreptă atenţia spre transcrierea procedurilor juridice. Din ziua a doua a procesului. Procurorul, Hagendeck, îl interoga pe acuzat, Leopold Verhaven.

Douăzeci şi patru mai. Ora zece şi jumătate dimineaţa.

H: Aţi afirmat că nu sunteţi vinovat de uciderea logodnicii dumneavoastră, Beatrice Holden. Corect?

V: Da.

H: Puteţi să ne povestiţi puţin despre relaţia dumneavoastră?

V: Ce vreţi să ştiţi?

H: Cum v-aţi cunoscut, de exemplu.

V: Ne-am ciocnit unul de altul la Linzhuisen. Învăţaserăm la aceeaşi şcoală. A venit acasă la mine.

H: De prima oară? Aţi început o relaţie imediat?

V: Ne ştiam dinainte. Ea avea nevoie de un bărbat.

H: Când s-a mutat cu dumneata?

V: După o săptămână.

H: Deci asta ar fi...

V: Noiembrie 1960.

H: Şi de-atunci a trăit cu dumneata?

V: Da, bineînţeles.

H: Tot timpul?

V: Ocazional, își vizita mama și fiica. Rămânea peste noapte la Elming. Dar, în general, da, cam tot timpul.

H: Erați logodiți?

V: Nu.

H: Nu intenționați să vă căsătoriți?

V: Nu.

H: De ce?

V: Păi, nu de asta trăiam împreună.

H: Atunci, de ce trăiați împreună?

[*Replica lui Verhaven fusese ștearsă.*]

H: Înțeleg. Aveați neînțelegeri?

V: Uneori.

H: Vă certați?

V: Câteodată, cred.

H: Ai bătut-o?

V: Da, îi plăcea.

H: Îi plăcea s-o bați?

V: Da.

H: De unde știi? Ți-a spus ea?

V: Nu, dar știu că-i plăcea.

H: De unde știi asta dacă n-a spus niciodată nimic?

V: Poți să-ți dai seama. Îți dau de înțeles.

H: Cine „îți dau de înțeles"?

V: Femeile.

H: Te-a lovit și ea?

V: A încercat, dar eram mai puternic ca ea.

H: Beați mult alcool tare împreună?

V: Nu, nu așa de mult.

H: Dar se întâmpla?

V: Da. Mai beam câteva păhărele sâmbăta, dat fiind că aveam duminica liberă.

H: Liberă? Nu trebuia să aveți grijă de găini?

V: Ba da, firește. Dar nu mai trebuia să mă duc la piață.

H: Înțeleg. Puteți să ne spuneți ce s-a întâmplat sâmbătă, 30 martie? Asta era cu o săptămână înainte ca Beatrice să dispară.

V: Am băut puțin. Ne-am certat. Am lovit-o.

H: De ce?

V: M-a supărat. Cred că voia niţică bătaie.

H: Cum te-a supărat?

V: Nu te mai puteai înţelege cu ea.

H: Ai bătut-o atât de rău că a trebuit să se refugieze la un vecin. Era trei noaptea. N-avea niciun fel de haine pe ea. Ce ai de spus despre asta?

V: Era beată.

H: Dar asta nu înseamnă că voia niţică bătaie, nu-i aşa?

[*Niciun răspuns din partea lui Verhaven.*]

H: Nu crezi că ai cam întrecut măsura, să-ţi baţi logodnica atât de violent, încât să fie nevoită să se refugieze la un vecin ca să scape?

V: Nu era nevoie să se ducă acolo. Era beată şi isterică. S-a întors acasă mai târziu, în definitiv.

H: Dar săptămâna următoare? Ai bătut-o de mai multe ori?

V: Nu, din câte-mi amintesc.

H: Nu, din câte-ţi aminteşti?

V: Nu.

H: Cum să uiţi aşa ceva?

V: Habar n-am.

H: Ce-ai făcut când te-ai întors acasă sâmbătă, 6 aprilie?

V: Mi-am făcut ceva de mâncare şi-am mâncat.

H: Nimic altceva?

V: Am văzut de găini.

H: Unde era Beatrice când ai ajuns acasă?

V: Nu ştiu.

H: Ce vrei să spui cu asta?

V: Că nu ştiu.

H: N-ar fi trebuit să fie acasă?

V: Poate.

H: Aranjaserăţi ceva?

V: Nu.

H: Nu plănuise să se ducă undeva?

V: Nu.

H: Să-şi viziteze mama şi fiica, de exemplu?

V: Nu.

H: N-ai fost surprins că nu era acasă când te-ai întors?

V: Nu cine ştie ce.

H: De ce?

V: Nimic nu mă surprinde prea mult.

H: Povesteşte-ne ce-ai făcut restul zilei.

V: Mai nimic.

H: Ce anume, mai exact?

V: Am stat pe-acasă. M-am uitat la televizor. M-am dus la culcare.

H: Şi tot nu te-ai întrebat unde ţi-e logodnica?

V: Nu.

H: De ce nu te-ai întrebat?

V: Femeile. Vin şi pleacă.

H: Spune-ne ce-ai făcut duminică.

V: Am stat acasă. N-am făcut mare lucru. Am văzut de găini.

H: Şi unde credeai că era Beatrice?

V: Nu ştiu.

H: Şi asta nu pentru că ştiai unde se afla?

V: Nu.

H: Nu era pentru că ştiai că zace moartă în pădure, ucisă? La un kilometru şi jumătate în pădure?

V: Nu.

H: Aşadar, n-ai ucis-o, ceea ce ar explica de ce nu te-ai întrebat unde se află?

V: Nu, nu aşa a fost. Nu eu am omorât-o.

H: Dar nu i-ai simţit lipsa duminică?

V: Nu.

H: N-ai verificat să vezi dacă s-a dus la maică-sa, de exemplu?

V: Nu.

H: Ai telefon acasă, domnule Verhaven?

V: Nu.

H: Deci n-ai fost niciun pic îngrijorat în privinţa lui Beatrice?

V: Nu.

H: Dar săptămâna care a urmat? Nici atunci nu i-ai simţit lipsa?

V: Nu.

H: Nu te-ai întrebat nicio clipă unde ar fi putut să se ducă?

V: Nu.

H: Te-ai gândit că e o uşurare să n-o mai vezi prin preajmă?

[Niciun răspuns din partea lui Verhaven.]

H: Repet: te-ai gândit că e o uşurare să n-o mai vezi prin preajmă?

V: La început, probabil.

H: În acel moment, avea vreo slujbă, logodnica ta?

V: Chiar atunci, nu.

H: Unde a lucrat când era angajată?

V: La Kaunitz. La centrul de amenajări pentru grădini din Linzhuisen. Dar numai sporadic.

H: Când ai anunţat poliţia că logodnica dumitale, Beatrice Holden, lipseşte?

V: Marţi, pe 16.

H: Unde?

V: În Maardam, bineînţeles.

H: Şi ce te-a determinat să-i raportezi dispariţia tocmai în acea zi? Dacă nu erai îngrijorat?

V: Pur şi simplu, aşa mi-a venit. Treceam cu maşina pe lângă secţia de poliţie.

H: Deci, tot nu credeai că i s-ar fi putut întâmpla ceva?

V: Nu. De ce să fi crezut?

H: Nu crezi c-ar fi fost firesc să gândeşti astfel?

V: Nu. De regulă, se descurca.

H: Numai că, de data asta, nu s-a descurcat.

V: Nu, de data asta, nu.

H: Cum ai aflat că a fost găsită moartă?

V: Au venit cei de la poliţie şi m-au anunţat.

H: Cum ai reacţionat la asta?

V: Mi-a părut rău.

H: Ţi-a părut rău? Sergentul Weiss susţine că nu ai reacţionat nicicum. Că, pur şi simplu, le-ai mulţumit şi le-ai cerut să plece.

V: Păi de ce să fi plâns pe umărul lui? Pot să trec peste astfel de momente.

H: Nu ţi se pare că te-ai comportat destul de ciudat de la dispariţia lui Beatrice?

V: Nu, nu mi se pare.

H: Nu înţelegi că alţi oameni ar putea să gândească aşa?

V: Nu ştiu ce gândesc alţi oameni. Din punctul meu de vedere, sunt liberi să gândească ce vor.

H: Serios? Şi eşti absolut sigur că nu dumneata ţi-ai omorât logodnica?

V: Nu eu am omorât-o.

H: V-aţi dus des în acea parte a pădurii în care a fost găsit cadavrul?

V: Nu.

H: Aţi fost vreodată acolo?

V: Se poate să fi fost.

H: Dar nu în weekendul în care a dispărut?

V: Nu.

H: Ce credeţi despre moartea ei, domnule Verhaven?

V: Nimic.

H: Trebuie să aveţi vreo idee despre felul cum a murit.

V: Vreun bărbat sau altul, de bună seamă. Vreun bolnav la cap care nu e în stare să-şi găsească o femeie.

H: Şi nu vă consideraţi o persoană din această categorie?

V: Mie nu-mi e greu să-mi găsesc femei.

H: Vă mulţumesc. Deocamdată, nu mai am alte întrebări.

Van Veeteren vârî teancul de hârtii în spaţiul îngust de sub tăblia măsuţei de lângă pat. Era aproape ora unu.

„Mai bine mă culc niţel", îşi zise el.

Verhaven?

Ce bine era să fi fost de faţă la procese! Măcar să fi petrecut o oră, două la tribunal în legătură cu cazul Marlene, la care jucase un rol neînsemnat în cadrul anchetei. Se poate să fi fost de ajuns, să-l vadă în carne şi oase.

Era suficient să-l fi privit în boxa acuzaţilor şi ar fi ştiut. Ar fi ştiut dacă preocuparea agasantă care nu-i dădea pace era ceva care merita atenţie. Dacă era vreo justificare pentru ea sau dacă Verhaven era într-adevăr individul caracterizat de o violenţă primitivă, aşa cum fusese descris.

Vinovat sau nevinovat, atunci?

Era imposibil de decis. Imposibil atunci, imposibil acum.

Dar, orice-ar fi, nu putea fi lăsat la o parte un adevăr: cineva s-a aflat în aşteptarea lui atunci când a fost eliberat din închisoare.

Cineva l-a ucis şi i-a măcelărit corpul. Cineva a încercat să se asigure că nu vor reuşi să-i identifice cadavrul. Cu siguranţă că asta fusese intenţia.

Şi, în sfârşit: cineva trebuie să fi avut un motiv.

Care?

Asta era o altă întrebare care rămânea. Neatinsă şi fără răspuns.

Stinse lumina. Închise ochii şi, înainte să-şi dea seama ce se întâmplă, începu să viseze despre Jess şi gemeni. În franceză.

Era uluitor de ce era în stare mintea lui la orele mici ale nopţii...

Şi, trebuia spus, vizita lor în salon din după-amiaza precedentă nu trecuse neobservată.

Un geam spart, o unghie ruptă, un suport pentru infuzii distrus şi alte calamităţi minore. Observase că zâmbetele de pe feţele angajaţilor deveneau cumva mai forţate odată cu trecerea timpului. Pe măsură ce nivelul de decibeli creştea, iar accidentele se îndeseau.

„Cum naiba se descurcă?" se întrebă el, îngăduindu-şi un mic zâmbet în timp ce dormea. De bună seamă că o fi moştenit ceva din forţa mentală a tatălui ei.

Sans doute, oui.

22

— Recviemul lui Gossec? spuse tânărul cu părul negru şi creţ, împingându-şi ochelarii în sus, pe frunte. Aţi spus Recviemul lui Gossec?

— Da, spuse Münster. Există aşa ceva?

— Oh, da, sigur că există, zise tânărul dând din cap cu asiduitate şi frunzărind filele unui dosar. Atât doar că noi nu-l avem. Există o înregistrare cu Corul Radio Francez, din 1959, parcă; dar nu avem nimic pe CD. Cele mai multe şanse le-aţi avea dacă aţi întreba la Laudener's.

— Laudener's?

— Da, la Karlsplatsen. Dacă nu-l au nici acolo, am putea să-l obţinem la mâna a doua. Casa de discuri este Vertique.

— Vă mulţumesc foarte mult, spuse Münster şi plecă din magazin.

Se uită la ceas şi văzu că nu va avea timp să se ducă la Karlsplatsen. Trebuia să se întâlnească cu judecătorul Heidelbuum la ora şase şi avea sentimentul că bătrânul gentleman nu ar fi fost foarte încântat dacă ar fi întârziat.

„Ce bine era dacă inspectorul-şef s-ar fi mulţumit cu Bach sau Mozart", se gândi în timp ce se urca în maşină. „De ce naiba o fi vrând să stea întins într-un pat şi să asculte tocmai acest recviem?"

Parcă în Guyderstraat, în suburbia Wooshejm, la o distanţă considerabilă de casa lui Heidelbluum. Fără îndoială că bătrânul gentleman n-ar fi fost încântat nici dacă ar fi ajuns prea devreme. Decise să profite de prilej ca să facă o plimbare prin acest district exclusivist, în care, în condiţii normale, nu i-ar fi călcat piciorul.

Pentru că niciodată nu părea să existe vreun motiv pentru asta. Dacă se putea vorbi despre vreo fărădelege în Wooshejm, era din categoria celor mai sofisticate, de tip financiar, nu dintre cele în care un simplu şi banal inspector-detectiv ar fi ajuns să fie implicat.

Casele mărgineau limita vestică a pădurii municipale; un lot de proprietăţi frumuşele, străjuite în spate direct de arbori, în aşa fel încât proprietarii să se bucure de o combinaţie foarte plăcută între peisajul urban şi cel rural. Cu totul erau cam şaizeci–şaptezeci de case, construite la începutul secolului XX sau la sfârşitul celui precedent. În zilele noastre puteai fi sigur că, pe aceeaşi suprafaţă, s-ar fi construit de trei–patru ori mai multe vile. Münster ştia că bogăţia şi averile ascunse în spatele acestor garduri vii cu flori şi al zidurilor cu acoperişuri din cupru asigurau cea mai mare parte a veniturilor din impozite ale oraşului. Aici locuia crema, se putea spune. Chirurgi şi profesori pensionari, generali şi judecători districtuali în vârstă, câte un fost ministru al guvernului sau magnat industrial de şcoală veche. Familii aristocratice nou-sosite, poate, care se săturaseră de căminul familial şi de viaţa la ţară. Nu încăpea îndoială că vârsta medie a aristocraţilor care locuiau în acest cartier se apropia mai mult de o

sută decât de cincizeci de ani. Iar Heidelbluum era departe de a fi vreun tinerel, chiar şi în această companie exaltată.

O specie pe cale de dispariţie, îşi zise Münster în timp ce se preumbla agale pe strada liniştită, aerul fiind încărcat de aroma de iasomie; iar când auzi ţipete de copii şi plescăituri de apă îndărătul unuia dintre gardurile vii, ştiu că cei responsabili pentru aceste manifestări erau strănepoţi, şi nu nepoţi.

Ei, da, se putea presupune în mod rezonabil că o parte din ce e aici va fi încredinţat următoarei generaţii.

Ajunse la reşedinţa lui Heidelbluum şi sună la soneria de lângă poarta din zidul înalt. După o vreme, auzi paşi pe aleea din pietriş de dincolo de poartă şi apăru o servitoare îmbrăcată în bluză şi fustă negre, un şorţ şi o bonetă albă.

— Da?

— Inspectorul-detectiv Münster. Am o întâlnire cu domnul judecător.

— Vă rog, poftiţi, spuse femeia, deschizându-i ceva mai mult poarta.

Era o femeie durdulie, cu părul roşu, frumos. Nu putea să aibă mai mult de nouăsprezece, douăzeci de ani, se gândi Münster.

Ce lumi stranii se aflau în existenţă.

Judecătorul Heidelbluum îşi primea musafirii în bibliotecă, dar uşile-ferestre erau deschise, dând spre un gazon de curând tuns şi pomi fructiferi în floare. Contrastul dintre interior şi exterior era atât de vădit, încât aproape că părea o parodie a situaţiei, îşi zise Münster. Afară, era început de vară; o viaţă nouă agitându-se şi înmugurind, cu arome proaspete şi ciripit de păsări. Înăuntru, predominau stejarul brun, pielea, damascul şi cărţile vechi. Şi un miros cam înţepător de la acele cigarillos negre-verzui pe care Heidelbluum insista să le fumeze, trăgând din când în când câte un fum, înainte de a le depozita într-o scrumieră din porfir de culoarea sângelui de taur, aflată pe biroul din faţa lui.

Aminteau puţin de trabucurile subţiri pe care, când şi când, Van Veeteren simţea nevoia să le fumeze, remarcă Münster. Atât la aspect, cât şi la miros.

Fu îndemnat să ia loc într-un fotoliu din piele în stil anglo-saxon clasic; era evident că fusese pus în fața biroului anume pentru această ocazie, și, când Münster se așeză în el, observă că țeasta chelioasă, ca de pasăre, a bătrânului judecător se legăna înainte și-napoi la vreo cincizeci de centimetri mai sus decât capul lui.

Iar asta nu era o coincidență, desigur.

— Vă mulțumesc că ați acceptat să mă primiți și să-mi permiteți să vă pun câteva întrebări, începu el.

Heidelbluum dădu din cap aprobativ. De fapt, avusese o atitudine negativă față de solicitare, până în momentul în care Hiller și Van Veeteren interveniseră și-l convinseseră să fie rezonabil.

„Nu prea e cu toți boii acasă", îl avertizase Van Veeteren. „Nu tot timpul, cel puțin. Ai grijă cum te porți cu el."

— După cum se prezintă situația, continua Münster, v-am fi deosebit de recunoscători dacă ne-ați împărtăși punctul dumneavoastră de vedere. Se pare că nimeni altcineva nu știe mai multe despre cazul Leopold Verhaven decât dumneavoastră.

— Da, așa este, spuse Heidelbluum, aprinzându-și un cigarillo.

— Presupun că știți că l-am găsit ucis.

— Șeful poliției mi-a spus asta.

— Ca să vă spun adevărul, bâjbâim pe întuneric în ceea ce privește motivul, spuse Münster. O teorie asupra căreia lucrăm este că trebuie să fie conectat într-un fel cu cazurile Beatrice și Marlene.

— În ce fel? întrebă Heidelbluum. Tonul lui deveni mai aspru acum.

— Nu știm, replică Münster.

Urmă o pauză. Heidelbluum trase din cigarillo, apoi îl puse jos. Münster bău puțin sifon din paharul care-i fusese oferit. Van Veeteren îl sfătuise să-i acorde bătrânului judecător timp din belșug. Să nu-l pună sub presiune, ci să-i lase timp cât cuprinde ca să se gândească și să reflecteze. N-avea niciun rost să supună unui interogatoriu un bătrân de optzeci și doi de ani, susținuse el.

— A fost ultimul meu caz, spuse Heidelbluum, dregându-şi glasul. Procesul Marlene, mai exact. Hmm. Chiar ultimul.

Era oare o urmă de regret în vocea lui sau imaginaţia îl juca feste lui Münster?

— Aşa am înţeles şi eu.

— Hmm, făcu din nou Heidelbluum.

— Ar fi interesant să auzim ce părere aveaţi despre el.

Heidelbluum îşi plimbă arătătorul şi degetul mijlociu pe partea interioară a gulerului cămăşii şi slăbi uşor nodul cravatei bleumarin pe care o purta la gât.

— Sunt un om bătrân, spuse el. Poate că o să mai trăiesc o vară. Cel mult două.

Se opri un moment, ca şi cum ar fi căutat să-şi adune gândurile. Münster se uită la rafturile înţesate cu cărţi legate în piele neagră din spatele judecătorului. „Mă întreb câte dintre ele o fi citit şi de câte-şi mai aduce aminte."

— Nu mă mai deranjează.

— Ce anume nu vă mai deranjează?

— Leopold Verhaven. Eşti prea tânăr ca să înţelegi. Am fost foarte preocupat din cauza lui... Amândouă afacerile alea blestemate. Aş fi vrut să scap de al doilea proces, dar, pe de altă parte, n-ar fi fost corect să-l transfer altui amărât...

— Ce vreţi să spuneţi?

— Am crezut că-mi va oferi oportunitatea să fiu sigur cu privire la tot. Să trag o linie sub toată îndoiala provocată de primul tribunal.

— Tribunal?

— Spune-i cum vrei. A fost o poveste nenorocită, oricum ai privi-o. Să nu mă citezi cu asta.

— Nu sunt jurnalist, spuse Münster.

— Nu, bineînţeles că nu, spuse Heidelbluum, luându-şi iar cigarillo din scrumieră.

— E îndreptăţit să mă gândesc că dumneavoastră l-aţi crezut pe Verhaven nevinovat?

Heidelbluum clătină din cap.

— O, nu! Doamne Dumnezeule, nu! N-am găsit niciodată vinovat pe cineva dacă n-am crezut că e vinovat. În niciun caz! Dar

el a fost... un mister. Da, un mister. Dumneata şi colegii dumitale n-o să puteţi să înţelegeţi asta; trebuia să fiţi acolo şi să-l vedeţi pe om. Tot ce era legat de el era un mister. Am fost judecător vreme de peste treizeci de ani şi le-am văzut pe toate, dar n-am întâlnit niciodată pe cineva de teapa lui Leopold Verhaven. Nimic.

Îşi aprinse cigarillo şi trase un fum.

— Aţi putea să fiţi un pic mai explicit?

— Hmm. Ei bine, nu, nu înţelegi asta. Lucrul cel mai remarcabil în această privinţă este că a fost găsit îndeajuns de sănătos mental ca să pledeze. Ar fi explicat multe dacă i-ar fi găsit vreun deranjament sau tulburare mentală, dar niciodată nu s-a pus problema de aşa ceva.

— Şi atunci, ce era atât de remarcabil? întrebă Münster.

Heidelbluum se gândi o vreme.

— Erau foarte multe lucruri. Nu-i păsa de verdict, de exemplu. M-am gândit mult la asta şi impresia mea stăruitoare este că lui Leopold Verhaven îi era total indiferent dacă era găsit vinovat sau nu. Total indiferent.

— Asta sună ciudat, spuse Münster.

— Cred şi eu că e ciudat, al naibii de ciudat. Tocmai asta spun.

— Am impresia că-i făcea plăcere să fie acuzat, zise Münster.

— Fără doar şi poate, spuse Heidelbluum. Era foarte fericit să stea acolo, ca un păianjen în centrul unei pânze juridice, jucând ceea ce toată lumea considera că este rolul principal. N-a făcut-o evident, desigur, dar puteam să văd asta în el. Tânjea să fie în miezul lucrurilor, iar acum obţinuse ceea ce-şi dorise.

— I-a plăcut atât de mult, încât a fost gata să se târască în puşcărie vreme de doisprezece ani? De două ori, de fapt?

Heidelbluum oftă.

— Hmm, spuse el. Ăsta e exact punctul nevralgic al întregii poveşti.

Münster nu spuse nimic o vreme, ascultând aspersorul de apă care era folosit undeva, în grădină.

— Când a auzit verdictul, naiba să mă ia dacă n-a zâmbit uşor. În ambele cazuri. Ce părere ai despre asta?

— Ce-mi puteţi spune despre prezentarea dovezilor şi de constatările curţii, chestii de genul ăsta? întrebă cu precauţie Münster.

— Slabe, spuse Heidelbluum. Dar suficiente, cum am mai spus. L-am găsit pe acuzat vinovat pe o bază destul de slabă.

— Şi l-aţi condamnat la doisprezece ani?

Heidelbluum nu răspunse nimic.

— A fost la fel în ambele procese? întrebă Münster.

Heidelbluum ridică din umeri.

— Într-un fel, spuse el. Amândouă s-au bazat pe dovezi circumstanţiale. Nişte procurori de forţă, Hagendeck şi Kiesling. Avocaţii apărării şi-au făcut datoria, dar nimic mai mult. Cazul Marlene a fost ceva mai consistent, ca să zic aşa. O mulţime de martori, întâlniri, ore precise — chiar reconstituiri. O adevărată enigmă, de fapt. La început, abia dacă aveai cu ce să mergi mai departe.

— Şi totuşi a fost găsit vinovat. Nu e un pic cam ciudat? întrebă Münster, întrebându-se în timp ce vorbea dacă nu mersese prea departe.

Dar Heidelbluum părea să nu fi remarcat insinuarea. Era aplecat peste birou, privind afară spre grădină, şi lăsa impresia că era pierdut în gânduri. Trecu o jumătate de minut.

— Doi dintre ei au vrut să-l facă scăpat, spuse el pe neaşteptate.

— Poftim?

— Doamna Paneva şi proprietarul de fabrică au vrut să-l pună în libertate. Doi din cei cinci membri ai juriului au vrut să dea verdict de nevinovat, dar i-am convins până la urmă.

— Serios? spuse Münster. La care dintre procese?

Dar Heidelbluum ignoră întrebarea.

— Trebuie să accepţi responsabilitatea, spuse el, scărpinându-se cu nervozitate la tâmplă şi pe obraz. Asta unii oameni înţeleg cu greu.

— Şi nimeni nu s-a abţinut? întrebă Münster.

— N-am acceptat niciodată abţineri în vreunul dintre procesele mele, spuse Heidelbluum. Verdictul trebuie să fie unanim. Mai ales când e vorba despre crimă cu premeditare.

Münster dădu din cap aprobativ. O poziţie rezonabilă, îşi zise el. Cum ar fi arătat dacă cineva ar fi condamnat la zece până la doisprezece ani de închisoare printr-un verdict majoritar de trei la doi. Puţin probabil să susţină respectul oamenilor pentru lege şi justiţie.

— Au mai fost şi alţi suspecţi? întrebă Münster.

— Nu, spuse Heidelbluum. Dacă ar fi fost, ar fi schimbat totul.

— Cum? întrebă Münster.

Dar Heidelbluum păru să nu fi auzit întrebarea.

Ori asta, ori pur şi simplu ignora orice nu dorea să audă, gândi Münster. Decise să exercite ceva mai multă presiune asupra judecătorului. Probabil era mai bine să bată fierul înainte de a se fi răcit complet. În tot cazul, n-ar fi fost posibil să prelungească prea mult şirul de întâlniri.

— Dar, în ciuda tuturor lucrurilor, spuse el, credeţi că este imposibil ca Verhaven să fi fost, de fapt, nevinovat?

Din nou, tăcere. Apoi Heidelbluum oftă adânc, iar când răspunse, Münster avu impresia că era un răspuns formulat dinainte — posibil cu mult timp înainte, cu mult timp să se pună problema unei vizite din partea poliţiei. O declaraţie, o judecată finală, bine ticluită, în cazul Leopold Verhaven.

— Am crezut că este un criminal, spuse el. Când nu ai indicii clare, trebuie să te hotărăşti. E o cerinţă a profesiei. Cred şi acum că Verhaven a fost vinovat. De ambele crime. Dar să spun că am fost sigur, ar fi o minciună. A trecut atât de mult timp, iar eu sunt atât de aproape de moarte, încât îndrăznesc să spun lucrurile aşa cum sunt. Nu ştiu dacă într-adevăr Leopold Verhaven le-a ucis pe Beatrice Holden şi pe Marlene Nietsch. Dar cred că el le-a ucis.

Se opri şi luă chiştocul de cigarillo din scrumiera de porfir. Ridică privirea şi se uită afară pe ferestrele-uşi.

— Şi sper că a fost el. Pentru că, dacă n-a fost, înseamnă că am trimis un om nevinovat la închisoare timp de un sfert de secol. Iar un dublu criminal a rămas liber.

Ultimele cuvinte erau marcate de epuizare, dar oricum Münster nu mai îndrăzni să pună vreo întrebare.

— Presupuneţi că, indiferent de orice alte considerente, ambele crime au fost comise de aceeaşi persoană?

— Da, spuse Heidelbluum. Sunt foarte sigur de asta.

— În acest caz, spuse Münster, aş sugera că, de fapt, avem de-a face cu un triplu criminal, nu doar cu un dublu criminal.

Dar Heidelbluum nu părea să mai fie interesat, iar Münster îşi dădu seama că sosise timpul să-l lase în pace.

Când copiii ajunseră în sfârşit în pat, iar Münster şi soţia lui beau ceai în bucătărie, scoase două fotografii ale lui Verhaven — una de la nu ştiu ce concurs atletic de dinaintea scandalului legat de dopaj, iar cealaltă făcută câţiva ani mai târziu, în după-amiaza de la sfârşitul lui aprilie 1962, când a fost arestat de poliţişti în civil.

În ambele poze, soarele lumina faţa lui Verhaven dintr-o parte, iar în ambele dădea impresia unui om sincer, privind cu ochii mijiţi direct la cameră. Iar pe buze se zărea urma unui surâs. Un aer de seriozitate neastâmpărată.

— Ce impresie îţi face acest bărbat? îşi întrebă el soţia. Eşti tare pricepută să citeşti feţele oamenilor.

Synn puse cele două fotografii una lângă alta pe masă şi se uită la ele cu atenţie.

— Cine e? întrebă ea. Pare familiar, cumva. E un actor, nu?

— Ei, nu ştiu asta, spuse Münster. Dar, pe de altă parte, cred că ai dreptate. Poate că exact asta a fost — un actor.

V

24 august 1993

23

Dură ceva până aprinse soba, dar după ce desprinse mai multe bucăţi mari de funingine de pe horn, focul rămase aprins. De la bun început, camera se umplu de fum, însă curând aerul se limpezi. Încercă robinetele, dar nu curse nici pic de apă. Se văzu nevoit să ia câteva găleţi de apă de la izvorul din pădure. Puse un ceaun mare pe plită şi o oală mai mică alături, pentru cafea. Frigiderul nu trebui decât să fie pornit. Curentul electric era conectat, aşa cum ceruse. Ea avusese grijă de acest lucru.

Când apa se încălzi îndeajuns, umplu un lighean, îl duse afară pe masa şubredă de la capătul frontonului şi se spălă temeinic. Soarele încă nu se ascunsese îndărătul copacilor şi era plăcut să stea acolo având pe el doar chiloţii. Bondarii de sfârşit de vară zumzăiau în jurul unei tufe de busuioc-domnesc ce se înălţa până la aproape un metru pe zidul casei; în jur plutea un miros de mere coapte, care deja începuseră să cadă, şi avu sentimentul că totul începea din nou.

Viaţa. Lumea.

După ce va fi făcut ce avea de făcut, va putea să înceapă să trăiască din nou aici; avusese oarece îndoieli, dar după-amiaza şi

seara asta, pline de mişcări blânde şi un spirit primitor, nu puteau fi doar o coincidenţă.

Era un semn. Unul dintre acele semne.

Îşi turnă pe cap ce mai rămăsese din apă. Nu se sinchisi că i se udau chiloţii, îi scoase şi se întoarse în casă în pielea goală.

Îmbrăcă un set nou complet de haine. Lucrurile pe care le lăsase în birou şi în şifonier erau curate lacrimă. Poate căpătaseră un miros mai aparte — o urmă de iută sau de păr de cal, poate — dar ce naiba? În definitiv, rămăseseră neatinse timp de doisprezece ani.

La fel ca el. Aceeaşi perioadă de aşteptare, în care stătuse închis.

Îşi pregăti ceva de mâncare pe la şapte. Cârnaţi şi ouă, pâine, ceapă şi bere. Mâncă pe treptele de la uşa din faţă, cu farfuria pe genunchi şi sticla pe balustradă, aşa cum făcuse întotdeauna. Se spălă, aprinse focul în living room şi încercă să facă televizorul să meargă. Se auzi un bâzâit gălăgios care însoţea imaginile mute de la vreun post străin. Îl opri şi încercă să pornească radioul. Ăsta măcar funcţiona. Se aşeză în fotoliul din faţa şemineului şi ascultă ştirile de la ora opt în timp ce bea încă o bere, şi-şi aprinse o ţigară. I se părea greu să admită că trecuse atât de mult timp de când şezuse ultima oară aici; i se părea că trecuseră doar câteva săptămâni, cel mult două luni, dar ştia, bineînţeles, că aşa era cursul vieţii. Nu era o progresie regulată, nimic nu era continuu. Suişuri şi coborâşuri, un du-te vino permanent. Dar cu toate astea, trecerea timpului era inscripţionată în corpul omului: în osteneala pe care o simţea, în toate acele mişcări greoaie.

Şi în mânia din suflet. În flacăra ce refuza să se stingă. Înţelese că trebuia să facă ceea ce avea de făcut cât mai repede posibil. Preferabil, în următoarele câteva zile. Ştia ce avea nevoie să ştie, la urma urmelor. Nu avea niciun motiv să mai amâne.

Aşteptă până când focul abia mai pâlpâia. Întunericul se instalase deplin. Era timpul de culcare, dar simţea nevoia să facă o vizită la adăpostul păsărilor înainte să se culce, doar ca să vadă

cum mai arăta. Nu avea nicio intenţie să o ia din nou de la început, asta sigur nu, dar n-ar fi fost în stare să pună geană pe geană dacă nu arunca măcar o privire rapidă.

Luă lanterna şi ieşi din casă. Se înfioră puţin când aerul rece al serii îl învălui, se întrebă dacă să-şi ia un pulover, dar nu se mai deranjă. Trebuia să meargă doar patruzeci de metri cel mult şi curând avea să se întoarcă lângă căldura focului.

Ajunsese abia la jumătatea drumului când simţi că nu era singur în întuneric.

VI

11–15 mai 1994

24

— Pentru ce e chestia asta? întrebă deBries, arătând spre casetofon.

— E inspectorul-şef, oftă Münster.

— Cum adică?

— Ei bine, susţine că el conduce ancheta şi nu vrea să piardă niciun cuvinţel din această analiză. Am încercat să-l opresc, dar ştiţi în ce stare e...

— În ce stare e? se interesă Moreno.

— E în refacere, e mult mai bine, spuse Münster. Dar va trebui să rămână în spital cel puţin încă trei–patru zile. Asta după cum susţin doctorii. Cred ca asistentele care se ocupă de salonul lui l-ar arunca afară şi astăzi, dacă ar depinde de ele.

— Oh, Doamne, spuse Rooth, scărpinându-şi barba. Ar trebui să-şi ţină părerile pentru el, nu-i aşa?

— Probabil, spuse Münster, pornind casetofonul. Analiză generală, miercuri, 11 mai. Prezenţi: Münster, Rooth, deBries, Jung şi Moreno...

Se auzi o bătaie în uşă şi Reinhart băgă capul pe uşă.

— Mai aveţi loc pentru o persoană?

— ... şi Reinhart, spuse Münster.

— Ce cauţi aici? întrebă Rooth. Au dispărut toţi rasiştii?

Reinhart clătină din cap.

— Mă tem că nu, spuse el. Doar că sunt un pic interesat de Leopold Verhaven. Am citit câte ceva despre el. Aşa că, dacă nu vă deranjează...

— Nicio problemă, spuse deBries. Stai lângă inspectorul-şef.

— Lângă inspectorul-şef? întrebă Reinhart.

— Ăsta de-aici, care zumzăie şi se învârteşte.

— Înţeleg, spuse Reinhart luând loc. Absent, dar cu toate acestea alături de noi.

— Să începem cu identificarea, spuse Münster. Las asta în seama lui Rooth.

Rooth îşi drese glasul.

— OK, spuse el. Totul se învârteşte în jurul chestiunii cu testiculele. Verhaven a suferit un accident când avea vreo zece ani. A intrat cu bicicleta într-un zid de piatră şi ghidonul i-a intrat între picioare.

— Aoleu, spuse deBries.

— Un testicul a fost rănit şi în cele din urmă a trebuit îndepărtat. Cadavrul pe care l-am găsit înfăşurat în covor avea un testicul lipsă, conform celor stabilite de Meusse, iar acest lucru împreună cu toate celelalte circumstanţe sugerează că putem fi destul de siguri că el e. Respectiv, Verhaven.

— O identificare circumstanţială? întrebă Reinhart.

— Poţi s-o numeşti şi aşa, da, spuse Rooth, dacă nu ţi se încurcă limba când pronunţi. Sora lui n-a putut să confirme că el era — probabil că nimeni n-ar putea. Dar totul se potriveşte. Toţi factorii cunoscuţi arată spre el — eliberarea din închisoare, martorii oculari din sat, urmele de la casă, faptul că nimeni nu l-a mai văzut de atunci. Dar, desigur, există o posibilitate foarte mică să fie altcineva. Întrebarea e, în acest caz, cine este şi unde-a dispărut Verhaven.

Urmă o linişte de două secunde.

— Dacă Verhaven nu e victima, spuse Jung, e de presupus că el trebuie să fie cel care a făcut-o.

Münster încuviinţă din cap.

— Asta trebuie să fie adevărat, spuse el. Dar care sunt şansele ca Verhaven să găsească un alt nefericit cu un singur testicul, pe care să-l arunce în şanţ? Şi de ce? Nu, cred că putem uita acea posibilitate. Hai să cădem de acord că cel mort e Leopold Verhaven. Aşadar, cineva l-a omorât, pe 24 august anul trecut, în ziua când s-a întors acasă după doisprezece ani de închisoare. Sau la puţin timp după aceea, în orice caz.

— S-au găsit urme de violenţă în casă? întrebă Reinhart.

— Nu, spuse Rooth. Absolut niciuna. După cum nu ştim nimic nici despre felul în care a fost comisă crima. Putea fi ucis acolo şi apoi dus în altă parte. Hainele pe care le-a purtat la întoarcerea de la închisoare sunt încă în casă. Se poate să se fi schimbat, desigur, dar arată ca şi cum s-ar fi pregătit de culcare.

— Criminalul ar fi putut sosi în timpul nopţii, având la el un instrument contondent, spuse Münster. E destul de plauzibil.

— Reţineţi că vecinii din cealaltă parte a pădurii nu au văzut nimic, spuse Rooth. Şi totuşi, până şi doamna Wilkerson poate să fie, din când în când, nepregătită.

— Decât dacă nu cumva ea şi soţul ei fac cu rândul la geamul din bucătărie, spuse Münster. Şi asta e plauzibil.

— Motivul, spuse Münster, după ce toată lumea se servise din tava cu cafea. Ăsta-i marele semn de întrebare, inutil să vă mai spun. Din punctul de vedere al dovezilor tehnice, nu ştim nici măcar ce întrebări să punem. Ne-ar ajuta dacă am mai găsi câteva părţi din cadavru, dar după cum se prezintă lucrurile, nu avem alternativă decât să facem speculaţii. Deci, ce părere ai, Rooth?

Rooth înghiţi rapid o ciocolăţică KitKat.

— Cred că trebuie să presupunem că cineva a aşteptat ca el să fie eliberat, spuse el. Cineva care era totodată grăbit şi a avut un motiv foarte întemeiat ca să acţioneze rapid.

— Hmm, făcu Reinhart. Ce fel de motiv ar fi putut să aibă?

— Nu ştiu, zise Rooth. Dar daţi-mi voie să dezvolt un pic. Două sunt lucrurile care sugerează că aşa a fost. Unul este faptul evident că Verhaven a fost omorât atât de repede. În aceeaşi zi în care a ajuns acasă, probabil. Celălalt e că cineva a sunat

la închisoarea din Ulmentahl iarna trecută şi a întrebat când ar urma să fie eliberat. A sunat din nou în iulie, pentru confirmare. Somnambulii care conduc închisoarea au scos la iveală abia ieri amănuntele astea. Când m-am dus să vorbesc cu ei cu ceva timp în urmă, nici măcar n-au pomenit.

— Aceeaşi persoană? întrebă Reinhart.

— Nu sunt siguri şi nici nu ne putem aştepta să fie. Totuşi, în ambele situaţii a fost un bărbat. Susţinea că e jurnalist.

Nimeni nu scoase un cuvânt câteva secunde.

— Şi de ce ar trebui acest om să vrea să-l scoată pe Verhaven din circuit? întrebă Moreno.

— Hmm, zise Rooth. Habar n-am. Cel mai spectaculos motiv ar fi ceva legat în vreun fel de cazurile Beatrice şi Marlene. Dar nu e necesar ca ăsta să fie motivul, desigur.

— Prostii, spuse Reinhart.

— Cum adică, prostii? întrebă indignat Rooth, scărpinându-se în barbă.

— E clar ca lumina zilei că are de-a face cu cealaltă chestiune, spuse Reinhart. Singura întrebare e cum?

Münster se uită la ofiţerii adunaţi în jurul mesei ovale. Nu încăpea îndoială că, dacă Reinhart ar fi decis să se alăture anchetei, situaţia ar fi fost alta.

DeBries aprinse o ţigară.

— N-am putea să mergem un pic mai repede? spuse el. Adică, din câte-mi dau seama, nu sunt decât două variante. Credeam că am căzut cu toţii de acord în privinţa asta.

— OK, spuse Rooth. Iertaţi-mi scrupulele de natură ştiinţifică. Cel care l-a ucis pe Leopold Verhaven trebuie s-o fi făcut fie pentru că nu-l putea suporta pe individ, îl ura, voia să-l pedepsească şi mai mult. Cineva care considera că douăzeci şi patru de ani de închisoare nu erau de ajuns. Soluţia finală, cum ar veni... Sau cineva care are ceva de ascuns.

— Ce? întrebă Reinhart.

— Ceva despre care Verhaven ştia, spuse Rooth, şi în legătură cu care intenţiona să facă ceva în momentul în care ar fi fost eliberat din închisoare. Sau, cel puţin, criminalul credea că el intenţiona să facă ceva în privinţa asta.

— Ce? întrebă Reinhart din nou.

Rooth ridică din umeri.

— Nu ştim, spuse el. Dar în orice caz, trebuia să fie de-a dreptul vital pentru criminal ca acel ceva să nu iasă la iveală.

— Dacă presupunem că avea legătură cu cele două cazuri anterioare, nu rămâne decât o singură posibilitate, spuse Münster.

— Vreţi să spuneţi... zise Reinhart.

— Da, spuse Rooth. Aşa e. Dacă tot ce-am spus până acum este adevărat, ar putea să însemne foarte bine că Verhaven n-a fost vinovat pentru crimele pentru care a fost pedepsit cu închisoarea. Şi că, într-un fel sau altul, a reuşit să afle cine-a făcut-o cu adevărat. Asta vrem să spunem. Dar e un fir extrem de firav, desigur.

Nimeni nu spuse nimic. Singurele sunete care se puteau auzi erau zumzetul casetofonului şi păcăniturile de la pipa lui Reinhart.

— Cum? spuse Münster după o jumătate de minut. Cum ar fi putut Verhaven să afle cine a făcut-o de fapt?

Şi el, şi colegii lui erau animaţi de un puternic sentiment de împotrivire faţă de acceptarea acestui raţionament. Şi slavă Domnului pentru asta. Chiar dacă niciunul dintre ei nu fusese implicat şi nici responsabil, cei douăzeci şi patru de ani petrecuţi în spatele gratiilor de Verhaven erau în mare parte fructul muncii făcute de predecesorii lor şi ceilalţi poliţişti mai vârstnici. Era firesc.

Vină colectivă? Un sentiment moştenit al eşecului? Oare aşa ceva se făcea simţit tot mai clar în sala de şedinţe plină de fum? În orice caz, Münster simţea ingredientele rezistenţei în tăcerea care din nou coborâse peste ei.

— Ei bine, spuse Rooth în cele din urmă, o avem pe femeia aceea.

— Ce femeie? întrebă Reinhart.

— A fost vizitat de o femeie. O bătrână care mergea ajutându-se de baston, se pare. A fost cam cu un an înainte să fie eliberat, aproximativ vorbind. Îşi amintesc de ea pentru că a fost singurul vizitator pe care l-a văzut tot timpul cât a stat închis.

— Doisprezece ani, spuse deBries.

— Cine a fost? întrebă Moreno.

— Nu ştim, spuse Rooth. N-am reuşit s-o găsim. Dar a sunat la închisoare, în orice caz, şi şi-a făcut programare cu câteva săptămâni înainte. În mai 1992. A spus că o cheamă Anna Schmidt, dar pare să fie un nume fictiv. Am vorbit cu o duzină de Anna Schmidt şi, ca să vă spun drept, pare inutil.

Münster încuviinţă din cap.

— Aşa este, spuse el. Dar Verhaven pare să fie genul de om care e în stare să stea să se tot gândească la ceea ce ştie cât timp doriţi. Nu e surprinzător câtuşi de puţin că n-a spus nimic nici guvernatorului închisorii, nici poliţiei. Se pare că n-a vorbit cu nimeni cât timp a stat după gratii.

— Corect, spuse Rooth. Un tip ciudat, dar ştiam asta deja.

— Rudele şi prietenii? zise Münster. Ale victimelor, desigur.

Jung îşi deschise carneţelul.

— Mă tem că nu avem nimic interesant, începu el. Stauff şi cu mine l-am găsit pe cei mai mulţi. Legat de Beatrice Holden, n-a mai rămas decât fiica ei în viaţă. În afară de proprietarul magazinului, desigur, dar oricum nu sunt decât veri pe jumătate, sau ceva de genul ăsta, şi n-au mai ţinut legătura unul cu celălalt. Fata are acum treizeci şi cinci de ani, e măritată şi are patru copii. Au lăsat impresia că nu au habar cine a fost bunica lor. Nici nu cred că sunt motive suficiente să li se spună.

— Şi celălalt caz? spuse Münster. Marlene Nietsch?

— A avut un frate şi un fost logodnic care par să nu aibă prea mult timp pentru Verhaven. Amândoi, nişte tipi alunecoşi. Carlo Nietsch a fost închis de câteva ori — pentru primire de mită şi câteva jafuri. Martin Kuntze, fostul ei logodnic, şi-a petrecut jumătate de viaţă ca alcoolic, iar cealaltă jumătate a fost pensionat înainte de termen.

Reinhart pufni.

— Ştiu cine e, spuse el. Am încercat să-l folosesc ca informator într-un caz cu droguri, acum câţiva ani. N-aş putea spune că am ajuns prea departe.

— Locuiesc aici, în Maardam, în orice caz, spuse Jung, dar mă îndoiesc foarte mult că ar avea vreo legătură cu povestea asta. Marlene Nietsch a avut o mulţime de relaţii, dar numai

cu Martin Kuntze şi cu încă un alt tip trăia de fapt. Pe celălalt în cheamă Pedlecki. Locuieşte în Linzhuisen şi nu pare să-i pese prea mult de ea. N-a fost prea îngrijorat când a fost omorâtă, lucru valabil şi acum.

Întoarse câteva pagini.

— Că veni vorba, acelaşi lucru pare să se aplice şi majorităţii celor cu care am vorbit, adăugă el. E evident că Marlene Nietsch a avut punctele ei slabe.

— Nicio altă rudă? întrebă Reinhart.

— Ba da, spuse Jung. O soră în Odessa, dintre toate locurile din lumea asta.

Münster oftă.

— Are cineva chef de o baie în Marea Neagră? întrebă el. Vreţi să facem o pauză acum, să ne mai întindem picioarele? În tot cazul, trebuie să schimb caseta.

— Doar una scurtă, dacă n-aveţi nimic împotrivă, spuse Reinhart. Trebuie să mă duc la Hiller ca să-mi dea nişte autorizaţii, înainte să plece acasă.

— Cinci minute, spuse Münster.

25

— Satul ăsta, atunci? spuse Münster. Ce părere aveţi despre el?

— Închis, spuse deBries. Eu şi Moreno am petrecut două zile întregi acolo şi am căzut de acord că e un loc înapoiat rural tipic, aş zice chiar arhetipal.

— M-am născut într-un loc foarte asemănător cu ăsta, spuse Moreno. Bossenwühle, în apropiere de Rheinau. Trebuie să spun că recunosc atmosfera. Toată lumea cunoaşte pe toată lumea. Toţi ştiu de ce sunt în stare toţi ceilalţi. Niciun fel de integritate. Eşti cine eşti; cel mai bine e să-ţi ţii garda sus şi să treci cât mai neobservat, să nu ieşi din rând, cum ar veni. E greu să exprimi exact ce e, dar cu siguranţă că poţi recunoaşte sindromul.

— Desigur, spuse Münster. Şi eu m-am născut la ţară. E în regulă cât eşti copil, dar după ce ai crescut, reţeaua socială ajungi să o simţi ca pe un gard de sârmă ghimpată. Vreţi să spuneţi că

nu e nimic aparte în ceea ce privește Kaustin? Ceva care l-ar distinge într-un fel sau altul de alte locuri similare?

Moreno ezită.

— Hmm, zise ea, mușcându-și buza de jos. Nu știu. Umbra lui Verhaven planează asupra tuturor, dar asta nu e deloc surprinzător. Am înțeles că o delegație de localnici a vrut chiar să schimbe denumirea localității după a doua crimă.

— Să-i schimbe numele? întrebă Rooth.

— Da. Au vrut să scape de numele Kaustin. Cred că s-au gândit că toată lumea îl asocia cu Verhaven și cu procesele. Aveau sentimentul că trăiesc într-un sat cunoscut doar pentru acele crime. A fost și o petiție care putea fi semnată în magazinul din sat, dar până la urmă totul s-a stins pe parcurs.

— Cred că putem să-i înțelege, spuse Münster. În tot cazul, ați putea să fiți ceva mai concreți? Ce ați reușit să aflați?

— Ei bine, spuse deBries, am vorbit cu vreo douăzeci de oameni, majoritatea vârstnici, care și-au trăit acolo toată viața și-și aminteau clar ambele cazuri. Dinamica mutărilor în și din sat nu e cine știe ce, iar populația e de numai șase sute de locuitori cu totul. Amplasamentul e foarte frumos, nu încape discuție în privința asta. Un lac, ceva păduri și teren rural deschis, genul ăsta de lucruri.

— Mulți n-au fost dispuși să vorbească despre Verhaven, spuse Moreno. Păreau să vrea să uite toată povestea, de parcă ar fi fost ceva rușinos pentru toți cei care locuiesc acolo. Și poate că e, într-un fel.

— Nu cumva e ceva mai mult de atât? interveni Reinhart.

— Adică? spuse deBries.

Reinhart scormonea cu un băț de chibrit în căușul pipei.

— Ați avut senzația că ei... ascund ceva, ca să zic așa? Fir-ar să fie, chiar trebuie să exprim asta în clar? E o stare de spirit, pur și simplu, atâta tot. O femeie ar trebui să remarce asta, în orice caz.

— Mulțumesc, spuse deBries.

„Pentru numele lui Dumnezeu, nu începeți să vă certați acum", își zise Münster. „Nu vreau să pierd un secol editând înregistrările."

— Poate, spuse Moreno după o mică pauză. Dar e doar o foarte vagă suspiciune, în cel mai bun caz. Poate că toți au câte un

schelet, două în dulap — metaforic vorbind, fireşte — şi sunt un pic speriaţi unii de alţii. Ăsta e un alt aspect al sindromului, nu-i aşa? Nu, nu ştiu.

Münster oftă.

— Dar trebuie să-i fi pus sub puţină presiune, nu-i aşa?

— Evident, zise deBries. De exemplu, măcelarul e un pic cam dubios. Are cel puţin două amante în sat. Sau a avut, mai degrabă. Poate că şi-o mai trăgea cu Beatrice Holden când şi când, înainte ca ea să se dea la Verhaven, dar asta nu e sigur. Ea a cam fost pui de lele, din câte se pare. Nu era prea greu de convins.

— Relaţia ei cu Verhaven a fost una furtunoasă, dacă nu mă înşel prea mult? spuse Reinhart.

— Poţi să spui asta încă o dată, zise Moreno. După toate aparenţele, cam ca relaţia dintre câine şi pisică. Când şi când ieşeau scântei. Cu doar o săptămână înainte de a fi asasinată, ea a dat buzna în casa vecinilor la miezul nopţii, căutând refugiu. Evident, el îi trăsese o bătaie zdravănă. Era dezbrăcată, apucase să se înfăşoare cu o pătură.

— Au lăsat-o să intre?

— Fără doar şi poate. Au lăsat-o să doarmă pe o canapea. Era destul de beată, dar insista că-l va reclama pe Verhaven la poliţie a doua zi. Pentru vătămare corporală gravă, genul ăsta de lucruri.

— Dar când s-a trezit a doua zi de dimineaţă, spuse deBries, şi-a înfăşurat pe ea pătura şi s-a întors la el.

— Pentru numele lui Dumnezeu! exclamă Reinhart. Tăciunii aproape stinşi ai gândurilor de după.

— Fragilitate, numele tău e femeie*, spuse Moreno cu un zâmbet fugar.

— Hmm, spuse Münster. Altceva de interes?

— Destule lucruri despre copilăria lui şi despre perioada petrecută la şcoală, zise Moreno. Fostul om de serviciu de la şcoala din sat trăieşte încă. Are aproape nouăzeci de ani, dar e neobişnuit de limpede la cap şi nu se fereşte să vorbească. Se pare că Verhaven era un pic cam aparte, de la început. Un singuratic.

* Citat din Hamlet (în engl.: „Frailty, thy name is woman") (*n. red.*).

Introvertit. Dar puternic. Colegii îl respectau. Sunt numeroase dovezile în acest sens.

Münster încuviinţă din cap.

— Au fost câţiva care-l considerau nevinovat, spuse deBries. Cel puţin cu privire la uciderea lui Beatrice. Dar asta nu mai e o opinie pe care oamenii să fie dispuşi să o exprime cu glas tare.

— De ce? întrebă Jung.

— Aceeaşi barcă, mormăi Reinhart.

— Da, cam aşa ceva, spuse deBries. Să stai în magazinul din Kaustin şi să susţii în gura mare că Verhaven e nevinovat e ca şi cum te-ai duce la Teheran şi ai declara că ayatollahul s-a căcat în pantaloni.

— Ayatolahii nu poartă pantaloni, observă Jung. Poartă halatele alea negre, cum naiba s-or fi numind.

— Bine, bine, interveni Münster.

— Să susţii că Verhaven e nevinovat mai presupune ceva, zise Reinhart.

— Ce? întrebă Rooth.

— Că acuzi pe altcineva din sat de crimă.

Nimeni nu spuse nimic, iar Münster putea vedea cu exactitate cât timp i-a luat fiecăruia dintre ei să asimileze cuvintele lui Reinhart.

— Dar asta nu e sigur, spuse Rooth.

— Nu, zise Reinhart. Bineînţeles că nu e sigur că în sat există un alt criminal, dar e al naibii de sigur că acest gând le va veni oamenilor în minte. Suspiciunea. Dacă-ţi ţii gura închisă, n-ai cum să calci cu piciorul în ea.

— Foarte adevărat, spuse Moreno.

— Ei bine, spuse Münster după ce opri casetofonul, iar ceilalţi îi lăsară singuri. Ce părere aveţi?

— N-am nicio părere, oftă Rooth. Sau, mai degrabă, cred că orice e posibil. Aş da mult pentru câteva ponturi tari în etapa asta. Pe ce naiba ar trebui să ne concentrăm?

— Nu ştiu, spuse Münster. Am senzaţia că Hiller va dori să detaşeze câţiva ofiţeri de la acest caz. Probabil c-o să rămânem doar noi doi de-acum încolo. Şi şeful, desigur.

Arătă cu capul spre casetofon.

— Doar dacă nu cumva descoperim ceva vital, spuse Rooth.

— Doar dacă ziarele nu vor decide să facă un subiect de presă din asta, mai degrabă, spuse Münster. În orice caz, vor avea povestea mâine. Poate că e mai bine aşa. Avem nevoie de tot ajutorul pe care-l putem obţine.

— Ce crezi tu cu adevărat? întrebă Rooth înainte să se despartă în parcarea subterană. Chiar crezi că un triplu criminal e în libertate în satul ăla înapoiat? Asta mie mi se pare ca un film îngrozitor.

— N-ar fi un film mai bun nici dacă localnicii ar şti cine e, spuse Münster. Nu, cred că l-aş întrerupe imediat.

Rooth reflectă.

— Poate că, într-un fel, stăm într-un cinematograf, spuse el. Uneori e al naibii de greu să ieşi când eşti prins într-o încăierare.

— Ai perfectă dreptate, spuse Münster.

Rămaseră tăcuţi o vreme.

— Ce zici de-o bere? propuse Rooth.

Münster se uită la ceas.

— N-am timp, zise. Trebuie să-l vizitez pe pacient. Nu mă mai lasă să intru după ora opt.

— Păcat, spuse Rooth şi ridică din umeri. Transmite-i salutări. Cred că ne-ar prinde bine să-l avem prin preajmă.

— Sunt întru totul de acord cu tine, spuse Münster.

„De ce continui să mint?" se întrebă Münster în timp ce conducea maşina spre suburbie? „De ce n-am putut să-i spun direct că vreau să merg acasă la Synn şi la copii? De ce a trebuit să-l amestec în asta pe inspectorul-şef?"

Van Veeteren va primi caseta a doua zi, după micul dejun, aşa cum conveniseră. Dar dacă nu voia să-l ofenseze pe Rooth refuzându-i oferta de a merge la un pahar de vorbă, de ce recuperarea unui poliţist bătrân după o operaţie constituia o scuză mai bună decât soţia şi copiii săi?

Iată o întrebare bună, fără doar şi poate.

Decise să se gândească la altceva.

26

Van Veeteren împături *Allgemenje* şi-l lăsă să cadă pe podeaua din ciment. Apoi introduse caseta, îşi potrivi căştile şi se rezemă de pernă.

Concertul de violoncel al lui Elgar. Soarele pe faţa lui şi un vânticel cald. Se putea şi mai rău.

Nu făcea parte din rutina normală să laşi pacienţii să stea întinşi afară, pe balcon, să se simtă bine, îşi dădea seama de asta. Pe de altă parte, nu era nici pe departe singura regulă pe care personalul spitalului o încălcase în cele cinci zile de când se afla în grija lor. Regulile spitaliceşti lăsau foarte mult de dorit în toate privinţele, dar cel puţin personalul începuse să priceapă cu cine aveau de-a face. Extaz modificat.

— Dar nu mai mult de o jumătate de oră, insistase sora Terhovian, şi din cine ştie ce motiv ridicase patru degete aproape de faţa lui.

— O să mai vedem, răspunsese el.

De bună seamă că între timp trecuseră vreo trei sferturi de oră. Probabil că descoperiseră că aveau mai puţin de furcă dacă-l lăsau în pace afară.

Apelă din memorie chestiile pe care tocmai le citise. De fapt, nu prea erau multe de spus despre asta. Titlurile mari de pe prima pagină, fireşte, şi două coloane care rezumau cazul pe o pagină interioară, dar surprinzător de puţine lucruri în materie de speculaţii. La drept vorbind, absolut nimic.

Aşadar, era a patra oară. Nu puteai să nu remarci asta. De când Verhaven se lansase în cariera de atlet de performanţă când abia trecuse pragul celor douăzeci de ani, ajunsese pe prima pagină a ziarelor în patru ocazii diferite.

Ca rege al curselor de semifond, la sfârşitul anilor cincizeci. Mai întâi rege, apoi, pungaş.

Ca ucigaş la începutul anilor şaizeci.

Ca ucigaş din nou, cam cu douăzeci de ani mai târziu.

Şi acum, la mijlocul anilor nouăzeci, ca victimă. Pentru ultima oară, după cum părea rezonabil să se presupună.

„Era asta o evoluţie logică şi o concluzie aşteptată?" se întrebă Van Veeteren în timp ce mărea volumul în căşti ca să acopere zgomotul autobuzelor de jos, din Palitzerlaan.

Concluzia logică a unei vieţi irosite?

Greu de spus.

Ce pattern se putea aplica trecerii lui Leopold Verhaven pe pământ? Era vreun pattern în spatele acestui bizar şi complicat destin uman?

Ar fi posibil, se întrebă Van Veeteren, să faci un film despre viaţa lui şi în felul acesta să spui ceva fundamental despre existenţa lui? Despre existenţa tuturor? Asta era o bună întrebare, în orice caz. Un bun etalon.

Sau era doar o chestiune de împrejurări nefericite acumulându-se una peste alta? Un destin jalnic şi ghinionist al unei persoane neobişnuite aflate sub presiune, al cărei final mutilat a fost la fel de lipsit de noimă ca restul zilelor petrecute în această lume?

Nu era tipul de viaţă despre care să poţi face un film?

Muşcă dintr-o scobitoare şi-şi continuă raţionamentul.

N-ar fi posibil să recreezi orice viaţă dată într-o formă artistică sau alta, dacă s-ar depune un efort îndeajuns de mare? Poate că exista un gen anume pentru fiecare individ. Ce se putea spune despre viaţa lui, de exemplu? Ce s-ar putea face din ea? O simfonietă, probabil? O sculptură din beton? Ar fi putut Strindberg să o transforme într-o jumătate de foaie de hârtie?

Cine ştie, se gândi.

Şi acum iată-l, întins pe balcon, punând din nou aceste întrebări inutile. Întrebări pretenţioase şi incomprehensibile, ce păreau să zumzăie în capul lui doar ca să lanseze o luptă zadarnică şi idioată cu violoncelul agresiv.

Mult mai bune ar fi o bere şi-o ţigară, îşi zise şi apăsă butonul alb. Cu mult mai bune.

Dar în locul surorii Terhovian, în prag îşi făcu apariţia Münster. Van Veeteren opri casetofonul şi-şi scoase căştile din urechi.

— Totul e în regulă?

— Ce naiba vrei să spui? Nu e evident că nimic nu e în regulă? Zac aici la kilometri întregi de civilizaţie şi sunt legat de mâini şi de picioare. Aţi făcut ceva progrese?

— Nu prea, spuse Münster. Pare destul de plăcut aici, la soare, orice s-ar spune.

— Căldură mare şi transpiraţie, spuse Van Veeteren. Mi-ar prinde bine o bericică. Ei bine?

— Ce vreţi să spuneţi cu „Ei bine"?

— Ai adus casetele, de exemplu?

— Desigur. Pe ambele. Am avut ceva probleme să-l găsesc pe Gossec, inutil să vă mai spun, dar l-au avut la Laudener's.

Scoase două casete dintr-o pungă de plastic şi i le dădu inspectorului-şef.

— Aia roşie e de la şedinţa noastră de analiză.

— Sugerezi că nu aş putea sesiza diferenţa dintre un recviem şi o bandă de poliţişti care trăncănesc la nesfârşit?

— Nu, iau ca de la sine înţeles că puteţi.

— Am citit ce-a avut *Allgemenje* de spus. Ce mai scrie în celelalte fiţuici?

— Cam la fel, mai mult sau mai puţin, spuse Münster.

— Nicio speculaţie privind motivele?

— Nu, sau în orice caz, nu în cele pe care le-am citit.

— Ciudat.

— De ce? întrebă Münster.

— Ei lasă, c-o să vină şi asta, fără îndoială. În tot cazul, eu m-am cam lămurit în privinţa acestei chestiuni. Am citit astă-noapte documentele legate de cazul Marlene. Pariez că e nevinovat în ambele crime. Eşti de acord?

— Da, spuse Münster. Am ajuns şi noi cam la aceeaşi concluzie. Numai că nu prea ştim ce să facem în continuare...

— Bineînţeles că nu ştiţi, fir-ar să fie, mârâi Van Veeteren. Nu v-am dat niciun ordin deocamdată. Du-mă înapoi în salon şi putem trece la treabă. E ruşinos că îi exilează pe pacienţi afară, pe balcon, şi îi lasă pur şi simplu să zacă acolo. E ca-n cuptor aici...

Münster deschise uşile cât mai larg cu putinţă şi începu să împingă înapoi în salon patul cu cadru de oţel.

— De unde începem? întrebă el după ce Van Veeteren ajunse iar la locul lui obişnuit.

— De unde naiba să ştiu? spuse inspectorul-şef. Lasă-mă să ascult casetele şi întoarce-te peste două ore. O să fiu în măsură să-ţi dau instrucţiuni precise atunci.

— În regulă, spuse Münster.

— Între timp, poţi să încerci să localizezi persoana asta.

Îi întinse o foaie de hârtie împăturită în patru.

— Leonore Conchis, citi Münster. Cine e?

— O femeie cu care Verhaven a avut o relaţie în anii şaptezeci, spuse Van Veeteren.

— Mai trăieşte? întrebă automat Münster.

— Ai putea începe prin a găsi răspunsul chiar la această întrebare, spuse Van Veeteren.

VII

24 aprilie 1962

27

Se trezeşte din nou.

Simte întunericul şi prezenţa lui apăsătoare ca o presiune pe piept. Cu precauţie, se ridică într-un cot şi încearcă să desluşească străluclrea fosforescentă a limbilor ceasului deşteptător.

Trei şi jumătate. Foarte aproape. Atât cât poate să vadă. Aerul din dormitor e compact şi înăbuşitor, în ciuda faptului că fereastra e întredeschisă. Se scoală în capul oaselor şi bâjbâie pe podea cu tălpile goale până-şi găseşte papucii.

Se ridică şi iese în vârful degetelor din încăpere, luându-şi din mers halatul flauşat subţire şi uzat. Închide uşa şi-şi lipeşte urechea de lemnul rece. Chiar şi de la această distanţă îi poate auzi respiraţia grea, uneori zgomotoasă.

Se înfioară şi-şi pune halatul, apoi coboară încet scările.

Jos. Acolo e cel mai rău. Durerea din şolduri îi trimite prin tot corpul ace fierbinţi. De-a lungul şirei şi în ceafă, pe arcada tălpii şi în degetele de la picioare. E remarcabil cât de mobilă poate fi durerea.

Se înteţeşte cu fiecare pas pe care-l face.

Cu fiecare zi. Din ce în ce mai acută. Îi vine din ce în ce mai greu să nu-şi îndoaie tălpile spre interior şi să nu-şi cocoşeze spinarea.

Îi este din ce în ce mai greu să meargă.

Se aşază la masa din bucătărie, îşi odihneşte capul în palme şi simte cum durerea palpitândă se domoleşte. Aşteaptă până când dispare complet, înainte de a-şi îndrepta gândurile spre alte treburi.

Cealaltă chestiune.

De trei ori în noaptea asta avusese acelaşi vis. De trei ori.

Aceeaşi idee înspăimântătoare. Aceeaşi imagine insuportabilă.

Ori de câte ori el urcă la etaj şi se trânteşte lângă ea, se preface că doarme. El n-a atins-o. Nici măcar n-a pus mâna pe şoldul sau pe umărul ei. A reuşit să-l ducă până în punctul acesta. El n-o mai atinge acum, şi ea ştie că e o victorie pe care a obţinut-o, în pofida tuturor lucrurilor. Ajunsese până aici mulţumită propriilor ei eforturi.

De neatins. Trupul ei e de neatins. Acum şi pentru totdeauna.

Nimeni nu mai trebuia să profite de ea.

Înţelegerea nerostită e un soi de legătură obscură între ei doi, dar abia acum a început să aprecieze preţul. Contragreutatea. Groaza incomprehensibilă de pe celălalt taler al balanţei.

Totul are un preţ, dar ea nu avusese nicio alternativă. Nu se pune problema vinovăţiei privind decizia şi modul ei de acţiune — ştie prea bine care ar fi rezultatul dacă s-ar dărui din nou acestui bărbat, cu toate că este soţul ei şi tatăl copilului ei. Mai e şi sfatul medicului; nu e vorba numai de ea. Ar avea un efect dăunător asupra sănătăţii ei fizice şi mentale, şi asupra a ce i-a mai rămas din capacitatea de a se mişca. Dacă ar rămâne gravidă. Ea nu mai trebuie să nască vreodată. Nu mai trebuie să i se dăruiască acelui bărbat. Centrul vieţii ei se află în propriul pelvis. Încă din acea noapte îngrozitoare când a născut, trebuie protejat şi făcut la fel de inaccesibil ca o încăpere sacră.

Încăpere sacră?

Chiar aceasta e direcţia spre care se îndreaptă gândurile ei. Poate cineva să înţeleagă de ce?

Dumnezeu sau mama ei sau orice altă femeie?

Nu, nimeni. În chestiunea aceasta e singură. O femeie stearpă cu un soţ şi un copil. În cele din urmă, învăţase cum să accepte inevitabilul. Niciodată nu trebuia să i se mai îngăduie să pătrundă în ea, iar acum mâinile lui şi întregul lui corp renunţaseră la tentativele zadarnice de a implora şi de a bâjbâi în jur. Într-un târziu, se resemnase în faţa inevitabilului.

Dar preţul?

Poate că şi-a dat seama devreme că va fi un preţ de plătit. Dar acum? Şi-a dat ea seama că ăsta va fi preţul?

Gândul e îngrozitor. Nici măcar un gând; nu mai mult decât un fragment de vis. O imagine care i-a traversat conştiinţa cu repeziciune şi cu o aşa claritate, încât fusese incapabilă să o înţeleagă.

S-o perceapă, da. S-o înţeleagă, nu.

O văzuse, dar n-o asimilase.

Se ridică în picioare şi se duce la maşina de gătit. Aprinde lumina de deasupra chiuvetei şi umple o cratiţă cu apă.

Cât timp se încălzeşte, iar ea stă şi se uită la bulele care se desprind şi se ridică la suprafaţă, se gândeşte la Andrea.

Andrea, care doarme în pat de cealaltă parte a zidului din spatele maşinii de gătit, dormind somnul inocenţilor. Are doi ani — doi ani şi două luni, ca să fim mai precişi, iar ea vrea să fie precisă în noaptea asta — şi stă culcată sub cuvertura croşetată de bunica, sugându-şi două degete. Nu e nevoie să vadă ca să ştie. Imaginea fiicei ei e pretutindeni; poate s-o evoce cu ochii minţii ori de câte ori simte nevoia, fără absolut niciun efort.

Andrea. Singurul copil pe care-l va avea vreodată. E un miracol că încă mai e vie, iar toate celelalte consideraţii sunt nule, prin comparaţie cu asta.

„Toate celelalte?" se întreabă ea. Dar deja ştie răspunsul.

Da, toate celelalte. Ia cratiţa de pe aragaz.

Soarbe o înghiţitură de ceai şi dă puţin la o parte perdelele din bumbac. Tot ce poate vedea este reflexia propriei feţe şi o fâşie din interiorul bucătăriei. Le trage la loc.

„Nu îndrăznesc să gândesc", recunoaşte faţă de ea însăşi. „Nu îndrăznesc să gândesc clar. Trebuie să o ţin la distanţă. Când

imaginile se adună în capul meu, trebuie să învăţ să-mi închid ochii sufletului."

Trebuie.

Au găsit-o acum. Aşa a spus în magazin doamna Malinska, iar în vocea ei se simţea un triumf controlat şi, totodată, isteric.

Au găsit-o la mlaştina Goldemaars.

Moartă.

Strangulată.

Goală.

Şi deodată, în această bucătărie singuratică, la această oră singuratică, tremură atât de violent, încât varsă ceaşca de ceai peste masă. Ceaiul fierbinte se prelinge peste muşamaua în carouri şi cade pe coapsa ei dreaptă, dar trec câteva secunde până când e în stare să oprească curgerea.

A fost în duminica aia. Cu optsprezece zile în urmă, sau cât o fi trecut de-atunci. Din acel moment, nu se mai auzise nimic de ea, de târfă; atunci trebuie să se fi întâmplat.

În acea sâmbătă, după-amiaza. Poate să vadă foarte clar şi în ochii minţii. „Mă duc să curăţ nişte tufişuri", spusese el, şi era ceva în vocea lui şi în acea privire obstinată pe care ea o recunoscuse şi putea fi capabilă s-o înţeleagă, cu condiţia ca ea să se fi străduit îndeajuns.

Dar de ce ar fi făcut-o? Andrea era lucrul important şi Andrea e importantă acum. De ce trebuie să înţeleagă ceea ce nu vrea să înţeleagă?

Se făcuse târziu când el s-a întors acasă, iar ea a ştiut că ceva s-a întâmplat. Nu ce, ci ceva.

Putea să vadă asta în mâinile lui mari pe care şi le frământa, fără să ştie ce să facă cu el însuşi. În sângele care îi palpita cu vinovăţie în tâmple. În ochii lui, care implorau ajutor şi o micşorare a durerii.

În groaza care îi cuprindea corpul.

Văzuse, dar nu înţelesese ce anume.

Dar acum ea stă aici şi ştie. Îşi şterge coapsa cu mâna şi simte cum durerea se furişează din nou în trupul ei. Ştie că fata nu trebuie să afle.

Nimeni nu trebuie să știe. Ea, în primul rând. Imaginea fetei revine în mintea ei și acoperă cu un balsam protector toate lucrurile arzătoare și sumbre pe care le cunoaște.

Îngerul tămăduitor.

Copilul uitării.

Nimic nu s-a întâmplat. Nu bănuiește nimic.

Doar pe aceea.

Se ridică din nou și se duce la bufet. Scoate două pilule din flaconul maro. Le înghite cu o gură de apă sorbită direct din căușul palmei.

Pentru durere.

Pentru lipsa de somn.

Pentru vise, suspiciuni și cunoaștere.

„De ce?" se întreabă, în timp ce urcă din nou, încet, treptele.

Sunt atât de tânără. Viața mea e aproape de început, dar deja sunt legată de mâini și de picioare.

De acest soț.

De această fiică.

De acest corp suferind.

De această hotărâre de a rămâne veșnic tăcută?

VIII

16–22 mai 1994

28

De la distanță, Münster estimase vârsta Leonorei Conchis cam pe undeva între treizeci și treizeci și cinci de ani.

Când se apropie și-și strânseră mâinile peste tejgheaua din sticlă fumurie, îi deveni clar că trebuia să mai adauge cel puțin douăzeci de ani ca să se mai apropie nițel de adevăr.

Poate că tocmai această circumstanță iluzorie a făcut-o să accepte să răspundă întrebărilor lui Münster în biroul destul de slab iluminat; stăteau la capetele opuse ale unei canapele care era atât de lungă, încât trebuia să ridice amândoi vocea ca să poată conversa.

Asta e și cu tinerețea, își zise Münster. Un concept iluzoriu.

A avut nevoie de un timp considerabil ca s-o găsească. Își schimbase adresa de peste zece ori de când conviețuise cu Verhaven vreme de câteva luni, la sfârșitul anilor șaptezeci. Și își schimbase și numele.

Dar numai o dată. Acum se numea di Goacchi și, în ultimele optsprezece luni, ea și bătrânul ei soț corsican se ocupaseră de un boutique care vindea îmbrăcăminte țipătoare pentru femei în centrul orașului Groenstadt.

— Leopold Verhaven? zise ea încrucişându-şi picioarele îmbrăcate în ciorapi din nailon negru. De ce vreţi să mă interogaţi cu privire la Leopold Verhaven?

— Nu e un interogatoriu, explică Münster. Aş vrea doar să vă pun câteva întrebări.

Ea aprinse o ţigară şi-şi aranjă fusta din piele de culoare roşu-sângerie.

— Atunci, puteţi să începeţi. Ce vreţi să ştiţi?

„Habar n-am", îşi zise Münster. „Doar că Van Veeteren mi-a dat ordin să te găsesc."

— Vorbiţi-mi despre relaţia pe care aţi avut-o cu el, spuse Münster.

Ea suflă fumul pe nări şi lăsă impresia că e plictisită până la lacrimi. Evident, nu era excesiv de pozitivă faţă de poliţie în general, iar lui Münster îi era clar că n-avea niciun rost să încerce să-i schimbe această atitudine.

— Nici mie nu mi se pare prea distractiv să fiu nevoit să scormonesc în genul ăsta de chestiuni, spuse el. N-aţi vrea să rezolvăm treaba cât mai repede, ca să vă pot lăsa din nou în pace?

Asta avu efectul scontat, se pare. Femeia dădu din cap aprobator şi-şi umezi buzele cu o mişcare exagerată şi îndelung exersată a limbii.

— În regulă. Vreţi să ştiţi dacă se încadrează în categoria ucigaşilor de femei. Mi s-a mai pus întrebarea asta înainte.

Münster încuviinţă din cap.

— Îmi închipui.

— Nu ştiu, spuse ea. Am fost împreună doar câteva luni. L-am cunoscut absolut întâmplător, tocmai când cea de-a doua căsnicie a mea se terminase. Eram distrusă şi aveam nevoie de un bărbat care să mă ocrotească. Să mă readucă la viaţă, am putea spune.

— A reuşit asta?

Ea ridică din umeri.

— Sunteţi căsătorit, domnule inspector?

— Da.

— Deci nu trebuie să-mi aleg cuvintele?

— Câtuşi de puţin, o asigură Münster.

— OK. Făcu o grimasă care ar fi putut să fie un zâmbet. Era un amant brutal. La început, mi-a plăcut asta, era într-un fel lucrul de care aveam nevoie, presupun. Dar, pe termen lung, a devenit obositor. Tot sexul ăla frenetic e bun doar primele câteva dăţi, dar după aia vrei să faci lucrurile ceva mai calm, cu mai multă sensibilitate şi mai sofisticat — înţelegeţi ce vă spun. Evident, un futai zdravăn poate să mai învioreze o relaţie mai veche; dar să ai parte tot timpul de aşa ceva nu e prea bine, mulţumesc, nu.

— Exact, confirmă Münster, înghiţind în sec. Dar el aşa proceda mereu, se repezea ca taurul de fiecare dată?

— Da, spuse ea. Începuse să semene prea mult cu o trudă. L-am părăsit după câteva luni. Era şi fundătura aia în care trebuia să locuiesc, în mijlocul pădurii şi toate celelalte. Dar poate că şi de asta aveam nevoie chiar atunci... Copaci, natură şi aşa mai departe.

„Mi-e greu să mi te închipui în adăpostul lui pentru găini", îşi zise Münster şi constată că întâmpina dificultăţi să-şi păstreze faţa imobilă.

— Aşadar era un pic cam brutal, dar nu manifesta o violenţă serioasă, nu-i aşa?

— Nu, zise ea ferm. Era o persoană introvertită şi necultivată, dar nu mi-a fost niciodată frică de el sau ceva asemănător.

— Ştiaţi că a fost găsit vinovat de crimă?

Ea aprobă cu o mişcare a capului.

— Mi-a spus după prima noastră noapte. Şi mi-a explicat că nu el comisese crima.

— L-aţi crezut?

Ea ezită, dar numai pentru o secundă.

— Da, spuse ea. Nu cred că Leopold Verhaven ar fi ucis o femeie în halul ăla. Sigur, era un ciudat, asta e sigur, dar nu era un criminal. Am explicat asta şi în timpul celui de-al doilea proces, dar nimeni nu mi-a acordat pic de atenţie, desigur. A fost condamnat din start.

Münster încuviinţă din cap.

— N-aţi mai ţinut legătura de când relaţia a luat sfârşit?

— Nu, spuse ea. Cine l-a ucis? Asta încercaţi să aflaţi, nu-i aşa?

— Da, spuse Münster, exact asta. Aveţi vreo bănuială?

Ea clătină din cap.

— Nici măcar una, cât de mică, spuse ea stingându-şi ţigara. Asta ar fi tot, domnule inspector? Trebuie să mă ocup de firmă.

— Da, cred că e tot, spuse Münster, întinzându-i cartea de vizită. Daţi-mi un telefon dacă vă amintiţi ceva care ar putea fi de folos.

— Şi ce-ar putea să fie? îl întrebă ea.

„Habar n-am", îşi zise Münster în timp ce se ridica de pe canapea.

Când ieşi în piaţă, începuse să plouă. O bură slabă şi călduţă de început de vară, pe care o simţeai ca pe o baie de purificare, aproape. Şi un contrast plăcut cu Leonore di Goacchi. Rămase pe loc un moment şi lăsă stropii blânzi să-i spele faţa, înainte să descuie portiera şi să se suie în maşină.

Un drum cu maşina de două ore, la întoarcere.

Trebuia să admită că nu fusese o după-amiază foarte productivă. Dar aşa mergeau lucrurile de obicei. În fiecare caz, mai mult sau mai puţin. Întrebări, întrebări şi iar întrebări. O procesiune nesfârşită de conversaţii, interviuri şi interogatorii, fiecare dintre ele părând, la prima vedere, la fel de fără noimă şi neproductive ca şi cel precedent, până când apărea acel detaliu important. Cel mai adesea, când te aşteptai mai puţin. Legătura aceea, acea replică puţin aşteptată... Acel semn brusc apărut, dar slab luminat, în întuneric, pe care nu-ţi puteai permite să-l treci cu vederea. Era important să nu treci în fugă pe lângă el în acest desiş încâlcit de detalii irelevante şi obositoare.

Căscă şi ieşi cu maşina din piaţă.

Dar era oare sigur că întrevederea pe care tocmai o avusese nu ar fi putut să conţină ceva important?

În afară de micul suport pentru teoria că Verhaven era nevinovat, desigur. Şi, oricum, noi ajunseserăm deja la această concluzie. Sau nu?

Se concentră asupra viitorului, în schimb.

Peste două zile, mai exact. Atunci Van Veeteren urma să fie externat din spital, dacă era să dai crezare previziunilor; şi chiar dacă Münster şi Rooth speraseră să rezolve cazul singuri,

în stadiul în care ajunseseră își luaseră adio de la orice astfel de aspirații. Mai mult sau mai puțin, măcar.

„Am putea la fel de bine să lăsăm timpul să-și vadă de curgerea lui și să așteptăm ca inspectorul-șef să apuce cazul de ceafă", gândi Münster. „De vineri încolo, mai exact." Era greu de prezis cu exactitate ce anume ar implica asta, cu toate că primise câteva indicii. Anumite observații pe care nu reușise să evite a le face în timpul ultimei sale vizite.

Doar lucruri mărunte, e adevărat, dar cu toate acestea clare. De asemenea, un soi de lumină în întuneric, dacă te gândeai bine... Aerul caraghios și iritant de mister pe care Van Veeteren îl adopta de fiecare dată, de exemplu. Iritabilitatea și sensibilitatea. Murmurele, ezitările și mormăielile.

Semnalele obișnuite, de fapt.

Doar indicii vagi, dar clar auzibile și vizibile pentru oricine colaborase cu el o perioadă.

Inspectorul-șef era în faza de incubație, după cum se exprimase Reinhart la un moment dat, fără nicio legătură cu Verhaven și adăpostul lui pentru găini și toate celelalte.

Poate că ar trebui să-l țină permanent la lumină? Münster nu se putu abține să nu zâmbească în timp ce șofa.

Ca să accelereze lucrurile. În definitiv, nu asta făcuse și Verhaven cu găinile lui?

Sau simplul fapt că fusese ținut forțat într-un salon de spital îl făcuse s-o ia razna? se întrebă Münster. În tot cazul, angajații spitalului meritau o medalie — pentru că-l suportaseră. Pentru că nu-l aruncaseră pe geam sau direct în coșul cu rufărie murdară. Trebuia să țină minte să le ducă un buchet de flori când se ducea vineri să-l ia pe Van Veeteren de acolo. Nu strica să mai îmbunătățească imaginea forțelor de ordine...

Dar pe urmă abandonă toate gândurile legate de muncă. Se gândi la Synn și la seara liberă care-l aștepta. Era un subiect mult mai plăcut.

O vizită la teatru și o cină romantică la lumina lumânărilor la La Canaille. Bunicul și bunica urmau să aibă grijă de copii. Micul lor apartament din centrul orașului după aceea. O, viața are când și când momentele ei de aur.

29

Rechizitoriul lui Kiesling pentru procesul lui Marlene Nietsch se întindea pe optsprezece pagini dactilografiate şi fotocopiate. Van Veeteren le citi pe toate, oftă adânc şi apoi se întoarse la reconstituire — tentativa de a convinge judecătorul, membrii juriului şi pe oricine altcineva ar fi fost interesat de ceea ce se întâmplase în acea după-amiază fatală din septembrie 1981.

... aşa încât daţi-mi voie să trec la descrierea a ceea ce s-a întâmplat în acea vineri, în urmă cu aproape trei luni, pe 11 septembrie.

Pe la ora 7:30 dimineaţa, Leopold Verhaven pleacă de la locuinţa lui din Kaustin, la volanul dubiţei sale, o Trotta verde, anul de producţie 1960, şi porneşte pe traseul lui obişnuit pentru a livra ouă clienţilor săi — în total zece magazine din Linzhuisen şi Maardam. Ultima lui livrare din dimineaţa aceasta, ca de obicei, este la Piaţa Acoperită din Kreuger Plejn de aici, din Maardam.

Conform spuselor lui şi ale altor câţiva martori, pleacă din piaţă la puţine minute după ora nouă, când şi-a rezolvat toate treburile. Duba lui e parcată în spatele halei, în Kreugerlaan, dar nu se duce direct într-acolo, cum face de obicei. În schimb, iese pe intrarea principală, care dă în piaţă. Se duce la chioşcul de ziare de lângă Goldmann's, cumpără un ziar şi începe să meargă către Zwille. Când ajunge la fântână, se întâlneşte cu un partener de afaceri, Aaron Katz, şi schimbă câteva vorbe. Continuă să traverseze piaţa şi, la intersecţia dintre Kreuger Plejn şi Zwille se ciocneşte de Marlene Nietsch. De vreo şase săptămâni cei doi au o relaţie sexuală; s-au întâlnit şi au petrecut noaptea împreună, atât la locuinţa lui Verhaven din Kaustin, cât şi la apartamentul domnişoarei Nietsch din centrul Maardamului.

Stau de vorbă câteva minute, conform spuselor lui Verhaven însuşi şi ale altor câtorva martori, printre care şi Aaron Katz. În cele din urmă, pornesc în direcţie sudică, pe Zwille, apoi intră în Kreugerlaan, unde e parcată duba lui

Verhaven. Martorul Elena Klimenska atestă că cei doi au stat lângă maşină, discutând, cam între orele zece şi zece fără cinci minute. Lucrul este negat de acuzat, care neagă şi că Marlene Nietsch s-a urcat în maşină cu el. Cu toate acestea, nu mai puţin de alţi trei martori — independenţi unul de celălalt — au observat duba inconfundabilă a lui Verhaven trecând prin Maardam. Doi dintre ei au declarat sub jurământ că în dreapta lui Verhaven se afla o femeie, a cărei descriere e foarte asemănătoare cu cea a victimei Nietsch. Al treilea martor, doamna Bossens din Karnach, a refuzat să declare sub jurământ că i-a văzut împreună, din motive profund religioase, dar cu toate acestea a indicat că este 95 la sută sigură că Verhaven nu era singur în dubă, aşa cum susţine.

Nu există martori pentru ceea ce s-a întâmplat în continuare în acea tragică zi de vineri, dar nu e dificil de reconstituit firul probabil al evenimentelor. Nu putem şti, bineînţeles, ce anume au discutat, în Maardam, Leopold Verhaven şi Marlene Nietsch sau ce şi-au spus unul altuia în dubă, dar putem fi aproape siguri că a fost ceva de natură sexuală. Poate că acuzatul încearcă s-o convingă pe domnişoara Nietsch să accepte vreo activitate cu care ea nu e de acord, pentru care nu are dispoziţia necesară. Dar asta e doar o speculaţie şi nu e în niciun fel relevantă pentru chestiunea vinovăţiei ca atare.

Ca de obicei, Verhaven o ia către casă pe ruta care trece prin Bossingen şi Löhr. Este, fără doar şi poate, traseul cel mai la îndemână de ajuns din Maardam în Kaustin, dar în loc să se ducă direct acasă, tocmai în această zi, Verhaven decide să o ia spre sud către Wurms, probabil cotind la dreapta la intersecţia din satul Korrim. Pe la jumătatea distanţei dintre Korrim şi Wurms, o ia pe un drum îngust şi rar folosit care duce în zona copacilor şi dispare după circa o sută de metri. Doamnelor şi domnilor, este aceeaşi porţiune de pădure în care a fost descoperit, în 1962, cadavrul lui Beatrice Holden, femeia de a cărei ucidere Leopold Verhaven a fost găsit vinovat, faptă pentru care a ispăşit doisprezece ani în închisoare.

Verhaven parchează maşina lângă o stivă de buşteni şi un ciclist aflat în trecere pe drumul principal zăreşte vehiculul printre copaci cam pe la zece şi jumătate sau la puţin timp după aceea. Verhaven o forţează pe Marlene Nietsch să întreţină cu el un raport sexual şi o strangulează, fie în timpul, fie după actul sexual. Ascunde cadavrul sub o grămadă de crengi şi nuiele, unde este descoperit patru zile mai târziu de către proprietarul pădurii, domnul Nimmerlet.

După ce o omoară, Verhaven se duce direct acasă. Este văzut în duba sa de un vecin la puţin după ora unsprezece. Acuzatul n-a fost în stare să dea o explicaţie plauzibilă pentru faptul că, tocmai în această dimineaţă, spre deosebire de toate celelalte zile, i-a luat mai mult de o jumătate de oră ca să ajungă de la Piaţa Acoperită din Maardam până la locuinţa lui din Kaustin. În ceea ce o priveşte pe domnişoara Nietsch, singurii martori care au văzut-o în viaţă după ce Elena Klimenska a surprins-o vorbind cu Verhaven în spatele pieţei au fost cei care au zărit-o în duba verde. Prin urmare, trebuie să se considere fără nicio umbră de îndoială că într-adevăr şi-a însoţit ucigaşul în dubă. Acuzatul susţine că el şi domnişoara Nietsch s-au despărţit în Zwille, ceea ce nu face decât să demonstreze că, în străfundurile minţii sale depravate, de criminal [Sic! *a notat inspectorul-şef al detectivilor Van Veeteren pe margine, subliniind cu linie dublă*], este foarte conştient că asta e singura lui şansă de a fi găsit nevinovat pentru acuzaţiile aduse. După cum am auzit, Marlene Nietsch aranjase să se întâlnească cu o prietenă, Renate Koblenz, la restaurantul Rote Moor din Kreuger Plejn în această vineri, la ora 10:15. N-a apărut la acea întâlnire.

Motivul fiind că în momentul în care prietena ei stătea la masa asupra căreia conveniseră, aşteptând-o şi întrebându-se ce s-o fi întâmplat, Marlene Nietsch era în dubă cu criminalul, părăsind Maardamul. Iar acest criminal, domnule judecător şi onoraţi membri ai juriului, nu poate fi sub nicio formă altcineva decât acuzatul, Leopold Verhaven.

Dacă lăsăm pentru moment la o parte aceste adevăruri incontestabile şi ne îndreptăm atenţia spre câteva chestiuni psihologice...

Un foarte abil construit joc de puzzle, îşi zise Van Veeteren în timp ce punea hârtiile jos. Al naibii de abil. Periculos de abil, de fapt? De ce ar fi trebuit ca Verhaven să fi fost găsit nevinovat?

Înfipse scobitoarea între dinţii din faţă de pe maxilarul inferior şi-şi prinse mâinile la ceafă.

În primul rând: Marlene Nietsch trebuie să-şi fi întâlnit adevăratul ucigaş în acea scurtă perioadă din jurul orei zece. Trebuia să se presupună că Verhaven n-a luat-o în dubă, deşi exista fireşte o şansă firavă ca el să fi făcut asta şi totuşi să fie nevinovat... Că, aşa cum subliniase procurorul Kiesling, ştiuse că ar fi fost terminat dacă ar fi recunoscut că a luat-o cu maşina.

Deşi va deveni limpede că era terminat, în orice caz, indiferent ce a spus sau a făcut.

În al doilea rând: criminalul trebuie s-o fi convins cumva pe Marlene Nietsch să nu se ducă la întâlnirea programată la restaurant.

Ar fi fost oare suficient, poate, pentru un posibil client, ca pur şi simplu să-i dea o sumă de bani şi s-o invite să presteze servicii pentru el? se întrebă Van Veeteren. Asta nu putea fi exclusă dintre posibilităţi. În definitiv, Marlene Nietsch nu era unul dintre copiii neprihăniţi ai lui Dumnezeu.

În al treilea rând: cel puţin trei martori trebuie să se fi înşelat. Sau să fi minţit. Femeia care l-a văzut stând lângă dubă. Bărbatul şi femeia care au văzut-o pe domnişoara Nietsch în cabina dubei. Plus cea care n-a depus jurământ.

Trei sau patru martori toţi înţeleşi? Nu era asta îndeajuns de incriminant? De fapt, conclusiv?

Nu, se gândi iritat Van Veeteren şi muşcă vârful scobitorii. În timpul dimineţii citise peste cincizeci de pagini de minute de interogatorii, doar ca să constate că acestea erau o lectură neobişnuit de jalnică. Mai ales bărbatul care a depus mărturie dădea impresia cea mai puternică de participare la o parodie. Şi îţi lăsa

un gust foarte neplăcut în gură, dacă se întâmpla să fii măcar vag interesat de corectitudinea sistemului juridic. Neîndoios, Necker și-a făcut apariția la patru săptămâni de la punerea sub acuzare a lui Verhaven, s-a dus la poliție din proprie inițiativă și a declarat pe nepusă masă că și-ar fi amintit că remarcase o femeie cu părul blond în bine cunoscuta Trotta a acuzatului. La tribunal, a încurcat zilele, locurile și oamenii, și abia după ce Kiesling i-a pus toate cuvintele corespunzătoare în gură a reușit să ofere o relatare cât de cât coerentă.

Iar acel Denbourke cu siguranță că nu era avocatul ideal căruia să-i încredințezi apărarea; dar asta nu mai era o noutate.

Mai mult decât atât — și în acest moment Van Veeteren se văzu nevoit să se țină strâns de rama metalică a patului ca să nu sară-n sus până la tavan — au existat nu mai puțin de alți trei martori care au declarat că au văzut duba lui Verhaven întorcându-se de la Piața Acoperită, dar niciunul dintre ei nu văzuse o femeie înăuntru. Ce se întâmplase cu acești martori în analiza finală a dovezilor rămânea un mister.

„Deplorabil!" bombăni Van Veeteren și scuipă restul scobitorii pe cuvertură. „Oare Mort fusese într-adevăr implicat în asta? Și Heidelbluum?"

Știa dintr-o experiență dureroasă că alții, oamenii de rând, slujitorii semieducați ai legii, se puteau preface că nu văd ce e de văzut, practic, în orice situație. Dar ca judecătorul și inspectorul-șef să îngăduie ca așa ceva să se întâmple, asta avea efectul unui duș rece. Greu de digerat, ca să nu spunem mai multe. Bineînțeles că era adevărat că, din momentul în care cazul ajungea la tribunal, nu mai era responsabilitatea lui Mort, dar chiar și așa?

Pe de altă parte, Mort nu mai era cel de altădată în ultimii săi ani de serviciu. Poate că asta era explicația; poate că a trebuit să fie mai îngăduitor.

Iar Heidelbluum se apropia de șaptezeci de ani la acea dată.

„Sper să se descotorosească de mine înainte să-mi pierd în așa măsură uzul rațiunii", își zise el. „Dar poate c-o să mor înainte să ajung așa de tralala. Presupun că e o binecuvântare pe care să mi-o doresc cu ardoare."

Dar ce se poate spune despre acest caz luat ca un întreg? Esenţa problemei era dată de faptul că el stătuse acolo în boxă şi se comportase precum cel mai vinovat dintre vinovaţi, blestematul ăla de Verhaven.

Afară de faptul că negase că ar fi comis crima, fireşte.

„De neînţeles", decise inspectorul-şef Van Veeteren. „Şi nimic nu urăsc pe lumea asta mai mult decât lucrurile pe care nu le înţeleg!"

Trecu un picior peste marginea patului şi se ridică pe jumătate. După un moment de ameţeală, se pomeni stând în picioare pe podeaua rece. Faptul că era în stare să se mişte din nou prin forţe proprii îl făcea să se simtă bine. Fără doar şi poate.

Chiar dacă fragilitatea şi tendinţa de a ameţi îl cam speriau. Nici aici nu încăpea nicio îndoială.

Totuşi, mâine mă duc acasă, orice-ar fi, se gândi în timp ce închidea uşa de la baie. Pe urmă, în mod absolut sigur, o să rezolv toată mizeria asta!

Dar când se lăsă să şadă pe scaunul rece de veceu, îi trecu prin minte că s-ar putea să nu fie atât de simplu.

Adevărul e că avea deja toate faptele cunoscute aici, în spital. Teanc după teanc de rapoarte de presă. Stenograme ale proceselor. Înregistrări audio ale şedinţelor de analiză şi rapoarte detaliate de la Münster.

Sigur lucrurile n-aveau cum să arate atât de diferit acolo, în lumea reală?

Altă întrebare bună.

30

— Hai mai bine să mergem în restaurant, îi şoptise David Cupperman, scoţându-l afară pe uşă.

Acum, că şedeau într-un colţ ferit al barului, învăluiţi în mirosul grăsimii folosite la gătit, arăta mult mai calm, după cum avea senzaţia Jung. Nu durå mult până să-şi explice de ce.

— N-am vrut să mai ştie şi nevastă-mea, explică Cupperman. E un pic cam sensibilă şi nu ştie nimic despre treaba asta.

Jung dădu din cap aprobativ şi întinse pachetul de ţigări.

— Nu, mulţumesc. M-am lăsat. Datorită doamnei, spuse el, cu un uşor zâmbet justificator.

Jung îşi aprinse o ţigară.

— Nu trebuie să vă faceţi griji, spuse el. Doar am sunat câţiva oameni şi le-am pus câteva întrebări de rutină, atâta tot. Poate c-aţi citit în ziare că Leopold Verhaven a fost ucis?

— Da.

Cupperman aprobă din cap şi-şi contemplă ceaşca de cafea.

— Am înţeles că aţi trăit o vreme cu Beatrice Holden în Ulming. Când a fost asta? La sfârşitul anilor cincizeci, cumva?

Cupperman oftă. Era evident că dacă exista ceva în viaţa acestui om temător şi cumsecade pe care să-l regrete era tocmai această relaţie nefericită din tinereţe.

— În 1958, spuse el. Ne-am cunoscut în 1957 şi ne-am mutat în aceeaşi casă câteva luni mai târziu. Era gravidă... Ei bine, am trăit împreună până în luna februarie a anului următor. Nu era copilul meu.

— Serios? spuse Jung, încercând să pară cât mai surprins cu putinţă.

— Am... a avut o fată, Christine, aşa am botezat-o; copilul l-a născut în august 1958; dar, cum spuneam, tatăl ei era alt bărbat.

— Când aţi aflat?

— Când avea cinci luni. El a venit în vizită şi, după ce-a plecat, ea mi-a spus întreaga poveste.

— Of, fir-ar să fie! spuse Jung până să reuşească să se abţină. Îmi cer scuze, dar nu cred c-a fost ceva plăcut pentru dumneavoastră.

— Nu, spuse Cupperman. N-a fost tocmai amuzant. Am părăsit-o chiar în seara aceea.

— În seara aceea? întrebă Jung.

— Mi-am pus nişte lucruri într-o geantă. Am plecat cu trenul.

Rămase tăcut. Jung se gândi o vreme. „Unde te-ai dus?" era întrebarea evidentă, dar poate că nu era aşa de importantă.

— Şi fiica voastră? întrebă el în schimb. Fiica ei, mai exact. Trebuie să fi fost greu să părăseşti un copil pe care l-ai crezut al tău?

Dar Cupperman nu răspunse. Se mulţumit să privească în jos, la masă, muşcându-şi buza.

— Şi n-aţi avut niciun fel de bănuială?

Cupperman clătină din cap.

— Nu, spuse el. Ar fi trebuit să am, desigur. Dar eram tânăr şi lipsit de experienţă. Nu mai e nimic de spus în privinţa asta.

— Aţi mai întâlnit-o? După aceea?

— Nu.

— Nici pe Christine?

— M-am dus s-o vizitez în Kaustin. După crimă. Dar o singură dată. Avea patru ani, o creştea bunica ei. Mama Beatricei. Nu părea să vrea să aibă de-a face cu mine, mă refer la bunică, aşa că nu mai avea niciun rost.

— Înţeleg, spuse Jung. Şi tatăl? Adevăratul tată. Ştiţi ceva despre el?

Cupperman clătină iar din cap.

— A plecat pe mare, cred. Nu l-am mai văzut niciodată.

— Şi Beatrice nu l-a mai întâlnit, după ce aţi părăsit-o?

— De unde să ştiu?

„Nu", îşi zise Jung după ce plecă de la David Cupperman. „Dacă poliţia n-a reuşit să-l găsească pe Claus Fritze după treizeci de ani, ar fi un pic cam mult de aşteptat de la acest biet rival încornorat să reuşească asta."

Rooth apăsă butonul soneriei, iar uşa se deschise atât de repede, că fu nevoit să sară înapoi ca să nu fie lovit. Arnold Jahrens îl aşteptase, se vede treaba.

— Domnul Jahrens?

— Intraţi.

Era un bărbat înalt şi puternic şi arăta cu cel puţin zece ani mai tânăr decât cei şaizeci şi cinci de ani pe care-i avea. Sau erau şaizeci? Nu contează, oricum, hotărî el în timp ce se aşeza pe scaunul oferit la masa din bucătărie.

— Ei bine, spuse Jahrens. Mă aştept să fie vorba iar de Verhaven. Şi de domnişoara Holden.

— Exact, spuse Rooth. Presupun că ştiţi ce s-a întâmplat.

— Am citit în ziare, spuse Jahrens, arătând spre colţul unde se strânsese un teanc. Din câte putu să-şi dea seama Rooth, erau acolo şi *Neuwe Blatt* şi *Telegraaf*.

— Cred şi eu, spuse Rooth. Ca să fiu sincer cu dumneavoastră, cam bâjbâim, aşa că facem un fel de inventar, ca să zic aşa. Stăm de vorbă cu toţi cei care au fost în contact cu ei sau cu procesul, într-un fel sau altul.

— Vă ascult, zise Jahrens, turnând cafea în ceşti. Zahăr?

— Trei linguriţe, răspunse Rooth.

— Trei?

— Am zis trei? Am vrut să zic una şi jumătate.

Jahrens izbucni în râs.

— Am zahăr din belşug, explică el. Puteţi să puneţi şi trei linguriţe dacă aşa vă place.

— Mulţumesc, spuse Rooth. În orice caz, nu vreau să vă reţin mai mult decât e necesar, aşa că trec direct la subiect. Aţi fost vecin cu Verhaven. Când v-aţi mutat de-acolo, apropo?

— În 1985, spuse Jahrens. N-am găsit pe nimeni care să preia ferma şi, decât să ne istovim muncind, am decis să ne petrecem anii din amurgul vieţii la oraş. Şi asta chiar a contat.

— Soţia dumneavoastră? se interesă Rooth.

— A murit acum doi ani.

— Îmi pare rău să aud. În orice caz, la obiect. V-aş ruga să-mi spuneţi ce impresie v-aţi făcut despre perechea Leopold Verhaven şi Beatrice Holden. Trebuie că îi vedeaţi destul de des pe atunci, şi la dumneavoastră a venit în noaptea de dinainte de a fi fost ucisă, nu-i aşa?

— Da, desigur. Nu puteai să nu observi anumite lucruri, spuse Jahrens. Şi da, a venit la noi atunci. De ce întrebaţi, apropo? Doar nu credeţi că a fost nevinovat? Cam aşa se lasă de înţeles prin *Telegraaf*...

— Nu ştim, recunoscu Rooth. Ce ştim însă e că cineva l-a ucis. Trebuie să existe un motiv şi, până aflăm care este, suntem obligaţi să ţinem cont de toate posibilităţile.

— Înţeleg, spuse Jahrens, pescuind cu linguriţa o prăjiturică din ceaşcă. Se poate spune că se cam aveau ca şoarecele şi pisica, mai tot timpul. Nu foarte mulţi au fost surprinşi de ceea ce s-a întâmplat... mă refer la cei din sat. Nu spun că am crezut că el i-a făcut felul. Dar nu se purtau prea frumos unul cu celălalt.

— Am înțeles asta, zise Rooth. Ce s-a întâmplat în noaptea în care a venit și a bătut la ușă?

— Cred că am povestit asta de vreo cincizeci de ori, spuse Jahrens.

— Dar nu de curând, cred, spuse Rooth. Doar o singură dată. Oricum, cred că o știi pe dinafară deja.

Jahrens râse din nou.

— În regulă, spuse el. Nu sunt multe de spus. M-am trezit când cineva a bătut în ochiul de geam de la ușa din față. Mi-am pus o pereche de pantaloni și m-am dus jos să deschid ușa, iar ea era acolo. Ar fi putut să intre și să se culce pe sofa fără să ne mai trezească, de fapt — nu încuiam niciodată ușa de la intrare. Era la fel în tot satul: nimeni nu se deranja să se încuie în casă. La oraș e un pic altfel, asta v-o pot spune. În orice caz, ea stătea în prag, tremurând, și m-a întrebat dacă poate să intre și să doarmă pe sofaua noastră. Zicea că nenorocitul de Verhaven o bătuse și că avea să raporteze la poliție a doua zi de dimineață.

— Era beată?

— Destul, dar am văzut și cazuri mai rele. Evident, am întrebat-o dacă putem s-o ajutăm cu ceva — avea un ochi negru și umflat și alte câteva vânătăi; dar nici n-a vrut să audă. Nu dorea decât să doarmă, zicea, așa că am lăsat-o să se ducă să se culce pe sofa. I-am adus o pătură și o pernă, atâta tot. Și un pahar cu apă. După care m-am dus la culcare. Era trecut de trei noaptea.

— Hmm, spuse Rooth. Asta a fost tot?

— Da, zise Jahrens. S-a trezit a doua zi pe la nouă, dar când i-am amintit că spusese că o să sune la poliție, a devenit dintr-odată obraznică și mi-a zis să-mi văd de treaba mea. După care a plecat. Nici măcar n-a mulțumit.

— O doamnă bine-crescută, remarcă Rooth.

— Foarte, confirmă Jahrens. Mai vreți prăjituri? Văd că s-au dus toate.

— Nu, mulțumesc, spuse Rooth și se gândi câteva secunde. Nu-mi dau seama ce întrebări v-aș mai putea pune, adăugă el. Mai aveți ceva de adăugat, care ne-ar putea fi de folos?

Jahrens se lăsă pe spate în scaun și se uită la tavan.

— Nu, spuse el. Absolut nimic.

— Dar credeți că Verhaven a fost cel care a omorât-o?

— Absolut, zise Jahrens. Sunt o mulțime de lucruri pe lumea asta de care mă îndoiesc, dar de ăsta, nu.

— Nu, la urma urmelor, s-ar putea să fie cum ziceți dumneavoastră, spuse Rooth, ridicându-se în picioare. Multe mulțumiri.

„Suntem cu toții nebuni, fără doar și poate", se gândi când ieși în curte.

Cine naiba a scris asta?

După încă o zi petrecută în Kaustin, deBries și Moreno au ajuns la Kraus's atât de târziu, încât nu mai găsiră un colț liniștit în bar. DeBries încercă să calculeze rapid cam câți bani mai avea în portofel — încă o dată blestemându-și refuzul obstinat de a-și face o carte de credit — și ajunse la concluzia că nu stătea prea rău.

— Hai mai bine să mergem la restaurant, îi propuse el. Pot să te cinstesc cu o cină?

— Bine, spuse Moreno, uitându-se încă o dată în jur. Nu prea văd cum am reuși să facem schimb de impresii aici cu privire la ziua de azi. Dar, dacă mă cinstești, trebuie să te cinstesc și eu — e o condiție.

„Excelent", își zise deBries.

— Asta mai vedem, îi spuse el deschizând ușa de sticlă ce dădea spre zona mai aglomerată.

— Ei bine, spuse Moreno după ce terminară de mâncat și comandară încă o sticlă de vin și selecția de brânzeturi. Ce părere ai despre ziua de azi?

— Frumoasă vreme, spuse deBries. Mi se pare mie sau te-ai mai bronzat?

— Fiecare părticică e de folos, zise Moreno, scoțându-și carnețelul din geantă. Îi luăm în ordine? La urma urmelor, trebuie să ne formăm niște păreri.

Se uită la nume:

Uleczka Willmot
Katrina Berenskaya
Maria Hess

— Trei femei în vârstă, spuse deBries. Cu bastoane. Ei bine, aş zice că şansele contrare sunt de o mie la una, aproximativ; dar cred că nu putem să o eliminăm pe niciuna dintre ele până când nu le verificăm alibiurile. Să reţinem, până la Ulmentahl e cale lungă. Vizitatoarea respectivă trebuie să fi irosit o zi întreagă ca să ajungă până acolo şi să se întoarcă. Asta, dacă a plecat din Kaustin.

— Da, într-adevăr.

— Greu de spus, zise deBries.

— Foarte, spuse Moreno. O mie la una? Da, cred că estimarea e corectă.

Chelnerul le aduse selecţia de brânzeturi, iar deBries umplu paharele.

— Cum rămâne cu motivul? spuse el după o vreme. Vezi pe vreuna din bătrânelele astea ca având fie şi cea mai mică urmă de motiv? Dacă există o logică în toată povestea asta, vizitatoarea trebuie să fi cunoscut identitatea adevăratului criminal. Or, nu mi s-a părut că cele trei doamne erau aşa de bine informate în această chestiune.

— Nu înţeleg de ce a dorit să ţină lucrul ăsta doar pentru ea, spuse Moreno. Dacă într-adevăr a vrut să-i spună lui Verhaven cine e criminalul, cu siguranţă că nu ar fi avut niciun motiv logic să nu fie dispusă să recunoască acest lucru după aceea. Sau ar fi avut?

— Numai Dumnezeu ştie, spuse deBries, lustruind un bob de strugure de faţa de masă. Nu, nu pot să-mi dau seama care-i treaba, jur în faţa lui Dumnezeu.

Moreno oftă.

— Nici eu, spuse ea. Din câte-mi dau seama, totul pare un pic cam ciudat. Tot ce ştim sigur este că Verhaven a fost vizitat de o femeie care-şi zicea Anna Schmidt pe 5 iunie 1992. Habar n-avem cine era cu adevărat sau despre ce au discutat. Tragem nişte concluzii pripite dacă adoptăm acest mod de gândire. Mai întâi, susţinem că vizita trebuie să aibă legătură cu crima. Apoi spunem că motivul vizitei a fost că femeia voia să-i spună lui Verhaven cine era adevăratul criminal. Apoi presupunem că locuieşte în Kaustin... Există câteva verigi slabe în lanţul ăsta.

— Şi-apoi, spuse deBries, nici măcar nu suntem sută la sută siguri că mortul e Verhaven. Şi în mod hotărât nu suntem siguri că el a fost de fapt nevinovat de crimele pentru care a fost trimis la puşcărie. Nu, dacă ne ducem cu chestiile astea la procuror, nu mă îndoiesc că ne scoate pe uşă afară râzând.

Moreno dădu din cap aprobativ.

— Dar nu e problema noastră, desigur, spuse deBries. Nu facem decât să executăm nişte ordine. Duceţi-vă acolo şi cercetaţi toate femeile din satul ăla nenorocit care folosesc bastonul la mers! Sau toţi bărbaţii cu dinţi falşi din Aarlach! Toate târfele stângace din Hamburg! Întrebaţi-le ce făceau între orele trei şi patru după-amiaza în ziua de dinainte de Ajunul Crăciunului din 1973 şi, cel mai important, notaţi-vă fiecare cuvinţel pe care-l rostesc! E tare distractivă meseria asta de detectiv. Este exact ceea ce visam când m-am hotărât să mă fac poliţist.

— Am sentimentul că eşti un pic cam deziluzionat în seara asta, spuse Moreno cu un zâmbet vag.

— Câtuşi de puţin, spuse deBries. Îmi judeci cu totul greşit motivele. Aş fi mai mult decât fericit să mă duc la Spetsbergen şi să intervievez fiecare pinguin de-acolo cu privire la efectul de seră... Atâta timp cât aş putea să merg împreună cu tine. Noroc!

— Noroc, spuse Moreno. Dar nu cred că există vreun pinguin în Spetsbergen. Şi oricum, cred că mâine vom primi alte însărcinări, orice-ar fi.

DeBries încuviinţă din cap.

— Cred că da, zise el. Münster şi Van Veeteren vor fi în stare să cârmească corabia asta în port şi fără ajutorul nostru. Dar n-o vor găsi chiar aşa de uşor, bănuiesc.

— Probabil că nu. Tu ce crezi cu adevărat? Vor fi în stare să rezolve acest caz?

DeBries mestecă ultimul biscuit şi se gândi o vreme.

— Habar n-am, spuse el. În mod straniu, am senzaţia că, până la urmă, vor găsi soluţia. VV o să fie într-o dispoziţie păcătoasă de copoi când îl vor externa, în sfârşit. Nu prea e uşor să-i intri în voie acum, după spusele lui Münster.

— Dar ce, altă dată e?

— Nu, oftă deBries. Aici ai dreptate, desigur. Nu mi-ar plăcea să fiu căsătorit cu el, asta ştiu sigur.

— Ce vrei să spui?

— Nimic, zise deBries.

Moreno se uită la ceas.

— Şi pentru că veni vorba, cred că e timpul să mergem şi noi acasă.

— Ai dreptate, spuse deBries. Mulţumesc pentru această foarte plăcută zi. Sticla e goală, mă tem... Altfel, aş propune un toast pentru tine.

— Ai făcut deja asta de două ori, remarcă Moreno. E de ajuns. Am şi eu limite în privinţa cantităţii de linguşeli pe care o pot suporta.

— Şi eu la fel, spuse deBries. Să mergem acasă.

31

La prima vedere, în prima zecime de secundă după ce deschise uşa, nu îşi dădu seama unde se află. Îi trecu prin minte gândul că, după douăsprezece zile lungi de absenţă, ar fi putut să nimerească în altă cameră decât a lui, dar pe urmă realiză că era acelaşi birou ca de obicei. Poate că îl derutase soarele puternic de după-amiază care cădea pieziş pe ferestrele murdare. Tot peretele îndepărtat, cel din spatele biroului, era scăldat într-o lumină generoasă, dar orbitoare. Praful dansa prin aer. Era cald ca-ntr-un cuptor.

Deschise fereastra. Lăsă jos jaluzelele şi reuşi să se protejeze într-o oarecare măsură de vara timpurie. Când se uită în jur, constată că schimbările nu era de fapt chiar aşa de mari precum crezuse la început.

Mai exact, erau trei la număr.

Mai întâi de toate, cineva îi făcuse ordine pe birou. Toate hârtiile lui erau aranjate în teancuri ordonate, în loc să fie răsfirate în formă de evantai. Nu era o idee rea, văzu asta de îndată. Ciudat că nu-i trecuse niciodată prin cap asta.

În al doilea rând, o vază cu flori galbene şi mov fusese aşezată lângă telefon. „Se vede treaba că sunt o persoană extrem de

populară şi de îndrăgită", îşi zise Van Veeteren. Dur, dar drept sub suprafaţa aspră.

În al treilea şi ultimul rând, primise un nou fotoliu de birou. Culoarea era turcoaz. Se gândi că-şi putea aminti nuanţa de la o haină pe care o cumpărase cândva Renate în timpul unei vacanţe catastrofale în Franţa. Albastru de Provence, dacă-şi amintea bine, dar asta era lipsit de relevanţă. Avea cotiere capitonate, în orice caz — fotoliul — un spătar curbat şi o tetieră şi amintea vag de fotoliile compartimentelor de clasa I ale trenurilor dintr-o ţară învecinată, dar nu ştia care anume.

Se aşeză cu precauţie. Scaunul era la fel de moale ca şi cotierele. Se lăsă pe spătar şi observă că sub fundul scaunului era o colecţie întreagă de roţi şi de pârghii cu care, în mod evident, putea să regleze orice caracteristică posibilă — înălţime, unghi, înclinarea tetierei, coeficientul de elasticitate, tot ce-ţi trecea prin cap. Pe birou, în faţa lui, era o broşură color cu instrucţiuni precise în opt limbi de circulaţie.

„Grozav!" îşi zise Van Veeteren şi începu să se joace cu elementele de control, conform instrucţiunilor. Aş putea să-mi petrec timpul moţăind în scaunul ăsta până când încep să-mi plătească pensia.

Douăzeci de minute mai târziu, terminase şi, tocmai când se întreba cum ar putea să-şi procure în modul cel mai inteligent şi mai simplu o bere, ofiţerul de serviciu îl sună ca să-l informeze că o doamnă se afla la recepţie, întrebând de Van Veeteren.

— Trimite-o sus, zise. O aştept lângă ascensor.

Era sâmbătă, iar clădirea era practic pustie. Ar fi preferat să evite gafa făcută de Reinhart cu circa un an în urmă, când instrucţiunile sale au făcut ca un posibil viitor agent din brigada de droguri, cu un foarte prost simţ al orientării, să ajungă să adoarmă buştean pe canapeaua din biroul şefului poliţiei. Hiller însuşi l-a descoperit pe intrus luni dimineaţa şi nici măcar remarca plină de tact a lui Reinhart că era posibil să se încuie uşile cu ceva îndeobşte cunoscut sub denumirea de cheie nu convinsese autorităţile că fusese vorba de circumstanţe extenuante.

— Vă numiţi Elena Klimenska, aşa este? începu el când femeia se aşeză pe scaunul vizitatorului.

— Da.

Era o femeie elegantă, trebuia să recunoască. Undeva între patruzeci şi cincizeci de ani, după aprecierea lui, cu părul vopsit cu o culoare închisă şi trăsături ferme, scoase discret în evidenţă de un machiaj aplicat cu grijă şi un parfum sofisticat. Asta, din câte-şi putea da el seama.

— Eu sunt inspectorul-şef al detectivilor, Van Veeteren. Aşa cum v-am explicat, e vorba despre mărturia pe care aţi depus-o la procesul lui Leopold Verhaven care s-a desfăşurat aici, în Maardam, în noiembrie 1981.

— Aşa am înţeles şi eu, spuse femeia, aşezându-şi mâinile peste geanta ei neagră din piele, de firmă.

— Puteţi să-mi spuneţi în ce a constat mărturia dumneavoastră?

— Ăă... nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, spuse ea ezitând.

Van Veeteren scoase o scobitoare din buzunarul de la piept şi o studie atent înainte de a face o tentativă prudentă de a regla unghiul spetezei scaunului. „Hmm, nu-i rău deloc", îşi zise el. „Scaunul ăsta e perfect pentru interogatorii."

Deşi victima, în mod ideal, ar trebui să stea pe un taburet cu trei picioare. Sau pe o ladă de lemn.

— Ei bine? spuse el.

— Mărturia mea? Ăă, păi treaba e ca s-a întâmplat să trec pe-acolo şi să-i văd, în spatele Pieţei Acoperite.

— Să vedeţi pe cine?

— Pe el şi pe ea, desigur. Verhaven şi femeia pe care a omorât-o... Marlene Nietsch.

— Unde vă duceaţi?

— Poftim?

— Aţi spus că s-a întâmplat să treceţi pe-acolo. Aş vrea să ştiu unde eraţi când i-aţi văzut.

Ea îşi drese glasul.

— Mergeam pe trotuar, pe Zwille. I-am văzut la mică distanţă, pe Kreugerlaan...

— De unde ştiţi că erau ei?

— I-am recunoscut, bineînţeles.

— Înainte sau după?

— Cum adică?

— Ştiaţi că e vorba de Leopold Verhaven şi Marlene Nietsch de când i-aţi văzut sau v-aţi dat seama după aceea?

— A, după aceea, fireşte.

— Nu-l cunoşteaţi pe niciunul dintre ei?

— Sigur că nu.

— Cât de departe vă aflaţi?

— Cam la douăzeci de paşi.

— Douăzeci?

— Da, douăzeci.

— De unde ştiţi?

— Poliţia a măsurat distanţa.

— Cu ce erau îmbrăcaţi?

— El avea o cămaşă albastră şi blugi. Ea purta o jachetă maro şi o fustă neagră.

— Nişte haine nu cine ştie ce de remarcabile.

— Nu. De ce ar fi trebuit să fie remarcabile?

— Pentru că e mai uşor să recunoşti nişte oameni dacă înfăţişarea lor are ceva deosebit. Era vreun detaliu deosebit?

— Nu, nu cred.

— Cum aţi ajuns în contact cu autorităţile juridice?

— A apărut în ziare un apel pentru martori.

— Înţeleg. Şi aţi răspuns la acel apel?

— M-am gândit că e de datoria mea să procedez astfel.

— Cât timp trecuse de atunci? Cu aproximaţie.

— O lună. Şase săptămâni, poate.

Van Veeteren rupse scobitoarea.

— Vreţi să spuneţi că v-aţi putut aminti doi oameni care stăteau de vorbă lângă o dubă după... şase săptămâni?

— Da.

— Oameni pe care nu-i cunoşteaţi?

— Bineînţeles.

— Aţi avut vreun motiv special ca să-i observaţi şi să vi-i amintiţi?

— Ăă, nu.

— Ce oră era?

— Pardon?

— Ce oră era când mergeați pe Zwille și s-a întâmplat să-i vedeți?

— Zece fără șapte sau opt minute.

— De unde știți?

— Păi, la ora aia s-a întâmplat. Ce e atât de remarcabil în asta?

— V-ați uitat la ceas?

— Nu.

— Unde vă duceați? Aveați de ajuns la o întâlnire sau ceva de genul ăsta?

— Ieșisem la cumpărături.

— Înțeleg.

Se opri și se lăsă pe spate până când picioarele nu-i mai ajungeau la podea. Pentru un scurt moment, se simți aproape imponderabil.

„O fi vreo pârghie pe care s-o acționez și să mă aducă înapoi în atmosferă?" se întrebă el, dar curând redobândi controlul asupra modulului.

— Doamnă Klimenska, spuse el când făcu din nou contactul cu biroul și cu podeaua. V-aș ruga să-mi explicați, cât mai rar și mai clar cu putință. Uneori îmi vine greu să înțeleg unele lucruri. Un om a fost găsit vinovat de crimă cu premeditare pe baza mărturiei dumneavoastră. A fost trimis la închisoare timp de doisprezece ani. Doisprezece ani! Dacă nu ați fi apărut, e foarte probabil ca el să fi fost achitat. Vreți vă rog să-mi explicați cum naiba puteți să fiți așa de sigură că i-ați văzut pe Leopold Verhaven și Marlene Nietsch stând de vorbă în Kreugerlaan la zece fără șapte minute și jumătate în ziua de vineri, 11 septembrie 1981? Cum?

Elena Klimenska își îndreptă spatele și-i înfruntă privirea fără cea mai mică ezitare.

— Pentru că i-am văzut, spuse ea. În privința orei, aceea e singura posibilitate. A plecat cu mașina de-acolo la zece, și erau împreună la colț la zece fără douăsprezece minute.

— Deci, nu erau de fapt la colț când i-ați văzut?

— Bineînțeles că nu.

— Bravo, doamnă Klimenska. Vă cunoașteți lecția foarte bine, trebuie s-o spun. Dar, în definitiv, n-au trecut decât treisprezece ani de atunci.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?
— Poliţia sau procuratura v-a ajutat cu stabilirea orei?
— Şi unii, şi alţii, desigur. De ce...
— Vă mulţumesc, o întrerupse Van Veeteren. E suficient. Doar o singură întrebare. Au mai fost şi alţi martori care să poată confirma cele spuse de dumneavoastră?
— Nu înţeleg.
— Cineva de care tocmai vă despărţiserăţi, de exemplu. Sau cu care v-aţi întâlnit la cinci minute după aceea, poate?
— Nu. Cu ce ar fi ajutat asta?
Van Veeteren nu-i răspunse. Bătea darabana cu degetele pe marginea biroului, privind afară printr-o fantă în jaluzele la lumina care îmbăia străzile încălzite. Elena Klimenska îşi aranjă o cută a rochiei cenuşiu-albăstrii, dar nu-şi schimbă expresia feţei.
— De obicei, dormiţi bine noaptea, doamnă Klimenska?
Ea îngustă buzele până formară o linie subţire. Van Veeteren putu să vadă că se săturase de cât răbdase. Că, probabil, nu mai avea nicio intenţie de a răspunde la vreo întrebare sau la vreo insinuare.
— Întreb pentru că sunt curios, spuse el. E o latură a profesiei mele să mă joc din când în când de-a psihologul. De exemplu, eu, dacă eu aş fi fost responsabil pentru că un alt om a fost trimis la puşcărie pe baza unei dovezi total nefondate şi inventate, probabil că nu m-aş fi simţit prea bine. Ştiţi, treaba cu conştiinţa şi toate celelalte..
Ea se ridică în picioare.
— M-am săturat de...
— Dar poate că aţi avut un motiv anume?
— Ce...
— Ca să-l trimiteţi la închisoare. Asta ar explica totul.
— La revedere, domnule inspector-şef. Puteţi fi sigur că domnul şef al poliţiei va afla de asta!
Se întoarse pe călcâie şi apucă să facă trei paşi spre uşă.
— Nemernică mincinoasă, şuieră el.
Ea încremeni.
— Ce-aţi spus?

— Vă uram doar o după-amiază plăcută. Vă descurcaţi să ieşiţi din clădire sau vreţi să vă conduc?

Două secunde mai târziu, rămăsese singur din nou, dar îi putea auzi tocurile ţăcănind iritate pe podea tot drumul până la ascensor.

Ei, lasă, se gândi el trăgând de pârghia pentru imponderabilitate. Aşa trebuie tratate.

32

— Ştiu, spuse Synn. Nu trebuie să te scuzi.

— A stat în spital şi a citit fiecare cuvinţel scris despre aceste cazuri nenorocite, spuse Münster. Simte că pur şi simplu trebuie să se ducă să vadă cu ochii lui şi încă nu are voie să şofeze singur.

— Ştiu, zise din nou Synn. Întoarse paginile ziarului şi suflă în ceaşca de cafea. Abia se făcuse şapte şi jumătate, dar copiii se sculaseră cu mult înainte de şapte, fără să ţină seama că era o duminică de vară... O dimineaţă cu un vânticel cald şi flori de cireş şi un cor asurzitor de ciripit de păsări care se strecura înăuntru prin uşa semideschisă de la balcon amestecându-se cu chicotelile lui Marieke din camera copiilor şi cu nesfârşitul monolog al lui Bart despre dragoni, monştri şi jucători de fotbal.

Se ridică şi se puse în spatele soţiei sale. Îi mângâie partea de dinapoi a capului. Îşi vârî mâna înăuntrul halatului şi îi strânse uşor sânul — şi deodată simţi cum durerea se furişează în sufletul lui: o teamă paralizantă, dar totodată înţelegerea faptului că acest moment trebuie să treacă. Secunda aceasta de fericire absolută şi perfectă — una dintre cele zece sau douăsprezece cuprinse într-o întreagă viaţă şi era posibil să fie chiar semnificaţia acesteia...

Sau aşa înţelegea el. Dacă ai douăsprezece amintiri preţioase, îi spusese cândva unchiul Arndt în timp ce-l ţinea pe Münster pe genunchi, înseamnă că ai avut o viaţă fericită. Dar doisprezece e un număr mare. Va trebui să aştepţi ceva timp până când o să începi să le aduni.

Probabil că Synn i-a simţit neliniştea, căci îşi plasă palma peste a lui şi o apăsă mai tare pe sân.

— Îmi place, spuse ea. Îmi plac mâinile tale. Poate reuşim să evadăm într-o după-amiază? În Lauerndamm sau în altă parte. Ar fi frumos să facem dragoste în aer liber; a trecut mult timp... Sau tu ce zici, iubitule?

El înghiţi nodul de extaz pe care-l simţea acumulându-se.

— Bineînţeles, iubita mea, spuse. O să mă-ntorc înainte de unu. Doar să te pregăteşti.

— Să mă pregătesc? zise ea zâmbind. Sunt gata şi acum, dacă vrei.

— Of, fir-ar să fie! zise Münster. De n-ar fi fost copiii şi Van Veeteren...

Ea îi lăsă mâna liberă.

— Poate ar trebui să-l rogi să aibă grijă de copii?

— Hm, făcu Münster. Nu sunt convins că e cea mai bună idee pe care-ai avut-o vreodată.

— Bine, spuse Synn. O să ne mulţumim atunci cu după-amiaza.

Van Veeteren aştepta pe trotuar când Münster opri maşina în faţa casei de la numărul patru al străzii Klagenburg. Nu încerca să-şi ascundă nerăbdarea înăbuşită şi, când se aşeză în scaunul din dreapta şoferului, imediat scoase din buzunar două scobitori pe care începu să le ruleze dintr-o parte a gurii în cealaltă. Lui Münster îi era limpede că aceasta se dovedea a fi una din acele frecvente ocazii când orice fel de conversaţie era, dacă nu interzisă, cel puţin inutilă.

În schimb, porni aparatul de radio şi, pe când străbăteau străzile pustii în dimineaţa aceea de duminică, apucară să asculte ştirile de la ora opt, care se ocupau în principal de evoluţiile din Balcani şi de noi tulburări de inspiraţie neonazistă în estul Germaniei.

Apoi urmă buletinul meteo, promiţând o vreme splendidă cu un cer fără nori şi temperaturi apropiindu-se de cincisprezece grade.

Oftă discret şi îi trecu prin minte că, dacă soţia lui ar fi fost pe scaunul pasagerului, în locul acestui Inspector-şef de cincizeci şi şapte de ani, de curând operat, cam în acest moment şi-ar fi pus mâna pe coapsa ei bronzată.

Ei, lasă, că ora unu va sosi, mai devreme sau mai târziu, chiar şi astăzi.

Parcară lângă intrarea sufocată de vegetaţie din gardul viu de flori de liliac. Münster opri motorul şi-şi desfăcu centura de siguranţă.

— Nu, tu rămâi aici, insistă Van Veeteren, clătinând din cap. Nu vreau să-ţi simt respiraţia în ceafă. Aici e nevoie de reflecţie solitară. Dă-mi pace şi aşteaptă-mă cam o oră lângă biserică.

Se chinui să coboare din maşină. Rana chirurgicală îi stânjenea în mod vădit mişcările. Se văzu nevoit să se agaţe de capota maşinii şi să iasă folosindu-se de forţa braţelor, ca să nu-şi încordeze muşchii stomacali. Münster se grăbi să ajungă în cealaltă parte a maşinii ca să-i dea o mână de ajutor, dar inspectorul-şef se încăpăţâna să refuze orice tentativă de acest fel.

— O oră, repetă el, uitându-se la ceas. O să merg pe jos până la biserică cu forţele proprii. Panta e în direcţia care trebuie, aşa că n-ar trebui să fie nicio problemă.

— N-ar fi mai bine dacă... începu Münster, dar Van Veeteren îl întrerupse.

— Termină cu atitudinea asta protectoare, fir-ai să fii! M-am săturat de ea. Dacă n-am apărut la biserică până la zece şi jumătate, poţi să vii cu maşina ca să vezi unde am ajuns!

— În regulă, spuse Münster. Dar aveţi grijă.

— Hai, poţi să pleci, spuse Van Veeteren. Apropo, uşa e deschisă?

— Cheia e agăţată de un cui, sub streaşină, zise Münster. Pe partea dreaptă.

— Mulţumesc, zise Van Veeteren.

Münster se urcă în maşină, reuşi să întoarcă pe drumul îngust şi porni printre copaci către sat.

„E uluitor", gândi el. „Trebuie c-am petrecut sute de ore scotocind locul ăla. Dar n-aş fi deloc surprins dacă ar găsi ceva ce nouă ne-a scăpat."

Absolut deloc surprins.

Van Veeteren rămase pe marginea drumului până când automobilul Audi de culoare albă al lui Münster dispăru printre

copaci. Apoi își forță intrarea prin gardul viu și intră în stăpânirea Marii Umbre.

Grădina era năpădită de vegetație, fără doar și poate. Vârî o scobitoare între dinți și se uită în jur. Începu să dea ocol casei, dar se văzu nevoit să renunțe cam pe la jumătatea drumului când se pomeni în urzicile crescute până la subsuori. „N-are-a face", își zise. Nu era prea greu să-ți faci o impresie despre cum trebuie să fi arătat cândva, demult. O parcelă de teren luată în stăpânire de om pe la mijlocul secolului trecut, domesticită cu plugul și cu grapa, multă trudă și grijă plină de dragoste. Dar revenită acum de-a binelea în brațele Mamei Natură. Puieții de plop și de mesteacăn mușcaseră hălci mari din livadă; zonele pavate, pivnița și acareturile erau pierdute în arboret și acoperite cu mușchi; iar marele hambar, care probabil că fusese celebra fermă de găini, cu siguranță că nu avea să supraviețuiască multor ierni de-acum încolo. Era foarte clar că o graniță fusese trecută — limita dincolo de care nu mai era posibil să revendici ceea ce natura a luat în stăpânire.

Cel puțin, nu pentru un ins coclit, trăind de unul singur.

Marea Umbră?

Privind retrospectiv, era evident că numele casei fusese profetic. Găsi cheia și, cu eforturi considerabile, reuși să descuie ușa. Trebui să se aplece ca să nu se lovească cu capul de pragul de sus, iar înăuntru constată că abia dacă reușea să stea drept. Își aminti că citise în ziare cam cu o lună în urmă că media de înălțime a populației crescuse remarcabil în ultimele sute de ani. Propria sa înălțime de un metru optzeci și opt ar fi fost considerată anormală când primii colonizatori s-au mutat în această casă.

Două camere și o bucătărie la parter. O scară îngustă, scârțâitoare ducea dintr-un hol de un metru pătrat la un pod plin cu ziare vechi, mobilă dezmembrată și alte vechituri. Un miros vag de funingine și praf încins de căldură stăruia lipit de grinzi. Strănută de câteva ori, după care se întoarse jos, în bucătărie. Pipăi mașina de gătit masivă, din fontă, de parcă s-ar fi așteptat să fie fierbinte. Examină reproducerea proastă a unei picturi originale aproape la fel de proaste, înfățișând un peisaj, atârnată deasupra sofalei, apoi intră în living room. Ochiurile de geam crăpate. Un

bufet. O masă şi patru scaune desperecheate. O canapea şi un televizor tipic pentru anii cincizeci. Un raft îndoit sub greutatea a circa o sută de cărţi, majoritatea romane poliţiste ieftine sau de aventuri. Pe peretele din dreapta aragazului era o oglindă şi o fotografie alb-negru a unui alergător care rupea panglica de finiş a unei curse. Faţa lui părea chinuită, aproape torturată. La început, se gândi că era chiar Verhaven, dar, când se apropie şi o examină mai atent, văzu legenda şi recunoscu personajul: Emil Zatopek. Locomotiva cehă, cum fusese poreclit. Cel care se autotortura. Omul care depăşise bariera durerii.

Fusese cumva idolul lui Verhaven?

Sau era doar ceva tipic pentru acea perioadă? Zatopek fusese regele pistelor de alergări la începutul anilor cincizeci, dacă memoria nu-l trăda. Sau unul dintre ei, măcar.

Dar un pat dublu? Da, fireşte, Verhaven trăise cu o mulţime de femei. Nu toate fuseseră omorâte. Cel puţin, aşa presupunea.

— A fost ăsta dormitorul tău? mormăi Van Veeteren, căutând o nouă scobitoare. Ai apucat să dormi măcar o noapte ca om liber sau nu ţi-a îngăduit nici atât?

Ieşi din dormitor.

„Ce naiba caut eu aici?" se gândi el dintr-odată. „De ce mă amăgesc că aş putea să rezolv ceva doar plimbându-mă ţanţoş pe-aici? Chiar dacă aş începe să-mi formez o impresie despre cum era în realitate Verhaven, asta nu m-ar aduce nici măcar cu un centimetru mai aproape de răspuns."

Mai exact, răspunsul la întrebarea cine l-a ucis.

Osteneala îl copleşi, aşa că se aşeză la masa din bucătărie. Închise ochii şi fu atent la lumina galbenă, pâlpâitoare care plutea de la dreapta la stânga. Întotdeauna de la dreapta la stânga. Se întrebă care ar putea fi cauza. Îl avertizaseră că va avea momente de slăbiciune, dar nu-şi dăduse seama pe deplin că aceste momente vor fi atât de perfide ca ăsta, practic făcându-i picioarele să i se îndoaie.

Îşi odihni capul în palme. Reinhart obişnuia să spună că niciodată nu trebuie să încerci să te gândeşti la ceva important când nu ai capul limpede. Mai bine să tragi jos storurile, altfel n-o să faci decât să-l umpli cu o grămadă de gunoi.

„O faţă de masă neobişnuit de urâtă", se gândi el, prin urmare, după ce deschise ochii din nou. Dar i se părea cumva familiară. Mătuşa K să fi avut una ca asta când a fost în vizită la ea, în vara aceea de la începutul anilor cincizeci? În casa aia lacustră, încălzită de soarele de vară, unde puteai să auzi clipocitul apei sub podea. Părea foarte depărtată de Marea Umbră, atât în timp, cât şi în spaţiu, dar trebuie să se fi întâmplat cam când Verhaven şi-a părăsit tatăl din Kaustin, pentru a duce o viaţă independentă.

Cu patruzeci de ani în urmă sau cam pe acolo.

Pentru ca apoi lucrurile să se desfăşoare aşa cum s-au desfăşurat...

„Asta-i viaţa", îşi zise Van Veeteren. „O mare şi nenorocită loterie!"

Sau nu era aşa, de fapt? Erau oare direcţii şi tipare?

Un determinant?

Münster se rezemă de vechea piatră funerară şi se uită la ceas.

Zece şi zece minute. Erau voci în capul lui care-l îndemnau cu încăpăţânare să se ducă la maşină şi să pornească imediat spre Marea Umbră. Inspectorul-şef rămăsese singur în acest moment mai bine de o oră — de curând operat, slab şi bolnăvicios. Faptul că nu stătuse cu ochii pe el putea fi privit ca un act de iresponsabilitate.

Dar erau şi alte voci. Van Veeteren nu insistase de fapt pentru mai mult de o oră de suveranitate solitară, deşi stabilise limita la zece şi jumătate. Münster avea de ales între a ajunge prea curând sau a ajunge prea devreme. O alegere dificilă, fără doar şi poate; dar dacă alegea prima variantă, măcar putea să scape cu o muştruluială pentru că tulburase procesul sacrosanct de gândire al inspectorului-şef. Dacă însă reieşea că Van Veeteren zace inconştient undeva printre toate vechiturile alea, asta ar fi cu siguranţă o chestiune gravă. Dar ar fi preferat să apară ca un înger al îndurării decât ca un intrus nepoftit şi prematur.

Münster îşi închise ochii. Din interiorul bisericii se auzea psalmodierea înăbuşită, monotonă a slujbei din acea zi. Văzuse

întreaga turmă — cam vreo douăzeci de suflete pioase — venind la intervale regulate și mergând pe aleea cu pietriș proaspăt greblat care ducea la ușa bisericii, unde păstorul întâmpinase fiecare oiță cu o strângere de mână și un zâmbet apos. Münster încercase să rămână cât mai discret în fundal, dar prelatul prinsese de veste de prezența lui și-l fixa cu privirea ademenitoare. Cine era această persoană care rămânea, din proprie voință, dincolo de porțile templului?

Dar Münster rezistase. Celelalte oi se îngrămădiseră încet și cu răbdare înăuntru. Păstorul le urmase. Clopotele începuseră să bată la ora zece, speriind un stol de porumbei rămași temporar fără adăpost, iar slujba a început.

Media de vârstă era neobișnuit de mare, observă Münster în timp ce ușile se închideau în urma lor. Îi era foarte clar că respectivii credincioși își vor adânci și pecetlui relația cu biserica în decurs de zece–cincisprezece ani, cel mult. Găsindu-și odihna veșnică în cimitir...

Sau fiind aduși să se odihnească, mai degrabă.

Într-o zi ca asta, aproape că era înclinat să-i invidieze, doar un pic. Sau măcar să detecteze ceva senin și transfigurat în acest decor de cimitir bine îngrijit care înconjura biserica clădită din piatră, cu acoperișul recent reparat în stil profan, cu țiglă roșie și morișca de vânt vopsită în negru și lăcuită. Aici, în mod evident, nu exista un Dumnezeu crud și răzbunător. Nicio trâmbiță care să vestească Ziua Judecății. Și nici osânda eternă și inevitabilă.

Doar tandrețe, reconciliere și iertarea păcatelor.

Milostenie?

Și deodată Synn interveni și întrerupse (sau se alătură) gândurile lui pioase. Imaginea trupului ei gol, ghemuit pe o parte într-un pat încălzit de căldura verii, cu genunchii ridicați și părul ei negru împrăștiat pe pernă și pe umeri. Imaginea aceasta îl umplu cu un alt soi de tandrețe, aceeași fericire necomplicată pe care o simțise la masa din bucătărie cu câteva ore în urmă, probabil. Și nu după mult timp, începu să-și amintească discuția despre cum ar fi să facă dragoste sub privirile lui Dumnezeu, în Grădina Raiului pe care El o crease. Dacă ar găsi o modalitate să-i

ţină pe copii departe de ei o vreme, asta n-ar trebui să fie imposibil. Reuşiseră s-o facă şi înainte; curând, mintea i se umplu de rememorări ale diferitelor momente de pasiune... Cum au făcut dragoste într-o barcă cu vâsle pe lacul Weimar, vara trecută. În mijlocul lacului, având drept martori doar cerul şi nişte pescăruşi. Iar cu un alt prilej, dimineaţa devreme sus, pe un munte din Grecia, cu o vedere panoramică asupra Mediteranei de un albastru-închis. Fără a mai pomeni de plaja din Laguna Monda — asta fusese înainte să se nască Bart, una dintre primele dăţi... Stătuseră întinşi acolo în întunecimea caldă şi densă, vântul răcoros dinspre munţi mângâindu-i trupul, pielea ei incredibil de catifelată şi...

Un acord al orgii îl readuse în simţiri. Probabil că intenţia respectivului acord fusese să le trezească şi pe oile care moţăiau în rândurile turmei adunate în biserică. Deschise ochii şi clătină din cap. Interpretarea imnului căpăta forţă. Cu vocea de bariton a vicarului, amplificată cu ajutorul microfonului atârnat în jurul gâtului, conducând calea, cântarea ieşi pe geamurile deschise şi se înălţă fără oprelişti prin frunzele copacilor, până la ceruri, unde, se putea presupune că era primită cu încântare de către cei aflaţi deja acolo şi cărora le era adresată fără îndoială şi fără rezerve.

„Aleluia", gândi Münster şi căscă.

Se ridică în capul oaselor şi se uită la ceasul de la mână.

Zece şi douăzeci şi şapte de minute. Timpul să acţioneze. Se ridică şi-şi croi drum printre morminte şi sări peste zidul lângă care îşi parcase maşina. Tocmai deschisese uşa şi se pregătea să intre când dădu cu ochii de inspectorul-şef. Acesta venea agale către cimitir, înfăţişând o privelişte neplăcută cu cămaşa descheiată până la buric şi capul acoperit cu o batistă strident colorată prinsă în noduri. La subsuoară avea pete de transpiraţie şi se înroşise îngrijorător la faţă. Dar în toată această stare jalnică se putea desluşi o expresie de satisfacţie. Un soi de grimasă reţinută, mulţumită, care cu greu putea fi trecută cu vederea. Mai ales de cineva care petrecuse atât de mult timp în preajma lui, ca Münster.

— A, iată-vă, spuse el. Tocmai veneam să vă iau. Cum a fost?

— OK, mulţumesc, zise inspectorul-şef, dându-şi jos batista de pe cap. Teribilă arşiţă totuşi.

— Văd că aţi lucrat pe îndelete, îndrăzni Münster să remarce. Chiar aţi avut atât de mult de scotocit acolo?

Van Veeteren ridică din umeri.

— A fost ceva, spuse el. Am avut şi o mică discuţie cu vecinii, când veneam încoace. Am băut o bere cu familia Czermak. Toate au mers şnur.

Îşi şterse fruntea. Münster aşteptă, dar inspectorul-şef nu mai zise nimic.

— Aţi ajuns undeva? întrebă el în cele din urmă.

— Hmm, făcu Van Veeteren. Cred că da. Hai să mergem.

Ca de obicei, gândi Münster, aşezându-se la volan. Exact la fel ca întotdeauna.

— Şi unde anume aţi ajuns? întrebă el după ce porniră la drum, iar vântul care pătrundea prin geamuri începuse să restabilească acea culoare facială obişnuită a inspectorului-şef.

— Am o idee despre cine ar fi putut să o facă, spuse Van Veeteren. O idee, ţine minte asta, inspectore! N-am zis că aş şti ceva sigur.

— Cine? întrebă Münster, dar ştia că-şi iroseşte timpul.

În loc să-i răspundă, inspectorul-şef se lăsă pe spătarul scaunului, scoase cotul pe geam şi începu să fluiere *Carmen*.

Münster apăsă pe acceleraţie şi porni radioul.

IX

11 septembrie 1981

33

Cel puţin nimeni nu va putea să spună că nu ieşise la o oră potrivită.

Începu să se plimbe în jurul Pieţei Acoperite încă de la opt şi jumătate. De regulă, el nu termina până pe la nouă şi un sfert, chiar nouă şi jumătate, dar, evident, era foarte bine să-şi ia o marjă de siguranţă. Miza era importantă, iar Renate îi spusese pe şleau că nu era dispusă să o mai aştepte cu banii.

Nişte amărâţi de două mii de guldeni. Cu câţiva ani în urmă, ar fi putut să plătească de două ori mai mulţi bani fără absolut nicio problemă. Nu trebuia decât să bage mâna în poşetă, să scoată un teanc de bancnote şi să-i spună târfei ăleia împopoţonate să-şi bage restul în cur.

Nu avea aşa mare importanţă dacă Renate nu-şi primea banii; nu era dependentă de ea. Dar era dependentă de Raoul, iar Renate se întâmpla să fie femeia lui Raoul. Cel puţin, deocamdată. Fără el, ea ar fi rămas în scurt timp fără apartament şi fără nimic de lucru, asta era sigur. Dar ce naiba, putea să se descurce şi pe cont propriu, bineînţeles că putea, s-o ia din nou de la zero, aşa cum mai făcuse şi altădată. Dar, fără îndoială că era bine ca altcineva să aibă grijă de toate şi să-i înlesnească viaţa. Cu siguranţă.

Ducea o viață plăcută într-o vreme când începea să se apropie de vârsta mijlocie...

Așa încât merita să facă un efort ca să strângă banii pe care-i datora. Nu înțelesese cu adevărat cât de gravă era situația decât aseară și de-aia era acum puțin cam în criză de timp. Renate nu-i mai vorbise la fel ca de obicei la telefon. De data asta, nu va mai putea să scape cu pretexte, asta fusese cât se poate de clar.

Două mii de guldeni. La zece și un sfert la Rote Moor. Altfel, ai dat de dracu'.

În esență, asta era problema ei.

Sunase trei–patru prieteni, dar, inutil de precizat, pierduse timpul de pomană. Putea să facă rost de câteva sute, poate mai multe, dacă mai insista un pic, dar era aproape miezul nopții și există niște limite.

Și, pe urmă, mai era Leo Verhaven. În mintea ei îi apăruse ca o posibilitate — poate chiar cea mai bună — în clipa în care pusese jos receptorul după ultimatumul Renatei.

Leo.

Iar el nici măcar n-avea telefon.

Cumva, asta era ceva tipic.

Se uită la duba parcată la locul obișnuit. Lângă rampa de încărcare din Kreugerlaan. Apoi rătăci prin piața agricolă, străbătu piața publică, dar nu-l zări pe nicăieri. Ar fi vrut să se ciocnească de el ca din întâmplare. O coincidență fericită. Să se învârtească în jurul subiectului ca o pisică pusă față în față cu o farfurioară cu lapte fierbinte.

Sau poate c-ar fi mai bine să treacă direct la subiect? Greu de spus. Verhaven nu era așa de ușor de manipulat.

Se opri lângă monumentul de pe Zwille, unde putea să țină sub observație și duba, și partea mai joasă a pieței publice. Se așeză pe una din băncile de sub statuia lui Torres, își aprinse o țigară și așteptă. Soarele palid de toamnă se ridicase deasupra acoperișurilor și împroșca jeturi de fierbințeală pe spatele și pe ceafa ei, dându-i un sentiment de speranță și stare de bine, în pofida tuturor problemelor. Acum era din nou o pisică la soare, iar când observă privirile furișe aruncate în direcția ei de unii

dintre bărbaţii în trecere, începu să-şi aranjeze îmbrăcămintea cu gesturi automate; dădu jos eşarfa, îşi descheie câţiva nasturi de la bluză, îşi desfăcu picioarele exact cât era nevoie ca orice bărbat ce-şi merita numele să observe, fără să fie conştient de asta...

„Asta-s eu", îşi zise. „Sunt făcută pentru asta şi sunt mai bună la aşa ceva decât orice altă femeie de pe lume."

Era o exagerare; ştia că era, dar în clipa aceea avea nevoie de întreaga încredere în sine pe care putea să se amăgească singură că o poseda.

Se uită la ceas.

Zece fără douăzeci de minute.

Mai avea de trăit mai puţin de două ore.

El apăru la zece fără un sfert.

Ea se ridică în picioare imediat, traversă strada şi se ciocni de el tocmai când el apărea de după colţ.

— Leo! spuse ea şi i se păru că reuşise să dea impresia de surprindere plăcută pe care o intenţionase.

El se opri în loc. Salută din cap cu acel aer uşor ursuz al lui. De parcă-l întrerupsese în toiul unor calcule importante sau din cine ştie ce raţionament fascinant. Îi oferi ceea ce putea fi interpretat drept începutul unui zâmbet. Poate că era o speranţă, la urma urmelor.

Se apropie de el şi-i puse mâna pe braţ. Continuă să zâmbească. Făcuseră sex — numără ocaziile în gând într-o clipită — de şase ori. Era un tip pasional; deloc interesat de preludiu sau de chestiile romantice. Uşor de pornit, greu de condus, cum spunea de regulă prietena ei Nellie.

— Unde te duci? îl întrebă ea.

Verhaven ridică din umeri. Nicăieri, se părea. Sau, cel puţin, nu într-un loc care să conteze.

— Vrei să fim împreună, poate?

— Acum?

— Da. Trebuie să mă întâlnesc cu o prietenă de-a mea, peste puţin, dar după aia, dacă vrei...

El ridică iar din umeri. Nu era un semn bun, îşi dădu ea seama, dar nu avea de ales.

— Am o mică problemă.

— Serios? zise Verhaven. Ea şovăi. Părea mai degrabă îngrijorată în timp ce-i mângâia braţul.

— Ce fel de problemă?

— Bani.

El nu-i răspunse. Se uită în altă parte, privind peste umărul ei.

— Poţi să mă ajuţi, te rog?

Drăguţ formulat. Exact înălţimea potrivită a tonului, între implorare şi mândrie.

— Cât?

— Două mii de guldeni.

— Du-te la naiba!

Ea rămase fără vlagă.

— Te rog, Leo...

— Trebuie să plec.

Ea îl prinse şi cu cealaltă mână şi-i vorbi drept în faţă.

— Leo, e foarte, foarte important. O să ţi-i dau înapoi până la ultimul...

— Dă-mi drumul!

Verhaven se eliberă din strânsoare. Ea făcu un pas înapoi. Îşi muşcă buza de sus şi reuşi să-şi umple ochii cu lacrimi în doar o secundă.

— Leo...

— Adio!

O împinse într-o parte şi trecu de ea. Ea se învârti pe loc.

— Leo!

El nici măcar nu se opri. Continuă să meargă pe Zwille şi o coti pe Kreugerlaan. Of, fir-ar să fie!

Al dracului ghinion!

Lacrimile erau aproape sincere acum. Bătu din picior de câteva ori şi scrâşni din dinţi. Dar-ar dracii!

O maşină opri în dreptul ei. Şoferul se aplecă în lateral şi coborî geamul.

— Vii cu mine?

Fără nicio ezitare, ea deschise portiera şi sări în maşină.

După ce-şi şterse lacrimile cu batista pe care individul i-o oferise, văzu cine era.

În acelaşi timp, se uită la ceasul de la mână.
Zece fără zece.
Poate că totul va ieşi bine, până la urmă.

X

23–28 mai 1994

34

— Exact, din acest moment renunţăm la cazul ăsta!

Şeful poliţiei smulse o frunză uscată din smochin. Van Veeteren oftă şi contemplă silueta îmbrăcată în costum bleumarin a şefului său pe fundalul verde luxuriant. „Să mori tu!" îşi zise el.

Deşi vestea nu constituia tocmai un şoc.

— Avem lucruri mai importante de făcut.

Şeful poliţiei alese să pipăie şi să examineze altă frunză. Inspectorul-şef îşi mută privirea, îndreptându-şi atenţia asupra scobitorii pe jumătate roase şi aşteptă să vadă ce mai urmează, dar nu se întâmplă nimic. Nu imediat, cel puţin. Hiller îşi ridică ochelarii pe frunte şi continuă să se ocupe de plante. Van Veeteren oftă din nou. Slăbiciunea şefului poliţiei pentru întreprinderile de natura botanică era un subiect de conversaţie constant şi frecvent abordat în mediile joase ale secţiei de poliţie din Maardam. Circulau mai multe teorii. Unii considerau fenomenul ca fiind un substitut evident pentru o viaţă amoroasă ofilită — se spunea că eleganta doamnă Hiller trăsese storurile după naşterea celui de-al cincilea copil — în vreme ce un alt curent de opinie susţinea teoria că panorama verde era, de fapt, un camuflaj menit să ascundă microfoanele secrete ce serveau la înregistrarea

fiecărui cuvinţel pronunţat în clădirea sumbră şi solemnă ce servea drept sediu al poliţiei. Inspectorul Markovic de la Persoane Dispărute susţinea în general aşa-numita teorie a lipsei de pregătire pentru oliţa de noapte, dar majoritatea oamenilor, inclusiv Van Veeteren, considera că e suficient să susţină că, fir-ar al naibii, şeful poliţiei ar fi fost mult mai bun ca grădinar-şef.

„Un grădinar-şef în costum?" îşi zise, înfigând scobitoarea în spaţiul dintre fundul şi cotiera fotoliului din piele pe care stătea. De ce nu? Cu cât Hiller îşi dedica mai mult timp îngrijirii plantelor sale din ghivece şi cu cât mai puţin se ocupa de sarcinile de poliţist, cu atât era mai bine.

Să lăsăm maimuţa să facă ce vrea ea în junglă, spunea mereu Reinhart. Viaţa e mai simplă aşa.

Dar în această etapă, maimuţa se decisese să se amestece. Van Veeteren îşi scărpină cu băgare de seamă cicatricea.

— Prostii, zise el.

Evident că celălalt aşteptase de la el să spună ceva, până la urmă. Hiller se întoarse spre el.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Chiar trebuie să explic? întrebă Van Veeteren şi-şi suflă nasul. Răceala ba îl apuca, ba îl lăsa, cât era ziua de lungă. Poate că era alergic la vreuna din plantele alea ciudate; poate că era de vină doar întoarcerea la realitate după ce perioada petrecută în spital îi cam venise de hac.

Sau o combinaţie a celor doi factori. Şeful poliţiei se aşeză la biroul lui.

— Avem un cadavru, spuse el. Fără cap, fără braţe şi fără picioare...

— Fără mâini şi fără labele picioarelor, preciză Van Veeteren.

— ... care deja a acumulat o vechime de nouă luni. După cinci săptămâni, abia ai reuşit să stabileşti că ar putea fi Leopold Verhaven, condamnat de două ori pentru uciderea unor femei. Unul dintre cei mai notorii criminali din ţara asta. Şi cu asta, basta.

Inspectorul-şef îşi împături batista.

— Singura teorie care are logică, continuă Hiller, începând să îndrepte o agrafă de birou galbenă, e aceea că ar fi vorba despre

o crimă a lumii interlope. Cineva din perioada petrecută de el la închisoare l-a așteptat să fie eliberat și l-a ucis dintr-un motiv sau altul. Poate după o ceartă, poate ca urmare a unui accident. Oricare ar fi situația, nu avem cum să mai irosim timp și bani, mai mult decât am făcut-o până acum. Avem chestiuni mai importante de rezolvat decât asemenea evenimente interlope.

— Prostii, spuse din nou Van Veeteren.

Hiller rupse în două agrafa.

— Poate că vei fi atât de amabil încât să-mi explici puțin acest comentariu.

— De ce nu? spuse Van Veeteren. S-au făcut presiuni asupra dumitale, așa-i?

— Cum adică, presiuni?

Șeful poliției își ridică sprâncenele și încercă să dea impresia că nu pricepuse. Van Veeteren pufni disprețuitor.

— Uiți cu cine vorbești, spuse el. Ai auzit de briciul lui Klimke?

— Briciul lui Klimke?

De data asta, surprinderea era sinceră.

— Da. Sfaturi simple pentru o conversație civilizată și inteligentă.

Hiller nu spuse nimic. Van Veeteren se lăsă pe spătar și își închise ochii câteva secunde înainte de a continua. „Aș putea foarte bine să-i trag un perdaf", își zise el. Trecuse considerabil de mult timp de când n-o mai făcuse.

Își drese glasul și începu asaltul.

— Principiul de bază e echilibrul. Nu poți să ceri mai mult de la persoana cu care discuți decât ești pregătit să oferi tu însuți. Factorilor de decizie, persoanelor care ocupă poziții de forță și carieriștilor, în general, le place să dea impresia că au un pic de lustru democratic — Dumnezeu știe de ce, deși, bineînțeles, dă bine în mass-media. Le place să dea impresia că susțin o discuție sau o conversație rezonabilă, bidirecțională, când, de fapt, ceea ce fac cu adevărat este să dea ordine. Se pare că asta le dă un misterios sentiment de satisfacție; grangurii naziști se comportau în manieră similară. Un ton blând și înțelegător, patern al vocii, cu care oamenii erau trimiși în fața plutonului de execuție. N-o lua personal, dar...

— Destul! ripostă şeful poliţiei. Explică-mi despre ce tot vorbeşti acolo! Şi în limbaj cât mai direct, dacă nu te superi.

Van Veeteren scoase o nouă scobitoare din buzunarul de la piept.

— Dacă-mi răspunzi în limbaj direct.

— Bineînţeles, spuse Hiller.

— În regulă. De fapt, nu trebuie decât să spui da sau nu. După cum văd eu lucrurile, se întâmplă cam aşa: Leopold Verhaven a fost omorât. Pentru toţi cei interesaţi — şi mă refer anume la tribunal, la poliţie, la opinia publică şi respectul ei adânc înrădăcinat pentru sistemul nostru juridic mai mult sau mai puţin drept, şi aşa mai departe — pentru toţi aceştia ar fi al naibii de convenabil şi de mulţumitor dacă am putea să decidem că acest caz este o crimă a lumii interlope şi nimic mai mult. Să tragem o linie sub ea. S-o uităm şi să mergem mai departe. Să nu-i mai acordăm atenţie acestui puşcăriaş bătrân măcelărit şi să ne concentrăm în schimb asupra menţinerii ordinii publice şi a altor mitologii...

— Dar? îl întrerupse Hiller.

— Există un mic inconvenient, spuse Van Veeteren.

— Care?

— Nu a fost o crimă a lumii interlope.

Hiller nu spuse nimic.

— Leopold Verhaven a fost ucis pentru că era nevinovat de ambele crime pentru care a fost găsit vinovat şi pentru că ştia cine era adevăratul ucigaş.

Trecură zece secunde. Clopotele începură să bată în Oudeskerk. Hiller îşi prinse mâinile de suportul pentru scris din piele de pe birou.

— Poţi să dovedeşti asta? întrebă el.

— Nu, spuse Van Veeteren. Mai ales dacă renunţăm la caz.

Hiller începu să-şi frece degetele opozabile între ele şi încercă să se încrunte.

— Înţelegi la fel de bine ca şi mine, spuse el în cele din urmă. În anumite împrejurări... În anumite împrejurări trebuie pur şi simplu să avem în vedere binele public, mai presus de orice altceva; este cât se poate de simplu. În eventualitatea improbabilă

că ai reuşi să găseşti un alt criminal în această afacere veche de când lumea, cine ar obţine vreo satisfacţie din asta?

— Eu, spuse sec Van Veeteren.

— Tu nu contezi, zise Hiller. Gândeşte-te la toate celelalte părţi interesate şi întreabă-te dacă vreuna dintre ele ar beneficia. Să le luăm pe rând. Femeile ucise? Nu! Verhaven? Nu! Poliţia şi tribunalele? Nu! Opinia publică şi sistemul juridic? Nu!...

— Criminalul? Nu? spuse Van Veeteren. Nu-l uita tocmai pe el. Dacă scapă de pedeapsă, va fi fără îndoială cel mai fericit dintre toţi. Trei crime, fără să fie arestat. Nu-i rău. Nu-i rău deloc.

Hiller îşi puse ochelarii pe birou. Se aplecă în faţă şi lăsă să treacă un scurt interval de timp.

— Nu există alt criminal în afară de Verhaven, spuse el în sfârşit, cu emfază. Cazul este abandonat din lipsă de dovezi şi elemente concrete. E mort.

— Adică, îmi ordoni să las să scape un triplu criminal?

Şeful poliţiei nu-i răspunse. Se lăsă pe spate în fotoliul lui. Van Veeteren se ridică. Stătea cu mâinile în buzunare, legănându-se în faţă şi în spate.

Aşteptând.

— Eşti sigur de ceea ce ai spus? întrebă după un timp Hiller.

Van Veeteren clătină din cap.

— Doar bănuiesc, spuse el. Nu sunt sigur încă.

— Şi crezi că ştii şi cine a făcut-o?

Van Veeteren dădu din cap aprobator şi începu să se îndrepte fără grabă spre uşă. Şeful poliţiei îşi frecă din nou degetele opozabile între ele şi privi în jos la tăblia biroului.

— Stai puţin, spuse el în timp ce Van Veeteren punea mâna pe clanţă. Dacă... ăă, dacă într-adevăr descoperi ceva ce ar rezista la tribunal, asta schimbă totul, bineînţeles. Lucrul cel mai rău pe care l-am putea face ar fi să punem în mişcare ceva pe care să nu fim în stare să-l terminăm. Să trimitem pe cineva în boxă şi să scape necondamnat... Îţi imaginezi ce-ar însemna asta, sper. Mai întâi de toate, o mie patru sute de jurnalişti cârâind despre corupţia şi erorile justiţiei în cazul Verhaven şi despre incompetenţă şi abuz de putere şi Dumnezeu mai ştie ce altceva, dacă-l lăsăm să scape pe adevăratul criminal pentru că

nu avem suficiente dovezi convingătoare. Presupun că ţi-e clar aspectul ăsta. Îţi dai seama în ce nenorocire am intra?

Van Veeteren nu spuse nimic. Şeful poliţiei rămase şi el o vreme în tăcere, strângând din dinţi şi jucându-se cu ceasul de la mână. Apoi se ridică şi se întoarse cu spatele la inspectorul-şef.

— Va trebui s-o faci de unul singur. Începând de astăzi, Münster se alătură echipei lui Reinhart. Nu vreau să ştiu de nimic.

— Îmi convine de minune, spuse Van Veeteren. Oricum, sunt în concediu medical.

— Nu al tău va fi capul care se va rostogoli, sper că înţelegi şi lucrul ăsta. Nu vreau niciun necaz în plus în acest moment.

— Poţi să ai încredere în mine, spuse Van Veeteren. Poţi să te întorci la plantele tale. Trebuie să ne cultivăm grădina.

— Poftim? spuse şeful poliţiei.

„Pierdere de timp", îşi zise Van Veeteren în timp ce ieşea din încăpere.

35

— Vorbeşte-mi despre boala ta, spuse el.

Ea ridică pe genunchi fetiţa cu muci la nas şi se uită cu oarecare îndoială la el.

Nu era de mirare. Povestea lui de acoperire cu greu putea fi considerată o lovitură de maestru — un lector universitar de cincizeci şi şapte de ani care voia să scrie o disertaţie despre anumite tipuri de răni contractate la naştere! Ce poveste credibilă! Nici măcar nu se deranjase să verifice unele detalii în prealabil, doar încercă să dea impresia că metoda lui era statistică. O abordare sociomedicală, explicase el. Se dotase cu un formular care n-ar fi rezistat la o examinare mai minuţioasă, desigur, dar chiar şi aşa — cu condiţia să reuşească să ţină ascuns interiorul dosarului pe care-l avea în faţa lui — trebuia să dea o sugestie de profesionalism.

Sau aşa încerca să se convingă pe sine. Cui îi păsa dacă ea era confuză, până la urmă? Principalul era ca ea să-i răspundă la întrebări; după aia, putea să aibă câte suspiciuni avea chef.

— Ce vreţi să ştiţi? întrebă ea.

— Când a început?

— Când m-am născut, fireşte.

El bifă o căsuţă din formular.

— În ce an a fost imobilizată la pat?

Ea se gândi la întrebare.

— În 1982, cred. Complet, mai exact. Şi înainte îşi petrecea majoritatea timpului în pat, dar nu-mi amintesc ca după Crăciunul din 1981 să o mai fi văzut mergând sau măcar să se ridice în picioare. Eu am plecat de-acasă în iunie 1982.

— A folosit vreodată bastonul?

Ea clătină din cap.

— Niciodată.

— Ai mai luat vreodată legătura cu ea după ce ai plecat de-acasă?

— Nu. Ce treabă are asta cu cercetarea dumitale?

El îşi muşcă limba.

— Vreau doar să aflu câteva lucruri despre relaţia dintre cei imobilizaţi, explică el şi bifă altă căsuţă. Deci tu spui că a fost invalidă complet începând din 1982 şi până a murit?

— Da.

— Unde şi-a petrecut ultimii ani?

— În Wappingen. Împreună cu o Soră a Milosteniei într-un mic apartament. Divorţase de tatăl meu — nu cred că voia să-i mai fie o povară. Sau ceva de genul ăsta.

— Ai vizitat-o acolo?

— Da.

— De câte ori?

Ea se gândi un moment. Fata începu să se smiorcăie din nou. Se lăsă în jos pe podea şi se ascunse de privirea lui.

— De trei ori, spuse ea. E drum lung până acolo.

— Şi starea ei?

— Cum adică?

— În ce stare era?

Ea ridică din umeri.

— La fel ca de obicei. Un pic mai fericită, probabil.

— Dar imobilizată la pat?

— Da, bineînţeles.

„Fir-ar să fie", se gândi Van Veeteren. „E ceva aici care nu se potriveşte."

Când ieşi în soarele puternic, avu un scurt, dar intens moment de ameţeală. Se văzu obligat să se agaţe de balustrada metalică ce înconjura şirul de case până când, cu ochii închişi, îşi reveni.

„Am nevoie de o bere", se gândi. „O bere şi-o ţigară."

Zece minute mai târziu găsise o masă sub ceea ce părea a fi un platan, în faţa unei cârciumi. Goli paharul înalt din două înghiţituri şi comandă altul. Aprinse o ţigară şi se lăsă pe spate.

„Fir-ar să fie!" se gândi din nou. „Ce naiba nu se potriveşte?"

Cât de departe putea să fie Wappingen?

Două sute patruzeci de kilometri? Cel puţin.

Dar dacă se culca devreme, sigur putea să adune energia necesară pentru a conduce maşina pe această distanţă? Cu opriri şi pauze de odihnă şi toate cele necesare. Nu conta dacă era nevoit să-şi petreacă noaptea acolo. Nu de timp ducea lipsă în zilele astea. Dimpotrivă.

Verifică adresa din dosar.

Mai bine sun să aranjez o întâlnire.

De ce să-mi schimb povestea de acoperire când pare să meargă atât de bine?

A doua bere sosi, iar el sorbi spuma de la buza paharului.

„Ce poveste îngrozitoare e", îşi zise. „Am mai urmărit vreodată un fir mai subţire de-atât? E chiar mai bine că nimeni altcineva nu mai e implicat, slavă Domnului pentru asta."

36

— Ce facem noi aici? întrebă Jung.

— Am putea să mâncăm ceva, de exemplu, spuse Münster. Stai jos şi încearcă să laşi impresia că te simţi ca acasă aici.

Jung se aşeză ezitant şi se uită în jur la decorul auster.

— N-o să fie uşor, spuse el. Dar care-i şpilul? Presupun că nu ni se permite să stăm aici, în cel mai scump restaurant din oraş, ca o recompensă pentru meritele noastre.

— Îl vezi pe individul în costum bleumarin aşezat lângă pian? întrebă Münster.

— Desigur, spuse Jung. Doar nu-s orb.

— După spusele lui Reinhart, e unul dintre ofiţerii de vârf din mişcarea neonazistă. Îl cheamă Edward Masseck, apropo.

— Nu pare a fi genul ăsta de om.

— E un tip de personaj anonim, zice Reinhart. Dar e bine documentat. Se pare că se află la originea multor chestii murdare. Incendii în hoteluri pentru refugiaţi. Răzmeriţe, profanări de morminte, tot ce vrei. În tot cazul, tipul stă acolo şi aşteaptă pe cineva, o relaţie din lumea afacerilor babane, un tip bazat. Nu ştim cine, dar când apare, trebuie să-i lăsăm să şadă şi să frunzărească la hârtii cam un sfert de oră. După care tu te duci şi dai telefon din vestibul, în timp ce eu mă duc să-i arestez. Reinhart şi alţi doi ofiţeri aşteaptă în două maşini imediat după colţ.

— Am înţeles, spuse Jung. Dar de ce nu poate Reinhart s-o facă el însuşi?

— Masseck îl ştie, zise Münster. În tot cazul, hai să comandăm ceva de mâncare. Ce-ai zice de un sufleu de homar?

— Asta am avut la micul dejun, spuse Jung. Dar cred că pot să mă forţez şi să mai înghit niţel.

— Treaba asta cu Verhaven, spuse Jung în timp ce aşteptau să li se aducă mâncare. Cum merge?

Münster săltă din umeri.

— Nu ştiu. Am fost detaşat de la caz. Se pare că nu mai vor să aloce resurse pentru rezolvarea lui. Şi cred că e explicabil.

— De ce?

— Presupun că le e frică să tulbure din nou lucrurile prin tribunale. Ar fi un scandal imens dacă i s-ar putea dovedi nevinovăţia, mai ales în presă şi la televiziune.

Jung se scărpină la ceafă.

— Ce are de spus inspectorul-şef în privinţa asta?

Münster ezită.

— Nu ştiu. E tot în concediu medical. Dar e evident că nu stă acasă, să taie frunză la câini.

— E adevărat că a prins pe cineva în cârlig? Ieri după-amiază erau nişte discuţii pe la cantină. Adică, cineva care ar fi putut să o facă?

Curiozitatea lui Jung era dincolo de orice tăgadă, iar lui Münster îi era evident că ardea de nerăbdare să pună întrebarea din clipa în care se aşezaseră la masă.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu, zise el. Am plecat la Kaustin cu el a doua zi după ce l-au externat din spital. S-a învârtit prin casă cam o oră şi pe urmă a apărut cu privirea aia... ştii cum e.

Jung dădu din cap aprobativ.

— E absolut uluitor, spuse el. Am scotocit prin satul ăla câteva săptămâni cu mare atenţie, şi am fost patru sau cinci inşi, fără să găsim ceva cât de cât interesant. După care, el se duce până acolo şi adulmecă urma în mai puţin de o oră. Incredibil. Crezi că e posibil cu adevărat?

Münster se gândi câteva secunde.

— Tu ce crezi? spuse el.

— Habar n-am, spuse Jung. Tu eşti ăla care-l cunoaşte cel mai bine.

„Asta aşa e, cred", îşi zise Münster. Cu toate că uneori avea sentimentul că, cu cât te apropiai mai mult de Van Veeteren, cu atât mai impenetrabil devenea.

— Greu de spus, zise el. Cu siguranţă că a găsit ceva, nu am nicio îndoială în privinţa asta. Dar ultima oară când am vorbit cu el, zicea ceva despre fire subţiri. Şi despre cât de mult poate un poliţist moleşit să stea prins într-o pânză de păianjen, chestii de genul ăsta. Nu părea aşa de entuziast, dar ştii cum e el.

— Sigur că ştiu, zise Jung. E unic, asta-i sigur.

În vocea lui Jung se distingea cu claritate un ton de admiraţie, iar Münster îşi dori dintr-odată să găsească o modalitate prin care să transmită asta inspectorului-şef. Poate că n-ar fi totalmente imposibil, se gândi. De la operaţia de cancer, avusese impresia că felul cum cooperaseră şi nivelul de comunicare se amelioraseră sesizabil. Senzaţia de egalitate era mai mare, ca şi respectul reciproc. Sau cum naiba s-o fi exprimând asta.

În pofida impenetrabilităţii lui Van Veeteren. Şi era doar în etapele timpurii.

— Nu, spuse el. Van Veeteren e Van Veeteren. Se uită înspre locul unde se afla pianul. De ce nu apărea nimeni? Reinhart bănuise c-o să se întâmple pe la ora unu, dar acum era unu şi douăzeci de minute.

— Nu ştiu, spuse Jung. În tot cazul, uite că ne vine haleala. Tre' să fie tare bun!

După patruzeci şi cinci de minute, Edward Masseck achită nota de plată şi plecă. Fusese singur de la început până la sfârşit. Jung tocmai îşi comandase o a doua porţie de nuci glazurate, dar deciseră să plătească şi să meargă la colegii lor.

— Futu-i mama mă-sii! înjură Reinhart când auzi că prada lui scăpase. Cât a fost nota de plată?

— E toată numai a ta, zise Münster, întinzându-i-o.

Reinhart se holbă la dreptunghiul de hârtie bleu.

— Ei fir-aş al dracului, spuse el. Eu şi Stauff am stat două ore în maşină şi n-am mâncat decât o pungă de alune.

— Masa a fost excelentă, zise Jung de pe bancheta din spate. Poate n-ar fi o idee rea să mai încercăm o dată mâine?

37

Simfonia Lumii Noi a lui Dvorák îl învăluise pe parcursul ultimilor optzeci de kilometri şi alegerea muzicii fusese cât se poate de potrivită. De-a lungul anilor, începuse să dezvolte un simţ special pentru astfel de lucruri — relaţia dintre sarcina pe care o avea de îndeplinit, vreme, perioada din an şi muzică. Erau mişcări ascensionale şi descendente pe care trebuia să le urmezi, nu să li te opui. Curgeri şi analogii care funcţionau împreună, armonizându-se şi iluminându-se reciproc... Indiferent cum era mai bine să exprimi aşa ceva. Era greu să formulezi astfel de lucruri în cuvinte şi să le explici. Şi mult mai simplu să le simţi.

Ei, da, totul devine mai uşor cu scurgerea anilor. Dar pe măsură ce anii treceau, devenea în acelaşi timp mai precaut cu cuvintele. Asta nu era tocmai surprinzător — ţinând cont de mediul său de lucru obişnuit, în care era mai degrabă excepţia decât regula ca cineva să se ţină cu dinţii de adevăr.

Limbajul înseamnă minciună, cum zicea cineva.

În tot cazul, Noua Lume. Şi, în timp ce se limpezea cerul, iar soarele după-amiezii începea să alunge urmele ploii persistente care căzuse noaptea şi dimineaţa, Van Veeteren se apropia de ţintă. Temerile sale legate de accesele de ameţeală şi de lipsa de judecată în trafic se dovediseră neîntemeiate. De asemenea, făcuse opriri frecvente; stătuse la masă cu o cafea şi-o prăjitură în micile restaurante de la marginea drumului, cu înfăţişarea lor deprimantă. Făcuse plimbări scurte, întinzându-şi picioarele iar şi iar şi chiar efectuând exerciţiile de gimnastică recomandate în programul postoperatoriu care-i fusese pus în braţe la externarea din spital.

Avusese totodată grijă să se abţină de la alcool şi tutun. Trebuia să se poată întoarce acasă. Sau era preferabil, în orice caz.

Rezerva de scobitori se epuizase cu mult înainte de Dvorák.

Parcă într-o piaţetă numită Cazarros Plats şi în timp ce căuta un loc potrivit în care să mănânce, se întrebă cine o fi fost Cazarro ăsta. Părea mai degrabă un nume de conchistador decât de om de stat nord-european, asta era sigur.

Înghesuit între un magazin universal şi o clădire publică locală anonimă, din anii 1950, se afla un mic restaurant cu specific italienesc, specializat în pizza şi paste. Hotărî să facă o încercare. Întâlnirea lui cu Sora Marianne era stabilită la ora cinci şi nu avea tot timpul din lume.

Dar, oricum, principalul scop nu era mâncarea, ci un pahar cu vin roşu şi o ţigară după care tânjea de mult.

Şi mai trebuia să se concentreze pentru ceea ce-l aştepta. De multe ori în trecut se agitase inutil în privinţa pregătirilor, dar în această ocazie era ceva deosebit, care-l fusese limpede din momentul în care plecase de acasă. Ceva cu care nu era în stare să se descurce şi pe care renunţase să-l controleze cu mult timp în urmă.

Un joc în care el era mai mult o fisă decât cel care pariază.

Senzaţia nu era nouă, ci doar un exemplu sau o variaţiune a vechiului principiu determinist, probabil: chestiunea inevitabilă a modelelor repetitive şi a ordinii predeterminate de creşterea sau descreşterea entropiei în mediul înconjurător.

Nu, gândurile astea despre natura arbitrară a vieții, cu care flirtase deunăzi, erau acum ceva pentru care nu simțea niciun entuziasm.

Dacă exista cu adevărat un creator sau o forță — sau măcar un ochi atoatevăzător — trebuia să fie în stare să privească în jos din postura superioară în care se afla și să distingă liniile, venele și arterele din timp și spațiu. Structurile care par atât de neinteligibile din perspectiva noastră de viermi.

Și legăturile reciproce și consecințele acțiunilor. Mai exista vreo altă posibilitate? Asta trebuia să fie ceea ce constituia categoriile unui zeu.

Aceste modele.

Dar dacă nu exista nicio forță superioară — chiar avea o așa de mare importanță?

Cum rămâne cu Anselm și dovada existenței lui Dumnezeu? Nu avusese el dintotdeauna dificultăți în a pricepe rostul acesteia?

Căută o scobitoare în buzunarul de la piept, apoi își aminti de starea lucrurilor și, în schimb, își aprinse o țigară.

Nu ar exista modelul chiar și așa, în același fel în care spiralele ADN și cristalele care alcătuiesc fulgii de zăpadă au existat întotdeauna, indiferent dacă a fost cineva sau ceva care să le observe?

„Ce-i pasă unui fractal de un aparat foto?" se întrebă el.

Bună întrebare. Întrebări recurente. Puse jos țigara, înfipse fără interes furculița în porția de fettuccine și luă o gură de vin. Era greu să se simtă cu adevărat înfometat zilele astea, nu se știe din ce motiv. Fie că era vorba despre bucata de maț lipsă sau de altceva.

Justiția era un alt aspect.

Mai simplu și mai ușor de lucrat cu ea, obișnuia să considere, chiar dacă niciodată nu avusese cu adevărat nevoie s-o supună testului suprem. În pofida a mai bine de treizeci de ani petrecuți în forțele de ordine.

Unealta justiției. Așa simțea nevoia să se privească pe sine, la urma urmelor, dacă voia să fie cu adevărat serios în privința asta. I se părea că sună cam bombastic, chiar ușor patetic; dar nu

era ceva care să-l obsedeze. Era doar o atitudine pe care o adopta ca să se automotiveze, numai că era una al naibii de importantă.

Când trebuia să-și justifice existența și munca pe care o făcea, uneori trebuia să sape adânc, ăsta era un lucru pe care-l învățase. Mai adânc și tot mai adânc, poate — de parcă, cu trecerea fiecărui an, însăși fundația se acoperea cu un strat nou și mai gros de noroi și murdărie, agitate de sublumea în care își petrecea toate zilele de lucru.

Ceva de genul ăsta, în orice caz.

Încă nu găsise un răspuns la întrebarea esențială. O formulase cu mai mulți ani în urmă în legătură cu dosarul G, și nu era cine știe ce complicată: sunt eu pregătit să iau lucrurile în propriile mele mâini atunci când justiția și instituțiile eșuează?

Dacă stătea în spatele unui ucigaș sau a vreunui alt criminal violent, și știa în mod cert — în proporție de sută la sută — că persoana aceea era vinovată, din punct de vedere moral ar fi fost mai corect să-l lase să scape din lipsă de dovezi decât să se asigure că se făcea dreptate?

Trase un fum de țigară.

Erau nenumărate cazuri speciale, desigur, și era imposibil să treci cu vederea consecințele. Trecuse prin toate acestea de multe ori în teorie, și poate că trebuia să fie recunoscător că nu fusese nevoit să supună teoria la încercare.

Uneori, totuși fusese cât pe ce. Mai ales atunci, la Linden, cu șapte ani în urmă.

Și nu era nimic care să indice că va deveni relevant și cu acest prilej.

Sau era?

Se uită la ceas și constată că era momentul să achite nota și să plece spre apartamentul călugăriței, dacă nu voia s-o facă să-l aștepte.

Apartamentul era zugrăvit în alb și decorat cu gust. Mobilierul era redus la minim; în living room, unde îl dusese, erau doar o canapea joasă, două perne pe podea și o masă, cu un raft de cărți și o băncuță de rugăciuni într-un colț. Pe pereți erau un

crucifix și două lumânări în suporturi de alamă. Și imaginea unei ferestre de biserică, probabil, catedrala Chartres. Asta era tot.

Niciun televizor, niciun fotoliu, niciun alt obiect decorativ. Podeaua era acoperită de un covor mare, de culoare închisă.

„Bun", își zise Van Veeteren, așezându-se pe canapea. „Nimic în afară de cele esențiale. Esența."

Ea îi servi ceaiul dintr-un ceainic din ceramică. Cești simple, fără toarte. Prăjiturele subțiri. Fără zahăr, fără lapte. Nici măcar nu-l întrebă dacă dorea așa ceva, dar în orice caz, nu dorea.

Era bătrână, cu cel puțin cincisprezece ani mai în vârstă decât Van Veeteren, dar radia vitalitate și vioiciune, ca o aură. Era limpede că avea în fața lui o persoană care inspira și impunea un respect peste nivelul normal. Sentimentul familiar de deferență îl cuprinse, la fel ca atunci când se confrunta cu persoane profund religioase și senine — oameni care găsiseră răspunsuri la întrebări pe care el însuși abia fusese în stare să le formuleze. O deferență care era la fel de firesc complementată de antonimele ei, disprețul și aversiunea, pe care le simțea atunci când se întâlnea cu oameni de natură opusă: oi supuse și gălăgioase, dominate de instinctul de turmă, exponenți fățarnici ai ipocriziei.

Îi simțise calitățile din momentul în care își strânseseră mâinile. Era o femeie zveltă, cu ținută dreaptă, având niște ochi căprui cu o căutătură serioasă și o frunte înaltă. Se așeză în fața lui, cufundându-se într-una dintre perne cu o mișcare grațioasă care amintea de o reverență. Îl frapă impresia că, așa cum stătea acolo cu picioarele ascunse sub ea în manieră asiatică, ai fi putut să o iei drept o femeie budistă de douăzeci și cinci de ani. Când, de fapt, era o călugăriță romano-catolică, de trei ori mai vârstnică de atât.

— Serviți, vă rog, spuse ea.

El sorbi din ceaiul aromat, căutând dosarul pe care-l pusese pe podea, alături.

— Cred că trebuie să vă rog să mă lămuriți încă o dată care vă sunt intențiile.

El încuviință din cap. Era evident că ar fi insultat-o dacă ar fi scos la iveală dosarul și formularul. Briciul lui Klimke, pe care-l

aruncase în mod justificat în fața șefului poliției cu nici o zi în urmă, amenința acum să-l facă de rușine chiar pe el, și pe nimeni altul.

— Trebuie să-mi cer scuze, spuse el. Mă numesc într-adevăr Van Veeteren, dar nu sunt cine am spus că sunt. Sunt inspector-șef al corpului de detectivi și lucrez la secția de poliție din Maardam. Vizita mea are legătură cu un caz în privința căruia aș prefera să nu intru în detalii. V-ar mulțumi asigurarea mea că am cele mai bune intenții, dar că mă ocup de o chestiune care se bălăcește în mocirla răului?

Ea zâmbi.

— Da, spuse. Are de-a face cu Anna, dacă am înțeles corect?

Van Veeteren dădu din cap aprobativ.

— A locuit aici cu dumneavoastră, câțiva ani înainte de a muri, cred. Din 1987 până în 1992, corect?

— Da.

— Ați avut grijă de ea în tot acest timp?

— Da.

— De ce?

— Pentru că asta mi-e vocația. Așa lucrăm în ordinul nostru. E o cale de a crea un sens. Și iubirea dintre oameni. Anna a intrat în legătură cu noi; suntem cam douăzeci de surori, iar eu eram liberă în acel moment.

Inspectorul-șef se gândi un moment.

— Presupun că ați devenit... apropiată de ea?

— Însemnam mult una pentru cealaltă.

— Vă făceați confidențe?

— Bineînțeles.

— Puteți să-mi vorbiți despre boala ei?

— Ce anume vă interesează?

— De exemplu, dacă era țintuită la pat tot timpul?

Îi era limpede că ea știa deja și se gândise dinainte care va fi subiectul conversației dintre ei, dar probabil că asta nu contase.

— S-a ameliorat.

— S-a ameliorat?

Brusc, ea deveni mai serioasă.

— Da, domnule inspector-şef. S-a ameliorat. Nu mă îndoiesc că ştiţi că rănile ei nu se limitau la şolduri. Există, de asemenea, un lucru care se cheamă suflet.

— Da, am auzit, spuse Van Veeteren cu ironie neintenţionată. La ce anume faceţi aluzie?

Ea trase aer adânc în piept şi îşi îndreptă spatele.

— Indiferent dacă sunteţi sau nu credincios, spuse ea, poate veţi accepta ideea că multe fenomene fizice au şi o latură psihologică. O dimensiune spirituală.

Ea vorbi foarte rar, ca şi cum şi-ar fi pregătit dinainte cuvintele şi voia să fie sigură că niciunul dintre ele nu scăpa atenţiei lui.

— V-aş ruga să detaliaţi un pic, spuse el.

— Aş prefera să n-o fac. E în acelaşi timp şi o chestiune de încredere. Nu exprimată explicit, dar la fel de obligatorie. Sunt sigură că înţelegeţi la ce mă refer.

— Consideraţi că sunteţi legată de secretul profesional?

— Într-o anumită măsură, da.

El încuviinţă din cap.

— Dar când rănile sufletului s-au vindecat, handicapul ei fizic a devenit şi el mai puţin sever, asta vreţi să spuneţi?

— Da.

— În ce măsură starea ei s-a ameliorat? Putea să umble? Cu ajutorul unui cadru pentru mers sau cu bastoane, de exemplu?

— Da.

— Ieşea afară?

— O scoteam în fiecare zi afară, cu căruciorul.

— Dar n-a ieşit niciodată singură?

— Din câte ştiu eu, nu.

Se uită dincolo de ea, pe fereastră.

— Puteţi să-mi spuneţi ce făceaţi pe data de 5 iunie 1992? întrebă el.

— Nu.

— Ştiţi ce a făcut Anna în acea zi?

Ea nu-i răspunse. Se uită la el cu ochii aceia căprui şi calmi, fără niciun dram de îngrijorare sau de stânjeneală.

— Cât e de aici până la Ulmentahl?

— Douăzeci și nouă de kilometri, răspunse ea fără nicio ezitare.

El bău restul de ceai și lăsă liniștea să se aștearnă peste măsuța joasă. „E remarcabil câtă informație poate fi transmisă prin liniște", își zise el. Ar fi putut să pună întrebări importante acum; asta ar fi fost procedura normală, nicio îndoială în privința asta. N-ar fi primit niciun răspuns, dar era obișnuit să deslușească nuanțe în cuvintele nerostite. Dar acum, era altfel. Era o prăpastie infinit de largă între această situație aproape stilizată și schimburile nevorbite obișnuite. Preț de o clipă, simți cum îl paște un nou acces de amețeală. Posibil nu genul de amețeală provocat de operație, dar cu toate acestea o senzație de slăbiciune, o pierdere a forței și sentimentul că rămâne fără punct de sprijin... Sau că era ceva despre care el era singura persoană care știa totul. Și de aici, responsabilitatea totală și inevitabilă.

— Rănile alea din sufletul ei... spuse el în cele din urmă. Aveți cumva idee despre ce anume le-a provocat?

— Nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— Am înțeles asta. Dar v-am întrebat dacă ați avut vreo idee în acest sens.

Ea zâmbi din nou slab.

— Nu pot să intru în asta, domnule inspector-șef. Nu mai ține de mine.

El se opri câteva secunde.

— Credeți în justiția divină? întrebă el.

— Absolut.

— Dar în justiția pământeană?

— Și în aceea. Îmi pare rău că sunt inhibată cu privire la ceea ce pot să vă spun, dar cred că știți deja ceea ce aveți nevoie să știți. Nu depinde de mine să-mi încalc încrederea și să speculez. Dacă ea ar fi dorit ca eu să știu totul despre orice, mi-ar fi spus totul, desigur. Dar n-a făcut-o. Dacă ar fi avut intenția ca eu să duc problemele mai departe, aș fi știut. Dar nu e cazul.

— Deci, rolul de Nemesis e al meu?

— Probabil. O profesie e, totodată, o chemare, nu-i așa?

Van Veeteren oftă.

— Pot să vă pun o întrebare personală care nu are nicio legătură cu povestea asta?

— Desigur. Vă rog.
— Credeți într-un Dumnezeu care intervine?
Ea își prinse mâinile pe după genunchi.
— Cu siguranță, spuse ea. Cred asta în cel mai înalt grad cu putință.
— Și cum intervine El?
— În multe feluri. Prin oameni.
— Și credeți că El este atent atunci când își alege agenții?
— De ce n-ar fi?
— Era doar un gând, spuse Van Veeteren.

„Suspiciuni!" se gândi în timp se așeza la masă la primul dintre locurile de staționare de pe drumul de întoarcere. Suspiciuni și aer rarefiat.

Oftă. Ferrati, procurorul, s-ar fi prăpădit de râs dacă Van Veeteren l-ar fi abordat cu astfel de chestii.

Fără să se gândească cu adevărat la ceea ce făcea, începu să deseneze un șir de cercuri pe marginea unui ziar de seară aflat pe masa din fața lui. Contemplă modelul care rezulta și în același timp încercă să rezume situația:

Dacă Verhaven era cu adevărat nevinovat, era *posibil* ca adevăratul criminal să fie persoana pe care el o *bănuia*. Mai mult, nu era *imposibil* ca invalida Anna, care murise cu șase luni înainte de crimă, să fi *bănuit* asta. În orice caz, *avea sentimentul* că Sora Marianne *a presupus* că Anna a fost cea care l-a vizitat pe Verhaven la închisoare... Caz în care, desigur, era *posibil* ca ea să-i fi spus ceea ce *credea*!

„Dumnezeule", își zise Van Veeteren. „Ce deducție!"

În forma lui schematică, de pe marginea ziarului mototolit, lanțul de gânduri părea și mai evaziv decât era posibil. O serie de cercuri desenate cu stângăcie erau reunite de linii firave de grosimea firului de păianjen. Fir-ar să fie! Dovezile solide, despre care trăncănea Hiller. Dacă ar vedea asta, probabil că mi-ar accepta demisia fără prea multă zarvă, gândi Van Veeteren.

Dar chiar și așa, știa că are dreptate. Iată cum se întâmplase. Criminalul era încercuit. Van Veeteren nu avea nicio îndoială. Era evident.

Și-l putea imagina pe Leopold Verhaven în tinerețe — un atlet de succes. Rapid, puternic, plin de vitalitate; pe cale să intre în cartea recordurilor... În mijlocul unui deceniu naiv și optimist: anii cincizeci. Deceniul Războiului Rece, dar și al optimismului, în multe privințe. Nu așa stăteau lucrurile?

Și apoi?

Cum au ieșit lucrurile până la urmă?

Ce schimbare completă și permanentă a sorții!

Care era concluzia pentru care soarta lui Verhaven era simbolică? Ce fel de înșiruire bizară de evenimente era asta, întinsă de-a lungul unei jumătăți de secol, aproape, care dusese la moartea omului și pe care Van Veeteren stătea aici acum, încercând să o invoce în ochii minții? Care era semnificația faptului că el cerceta acum morțile uitate ale trecutului? Care avuseseră loc în timpul acelei vieți eșuate, terminate?

Era asta cu adevărat doar o parte simplă din slujba lui Van Veeteren?

Pe când stătea acolo privind pe fereastră la amurgul care cobora peste marginea pădurii și secțiunea lipsită de caracteristici a autostrăzii, îi trecu prin minte ideea că, de fapt, totul ajunsese la un final cu mult timp în urmă. Că el era ultimul soldat sau actor, uitat într-o piesă sau război, din care toți ceilalți plecaseră cu ani în urmă, și că nimeni nu dădea doi bani pe eforturile și întreprinderile sale. Indiferent dacă era vorba despre colegi actori, oponenți sau spectatori.

„Închide cazul", își spuse.

Opriți-l pe inspectorul-șef Van Veeteren. Oferiți-i o remiză sau răsturnați tabla de joc. Opriți toate aceste activități fără noimă legate de propria lui vanitate. Un criminal se află în libertate. Lăsați-l în pace!

Plăti și se întoarse la mașină. Alese Monteverdi din teancul de CD-uri și, când primele note se auziră în difuzoare, știu că nu avea nicio intenție să se dea bătut. Nu încă, în orice caz.

„Ce mama dracului!" mormăi el. Justiția sau Nemesis, tot una!

38

— Poliţia!

Ţinu la vedere legitimaţia o jumătate de secundă şi, după alte trei, era în hol.

— Vreau să vă pun câteva întrebări despre uciderea lui Leopold Verhaven, Marlene Nietsch şi Beatrice Holden. Putem face asta aici sau vreţi să mă însoţiţi la secţia de poliţie?

Bărbatul ezită, dar numai o secundă.

— Veniţi pe-aici.

Merseră în living room. Münster îşi scoase carneţelul cu întrebări.

— Puteţi să-mi spuneţi ce făceaţi anul trecut, pe data de 24 august?

Omul ridică din umeri.

— Cred că glumiţi. Cum vă puteţi aştepta ca eu să-mi amintesc un astfel de lucru?

— Ar fi cel mai bine pentru dumneavoastră dacă aţi face o încercare. Nu vă aflaţi, întâmplător, în Kaustin?

— Cu siguranţă, nu.

— Aţi avut vreun motiv să fiţi ostil faţă de Leopold Verhaven?

— Ostil? Bineînţeles că nu!

— Deci nu se pune problema ca el să fi ştiut lucruri periculoase pentru dumneavoastră?

— Ce naiba ar putea să fie?

— Eraţi în Maardam pe 11 septembrie 1981? Asta a fost ziua în care Marlene Nietsch a fost omorâtă.

— Nu. Unde vreţi să ajungeţi?

— E posibil să vă fi aflat în zona din jurul Pieţei Acoperite în dimineaţa aceea? Kreuger Plejn şi Zwille şi zona înconjurătoare?

— Nu.

— Cam pe la nouă şi jumătate, zece?

— Nu, am spus deja nu.

— Cum puteţi fi aşa de sigur cu privire la ce făceaţi şi ce nu făceaţi într-o anumită zi de acum treisprezece ani?

Niciun răspuns.

— Dar în ziua de sâmbătă, pe 6 aprilie 1962? Asta a fost ziua în care a început totul, nu?

— Faceţi insinuări. Vă rog să plecaţi acum şi să mă lăsaţi în pace.

— Nu v-aţi dus s-o vedeţi pe Beatrice Holden în acea după-amiază de sâmbătă? În timp ce Verhaven era plecat cu treburi?

— N-am de gând să vă accept prostiile astea.

— Când a luat sfârşit viaţa sexuală cu soţia dumneavoastră?

— Care naiba e legătura cu chestiunea asta?

— Aţi fost obligat să vă satisfaceţi nevoile în altă parte, nu-i aşa? După ce a rămas ţintuită la pat. Trebuie să mai fi fost şi altele în afară de Beatrice Holden şi Marlene Nietsch... De ce le-aţi ucis doar pe astea două?

Omul se ridică în picioare.

— Sau le-ai mai ucis şi pe altele?

— Ieşi afară! În cazul în care crezi că poţi să mă sperii afirmând lucruri care nu-s adevărate, poţi să le spui superiorilor tăi că îşi pierd timpul.

Münster închise carneţelul.

— Mulţumesc, spuse el. A fost o discuţie foarte lămuritoare.

— Da, ar putea fi el, spuse Münster în timp ce se aşeza vizavi de inspectorul-şef.

Van Veeteren despărţi perdelele.

— Să fiţi pregătiţi în caz că iese, spuse el. Niciodată nu ştii ce-ar putea să facă.

— N-o să fie uşor de arestat, zise Münster. Nu cred că e genul de om care să cedeze nervos şi să se supună.

— Lua-l-ar dracii! spuse Van Veeteren. Cu toate că nu i-am dat decât primul avertisment, ca să zic aşa.

Münster ştia că asta avusese în minte Van Veeteren când îşi trimisese asistentul în avans. În aşa fel încât să se poată păstra pe sine pentru o întâlnire mai importantă, posibil crucială.

Bine gândit, desigur; dar, pe de altă parte, îi dădea criminalului o şansă să-şi pregătească apărarea. Îi aminti de lucrul ăsta, dar Van Veeteren se mulţumi să ridice din umeri.

— Foarte posibil, spuse el. Dar s-ar putea, de asemenea, ca acele pregătiri să-l lase pe picior greşit. În tot cazul, poziţia în care se află nu e deloc de invidiat. Ştie că ştim. Gândeşte-te doar la asta. E ca un şobolan prins într-un cotlon. Iar noi suntem pisicile care-l aşteaptă să iasă.

— Nu avem nicio dovadă, remarcă Münster. Şi nici n-o să găsim vreuna.

— Dar el nu ştie asta.

Münster reflectă la acest aspect.

— Dar, cu siguranţă că o să-şi dea seama curând. Dacă ştim că el are trei crime pe conştiinţă, ar părea cam ciudat că nu-l arestăm.

Van Veeteren îşi stinse ţigara iritat şi lăsă perdelele în pace.

— Ştiu, bombăni el. Mi-au tăiat o bucată din maţ, Münster, nu din creier.

Tăcere. Van Veeteren scoase un oftat şi îşi vârî o scobitoare în gură. Münster comandă o bere şi îşi scoase carneţelul.

— I-ai pus doar întrebările pe care ţi-am spus să i le pui, cred? spuse după o vreme Van Veeteren.

— Bineînţeles, răspunse Münster. Totuşi, e un lucru care mă nedumereşte.

— Care?

— De unde a ştiut el că ea i-a spus lui Verhaven, la închisoare?

Van Veeteren pufni.

— Pentru că ea i-a zis, desigur. Cu puţin înainte să moară, presupun. După spusele sorei Marianne, el s-a dus s-o vadă în acea ultimă zi, la spital.

— Adică, ea şi-a uşurat conştiinţa în ambele direcţii?

— Da, se poate spune şi aşa. Ai putea crede că ar fi fost mai bine dacă-şi ţinea gura. Asta ar fi salvat o viaţă, cel puţin. Dar oamenii au tendinţa să fie un pic obsedaţi de adevăr.

— Cum adică? întrebă Münster.

Van Veeteren dădu pe gât restul de bere.

— Adevărul poate fi o povară greu de dus, spuse el. Pe termen lung, pare imposibil să-l suporţi de unul singur. Ar fi bine totuşi dacă oamenii ar învăţa să nu-l transmită mai departe din întâmplare.

Münster reflectă o vreme.

— Nu m-am gândit niciodată aşa la treaba asta, zise el privind pe fereastră. Dar, desigur, e mult adevăr în ce aţi spus. Totuşi, individul nu pare să fi fost copleşit de panică.

— Nu, spuse Van Veeteren cu un oftat. S-ar putea să fie nevoie să luăm unele măsuri speciale în acest caz. Dar acum poţi să te duci acasă. O să stau aici o vreme şi-o să mă gândesc.

Münster ezită.

— Sper că o să-mi daţi de veste dacă vă pot fi de folos cu ceva. Cazul nu a fost redeschis, să înţeleg?

— E închis şi bătut în cuie, spuse Van Veeteren. În orice caz, îţi mulţumesc.

Münster plecă din bar şi, în timp ce traversa strada ca să ajungă la maşină, se pomeni că-l compătimeşte din nou pe inspectorul-şef. Asta se întâmpla pentru a doua oară într-o perioadă scurtă — doar o lună, cu aproximaţie — aşa încât poate că era ceva adevăr în ceea ce spuneau unii oameni: cu cât înaintează în vârstă, cu atât mai umană le e înfăţişarea.

Şi, atenţie, vorbeau despre gorilele de munte, nu-i aşa?

39

Sediul clubului se afla într-un subsol de la capătul unei alei înguste care începea în Piaţa Cronin şi se termina cu un fronton rezistent la foc. Pe toate hărţile oraşului şi conform plăcuţei indicatoare murdare, abia lizibile, se numea Zuygers Steeg. Dar pe plan local era cunoscută sub numele de Aleea Măcelarului, după o crimă neobişnuit de brutală care avusese loc la sfârşitul anilor 1890, când părţi din trupurile a două prostituate au fost găsite împrăştiate, practic, pe întreaga lungime de nici douăzeci de metri a străzii minuscule. Respectivele părţi corporale au fost găsite de un tânăr capelan de la catedrală, care a trebuit dus şi ţinut sub cheie la azilul Majorna din Willemsburg. Criminalul n-a fost niciodată prins, în pofida faptului că a fost căutat cu asiduitate în toată zona.

Van Veeteren arareori reuşea să ajungă până la Club fără să-i fie reamintită povestea, şi nici în seara asta nu scăpă.

Poate că lucrurile stăteau mai rău odinioară, în pofida aparențelor, se gândi el în timp ce se aplecă pentru a evita să dea cu capul de pragul de sus al ușii, după care intră în hruba lugubră.

Mahler stătea mai departe, ca de obicei, într-un colț ferit sub o pictură de Dürer, și deja aranjase piesele. Van Veeteren se așeză cu un oftat.

— Oh, Doamne, spuse Mahler, scărmănându-și barba zbârlită cu degetele. Chiar așa de rău a fost?

— Ce? întrebă Van Veeteren.

— Ei, ce! Să fii măcelărit, bine-nțeles! Oamenii în halate verzi ducându-și la îndeplinire treburile sângeroase.

— A, aia, zise Van Veeteren. Doar o bagatelă.

Mahler păru nedumerit un moment.

— Atunci, ce naiba te îngrijorează? Ai fost înviat, începutul de vară e la vârful ei coloristic, întreaga natură se vânzolește de plăcere la celebrarea vieții exuberante care aproape că s-a pogorât asupra noastră. Ce naiba vii aici și oftezi așa?

— Am o problemă, spuse Van Veeteren deschizând jocul cu pionul reginei.

— Eu am o mie, replică Mahler. Salutări și bine-ai revenit în lumea celor vii!

Băură, iar Mahler medita aplecat peste tabla de șah. Inspectorul-șef își aprinse o țigară și așteptă. Dintre toți cei cu care jucase vreodată șah de când începuse în adolescență, nu mai întâlnise niciun adversar care să joace așa cum juca Mahler. După o perioadă introductivă de concentrare intensă, care putea să dureze până la zece–douăsprezece minute — și anume, înainte de prima mutare — în continuare făcea mai bine de treizeci de mutări fără să se gândească mai mult de un minut, cu totul. Apoi, când se apropia finalul de joc, în general își îngăduia o altă analiză minuțioasă, care dura de la zece minute la un sfert de oră, pentru a încheia jocul cu o viteză uluitoare — indiferent dacă juca pentru victorie, remiză sau o înfrângere onorabilă.

Nu putea să ofere niciun motiv plauzibil pentru metoda lui, mulțumindu-se să susțină că era o chestiune de ritm.

— Uneori am senzația că efectuarea mutării la momentul potrivit e mult mai importantă decât calitatea mutării însăși, susținea el. Dacă înțelegi ce vreau să spun.

Van Veeteren n-avea nici cea mai mică idee despre ce voia să spună.

— La fel e și cu poeziile, îl lămurise bătrânul poet. Mi se întâmplă adesea să stau cu privirea în gol o veșnicie, poate o jumătate de oră sau mai mult — după care iau creionul și aștern pe hârtie întregul poem. Iute ca fulgerul, nu trebuie să fac nicio pauză.

— Atunci, ce se întâmplă în capul tău? dori să știe Van Veeteren. Când îți încarci bateriile?

După toate aparențele, nici Mahler n-avea habar.

— N-am îndrăznit să analizez, spuse el. Anumite lucruri nu tolerează introspecția, pentru că le-ar putea ucide.

Van Veeteren se gândi la asta în timp ce lua o gură de bere și aștepta mutarea lui Mahler.

„Acțiune fără rațiune", își zise el.

Așa pare să fie?

Poate că, în definitiv, sunt câteva puncte de contact.

— Ei? zise Mahler după ce conveniră asupra remizei, când abia trecuseră trei sferturi de oră. Care-i problema?

— Un criminal, spuse Van Veeteren.

— Parcă ziceai că ești în concediu medical restul lunii ăsteia?

— Sunt, zise Van Veeteren. Doar că îmi vine greu să întorc spatele anumitor lucruri. Și să mă mai fac și că nu văd.

— Atunci, care-i problema cu criminalul ăsta?

— Nu pot să-l prind.

— Știi cine e?

Van Veeteren dădu din cap aprobator.

— Dar nu ai nicio dovadă?

— Absolut niciuna.

Mahler se lăsă pe spate și-și aprinse un trabuc.

— Doar n-o fi prima oară când te afli în postura asta?

— De regulă, reușesc să-i bag la coteț.

Mahler izbucni în râs.

— „Să-i bag la coteț!" Îmi place! Și de ce nu poți să faci la fel și acum?

Van Veeteren oftă.

— Numele Leopold Verhaven îți spune ceva?

Mahler deveni serios.

— Verhaven? Da, desigur. Un ucigaș notoriu. De femei. N-a fost și el omorât, sau ceva de genul ăsta? Am citit ceva în ziare, nu cu mult timp în urmă.

— A fost nevinovat, spuse Van Veeteren.

— Verhaven a fost nevinovat?

— Da.

— Bine, dar a zăcut prin pușcării vreo... Dumnezeu știe cât.

— Douăzeci și patru de ani, preciză Van Veeteren.

— Adică, omul asta a stat în pușcărie atâta amar de timp și tu susții că e nevinovat?

Van Veeteren îl aprobă cu o mișcare a capului.

— *A fost* nevinovat. E mort, după cum spuneai. Și se pare că nu doar adevăratul criminal vrea să tragă linie sub întreaga afacere, dacă înțelegi unde bat...

Câteva secunde, Mahler nu spuse nimic.

— Îhî, spuse el în cele din urmă. Trase din trabuc și scrumul i se împrăștie pe barbă. Cred că pricep. Granguri?

Van Veeteren ridică din umeri.

— Nu-i chiar așa de rău, sper, dar oricum ai privi lucrurile, nu există nicio șansă să declanșăm procedurile dacă nu ne bazăm pe un teren solid. Extrem de solid chiar.

— Dar poți să găsești vreo dovadă? Nu asta se întâmplă de obicei? Știi cine a făcut-o, dar trebuie să muncești până-ți sar capacele ca să transformi știința în dovadă, după aceea? Credeam că asta e maniera în care procedează poliția de obicei în astfel de situații.

— Da, ai dreptate, desigur, spuse Van Veeteren. Dar în acest caz totul pare fără de speranță. Timpul s-a epuizat pentru prima crimă. Nu mai avem voie să redeschidem cazul. Iar dacă ar fi să redeschidem dosarul celei de-a doua crime, ori va trebui să aducem dovezi temeinice, mai solide decât sistemul de apărare de la Fort Knox, ori omul trebuie să mărturisească și să nu se dezică

de acea mărturisire. Iar noi nu suntem nicidecum aproape de vreuna dintre variante.

— Dar uciderea lui Verhaven? E vorba de acelaşi criminal?

— Într-o mare măsură. Nu, nici aici nu există nici măcar un gram de dovadă tehnică. Nu ştim când a murit. Nici cum. Nici unde.

Ridică din nou din umeri.

— Cam asta e tot, una peste alta.

— Dar ştiţi cine e criminalul? întrebă Mahler, ridicându-şi sprâncenele stufoase ca să observe eventuala îndoială.

— Suntem absolut siguri, răspunse Van Veeteren.

Mahler întoarse tabla de şah cu 180 de grade şi începu să aranjeze piesele pentru o nouă partidă.

— De ce eşti aşa de sigur că n-o să reuşeşti să-l faci să mărturisească? Nu încerca să mă convingi că nu recurgi la metodele de gradul trei când eşti la ananghie!

Van Veeteren îşi aprinse încă o ţigară.

— L-am urmărit timp de două zile, spuse el. Nu pe ascuns, desigur, ci cât mai la vedere. Astfel încât să nu aibă cum să nu observe. De obicei, asta scoate din sărite pe oricine, numai pe nenişorul ăsta, nu. Pare chiar să-i placă. Când şi când, mă mai salută din cap. Îşi râde de mine pe ascuns. Parc-ar fi sigur că n-avem nicio urmă de dovadă cu care să-l prindem. Încă nu m-am confruntat direct cu el, dar aş fi uimit dacă şi-ar pierde stăpânirea de sine. Şi chiar dacă i s-ar întâmpla, şi-ar regăsi-o înainte de începerea procesului, aşa că ajungem iar în locul din care-am pornit, după atâtea şi atâtea eforturi fără niciun rost...

— Hmm, spuse Mahler. Şi ce-ai să faci atunci? Trebuie să recunosc că mi se pare cam încurcată treaba.

Van Veeteren nu-i răspunse la început, dar Mahler era hotărât să obţină un răspuns.

— Ei?

— I-am dat un ultimatum, spuse în cele din urmă inspectorul-şef. Mai vrei o bere?

— Desigur. Ce fel de ultimatum?

Van Veeteren se ridică, se duse până la bar şi se întoarse după un timp cu două halbe proaspete, cu guler.

— Ce fel de ultimatum? întrebă din nou Mahler, după ce bău fiecare în sănătatea celuilalt.

— I-am oferit o oportunitate, atâta tot. Să se retragă ca un gentleman.

— Adică?

— Să se sinucidă.

Mahler păru aproape mişcat.

— Şi ce te faci dacă nu-i un gentleman? S-ar părea că există numeroase dovezi care să sugereze că nu e.

— Atunci o să dezvălui ceea ce ştiu. Are o fiică şi doi nepoţi. Dacă nu face decât să ridice din umeri şi să se întoarcă într-o parte, o să-i spun fiicei că tatăl ei are trei crime pe conştiinţă şi o să mă asigur să o conving că ăsta e adevărul. Soţia lui şi-a ţinut gura toată viaţa ei tocmai din acest motiv... Sau aşa cred.

Mahler se gândi la cele spuse.

— Da, sună bine, zise el. Crezi c-o să meargă?

Van Veeteren făcu o grimasă.

— Numai necuratul ştie, spuse el. O să aflăm mâine, la prânz. Am de gând să-i fac o vizită atunci.

— Ticălos viclean ce eşti! izbucni Mahler. Ai metodele tale, trebuie să-ţi recunosc acest merit.

Luă o nouă înghiţitură, apoi începu iar să studieze tabla de şah. Şi, după doar un moment de gândire, mută pionul regelui cu două pătrăţele mai în faţă.

— Nu e mare lucru de capul slujbei pe care o ai, remarcă el.

— Îmi e învăţătură de minte, răspunse Van Veeteren.

— Da, cred că-ţi este, spuse Mahler.

O oră şi jumătate mai târziu, Mahler transformase un avantaj de doar un pion în victorie, după doar şaizeci de mutări. Se aplecă şi scoase un pacheţel mic şi plat din servieta pe care o ţinuse pe podea, lângă el.

— Poţi să iei asta ca premiu de consolare, spuse el. E venită în după-amiaza asta de la tipografie, aşa că, mai proaspătă de-atât, nici că se poate.

Van Veeteren rupse hârtia de ambalaj.

Recitativ dintr-un ţinut îndepărtat, scria pe copertă.

— Multe mulţumiri, spuse el. Cred că e exact lucrul de care-aveam nevoie.

— Nu ştii niciodată, spuse Mahler, uitându-se la ceas. Şi a cam sosit timpul să o tăiem acasă, părerea mea. Poţi să începi de la pagina treizeci şi şase. Cred că ai putea să găseşti ceva acolo care să facă să ţi aprindă beculeţul.

După ce făcu un duş şi se întinse în pat, Van Veeteren desfăcu paginile culegerii subţiri de poeme. Radioul cu ceas de pe noptieră îl anunţa că trecuse de miezul nopţii de vreo două minute şi decise să asculte deocamdată de recomandarea autorului. Poezia nu era ceva de hăpăit la întâmplare, în special când era vorba despre versurile fastidioase ale lui Mahler, şi simţea cum somnul îi dă târcoale pe la gene.

Poemul era intitulat „Noapte de ianuarie" şi avea doar şapte versuri.

Lumină nezămislită
Linii necunoscute
Legea încă nescrisă
În întuneric copilul
În umbrele dănţuitoare ritmurile
De la legile Haosului pentru durerile de inimă
Şi un mic imperativ categoric

Stinse lumina şi versurile zăboviră încă, atât în întunericul încăperii, sau aşa i se păru, cât şi în conştiinţa lui adormită.

„Întunericul lăuntric şi cel exterior", se gândi, cu puţin înainte să sucombe îmbrăţişării infinite a somnului.

Mâine la prânz.

40

În timp ce stătea în faţa uşii, ceasul de la mână arăta 11:59 şi decise să mai aştepte acel ultim minut. Scrisese „la prânz" şi poate că era important să fie precis în detalii. Să nu neglijeze ceea ce era aparent neimportant.

Apăsă butonul soneriei.

Aşteptă câteva secunde, ascultând sunetele dinăuntru. Aşeză degetul pe buton şi mai sună o dată. Un sunet lung, supărat. Apoi se aplecă în faţă, ascultând cu urechea lipită de uşa răcoroasă din lemn.

Nimic.

Niciun zgomot de paşi. Nicio voce. Niciun zgomot omenesc.

Îşi îndreptă spatele. Se linişti un moment. Trase aer adânc în piept şi încercă clanţa uşii.

Era deschisă.

Trecu pragul. Lăsă uşa puţin întredeschisă. Era prima oară când intra într-un apartament unde se aştepta să găsească un cadavru — nu era o certitudine, dar, de data asta, era altceva. Ceva pe care-l simţea în acelaşi timp îngrijorător şi previzibil.

Aerul era greu în holul întunecat şi înghesuit. Bucătăria era drept înainte. Lumina soarelui ar fi putut să pătrundă înăuntru, dar jaluzelele erau trase. La dreapta, o uşă spre ceea ce părea a fi dormitorul era pe jumătate deschisă. La stânga erau baia şi uşile duble ce dădeau în living.

Două camere şi-o bucătărie, asta era tot. Nu era mai mare de-atât, după cum spusese şi Münster.

Se duse în dormitor mai întâi. Patul trebuia să fie locul evident; şi el l-ar fi ales, dacă s-ar fi aflat în aceeaşi situaţie.

Cu băgare de seamă, deschise larg uşa.

Gol. Patul făcut, totul aranjat şi ordonat. Şi aici jaluzelele erau trase. De parcă ar fi plecat undeva.

Apoi, în living. La fel de ordonat şi de plictisitor. Un apartament urât într-un fel de material sintetic durabil, gri-maroniu. Un televizor de mari dimensiuni, un raft cu ornamente. Peisaje marine pe pereţi.

Aceeaşi senzaţie sinistră şi apăsătoare în bucătărie. Un calendar şi peisaje de prost gust pe pereţi. Vasele spălate în suportul pentru uscare, învelite cu un şervet. Frigiderul aproape gol. O plantă ofilită în ghiveci, pe masă.

Mai rămăsese doar baia. Şi asta era o posibilitate pe care Van Veeteren ar fi ales-o. Să te stingi lent în apă fierbinte. Ca Seneca. Nu ca Marat.

Aprinse lumina.

Aproape că-şi imagina zâmbetul criminalului, o reflexie stăruitoare, pe jumătate ironică în plăcile lucioase de faianţă bleumarin. De parcă ar fi ştiut că Van Veeteren va păstra acest loc pentru sfârşit. Ca şi cum s-ar fi jucat cu ideea de a-i scrie un mesaj acestui poliţist băgăreţ şi să-l lase la vedere, dar apoi se răzgândise pentru că era cât se poate de evident cine avea să tragă paiul cel mai lung în acest duel lipsit de rost.

Van Veeteren oftă şi îşi cercetă pentru scurt timp faţa în oglinda de deasupra chiuvetei. Nu era o privelişte prea înălţătoare — ceva între Quasimodo şi un copoi deprimat. Ca de obicei, cu alte cuvinte; posibil, chiar un pic mai rău.

Stinse lumina şi se întoarse în hol. Se opri un moment, ca să verifice dacă în cutia pentru scrisori de pe spatele uşii era ceva sau nu. Asta ar fi trebuit să sugereze că plecase nu cu mult timp în urmă. Că părăsise acest apartament sumbru, dar bine îngrijit, cam cu o oră în urmă, cel mai probabil.

Părea imposibil să fi ieşit doar cu câteva minute mai devreme. Totul părea să sugereze că plecase. Pentru cel puţin câteva zile.

Pentru totdeauna? Poate că ăsta era un semn bun, la urma urmelor. O fărâmă de speranţă licări încă o dată. De ce să o fi făcut la el acasă?

Absolut niciun motiv, din câte putea să vadă Van Veeteren.

Ieşi din apartament şi închise uşa în urma lui.

De ce o lăsase deschisă?

Pentru ca Van Veeteren să poată cerceta apartamentul? Dacă aşa stăteau lucrurile, care era rostul?

Sau, pur şi simplu, uitase să încuie?

— Domnul Van Veeteren?

Tresări surprins. Nu observase că una dintre uşile vecine fusese deschisă cu precauţie. O femeie cu părul roşu, cârlionţat, scoase capul afară.

— Sunteţi domnul Van Veeteren, nu? Zicea c-o să veniţi cam pe la ora asta.

Van Veeteren dădu din cap aprobator.

— M-a rugat să vă spun că, din păcate, nu s-a putut întâlni cu dumneavoastră aici, pentru că s-a dus pe malul mării.

— Pe malul mării?

— Da. V-a lăsat şi un mesaj. Iată-l.

Femeia îi întinse un plic.

— Vă mulţumesc foarte mult, zise Van Veeteren. A mai spus ceva?

Ea clătină din cap.

— Nu, mai trebuia să zică ceva? Mă scuzaţi, dar am o prăjitură în cuptor.

Închise uşa.

„Ei, da", zise Van Veeteren în gând, uitându-se lung la plic.

Nu-l deschise până nu găsi o masă la o cafenea în aer liber mai jos, pe aceeaşi stradă. Pe când se aşeza cu plicul în mână, în aşteptarea chelneriţei, se gândi la ce-i spusese Mahler cu o seară în urmă.

Să faci ceva la momentul potrivit e mai important decât ceea ce faci efectiv.

Un pic exagerat, desigur, dar poate că era adevărat că sincronizarea era cea mai importantă dintre toate modelele repetitive. Dintre toate acţiunile, ale oricărei vieţi. În orice caz, nu era o idee de dispreţuit, asta era clar.

Berea sosi. Bău cu sete, apoi deschise plicul. Scoase o foaie de hârtie împăturită de două ori şi citi:

Casa de oaspeţi Florian
Behrensee

Mai luă o gură de bere.

„La mare?" îşi zise. Da, era o posibilitate, bineînţeles.

XI

25 noiembrie 1981

41

Noapte, din nou.

Trează încă o dată. Verdictul fusese pronunțat ieri și ultima ei speranță se stinsese precum flacăra unei lumânări în furtună.

Vinovat.

Verhaven, vinovat din nou. Caută bâjbâind paharul. Soarbe din apa carbogazoasă călduță și închide ochii. Își răscolește gândurile. Ce se află în spatele acestei incredibile desfășurări de evenimente? Ce o forțează să reziste în ciuda a tot și a toate? În loc să se lase în voia sorții, renunțând la întreaga ei rezistență?

Să rupă această tăcere nebunească și să se scufunde în întuneric. Ce?

Andrea, desigur.

Ultima oară avea doi ani; acum e la vârsta măritișului. O femeie matură. Femeia a cărei mamă n-a devenit niciodată; există o progresie în toate, o logică inexorabilă, neagră, împotriva căreia ea nu are niciun fel de apărare. Un destin, așa i se pare.

Te rog, Doamne, îngăduie ca relația ei cu Juhanis să ajungă undeva!

Te rog, Doamne, fă-i să se hotărască mai repede, astfel încât el s-o poată lua de aici!

Te rog, Doamne!

Când?

Când îi pătrunsese în minte, de data asta, prima suspiciune limpede precum cristalul?

În aceeaşi zi? În aceeaşi după amiază ploioasă de septembrie când domnul Nimmerlet a descoperit cadavrul? Chiar din acel moment?

Probabil. Probabil că ştiuse asta din prima clipă. Preferase însă să înlăture orice bănuială şi se repezise imediat asupra pretextului ei strâmb de a evada, pe care-l înghiţise cu cârlig, fir şi plută cu tot: el nu fusese în oraş în acea zi. Se dusese cu maşina până la Ulming, să repare ferăstrăul mecanic. Verificase şi în jurnalul ei. Trebuie să fi fost chiar în acea zi... În drum, trecuse şi pe la familia Morrison, chiar dacă aceştia nu erau acasă, se pare. Chiar el spusese asta, şi nu observase nimic neobişnuit în legătură cu ceea ce făcuse sau felul în care se comportase. Nimic neobişnuit.

Nu reuşiseră să facă nimic cu ferăstrăul, dar desigur că el fusese acolo şi, cum distanţa dintre Ulming şi Maardam e mare, nu se putea să fi fost el. Nu de data asta. De data asta e Verhaven. Trebuie să fie Verhaven.

Vinovat!

Dar chiar şi aşa, ea ştie.

Stă culcată în patul ei mare din dormitorul remobilat şi ştie. Este din ce în ce mai convinsă de această certitudine neagră. Înlănţuită de el şi de tăcerea ei, asta era senzaţia. Tot mai amară, tot mai puternică şi mai clară ca oricând în timpul acestor ore extatice, de insomnie, de la începutul dimineţii.

El şi ea. Bărbat şi soţie.

Dar niciodată bărbat şi femeie. Nu, de când Andrea s-a născut. În toţi aceşti ani, nu fuseseră niciodată împreună. Ea îşi închisese picioarele pentru el şi-l lăsase afară; asta se întâmplase. Transformase acest bărbat puternic şi sănătos într-un individ care aleargă după târfe. Un bărbat căsătorit care în fiecare lună se duce cu maşina în oraş ca să-şi satisfacă nevoile torturate cu dragoste cumpărată.

În asta l-am transformat.

Şi într-un criminal.

Pe el şi pe ea. Această certitudine inevitabilă. Şi alegerea, avusese ea vreodată de ales?

Nu, crede ea, şi o înghite şi pe asta. N-am avut niciodată de ales.

Se ridică în capul oaselor. Îşi şterge sudoarea rece de pe frunte cu dosul palmei. Încearcă să-şi relaxeze umerii şi să respire lent şi cât mai profund, în timp ce se uită afară pe fereastră. Spre răsărit, cerul e definit de conturul întunecat al pădurii de conifere.

„O, Doamne!", îşi zice ea. „Poate cineva să înţeleagă?"

Chiar şi Tu?

Îşi împreunează mâinile, dar cuvintele rugăciunii sunt încuiate în sinea ei.

„O să-mi primesc pedeapsa", crede ea. „Pedepseşte-mă pentru tăcere!

Lasă-mă să zac în pat pentru totdeauna! Lasă-mă... lasă-mă să fac doar asta. Lasă-mă să încetez o dată pentru totdeauna să mă mai bălăbănesc prin casa asta, care mi-e şi cămin, şi închisoare. Lasă-mă să stau aici.

Fie ca pelvisul meu distrus să se deschidă pentru totdeauna!"

Se lasă la loc cu toată greutatea pe perne şi îi veni în minte ideea că aşa trebuia să fie. Exact aşa.

Dar fă să fie un fel de semnificaţie, în pofida a tot şi a toate. În sfârşit, cuvintele găsiră calea peste buzele ei. „Fie... fie ca întunecimea mea de nepătruns să fie lumina fiicei mele! şopti ea în noapte. Nu implor iertare! Nu implor înţelegere! Nu cer nimic! Pedepseşte-mă, o, Doamne!"

Apoi închide ochii şi, aproape ca şi cum ar fi primit un răspuns, simte săgeţile durerii străbătându-i trupul.

XII

29–31 mai 1994

42

Ploaia îl însoţise cea mai mare parte din drum, dar începuse să se domolească pe când se apropia de coastă. Soarele la apus răzbătea printre norii de la orizont, trimiţând suliţe neuniforme de lumină peste marea agitată. Aerul încărcat de soare mirosea a proaspăt când se dădu jos din maşină şi se opri timp de câteva secunde pentru a savura câteva respiraţii adânci. Pescăruşii pluteau deasupra apei, umplând golful cu ţipetele lor prelungite, pline de încredere.

„Marea", se gândi el încă o dată.

Oamenii se aventuraseră pe plaja dintre cele două debarcadere după ploaie — nu era o plajă lungă, abia dacă avea opt sute de metri. Câţiva câini se alergau unii pe alţii; un grup de tineri jucau volei; un pescar îşi aranja plasele. Van Veeteren nu-şi putea aminti când vizitase ultima oară această staţiune cam demodată, cu farmecul ei de lume veche. Zilele ei de glorie, când cazinoul şi hotelul Spa erau înfloritoare, apuseseră la un moment dat în anii douăzeci, dacă nu se înşela prea mult — dar chiar şi aşa, fusese acolo de câteva ori. Cu Renate şi cu copiii; se poate să fi fost doar de vreo două ori, acum că ajunsese să se gândească la asta... Câteva zile de fiecare dată, dar

Behrensee era îndeajuns de mic ca să-şi aducă aminte unde se afla pensiunea Florian.

Strict vorbind, prea multe nu erau de văzut acolo în afară de eleganta promenadă, aşa că nu prea avea cum să nu găsească pensiunea, în orice caz. Dar, oricum, îşi amintea foarte clar de ea.

O faţadă înaltă, în stil art nouveau, la capătul sudic al şirului de hoteluri şi boutique-uri, înghesuită între un supermarket recent construit şi uşor cam ponositul hotel Sea Horse, unde se cazase în timpul uneia dintre vizitele sale scurte.

Asta dacă-şi aducea aminte corect.

Şi îşi amintea. Era o clădire îngustă, de cinci etaje, zugrăvită în roz şi alb. Acoperişul din cupru încă mai lucea uşor în lumina ultimelor raze ale soarelui la apus, iar balcoanele erau de culoarea vinului roşu-închis. Puţin cam dărăpănat pe ici, pe colo, dar cu siguranţă nu era una dintre cele mai ieftine aşezări din această staţiune idilică, chiar dacă uşor decrepită.

Pătrunse prin uşile din sticlă alb-lăptoase. Aşeză cu atenţie servieta pe podea şi sună clopoţelul de la recepţie. După o jumătate de minut, o femeie de vârstă mijlocie apăru cu un prosop în mâini. Ai fi zis că fusese ocupată cu ştergerea vaselor. Se uită pieziş la el pe deasupra ochelarilor cu ramă aurie şi ascunse prosopul.

— Da?

— Îl caut pe Arnold Jahrens. Dacă informaţia mea e corectă, e cazat aici.

— Ia să ne uităm.

Întoarse câteva pagini dintr-un registru.

— Da, aşa este. Camera 53. E la ultimul etaj. Puteţi să luaţi ascensorul.

Se ridică pe vârfuri şi arătă cu mâna peste umărul lui.

— E în cameră acum?

Ea verifică raftul cu chei.

— Cred că da. În tot cazul, n-a lăsat cheia la recepţie.

— Ultimul etaj, aţi zis?

— Da.

— Mulţumesc, spuse Van Veeteren. O să mă ocup mai întâi de câteva lucruri. Pe urmă, o să mă întorc, în câteva minute.

— Cum doriţi, spuse femeia, luând din nou prosopul.

Bătu de două ori, dar nu sesiză niciun semn de viaţă.

Încercă clanţa, iar uşa se deschise larg.

O cameră cât se poate de obişnuită, constată el. Dar cu un farmec tradiţional anume. Un pat larg cu cadru metalic. Destul de înalt, cu panouri de lemn de culoare închisă. Un birou mic. Două fotolii şi mai mici. Un şifonier.

La stânga, imediat lângă uşă, era baia. Întrucât, din câte putea să vadă, camera era goală, deschise uşa şi aprinse lumina.

Nici aici nu era nimeni. Nu exista o cadă, doar un duş modern; nu era niciun loc potrivit pentru cineva care intenţiona să se sinucidă.

Pătrunse în încăpere. Puse servieta pe birou şi scoase o scobitoare din rezerva aflată în buzunarul de la piept. Se uită în jur.

— Domnul inspector-şef Van Veeteren, presupun?

Vocea venea dinspre balcon şi avea exact acel ton reţinut de zeflemea combinată cu încrederea de sine care îl oripila cel mai mult pe Van Veeteren.

— Domnul Jahrens, spuse el, ieşind pe balcon. Pot să stau jos?

Bărbatul cu constituţie atletică încuviinţă din cap şi-i indică fotoliul din răchită din cealaltă parte a mesei.

— Trebuie să recunosc că ai o imaginaţie al naibii de bună pentru un poliţist. Chiar nu înţeleg cum poate cineva să născocească o poveste ca asta.

Van Veeteren deschise servieta.

— Whisky sau brandy? întrebă el.

— Dacă ai impresia că o să te ajute să mă îmbeţi, mai bine te mai gândeşti.

— Nici pomeneală, spuse Van Veeteren. Doar că n-am găsit deloc bere.

— În regulă.

Luă două pahare dinăuntru şi Van Veeteren turnă.

— Nu trebuie să te prosteşti, spuse el. Adevărul e că ştiu că ai trei vieţi pe conştiinţă şi trebuie să mă asigur că n-ai să scapi nepedepsit. Noroc.

— Noroc, zise Jahrens. Şi cum îţi închipui c-ai să faci asta? Mă aştept să ai un microfon sau un mic transmiţător ascuns pe undeva şi care e legat cu un magnetofon aflat în altă parte, şi speri că eu o să mă ameţesc şi o să las pisica să iasă din sac. Nu ţi se pare că-i cam ieftin trucul? Aşa îi prindeţi pe oameni în zilele astea?

— Nici vorbă de-aşa ceva, spuse Van Veeteren. Oricum n-ar rezista la tribunal, dar sunt sigur că ştii asta. Nu, n-am să fac altceva decât să-ţi spun cum văd eu lucrurile. Dacă ţi-e teamă de vreun magnetofon sau ceva de genul ăsta, poţi să dai din cap după bunul-plac. Cred că şi tu trebuie să treci prin toată povestea asta.

— Prostii, zise Jahrens, sorbind din paharul cu whisky. Fără doar şi poate că m-ai făcut curios. Nu ai în fiecare zi prilejul să studiezi de la mică distanţă un ofiţer de poliţie cu o doagă lipsă.

Zâmbi şi scoase o ţigară din pachetul aflat în faţa lui pe masă.

— Vrei una?

— Da, te rog.

Van Veeteren acceptă şi ţigara şi focul înainte de a începe să vorbească.

— Spune-mi despre Leopold Verhaven!

Arnold Jahrens zâmbi din nou şi trase din ţigară. Ridică privirea şi se uită înspre largul mării. Trecură câteva secunde.

— Mâine o să fie o vreme frumoasă, nu crezi, domnule inspector? Rămâi aici pentru mai multe zile?

— Cum vrei, spuse Van Veeteren, aplecându-se peste masă. O să-ţi spun ce s-a întâmplat, iar tu o să mă întrerupi dacă ceva e neclar... Ai omorât trei oameni. Beatrice Holden, Marlene Nietsch şi Leopold Verhaven. Mulţumită ţie, Verhaven a stat în puşcărie 24 de ani. Eşti un nemernic. Nu te lăsa înşelat de tonul meu prietenos.

Muşchii obrazului lui Jahrens tresăriră de câteva ori, dar nu spuse nimic.

— Singurul lucru de care nu sunt sută la sută convins este motivul. Deşi sunt destul de sigur şi în privinţa asta, măcar în linii generale. Corectează-mă dacă greşesc, cum ziceam. Pe 6 aprilie

1962, într-o sâmbătă, te duci la casa lui Verhaven din pădure pentru că știi că Beatrice Holden e acolo singură. Probabil că ai așteptat până când electricianul a terminat ce avea de făcut și, când ai văzut că se întoarce în sat, ai plecat. Ești plin de pofte. Cu nici o săptămână în urmă, ai avut-o pe Beatrice culcată pe canapeaua ta, goală sub o pătură, și asta e mai mult decât poți suporta. Poate că te-ai uitat la ea pe furiș pe sub pătură, poate că ai și pipăit-o, în timp ce dormea beată, iar soția ta semiinvalidă din dormitorul de la etaj habar n-avea ce se întâmplă. Și nici fetița ta de doi ani. Poate că ți-ai pus mâinile între picioarele ei... între picioarele lui Beatrice Holden. Acolo te mănâncă să ajungi. O femeie cu sânge fierbinte, sexy, frumoasă — nu ca nevastă-ta, care zace la etaj rece ca un bloc de gheață, și care nu te lasă niciodată să o pătrunzi.

Arnold bău din nou din pahar, dar expresia nu i se schimbă.

— Ajungi la Marea Umbră și iat-o. Singură. Verhaven e la Maardam și nu e așteptat să se întoarcă decât peste câteva ore. Iar ea e acolo, numai bună să profiți de ea. Nu trebuie decât să te duci la ea, să-i șoptești câteva cuvinte frumoase, să-i dai jos chiloții și să te apuci de treabă. De ce n-a vrut, domnule Jahrens? Spune-mi asta. De ce nu ți s-a permis să pătrunzi între picioarele lui Beatrice Holden — când ea era, în general, așa de dornică? Nu-ți promisese o recompensă în noaptea în care ai primit-o în casă? Sau ai înțeles-o greșit?

Jahrens tuși.

— Ce imaginație, spuse el și-și goli paharul. Dumneata ești perversul, domnule inspector-șef, nu eu.

— A fost o chestie scandaloasă, nu-i așa? Nu așa te-ai simțit?

— Ce anume?

— Că nu ți s-a dat voie s-o regulezi pe Beatrice Holden. Nenorocitul ăla de Leopold Verhaven putea s-o aibă, dar nu și tu. Căcatul ăla cretin la care te uitai cu dispreț încă de când erați colegi de școală. Leopold Verhaven! Pungașul. Vânzătorul de ouă de la Marea Umbră! O creatură jalnică pe care ai disprețuit-o toată viața... Și iată-l acum, trăind cu această femeie atrăgătoare, în vreme ce tu te-ai căsătorit cu o fermă foarte dezirabilă, una dintre cele mai bogate din Kaustin, dar cu ce preț! Prețul este soția ta istovită, care n-o să te lase niciodată s-o ai, iar acum

ești aici, în această după-amiază de sâmbătă, iar Beatrice Holden nu te lasă nici ea s-o ai. Poate chiar râde de tine — da, fir-ar să fie, cred că râde de tine și îți zice c-o să-i spună lui Verhaven când o să se întoarcă acasă ce țap bătrân și inutil ești.

Făcu o scurtă pauză. Jahrens își stinse țigara și privi din nou către mare.

— Vrei să-mi spui dacă există vreun detaliu în reconstituirea mea care să nu fie corect? spuse Van Veeteren, rezemându-se din nou de spătarul fotoliului.

Jahrens nu zise nimic. Stătea acolo nemișcat, dar nu arăta niciun semn de tensiune nervoasă sau de iritare.

— Deci, am avut dreptate de la început până la sfârșit? Așa mă gândeam și eu, spuse Van Veeteren cu un zâmbet de satisfacție. Poate vrei să continui tu însuți, totuși? Să povestești cum ai violat-o și ai strangulat-o. Sau ordinea a fost inversă?

— O să-i informez pe superiorii dumitale cu privire la această conversație, spuse Jahrens după câteva secunde. Mâine-dimineață, la prima oră.

— Excelent, spuse Van Veeteren. Mai vrei o picătură de whisky?

Fără un cuvânt, Jahrens luă sticla și își umplu din nou paharul. Van Veeteren ridică paharul, ca pentru un toast, dar gazda lui nici măcar nu se uita la el. Băură în tăcere.

— Numărul doi, spuse Van Veeteren. Marlene Nietsch.

Jahrens ridică mâna.

— Nu, mulțumesc, spuse el. Ai mers și așa prea departe. Poți să te duci la dracu cu fanteziile dumitale bolnave. Am lucruri mai bune de făcut decât să...

— Asta nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap, îl întrerupse Van Veeteren. Rămân unde sunt.

Jahrens pufni disprețuitor și, pentru prima oară, păru să fie indecis. Era și timpul, își zise Van Veeteren.

— În regulă. Ori îmi dai cuvântul că o să pleci de-aici în cel mult o jumătate de oră, ori chem poliția imediat.

— Eu *sunt* poliția, replică Van Veeteren. N-ar fi mai bine să încerci să iei legătura cu un avocat? Un avocat bun. Oricum n-ai avea nicio șansă, dar în general te simți mai bine când ai făcut tot ce a stat în puterea ta, crede-mă.

Jahrens își mai aprinse o țigară, dar nu făcu niciun gest să se ducă la telefon. Van Veeteren se ridică și se uită la mare.

Soarele coborâse sub linia orizontului cu destul de mult timp în urmă, iar amurgul albastru zăbovea deasupra orașului. Rămase cam un minut cu mâinile pe balustrada joasă, așteptând ca Jahrens să facă o mișcare. Dar acesta nu făcu nimic.

Stătea acolo, în fotoliul de răchită. Mai lua din când în când câte o gură de whisky, aparent nederanjat de prezența lui Van Veeteren.

Poate că nu fusese niciodată îngrijorat? Nici măcar o clipă?

„Mai bine să-l mai presez nițel", își zise Van Veeteren, așezându-se din nou în celălalt fotoliu.

Turnă ultimele picături din sticla de whisky și o întinse peste masă.

— Nu ține prea mult, spuse el, iar Jahrens râse.

Se făcuse întuneric de-acum. Mica veioză din colțul balconului nu avea putere ca să bată prea departe. În ultima jumătate de oră, Arnold Jahrens nu fusese mai mult decât un contur nemișcat. O siluetă închisă la culoare, cu fața în umbră, lui Van Veeteren fiindu-i astfel imposibil să vadă ce efect au cuvintele și toate strădaniile lui. Presupunând că aveau vreun efect cât de cât.

— Deci, n-ai de gând să-mi spui unde i-ai îngropat capul? E cam rușinos, nu ți se pare? Mă tem că n-o să ajungi prea sus în infernul lui Dante, cred că ai auzit de asta?

Acum se exprima mai formal. Greu de spus de ce, poate că avea de-a face cu alcoolul și cu întunericul.

Jahrens nu spuse nimic.

— Cum crezi c-o să reacționeze fiica ta?

— La ce? La insinuările tale ridicole?

— Ridicole? Chiar crezi c-o să se amuze?

Jahrens izbucni iar în râs, de parcă ar fi vrut să fie cel ce aprecia care ar fi fost o reacție potrivită.

— Soția ta a putut să se abțină să nu râdă, în orice caz.

Jahrens pufni disprețuitor. Era o urmă distinctă de amețeală în reacția lui, își zise Van Veeteren, și decise să-și agațe încrederea

de acea judecată şi de acea circumstanţă. „Acum e momentul", gândi el. Ori, ori. Şi el începea să simtă că nu mai are mintea aşa de limpede; fără doar şi poate că băuseră o cantitate zdravănă, iar timpul pe care-l avea la dispoziţie era limitat.

— Vrei să verifici asta? întrebă el.

— Ce anume?

— Cum reacţionează fiica ta la toate astea?

— Ce dracu vrei să spui?

Van Veeteren scoase un bold de la rever şi-l ţinu la vedere, între degetul mare şi arătător.

— Ştii ce e ăsta?

Jahrens clătină din cap.

— Un transmiţător. Exact aşa cum ai ghicit la început.

— Şi ce dacă? spuse Jahrens, întrerupându-l. Ştii foarte bine că n-am confirmat nici cel mai neînsemnat detaliu din tot rahatul ăsta cu care ai venit aici.

— Aşa crezi tu, spuse Van Veeteren. Poate c-o să te răzgândeşti când o să auzi banda. Aşa se întâmplă de obicei.

— Prostii, spuse Jahrens, căutând să-şi aprindă altă ţigară. Ce are asta de-a face cu fata mea? Vrei să îi dai caseta s-o asculte sau ce naiba vrei să spui?

— N-o să fie nevoie, spuse Van Veeteren punându-şi cu grijă boldul la rever.

— N-o să fie nevoie? Asta ce mai vrea să însemne?

— A auzit deja totul.

Jahrens scăpă ţigara din mână şi rămase cu gura căscată. Van Veeteren se ridică în picioare.

— Camerele astea două, zise el arătând cu ambele mâini. Numărul 52 şi numărul 54...

Jahrens se sprijini de cotierele fotoliului şi începu să se ridice în picioare.

— Ce mama dracului...?

— Trei ofiţeri de poliţie stau în camera 52 cu un casetofon. Au notat fiecare cuvinţel al conversaţiei noastre. N-au scăpat niciun detaliu, te asigur. În cealaltă cameră...

Arătă într-acolo.

— ... în cealaltă cameră se află fiica ta, Andrea, şi soţul ei.

— Ce dracu...?

Van Veeteren se duse la balustradă şi arătă din nou cu mâna.

— Dacă vii până aici, poţi să-i vezi niţel, dacă te apleci puţin...

Arnold Jahrens nu avu nevoie de încă o invitaţie şi curând totul se termină. Chiar şi aşa, Van Veeteren ştiu că acele scurte secunde aveau să-l urmărească toate nopţile întunecoase din tot restul vieţii sale.

Poate chiar mai mult.

Când merse la maşină, simţi că era mult mai beat decât crezuse, şi nici nu se punea problema să se aşeze la volan. Îşi scoase barba falsă şi peruca, le puse în punga de plastic şi o ascunse deocamdată sub scaunul şoferului. Apoi se cuibări sub pătura de pe bancheta din spate şi îşi ură o noapte bună şi fără vise.

Cinci minute mai târziu, dormea buştean şi, când ambulanţa şi maşinile poliţiei începură să sosească, nu mai auzea nimic din hărmălaia sirenelor şi a vocilor ridicate.

Nimeni nu dădu atenţie Opelului uşor deteriorat, parcat cumva neatent în întuneric, la două intersecţii mai încolo de Pensiunea Florian. Şi de ce ar fi făcut-o?

43

— Ai văzut asta? întrebă Jung, întinzându-i ziarul. Nu tu l-ai interogat?

Rooth se uită la poză.

— Da, el e. Ce naiba i s-a întâmplat?

— A căzut de la etajul al cincilea. Sau poate c-a sărit. Accident sau suicid, aceasta-i întrebarea. Cum era?

Rooth ridică din umeri.

— Nu avea nimic deosebit. Destul de plăcut, parcă-mi amintesc. M-a servit cu cafea, în orice caz.

Reinhart se aşeză în faţa lui Münster la cantină.

— Bună dimineaţa, spuse el. Ce mai faci?

— Acum după ce mai umbli? întrebă Münster.

Reinhart răsturnă conţinutul pipei în scrumieră şi începu s-o umple din nou.

— Pot să-ţi pun o întrebare simplă? zise el.

Münster puse deoparte ziarul *Neuwe Blatt*.

— Poţi să încerci, oricum.

— Hmm, zise Reinhart, aplecându-se peste masă. Nu cred c-ai fost în Behrensee acum două seri, nu?

— Cu siguranţă, nu, spuse Münster.

— Dar inspectorul-şef?

— Nu pot să-mi imaginez că ar fi fost acolo. E încă în concediu medical.

— Ah, da, deci e în medical, spuse Reinhart. M-am gândit doar să te întreb. Mi-a trecut prin cap o idee.

— Serios? făcu Münster.

Se întoarse la ziarul lui, iar Reinhart îşi aprinse pipa.

Hiller bătu şi intră fără să aştepte. DeBries şi Rooth ridicară privirile din rapoartele pe care le scriau.

— Urât de tot accidentul ăla de la Behrensee, spuse şeful, frecându-şi barba. E ceva de care ar trebui să ne ocupăm?

— Sigur nu, spuse deBries. Băieţii de la poliţia locală pot să se ocupe de asta.

— OK, m-am gândit să întreb. Puteţi să reveniţi la lucrurile pe care le făceaţi.

„Ceea ce vă urăm şi dumneavoastră", gândi deBries, schimbând priviri cu Rooth.

— Ştii că am primit două telefoane, presupun? zise Rooth când şeful poliţiei închise uşa.

— Nu, spuse deBries. Ce fel de telefoane?

— Anonime. Din Kaustin. Nu par să fie de la aceeaşi persoană. O dată a fost un bărbat, pe urmă, o femeie, după cum zice Krause.

DeBries ridică privirea şi îşi ronţăi creionul.

— Şi ce spuneau?

— Acelaşi lucru, mai mult sau mai puţin. Că Jahrens ăsta ar avea legătură cu crimele. Crimele puse în cârca lui Verhaven. Întotdeauna au bănuit, dar n-au vrut să spună nimic, se pare. Aşa spun ei, cel puţin.

DeBries se gândi o vreme.

— Ei, să fiu al naibii, zise el. Prin urmare, până la urmă şi-a primit pedeapsa, nu-i aşa?

— Se prea poate, zise Rooth. Dar reţine că probabil nu-s decât nişte băgăcioşi care vor să iasă în evidenţă. În tot cazul, nu trebuie să ne facem griji în privinţa lor.

Nimeni nu mai spuse nimic câteva secunde. Apoi deBries ridică din umeri.

— Nu, cazul a fost abandonat, dacă am înţeles corect cum stă treaba. Aşa cred. Avem destule lucruri care să ne ţină ocupaţi.

— Mai mult decât destule, admise Rooth.

— Îmi dai voie să-ţi ţin companie? întrebă Mahler, aşezându-se pe scaunul liber. Şi, apropo, de ce stai aici?

— Stau unde am chef, zise Van Veeteren. Sunt în concediu medical, iar vremea nu e rea deloc. Îmi place să mă uit la oameni cum se spetesc muncind. Şi-apoi, am o carte de citit.

Mahler dădu din cap cu compasiune.

— Nu cred că e indicat să stai în soare.

Se uită spre piaţă şi o chemă pe chelneriţă.

— Două beri negre, spuse el.

— Mulţumesc, zise Van Veeteren.

Aşteptară până li se aduseră berile, ciocniră paharele după care se lăsară pe spătarele scaunelor.

— Ei, cum a mers? întrebă Mahler.

— Cum a mers?

— Nu te juca cu mine, spuse Mahler. Tocmai ţi-am făcut cinste cu o bere şi ţi-am mai dat şi cartea mea de poezii.

Van Veeteren bău din nou din pahar.

— Aşa e, spuse el. În orice caz, totul s-a sfârşit acum.

— Deci, până la urmă, a sucombat sub presiunea ta?

Inspectorul-şef se gândi la asta o vreme.

— Întocmai, spuse el. Nu puteai să exprimi mai poetic acest lucru.

XIII

19 iunie 1994

44

În cimitirul din Kaustin erau tei şi ulmi, alături de câţiva castani, ale căror sisteme de rădăcini îl făceau pe paracliser, Maertens, să înjure în gura mare ori de câte ori dădea de ele cu cazmaua. Totuşi, în această duminică de vară, avea toate motivele să gândească altfel — aşa cum gândea şi restul grupului adunat în jurul unui cavou de familie de curând deschis. Erau recunoscători pentru reţeaua densă de crengi care ofereau umbră şi o tentă de răcoare în timpul slujbei simple de înmormântare.

Dacă ar fi fost obligaţi să stea în soarele arzător, puteai să fii sigur că unii dintre ei ar fi leşinat.

Ca să fim exacţi, nu erau decât şase. Iar trei dintre aceştia făceau parte din echipă, puteai spune: Maertens însuşi, Wolff, organistul şi dirijorul corului, şi pastorul Kretsche, care conducea slujba. Ceilalţi erau doamna Hoegstraa, sora vârstnică a decedatului, care era evident că nu mai avea nici ea mulţi ani de trăit, şi doi reprezentanţi ai forţei de poliţie din Maardam. Scotociseră pe-aici cam cu o lună în urmă, când, inutil de spus, nu obţinuseră nimic.

Dar aşa merge treaba. Leopold Verhaven a fost îngropat. Mă rog, cea mai mare parte din el. Nici nu mai trebuia amintit că nu

reuşiseră să găsească părţile lipsă. Vor fi nevoiţi să le îngroape altă dată, dacă le găseau vreodată. Uneori trebuia să te întrebi ce naiba făcea poliţia cu timpul? Şi pentru ce era plătită?

Dar aşa merge treaba. Nu avea nicio dorinţă să-i întrebe despre asta. Aştepta doar ca pastorul să termine ca să poată umple mormântul cu pământ şi să se ducă acasă ca să urmărească meciul de fotbal la televizor.

Vicarul trăncănea despre caracterul de neînţeles al lucrurilor. Despre dragostea mistuitoare şi milostenia Dumnezeului nostru. Despre iertare.

Ei bine, ce naiba putea să spună? Maertens oftă şi se rezemă discret de trunchiul unui ulm. Închise ochii şi simţi cum o briză uşoară se furişa peste cimitir, abia sesizabilă, şi fără să aibă cu adevărat vreun efect răcoritor. Cu ochii minţii putea să vadă cum ţinea în mână un pahar mare şi aburit de bere, în faţa televizorului.

Ei da, barem să fi fost acolo, se gândi, întrebându-se de unde naiba venea expresia asta. Ceva biblic, probabil. Dat fiind modul în care-şi câştiga pâinea de zi cu zi, era inevitabil să mai culeagă câte-o frază de ici, alta de dincolo.

Deschise ochii şi se uită la grup. Doamna Hoegstraa purta un văl; avea o expresie de tenacitate şi nu vărsase nicio lacrimă. Kretsche sporovăia de zor, ca de obicei. Wolff era pe jumătate adormit. Cel mai vârstnic dintre poliţişti era lac de sudoare şi, din când în când, îşi ştergea faţa cu o batistă viu colorată. Cel mai tânăr părea să cugete la ceva, Dumnezeu ştia la ce anume.

Ăştia chiar erau plătiţi ca să stea aici?! Asta nu l-ar fi surprins câtuşi de puţin.

— ... în Ziua Judecăţii de Apoi, amin! spuse vicarul şi totul se termină.

„Domnul să te odihnească în pace, Leopold Verhaven", îşi zise Maertens şi căută din priviri cazmaua.

— M-am gândit la câteva lucruri, spuse Münster când ajunseră în parcare.

— Hai să le auzim, replică Van Veeteren.

— Ei bine, în primul rând, cum aţi ajuns la concluzia că el era partea vinovată? La Jahrens mă refer.

— Hmm, mormăi Van Veeteren. Rampa pentru cărucioare de invalizi de la locuinţa familiei Czermak, desigur. Şi femeia aia de la închisoare, cu baston. Poate că nu m-am prins imediat, dar era o legătură, în orice caz. Un clopoţel care suna undeva, în fundal...

— Dar doamna Jahrens era invalidă. Nu putea să se deplaseze, nici măcar ajutată de bastoane.

Van Veeteren îşi făcu vânt cu un ziar.

— Nu toate sunt ceea ce par, Münster. Parcă am convenit asta deja.

— Şi cum s-ar traduce asta aici? întrebă Münster.

— Ei, în diferite moduri, spuse inspectorul-şef, privind pe deasupra cimitirului. Că rădăcina sau sursa răului nu e întotdeauna acolo unde ne aşteptăm s-o găsim, de exemplu. Soarta lui Leopold Verhaven — şi chiar sper că vom reuşi să-i reabilităm reputaţia într-una din zilele astea — n-a avut nicio legătură cu el. Fără voia lui, el devine personajul principal într-o dramă tăcută, amarnică şi lipsită de noimă care are loc între domnul şi doamna Jahrens. El e total nevinovat, dar este distribuit în rolul de ţap ispăşitor şi ajunge să petreacă un sfert de secol în închisoare. Nu-i de mirare că devine un pic mai ciudat. Iar când doamna Jahrens se hotărăşte în sfârşit să se confeseze, totul duce la moartea lui Verhaven. Asta e cea mai mare mizerie pe care ţi-o poţi imagina, Münster. Dar, cu toate acestea, poate că există un fel de logică inversă la baza tuturor acestor lucruri. Parcă-i auzi prăpădindu-se de râs acolo jos, în lumea cealaltă, dacă pricepi unde bat.

Se uită în sus la cerul senin, pătat ici-colo de câţiva nori.

— Chiar şi într-o zi ca asta, adăugă el.

Rămaseră în tăcere o vreme.

— Şi Marlene Nietsch? întrebă Münster.

— Cred că a fost o coincidenţă, zise Van Veeteren. Probabil că s-a întâlnit cu ea în sat şi a recunoscut-o, iar în dimineaţa aceea s-a întâmplat să treacă pe lângă Zwille când Verhaven a părăsit-o. Foarte probabil a văzut o oportunitate şi a luat-o în maşină, nimic mai mult, şi ştim ce s-a întâmplat în continuare. Ea n-a vrut, iar el a devenit violent. Iată ce cred că s-a întâmplat, dar mai sunt şi multe alte posibilităţi, bineînţeles.

— Şi părţile lipsă? Din corpul lui Verhaven, la ele mă refer.

Inspectorul-şef ridică din umeri.

— Habar n-am. Probabil că le-a îngropat pe undeva — sunt înclinat să sper că vor rămâne acolo unde sunt. Ia gândeşte-te ce-ar însemna să le găsească peste vreo sută de ani şi să înceapă o nouă anchetă! Uneori, am sentimentul că ăsta e un caz care ar putea să continue la nesfârşit.

Münster dădu din cap aprobator şi deschise portiera maşinii.

— Oricum, deocamdată cam asta e tot, spuse el. Cred c-o să mă duc acasă să-mi fac bagajul. Mâine plecăm.

— În Italia? întreba Van Veeteren.

— Da. Două săptămâni în Calabria şi una în Toscana. Când plecaţi în concediu?

— În august, spuse Van Veeteren. N-am început să mă gândesc serios la asta, dar cred că nici nu e nevoie. Iulie e, de obicei, o lună pe care e bine să o petreci în Maardam. Calmă şi liniştită. Toţi tâmpiţii sunt plecaţi în concediu. Apropo, să nu iei asta personal.

— Nici nu mi-ar fi trecut prin minte, replică Münster. Toate cele bune!

— Să ai o vacanţă reuşită, spuse Van Veeteren. Ai grijă de soţia ta cea frumoasă. Şi de copii, fireşte. Din septembrie, începem iar partidele de badminton.

— Cu siguranţă, zise Münster.

Încă o dată se duse cu maşina până la Marea Umbră. Nu se dădu jos din maşină. Se mulţumi să stea şi să contemple casa şi grădina năpădite de vegetaţie în timp ce fuma o ţigară şi bătea darabana pe volan.

„Ce tărăşenie nenorocită", îşi zise el.

Iar acum, toţi cei implicaţi sunt morţi. Exact ca într-o tragedie shakespeariană. Beatrice Holden, Marlene Nietsch, Arnold şi Anna Jahrens. Şi Verhaven însuşi, desigur.

Dar, până la urmă, se făcuse dreptate. În măsura în care a fost posibil, mai exact. Nemesis îşi luase tributul. Doar aşa puteai să priveşti situaţia.

Şi cine mai rămăsese?

Sora mai vârstnică a lui Verhaven, care nu avusese absolut niciun rol în evenimente.

Andrea Jahrens, sau Välgre, cum se numea azi. Fiica, cu cei doi copii ai ei.

Puteai să spui că aceştia erau singurii supravieţuitori, de fapt, pentru că doamna Hoegstraa avea să li se alăture în curând celorlalţi, la doi metri sub pământ.

Supravieţuitori şi totalmente ignoranţi faţă de întreaga poveste. Inutil de spus, nu exista niciun motiv pentru care să fie puşi la curent.

Nici n-ar fi visat vreodată să procedeze astfel.

Niciodată.

Pe când cobora lent dealul cu maşina pentru ultima oară, către satul care se îmbăia somnoros, chiar dacă înşelător, în soarele de vară, se gândi la ceea ce îi spusese lui Münster.

Nu toate sunt ceea ce par.

Kaustin — satul crimelor.

Apoi îi veni în minte ideea că nu-i spusese lui Münster chiar tot adevărul. Motivul real pentru care se oprise la familia Czermak în după-amiaza aceea fusese, desigur, nu pentru că observase rampa pentru cărucioare de invalizi — asta era ceva ce sesizase în trecere. Nu, adevăratul motiv fusese mult mai prozaic şi chiar acum începea să simtă acelaşi simptom.

Îi fusese sete.

Ei, da, se gândi, posedat de un atac subit, deşi scurt, de optimism şi de riscul evident de a se repeta: nu toate sunt ceea ce par.

Acceleră şi începu în schimb să se gândească la linia de demarcaţie peste care, după atâta amar de timp, trecuse.

și gazeta

Vă oferă o nouă selecție din SERIA NEAGRĂ:
7 romane polițiste de top!

Camilla Läckberg, *Piază rea*

Mons Kallentoft, *Toamna*

Roslund & Hellström, *Răzbunarea lui Finnigan*

Yrsa Sigurdardóttir, *Zile întunecate*

Anne Holt, *Ura*

Liza Marklund, *Prime-Time*

▶ Håkan Nesser, *Întoarcerea*

HÅKAN NESSER

Într-o zi ploioasă de aprilie, un cadavru – sau ceea ce a mai rămas din el – este găsit de o fetiță în pădure. Învelit într-un covor, cadavrul nu mai are cap, mâini și picioare, ceea ce indică un criminal brutal și metodic. Victima, Leopold Verhaven, a fost un atlet faimos până să fie condamnat pentru uciderea a două dintre fostele sale iubite. Totuși, el și-a susținut fără încetare nevinovăția. În mod ciudat, el a fost ucis chiar în ziua eliberării sale din închisoare. Această ultimă crimă este mai mult decât enigmatică, iar inspectorul-șef Van Veeteren este hotărât să descopere adevărul, chiar dacă asta înseamnă să ia legea în propriile mâini.

«Inspectorul Van Veeteren pare destinat să-și găsească un loc printre marii detectivi ai literaturii europene.» Colin Dexter

Håkan Nesser este unul dintre cei mai bine vânduți autori de romane polițiste. S-a născut în 1950, în Suedia. Cărțile sale au fost publicate în 25 de țări, bucurându-se de un succes fulminant.
A fost recompensat cu Glass Key Award (2000). De asemenea, este singurul autor care a primit de trei ori Best Swedish Crime Novel Award. Cele mai multe dintre volumele seriei Van Veeteren au fost deja ecranizate.

De același autor, la Editura Trei au mai apărut: *Punctul lui Borkmann* și *Cu ochii minții.*

ISBN 978-973-707-536-9

www.edituratrei.ro